

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Razveza in ločitev

Razveza in ločitev

Če se poročeni par odloči za dokončno ločitev, po navadi eden od zakoncev ali oba skupaj sprožita postopek za razvezo zakonske zveze.

V večini držav razvezo razglasi sodišče, ki z izdano sodbo razveljavi zakonsko zvezo.

Če ima par otroke, razveza poleg ločitve vključuje tudi novo ureditev odnosov obeh zakoncev s skupnimi otroki.

Posledica je tudi delitev skupnega premoženja obeh zakoncev in po potrebi prispevek ali preživnina, ki jo eden od zakoncev plača drugemu, ali vzdrževalnina za otroke.

V Evropski uniji je predpisano, na katerem sodišču je ob ločitvi treba vložiti zahtevo za razvezo. Ti predpisi so zlasti koristni v primeru ločitve zakonskih parov, ki jih sestavljata zakonca različnih narodnosti, ali v primeru, če sta zakonca v času trajanja zakonske zveze živila v različnih državah članicah.

Poleg tega omogočajo enostavnejše priznavanje in veljavnost razvez, ki jih je razglasilo sodišče v eni državi Evropske unije, v drugi državi članici.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Zadnja posodobitev: 18/01/2019

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Razveza zakonske zveze - Bolgarija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

V bolgarskem pravu so priznani naslednji načini prenehanja zakonske zveze na podlagi razveze:

sporazumna razveza zakonske zveze na podlagi členov 50 in 51 družinskega zakonika (*Semeen kodeks*);

razveza zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka zaradi resne in nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze na podlagi člena 49 družinskega zakonika;

nekrivdna razveza zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka zaradi resne in nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze ob predložitvi sporazuma med zakoncema na podlagi člena 49(4) družinskega zakonika.

Pri sporazumni razvezi zakonske zveze oba zakonca vložita skupni zahtevek pri okrajnem sodišču (*rayonen sad*), s katerim predložita sporazum na podlagi člena 50 družinskega zakonika. V njem morata urediti vprašanja stalnega prebivališča otrok, izvajanja roditeljske pravice, stikov z otroki in njihovega preživljanja, delitve premoženja, uporabe družinskega doma, preživnine med zakoncema in priimka. Sporazum mora potrditi sodišče, potem ko preveri, ali so zaščitene koristi otrok. Če ugotovi, da je sporazum pomanjkljiv ali da koristi otrok niso ustrezno zaščitene, omogoči dovolj časa za odpravo pomanjkljivosti. Če pomanjkljivosti niso odpravljene v roku, sodišče zavrne zahtevek za razvezo zakonske zveze.

V primeru razveze zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka zaradi resne in nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze zahtevek vložijo eden od zakoncev. Prouči ga okrajno sodišče (*rayonen sad*), ki je krajevno pristojno glede na kraj stalnega prebivališča nasprotne stranke. Sodišče mora po uradni dolžnosti odločiti o vprašanju krivde za nevdržnost zakonske zveze in o izvajanju roditeljske pravice, stikov z otroki, rojenimi v zakonski zvezi, in preživnini zanje, delitvi premoženja, uporabi družinskega doma, preživnini med zakoncema in uporabi moževega priimka. Ta pravila se uporabljajo, če stranki nista sklenili dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, s katerim so zgoraj navedena razmerja urejena v primeru razveze zakonske zveze. V primeru razveze zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka lahko zakonca izjavita, da sta se sporazumela o vprašanih izvajanju roditeljske pravice, stikov z otroki, rojenimi v zakonski zvezi, in preživnini zanje, delitve premoženja, uporabe družinskega doma, preživnine med zakoncema in uporabe moževega priimka. Sodišče odloči o vprašanju krivde samo na izrecno zahtevo stranke ali strank v postopku, kljub temu pa mora ugotoviti obstoj razlogov za prenehanje zakonske zveze, in sicer resno in nepopravljivo nevdržnost.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Za sporazumno razvezo zakonske zveze:

Podlaga za izdajo odločbe o sporazumni razvezi zakonske zveze je izjava zakoncev, da resno in nepreklicno soglašata s prenehanjem zakonske zveze.

Sodišče ne prouči njihovih razlogov za prenehanje zakonske zveze.

Za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka:

Podlaga za izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka je resna in nepopravljiva nevdržnost zakonske zveze. Pravna opredelitev „resne in nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze“ ne obstaja. V skladu s pravno teorijo in razlagalno sodno prakso vrhovnega kasacijskega sodišča (*Varhoven kasatsionen sad*) gre za resno in nepopravljivo nevdržnost zakonske zveze, če zakonska zveza formalno obstaja, vendar je izgubila ves pomen, ki se ji pripisuje z javno moralo in pravom. Resna in nepopravljiva nevdržnost zakonske zveze je objektivna okoliščina, ki jo je treba dokazati v vsakem primeru posebej. Dopustna so vsa dokazna sredstva, vključno z ustnimi izpovedbami. Pravo ne določa absolutnih pogojev za resno in nepopravljivo nevdržnost zakonske zveze. Sodna praksa priznava, čeprav seznam ni izčrpen, prešuštvo, dolgotrajnejše dejansko prenehanje življenjske skupnosti, čezmerno uživanje alkohola in drugih opojnih substanc, fizično in psihično mučenje ter vztrajno zanemarjanje družine. Z novim družinskim zakonikom se ne zahteva več, da mora sodišče po uradni dolžnosti odločiti o vprašanih krivde za nevdržnost zakonske zveze, razen če stranka ali stranki izrecno zahtevata odločitev o tem. Če ni sporazuma, je vprašanje krivde vseeno odločilnega pomena za odločitev o vprašanih izvajanju roditeljske pravice, stikov z otroki, rojenimi v zakonski zvezi, in preživnini zanje ter uporabi družinskega doma.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Po razvezi zakonske zveze lahko sodišče enemu od zakoncev dovoli ponovno uporabo priimka, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Novi družinski zakonik določa več mogočih ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema med trajanjem zakonske zveze: zakonsko ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema; zakonsko ureditev ločenega premoženja in pogodbeno ureditev.

1. Ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema pomeni nedeljivo skupno lastništvo nad celotnim premoženjem, vključno z gotovinskimi vlogami, pridobljenim med trajanjem zakonske zveze. Premoženje je v skupni lasti obeh zakoncev ne glede na to, pod katerim imenom je bilo pridobljeno, če je bilo pridobljeno s skupnim prispevkom obeh zakoncev. Skupni prispevek zakoncev je lahko denarni vložek, delo, skrb za otroke ali gospodinjska opravila. Domneva se skupni prispevek, razen če se dokaže nasprotno.

Osebnu premoženje vsakega zakonca sestavljajo premoženje, pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze, ter dediščina in darila, pridobljena med trajanjem zakonske zveze. Premičnine (premično premoženje), ki jih je zakonec med trajanjem zakonske zveze pridobil za običajno osebnouporabo ali opravljanje svojega poklica, se štejejo za osebno premoženje.

Po razvezi zakonske zveze se skupno premoženje spremeni v navadno premoženje.

2. Ureditev ločenega premoženja

Pravice, ki jih je vsak zakonec pridobil med trajanjem zakonske zveze, so njegove osebne pravice, ob prenehanju zakonske zveze na podlagi tožbenega zahtevka pa je vsak zakonec upravičen do dela vrednosti pravic, ki jih je drugi zakonec pridobil med trajanjem zakonske zveze, in sicer v obsegu, v katerem je prvi zakonec prispeval s svojim delom, finančnimi sredstvi, skrbjo za otroke, gospodinjstvi ali kako drugače. Izdatke za potrebe družine krijeta oba zakonca; zakonca sta skupaj odgovorna za obveznosti, prevzete za tekoče potrebe družine.

3. Pogodbena ureditev

Na podlagi novega družinskega zakonika lahko zakonca skleneta dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, ki je nova možnost v bolgarskem pravu. Skleneta ga lahko pred sklenitvijo zakonske zveze ali med njenim trajanjem. Omejen je na določbe v zvezi z delitvijo premoženja med strankama, kot so: pravice strank do premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze; pravice strank do premoženja, ki sta ga imeli v lasti pred sklenitvijo zakonske zveze; način upravljanja in razpolaganja s premoženjem, vključno z družinskim domom; delitev izdatkov in obveznosti med strankama; premoženjske posledice v primeru razveze zakonske zveze; preživljanje zakoncev med trajanjem zakonske zveze in v primeru razveze; preživnina za otroke, rojene v zakonski zvezi. Določba, na podlagi katere se premoženje, ki ga je ena od strank pridobila pred sklenitvijo zakonske zveze, spremeni v skupno premoženje zakoncev, ni dopustna. Dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ne sme vsebovati določb o ureditvi v primeru smrti, razen kar zadeva deleža zakoncev na dogovorjenem skupnem premoženju ob delitvi. Zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema se uporablja za vsa premoženjska razmerja, ki niso urejena z dogovorom o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema.

Ne glede na ureditev, ki jo izbereta zakonca, se splošna ureditev uporablja za razpolaganje z družinskim domom, to pomeni, da je za razpolaganje z družinskim domom, ki sestavlja osebno premoženje enega od zakoncev, potrebno soglasje drugega zakonca, razen če imata zakonca v lasti še en dom, ki je v skupnem lastništvu ali osebni lasti vsakega od njiju. Če takega soglasja ni, je razpolaganje mogoče z dovoljenjem okrajnega sodnika, če se dokaže, da razpolaganje ni v škodo otrok, ki še niso polnoletni, in družine. Če po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze zakonca družinskega doma ne moreta ločeno uporabljati, sodišče dodeli njegovo uporabo enemu od njiju, če ta to zahteva in potrebuje nastanitev. Če so se v zakonski zvezi rodili otroci, ki še niso polnoletni, sodišče po uradni dolžnosti odloči o uporabi družinskega doma in lahko njegovo uporabo dodeli zakoncu, ki mu je bilo dodeljeno izvajanje roditeljske pravice, dokler izvaja to pravico.

Po razvezi zakonske zveze nekdanja zakonca prenehata biti zakonita dediča drug drugega in izgubita vse pravice na podlagi ureditve za primer smrti. Po razvezi zakonske zveze se lahko zahteva vračilo daril precejšnje vrednosti, ki jih je eden od zakoncev v povezavi z zakonsko zvezo ali med njenim trajanjem prejel od drugega zakonca ali njegovih bližnjih sorodnikov, razen če je to v nasprotju z javno moralo. Zahtevke za vrnitev darila se lahko vložijo najpozneje v enem letu po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze.

Zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema se uporablja, kadar osebi, ki sklepata zakonsko zvezo, nista izbrali ureditve svojih premoženjskih razmerij in če gre za mladoletni osebi ali osebi z omejeno poslovno sposobnostjo. Ureditev premoženjskih razmerij se vnese v register premoženjskih razmerij med zakonci. Ureditev premoženjskih razmerij se lahko med trajanjem zakonske zveze spremeni. Zaznamek o spremembi se vnese v evidenco civilnih porok in register. Dogovori o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema in veljavna ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema se vnesejo v centralni elektronski register pri agenciji za registre. Register je javno dostopen. Kadar eden od zakoncev ali oba skleneta posej s tretjo osebo in ureditev premoženjskih razmerij ni vpisana v register, se uporablja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Uveljavljen pravni izraz v bolgarski zakonodaji je „izvajanje roditeljske pravice“.

Sodišče mora v odločbi o razvezi zakonske zveze odločiti o vprašanih izvajanja roditeljske pravice, stikov z otroki, rojenimi v zakonski zvezi, in preživnini zanje ter uporabi družinskega doma. Pri tem upošteva koristi otrok. Sodišče odloči, kateri od zakoncev mora izvajati roditeljsko pravico, pri čemer določi ukrepe v zvezi z izvajanjem te pravice, stiki med otroki in starši ter preživnino za otroke. Pri odločanju, kateri od staršev bo izvajal roditeljsko pravico, presoja vse okoliščine, povezane s koristmi otrok, pri čemer zasliši starše in otroke, če so starejši od deset let.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Na podlagi člena 83 družinskega zakonika se preživnina dodeli samo zakoncu, ki ni kriv za razvezo zakonske zveze. Preživnina se plačuje največ tri leta po prenehanju zakonske zveze, razen če sta se stranki dogovorili za daljše obdobje. Sodišče lahko to obdobje podaljša, če je nekdanji zakonec, ki prejema preživnino, v posebnih težavah in lahko drugi zakonec plačuje preživnino brez večjih težav. Pravica nekdanjega zakonca do preživnine preneha s sklenitvijo nove zakonske zveze. V praksi so primeri, ko se nekdanjim zakoncem dodeli ali odredi plačevanje preživnine, izjemno redki.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Pojem prenehanje življenjske skupnosti v veljavni bolgarski zakonodaji ne obstaja.

V sodni praksi dejansko prenehanje življenjske skupnosti pomeni samo, da zakonca niti ne živita skupaj niti nimata skupnega gospodinjstva. To ne pomeni isto kot „prenehanje življenjske skupnosti“.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev je eden od načinov, ki jih bolgarsko pravo določa za prenehanje zakonske zveze. Razveljavljena zakonska zveza ima vse pravne posledice veljavne sklenitve zakonske zveze, dokler ne preneha na podlagi sodnega postopka. Zakonsko zvezo je mogoče razveljaviti samo v sodnem postopku: na ničnost zakonske zveze se je mogoče sklicevati šele, ko odločbo o njej izda sodišče.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza se razveljavi, če je eden od zakoncev:

ob sklenitvi zakonske zveze mlajši od 18 let;

še vedno v zakonski zvezi z drugo osebo;

razglašen za poslovno nesposobnega ali trpi za duševno boleznijo ali duševno motnjo, zaradi katere bi lahko bil razglašen za poslovno nesposobnega;

zaradi svoje bolezni resno ogroža življenje ali zdravje svojih potomcev ali drugega zakonca, razen če je zaradi njegove bolezni ogrožen samo drugi zakonec, ki se tega zaveda;

neposredni prednik ali potomec drugega zakonca;

brat ali sestra, nečak, nečakinja ali drug sorodnik v stranski črti drugega zakonca do četrtega kolena, vključno z drugim zakoncem;

posvojitelj ali posvojenec drugega zakonca;

prisiljen v sklenitev zakonske zveze zaradi resne in neposredne grožnje njegovemu življenju, zdravju ali časti oziroma življenju, zdravju ali časti njegove družine.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Ovisno od napake lahko zahtevek za razveljavitve zakonske zveze vložijo zakonec, na katerega ta napaka vpliva; vložijo ga lahko tudi državni tožilec, zakonec iz prve zakonske zveze ali državni tožilec in zakonec. V členu 97 družinskega zakonika so izrecno in izčrpno navedeni osebe, ki imajo pravico vložiti tožbo za razveljavitve zakonske zveze, in roki za njeno vložitev.

Posledice razveljavitve zakonske zveze so enake posledicam razveze zakonske zveze, kar zadeva osebna in premoženjska razmerja med zakoncema ter razmerja med zakoncema in njunimi otroki. Pri razveljavitvi zakonske zveze je slaba vera enakovredna krivdi v primeru razveze zakonske zveze. Za otroke, spočete ali rojene med trajanjem zakonske zveze, ki je bila pozneje razveljavljena, se šteje, da so rojeni v zakonski zvezi, in zanje velja domneva očetovstva.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Edini način za prenehanje zakonske zveze na podlagi razveze je vložitev tožbenega zahtevka ali vloge pri sodišču.

Če se stranki odločita za mediacijo, se sodni postopek prekine.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitve zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Okrajno sodišče (*rayonen sad*) je kot sodišče prve stopnje naravno pristojno za obravnavo tožbenih zahtevkov za razvezo zakonske zveze iz krivdnih razlogov in za razveljavitve. Ta sodišča obravnavajo tudi zahtevke za sporazumno razvezo zakonske zveze. Zahtevek je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj stalnega prebivališča nasprotne stranke. Sodišču pristojnosti ni treba preveriti po uradni dolžnosti, vendar mora zadevo predložiti pristojnemu sodišču, če nasprotna stranka vložijo ugovor v roku za odgovor na zahtevek.

Zamudna sodba v zadevah glede zakonskih sporov ni mogoča.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Stranki v postopku lahko dobijo pravno pomoč pod običajnimi pogoji za dodelitev pravne pomoči, ki so navedeni v zakonu o pravni pomoči (*Zakon za pravna pomošt*).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo o sporazumni razvezi zakonske zveze se ni mogoče pritožiti.

Ko je stranki vročena odločba o tožbenem zahtevku za razveljavitve ali razvezo zakonske zveze, lahko v dveh tednih vložijo pritožbo pri okrožnem sodišču.

Odločba o razvezi zakonske zveze začne veljati, tudi če je bila zoper del, ki se nanaša na krivdo, vložena pritožba.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V takem primeru se uporablja Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003, kakor se izvaja s členom 621 zakonika o civilnem postopku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*). Pristojno sodišče je okrajno sodišče, ki je krajevno pristojno glede na naslov stalnega prebivališča nasprotne stranke, če pa ta nima stalnega prebivališča na ozemlju Republike Bolgarije, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča zainteresirane stranke, če pa ta nima stalnega prebivališča na ozemlju Republike Bolgarije, je pristojno mestno sodišče v Sofiji (*Sofiyski gradski sad*).

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

V tem primeru se uporablja Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003, kakor se izvaja s členoma 622 in 623 zakonika o civilnem postopku.

Stranka, ki nasprotuje priznanju odločbe, se lahko pritoži zoper sklep o priznanju ali, če je primerno, zoper sklep o izvršitvi odločbe. Sklep je predmet pritožbenega preizkusa na pritožbenem sodišču v Sofiji (*Sofiyski apelativen sad*), katerega odločba je predmet kasacijske pritožbe pred vrhovnim kasacijskim sodiščem.

16 katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za razveljavitve zakonske zveze se uporabi pravo kraja, v katerem je bila zakonska zveza sklenjena.

Osebna razmerja med zakoncema se uredijo z njunim skupnim nacionalnim pravom. Če imata različno državljanstvo, se uredijo s pravom države, v kateri imata skupno običajno prebivališče. Če tega ni, se razmerja med njima uredijo s pravom države, s katero sta oba zakonca skupaj najtesneje povezana.

Premoženjska razmerja med zakoncema se uredijo s pravom, ki se uporablja za osebna razmerja med njima.

Za razvezo med zakoncema, ki imata isto tuje državljanstvo, se uporabi pravo države, katere državljanstvo imata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze. Za razvezo med zakoncema, ki imata različno državljanstvo, se uporabi pravo države, v kateri imata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze skupno običajno prebivališče. Če zakonca nimata skupnega običajnega prebivališča, se uporabi bolgarsko pravo.

Zadnja posodobitev: 24/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Češka

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

O razvezi zakonske zveze odloči sodišče na podlagi zahtevka, ki ga vložijo eden od zakoncev. Sodišče v postopku ugotovi, ali obstajajo razlogi za razvezo zakonske zveze ali ne, tj. ali je zakonska zveza postala nevzdržna in kakšni so bili vzroki za to.

Za zakonsko zvezo se samodejno šteje, da je postala nepopravljivo nevzdržna, če je trajala najmanj eno leto, če zakonca ne živita skupaj že najmanj šest mesecev in če se drugi zakonec pridruži zahtevku za razvezo zakonske zveze. Sodišče ne ugotavlja razlogov za nevzdržnost zakonske zveze, temveč izda odločbo o razvezi, če ugotovi, da so enaki izjavi zakoncev v zvezi z nevzdržnostjo in njun namen, da se razveže zakonska zveza, resnični in če zakonca predložita:

pravnomočno sodno odločbo, s katero se potrdi sporazum o pravici do varstva in vzgoje ter stikov v zvezi z mladoletnim otrokom, ki še ni polno poslovno sposoben, po razvezi zakonske zveze;

pisni sporazum z overjenima podpisoma o ureditvi finančnih zadev ter pravic in dolžnosti iz njunega skupnega prebivališča ter morebitne dolžnosti preživljanja po razvezi zakonske zveze.

Če imata zakonca mladoletnega otroka, se odločba o razvezi zakonske zveze ne izda, če je to iz posebnih razlogov v nasprotju s koristjo otroka (npr. telesna ali duševna prizadetost). Odločba o razvezi zakonske zveze se izda šele po pravnomočnosti sodne odločbe o pravici do varstva in vzgoje ter stikov v zvezi z mladoletnim otrokom po razvezi zakonske zveze.

Če zakonec, ki ni bil glavni krivec za nevzdržnost zakonske zveze zaradi kršitve dolžnosti iz zakonske zveze, ne soglaša z zahtevkom za razvezo in bi zaradi razveze zakonske zveze utrpel znatno škodo, sodišče zahtevke za razvezo zavrne, če obstajajo izjemne okoliščine v prid ohranitvi zakonske zveze. Če pa zakonca že vsaj tri leta ne živita več skupaj, sodišče izda odločbo o razvezi zakonske zveze, če je ta postala nevzdržna.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlog za razvezo zakonske zveze je izrazita, trajna in nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze, glede na katero ni mogoče pričakovati, da bosta zakonca lahko ponovno živela skupaj.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonec, ki je prevzel priimek drugega zakonca, lahko v šestih mesecih po pravnomočnosti odločbe o razvezi zakonske zveze obvesti matični urad o tem, da želi ponovno uporabljati svoj prejšnji priimek ali da poleg svojega priimka ne bo več uporabljal priimka drugega zakonca.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze preneha skupno lastništvo nad skupnim premoženjem zakoncev.

Če se skupno premoženje odproda ali uniči ali zmanjša po obsegu, nekdanje skupne obveznosti in pravice prenehajo na podlagi poravnave. Sporazum o poravnavi mora biti v pisni obliki, če je bil sklenjen med trajanjem zakonske zveze ali če se z njim ureja kaj, za kar je po pogodbi o prenosu lastništva tudi potreben sporazum v pisni obliki. Če se zakonca ne dogovorita o ureditvi skupnega premoženja, to vprašanje uredi sodišče na zahtevo enega od zakoncev. Pri ureditvi skupnega premoženja sodišče izhaja iz predpostavke, da imata zakonca enaka deleža na premoženju, nad katerim imata skupno lastništvo. Vsak zakonec lahko zahteva povračilo za svoj prispevek k skupnemu premoženju in mora povrniti vse, kar je za lastno premoženje plačal iz skupnega premoženja. Med poravnavo je glavni poudarek na potrebah vzdrževanih otrok, načinu, kako je vsak od zakoncev skrbel za družino (zlasti kako je skrbel za otroke in družinski dom), ter njunem prispevku k pridobivanju in ohranjanju vrednosti imetja, ki sestavlja njuno skupno premoženje.

Če v treh letih po razvezi zakonske zveze ni sklenjen sporazum o poravnavi ali vložen zahtevek za poravnavo s sodno odločbo, se šteje, da opredmeteno premično premoženje pripada osebi, ki ga uporablja kot lastnik izključno za lastne potrebe, potrebe svoje družine ali potrebe svojega gospodinjstva. Za drugo opredmeteno premično in nepremično premoženje se šteje, da je v skupni lasti, pri čemer ima vsak solastnik enak delež; enako velja za druge premoženjske pravice, terjatve in dolgove.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Preden sodišče staršema mladoletnega otroka, ki še ni polno poslovno sposoben, izda odločbo o razvezi zakonske zveze, določi pravice in obveznosti zakoncev v zvezi z otrokom po razvezi zakonske zveze. Zlasti določi zakonca, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka, ter način, kako bo vsak od staršev prispeval k preživljanju otroka.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonec ima dolžnost preživljati drugega razvezanega zakonca, ki se ne more preživljati sam, če ta nezmožnost izhaja iz zakonske zveze ali je z njo povezana. Pri določitvi preživnine se upoštevajo zlasti starost, zdravstveno stanje ob razvezi zakonske zveze in konec preživljanja otrok iz zakonske zveze. Če se zakonca ne sporazumeta o višini preživnine, jo določi sodišče na predlog enega od zakoncev. Preživnina se lahko plača v enkratnem znesku ali plačuje v obrokih.

Če se zakonca ali razvezana zakonca ne sporazumeta o preživnini, jo lahko sodišče dodeli na predlog zakonca, ki ni bil glavni krivec za nevzdržnost zakonske zveze in ki je zaradi razveze utrpel znatno škodo, vendar za največ tri leta po razvezi zakonske zveze.

Pravica do preživnine preneha, če preživninski upravičenec sklene novo zakonsko zvezo ali registrirano partnersko skupnost.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti v Češki republiki ne obstaja.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Sodišče zakonsko zvezo razveljavi tudi brez zahtevka, če je bila sklenjena z osebo, ki je bila ob sklenitvi že v zakonski zvezi, oziroma z osebo, ki je pred tem sklenila registrirano partnersko skupnost ali podobno zvezo v tujini, če ta zakonska zveza, partnerska skupnost ali podobna zveza še obstaja; ali če je bila sklenjena med prednikom in potomcem, med bratom in sestro ali med posvojiteljem in posvojencem.

Sodišče razveljavi zakonsko zvezo na podlagi zahtevka enega od zakoncev, katerega privolitve v sklenitev zakonske zveze je bila izsiljena z nasiljem ali grožnjo z nasiljem ali dana v zmoti glede identitete bodočega zakonca ali narave poročnih pogajanj. Zahtevek je treba vložiti v enem letu od prvega dne, ko je bil zakonec glede na okoliščine to sposoben storiti ali ko je izvedel resnico. Sodišče razveljavi zakonsko zvezo na podlagi zahtevka osebe, ki ima za to zakoniti interes, če je bila zakonska zveza sklenjena kljub obstoju pravne ovire (npr. mladoletnosti ali poslovni nesposobnosti; to ne velja v primeru omejene poslovne sposobnosti).

Zakonska zveza je nična, če v primeru vsaj ene od oseb, ki sta želeli skleniti zakonsko zvezo, pri njeni privolitvi v sklenitev zakonske zveze, pri poročnem obredu ali v povezavi z njim niso bili izpolnjeni pogoji, ki morajo biti brezpogojno izpolnjeni.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Glej vprašanje 7.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Za zakonsko zvezo, ki jo sodišče razveljavi, se šteje, da sploh ni bila sklenjena (*ex tunc*). Dokler je sodišče ne razglasi za nično, pa se obravnava kot veljavna. Po razveljavitvi zakonske zveze se v zvezi s pravicami in odgovornostmi zakoncev glede otrok in premoženja uporabljajo enake določbe kot za razvezo zakonske zveze. Razveljavitev zakonske zveze pomeni, da je neveljavna tudi izjava domnevnih zakoncev o izbiri priimka. Zato oba zakonca ponovno uporabljata svoj prejšnji priimek in ga nimata pravice izbirati. Priimek otrok se po razveljavitvi zakonske zveze ne spremeni. Tudi po razveljavitvi zakonske zveze domnevni oče ostane materin mož.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Obstajajo različne svetovalne službe za družinske, zakonske in medosebne odnose. Druga možnost je mediacija. Več informacij je na voljo na spletiščih češkega združenja mediatorjev ter češkega združenja zakonskih in družinskih svetovalcev – glej spodnji povezavi. Vendar je prenehanje zakonske zveze na podlagi razveze mogoče samo na podlagi pravnomočne odločbe, ki jo izda sodišče.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevek za začetek postopka za razvezo zakonske zveze in zahtevek za začetek postopka za razveljavitev zakonske zveze se vložita pri okrajnem sodišču, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno prebivališče v Češki republiki, če vsaj eden od njiju prebiva na območju, ki spada v pristojnost sodišča. Če takega sodišča ni, je pristojno splošno sodišče zakonca, ki ni vložil zahtevka za začetek postopka, če pa tudi takega sodišča ni, je pristojno

splošno sodišče zakonca, ki je vložil zahtevek za začetek postopka. Splošno sodišče fizične osebe je okrajno sodišče, na območju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa sodišče, na območju katerega oseba začasno prebiva. Stalno prebivališče pomeni kraj, v katerem oseba prebiva z namenom, da tam stalno ostane (takih krajev je lahko več, zato se vsa ta sodišča lahko štejejo za splošno sodišče). Za več podrobnosti glej informacije o pristojnosti sodišč.

Zahtevek je treba vložiti v pisni obliki, iz njega mora biti jasno razvidno, kateremu sodišču je namenjen in kdo ga vlaga, jasno pa je treba navesti tudi stranki (celotno ime, priimek, rojstna številka ali datum rojstva, naslov stalnega prebivališča ali poštni naslov) in zakonsko zvezo, na katero se nanaša (kraj je bila sklenjena ter okoliščine, potek in vzroki za njeno nevzdržnost). Zahtevek mora biti podpisan in datiran. Če sta se z razvezo zakonske zveze strinjala oba zakonca, mora zahtevek vsebovati podpisa obeh zakoncev. Dejstva, zatrjevana v zahtevku, morajo biti podprta z listinskimi dokazi.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Na splošno stranki nista upravičeni do nadomestila stroškov postopka za razvezo zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali odločbe o tem, ali je zakonska zveza nična ali ne. Sodišče lahko dodeli nadomestilo teh stroškov ali njihovega dela, če to upravičujejo okoliščine zadeve ali položaj strank. Na podlagi vloge lahko predsednik sodnega senata stranki odobri popolno ali delno oprostitvev plačila sodnih stroškov, če je to upravičeno zaradi položaja stranke in če ne vključuje samovoljne uporabe pravice, uporabe pravice brez možnosti za uspeh ali oviranja pravice. Če je to potrebno zaradi varstva interesov stranke v postopku, lahko stranka od sodišča tudi zahteva, naj zanjo imenuje pravnega svetovalca (odvetnika). Sodišče ga lahko imenuje tudi pred začetkom postopka, vendar mora stranka izpolnjevati pogoje za oprostitvev plačila sodnih taks ter sodišču predložiti dokazila o svojem socialnem položaju in dohodku.

Če so izpolnjene zahteve iz zakona o odvetništvu, je poleg tega mogoče pri češki odvetniški zbornici zahtevati, naj pravne storitve pravnega svetovalca zagotovi brezplačno ali za nižjo nagrado.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Pritožbo zoper odločbo o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze je mogoče vložiti v 15 dneh od prejema pisnega izvoda sodne odločbe. Pritožba se vložijo v pisni obliki pri sodišču, ki je izdalo odločbo, zoper katero je vložena pritožba. Če je bila v zvezi z izvirno odločbo izdana odločba, s katero je popravljena izvirna odločba, začne ta rok znova teči z začetkom pravne veljavnosti te odločbe. Za pritožbo se prav tako šteje, da je bila vložena pravočasno, tudi če jo sodišče prejme po preteku petnajstdnevnega roka, če jo je pritožnik vložil na podlagi napačnih navodil sodišča o vložitvi pritožbe. Pritožba ni dopustna, če je bilo ugodeno skupnemu zahtevku za razvezo zakonske zveze.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Razen če odločba, izdana v drugi državi članici EU (razen na Danskem), ne spada v časovni okvir uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 (Bruselj IIa), se prizna, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek. Matični urad se zgolj seznani z odločbo in v ustreznem register samodejno doda zaznamek po prejetju zahtevanih dokumentov, tj. pravnomočne odločbe sodišča v drugi državi članici EU ali overjene kopije te odločbe, v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze, ki sta jim priložena uradni prevod v češki jezik in potrdilo iz člena 39 Uredbe Bruselj IIa (ali člena 33 Uredbe Bruselj IIa). Sodišča, ki so odločila o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdajo potrdilo na zahtevo stranke v postopku. Zahteva za predložitev tega potrdila se lahko opusti, če so vsa dejstva, ki bi jih sicer vsebovalo potrdilo, navedena v sami odločbi ali drugih predloženih dokumentih (npr. če je predložena odločba potrjena kot pravnomočna).

Zainteresirana stran pa lahko pri pristojnem okrajnem sodišču zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe, na primer če je treba razjasniti, ali zakonska zveza obstaja ali ne (člen 21(3) Uredbe Bruselj IIa). Vendar je v tem primeru to samo pravica zainteresirane strani in ne obveznost; ta vrsta sodne odločbe se ne zahteva za običajen vpis v register.

Če je bila odločba izdana v drugi državi članici EU pred 1. majem 2004 in je vsaj ena od strank v postopku državljan Češke republike, se odločbe o zakonskih zadevah priznajo na podlagi posebne odločbe vrhovnega sodišča Češke republike. Tuje odločbe, ki so potrjene kot pravnomočne, ali drugi potrebni dokumenti (npr. poročni list) se predložijo vrhovnemu sodišču Češke republike z uradnim prevodom v češki jezik in ustrezno nadaljnjo overitvijo (nadoveritev, apostille), razen če je z mednarodno pogodbo določeno drugače. Več informacij o teh postopkih je na voljo na spletišču vrhovnega sodišča Češke republike – glej spodnjo povezavo.

Nekateri dvostranski sporazumi o pravni pomoči, ki so zavezujoči za Češko republiko (to so sporazumi s Slovaško, Madžarsko in Poljsko), vsebujejo določbe o priznanju sodnih odločb v nepremoženjskih zadevah, ki so jih izdali organi druge podpisnice sporazuma (kar vključuje tudi odločbe o razvezi zakonske zveze/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze) in so v Češki republici priznane, ne da bi bil za to potreben poseben postopek, matični urad pa se z njimi zgolj seznani. V teh primerih matični urad doda zaznamek v register po prejetju tuje sodne odločbe, potrjene kot pravnomočne, in uradnega prevoda v češki jezik ter ustrezne nadaljnje overitve (nadoveritev, apostille), razen če je z mednarodno pogodbo določeno drugače. Zgoraj navedeni postopek se seveda uporablja samo, če je bila odločba izdana pred 1. majem 2004. V nasprotnem primeru se uporablja postopek iz Uredbe Bruselj IIa – glej zgoraj.

Češka republika je podpisnica Konvencije o priznanju razveze in prenehanja življenjske skupnosti (Haag, 1. junij 1970). Če sodna odločba izpolnjuje pogoje iz navedene konvencije, v Češki republici velja, da za njeno priznanje ni treba začeti posebnega postopka pred vrhovnim sodiščem Češke republike, če je sodna odločba postala pravnomočna po 11. juliju 1976, tj. datumu, ko je Haaška konvencija začela veljati za Češko republiko. Tuja sodna odločba, potrjena kot pravnomočna, se predloži matičnemu uradu skupaj z uradnim prevodom v češki jezik in ustrezno nadaljnjo overitvijo (nadoveritev, apostille), razen če je z mednarodno pogodbo določeno drugače.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Odločbo je mogoče izpodbijati na podlagi razlogov iz člena 22 Uredbe Bruselj IIa. V takem primeru je mogoče zahtevek vložiti pri krajevno pristojnem okrajnem sodišču, ki je splošno sodišče za fizično osebo, zoper katero se vlaga zahtevek.

Samodejno priznanje odločbe s strani matičnega urada v skladu z dvostransko pogodbo ali Konvencijo o priznanju razveze in prenehanja življenjske skupnosti (Haag, 1. junij 1970) je mogoče v upravnem postopku preprečiti z vložitvijo naknadne pritožbe pri pristojnem okrajnem sodišču v okviru upravnega sodnega sistema.

Zoper priznanje odločbe, ki ga izda vrhovno sodišče Češke republike, se ni mogoče pritožiti.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

V Češki republici je prenehanje zakonske zveze na podlagi razveze urejeno z zakonodajo države, katere državljan sta bila zakonca ob začetku postopka za razvezo zakonske zveze. Če sta državljana različnih držav, je prenehanje zakonske zveze z razvezo urejeno z zakonodajo države, v kateri imata običajno prebivališče, če tega nimata, pa s češko pravno ureditvijo.

Če je razveza zakonske zveze zajeta s tujo pravno ureditvijo, ki ne dovoljuje prenehanja zakonske zveze z razvezo ali pa to dovoljuje pod izjemno težkimi pogoji, in če je vsaj eden od zakoncev državljan Češke republike ali ima vsaj eden od njiju običajno prebivališče v Češki republici, se uporabi češko pravo.

Sorodne povezave

 [Združenje mediatorjev Češke republike](#)

 [Združenje zakonskih in družinskih svetovalcev Češke republike](#)

 [Vrhovno sodišče Češke republike – priznanje tujih sodnih odločb](#)

Zadnja posodobitev: 17/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[et\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Estonija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Razvezo zakonske zveze lahko odobri matični urad ali notar na podlagi dogovora zakoncev, ki vložita skupno pisno vlogo, ali sodišče na podlagi tožbe, ki jo en zakonec vloži zoper drugega. Tožba se vloži, če se zakonca ne strinjata glede razveze zakonske zveze ali okoliščin, povezanih z njo, ali če matični urad ni pristojen za razvezo zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Matični urad ali notar lahko odobri razvezo zakonske zveze na podlagi dogovora zakoncev, ki vložita skupno pisno vlogo, in če imata oba zakonca stalno prebivališče v Estoniji.

Sodišče lahko odobri razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe, ki jo en zakonec vloži zoper drugega.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razveza zakonske zveze ne vpliva na osebne odnose med zakoncema. Sodišče ali matični urad lahko po razvezi zakonske zveze na podlagi prošnje povrne prejšnji priimek osebe, sicer oseba obdrži priimek, ki ga je prevzela ob sklenitvi zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Ob razvezi zakonske zveze se premoženje zakoncev razdeli v skladu z izbrano premoženjsko ureditvijo. V primeru skupnega premoženja si zakonca na splošno razdelita premoženje v enakih deležih v skladu z določbami o prenehanju skupnega lastništva. Sestava premoženja se določi ob prenehanju premoženjske ureditve. Zakoncema po razvezi zakonske zveze ni treba razdeliti premoženja. Če zakonca po razvezi zakonske zveze ne razdelita svojega premoženja, skupaj uresničujeta pravice in izpolnjujeta obveznosti v zvezi s skupnim premoženjem. Poleg tega imata pravico do skupne posesti vseh predmetov, ki so del njunega skupnega premoženja. Če preneha premoženjska ureditev, v skladu s katero si delita kakršno koli povečanje premoženja, se ocenijo pridobljena sredstva obeh zakoncev in določi finančni zahtevek, ki izhaja iz obveznosti delitve pridobljenih sredstev.

Če želita zakonca po razvezi zakonske zveze razdeliti premoženje, se premoženje razdeli v skladu z izbrano ureditvijo skupnega premoženja zakoncev ali pogodbo o skupnem premoženju zakoncev. Če sta zakonca sklenila pogodbo o skupnem premoženju zakoncev, se pogodba ob razvezi zakonske zveze prekine. Ob prekinitvi pogodbe o skupnem premoženju zakoncev zaradi razveze zakonske zveze prenehajo pravice in obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe. Premoženje se razdeli v skladu s pogodbo o skupnem premoženju zakoncev.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Razveza zakonske zveze ne vpliva na starševsko odgovornost zakoncev in starši obdržijo skupno varstvo in vzgojo otroka.

Na splošno se morajo starši dogovoriti o tem, pri kom bo otrok živel, kdo bo vključen v njegovo vzgojo in v kakšnem obsegu ter kako in kako dolgo je treba plačevati preživnino. Mesečna podpora za enega otroka ne sme biti manjša od polovice minimalne mesečne plače, ki jo določi estonska vlada.

Če starši ne želijo ali ne morejo uresničevati pravice do skupnega varstva in vzgoje otroka, ima vsak izmed staršev pravico pri sodišču zaprositi, da se pravica do varstva in vzgoje otroka delno ali v celoti prenese nanj.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonec ima pravico prejemati preživnino:

- 1) do otrokovega tretjega leta starosti, če se razvezani zakonec po razvezi zakonske zveze ni sposoben preživljati zaradi varstva in vzgoje otroka zakoncev;
- 2) če se razvezani zakonec po razvezi zakonske zveze ni sposoben preživljati zaradi svoje starosti ali zdravstvenega stanja in če potreba po pomoči zaradi starosti ali zdravstvenega stanja obstaja že ob razvezi zakonske zveze. Preživnina zaradi starosti ali zdravstvenega stanja se lahko od drugega razvezanega zakonca zahteva tudi v primerih, ko je potreba po pomoči zaradi starosti ali zdravstvenega stanja že obstajala v času, ko je zakonec izgubil pravico do prejemanja preživnine od drugega zakonca na podlagi drugih razlogov, določenih v zakonu. Preživnina se plačuje tako dolgo, dokler ni mogoče pričakovati, da bo oseba, upravičena do preživnine, začela prejemati dohodke.

Otrokov oče mora otrokovi materi preživnino plačevati osem tednov pred rojstvom otroka in dvanajst tednov po njem.

Sodišče lahko razvezanega zakonca oprosti obveznosti plačevanja preživnine iz razlogov, določenih z zakonom.

Razvezani zakonec, upravičen do prejemanja preživnine, lahko izvajanje zakonske obveznosti plačevanja preživnine zahteva le po vložitvi tožbe.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Šteje se, da je življenjska skupnost zakoncev prenehala, če zakonca nimata skupnega gospodinjstva ali zakonske skupnosti in je očitno, da je vsaj eden izmed zakoncev ne želi obnoviti ali ustvariti.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Zakonca ne živita skupaj.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Če je življenjska skupnost zakoncev prenehala, lahko zakonec:

- 1) od drugega zakonca zahteva katere koli predmete, ki so se uporabljali v korist družine, če zakonec predmete potrebuje v svojem ločenem gospodinjstvu in ima legitimen interes za njihovo nadaljnjo uporabo. Zakonca si vso standardno opremo družinskega gospodinjstva, ki je v njuni skupni lasti, razdelita po načelu pravičnosti. Na splošno lahko oba zakonca vložita zahtevek za pridobitev osebnih predmetov v individualni lasti. Vse premoženje v skupni lasti (tj. zlasti v skupni lasti zakoncev) se razdeli pošteno ob upoštevanju interesov vsakega zakonca in otrok;
- 2) od drugega zakonca zahteva, naj skupno družinsko stanovanje ali njegov del preda v njegovo izključno uporabo, če je to potrebno, da se preprečijo večji osebni spori. Čeprav mora to v prvi vrsti temeljiti na prednostnih pravicah lastnika stanovanja, se lahko stanovanje tudi prepusti v uporabo zakoncu, ki ni lastnik, če je po mnenju sodišča to nujno ob upoštevanju sredstev obeh zakoncev in interesov otrok.

Če je življenjska skupnost zakoncev prenehala, mora vsak zakonec plačevati preživnino v obliki rednih denarnih zneskov za kritje stroškov, ki jih ima drugi zakonec v interesu družine.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze pomeni, da se zakonska zveza že od začetka šteje za neveljavno. Zakonska zveza se lahko razveljavi le s sodbo sodišča.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razveljavitev zakonske zveze lahko temelji le na razlogih za neveljavnost zakonske zveze, določenih z zakonom o družinskem pravu (*perekonnaseadus*), tj. sodišče lahko zakonsko zvezo razveljavi na podlagi tožbe, če:

- 1) je bila ob sklenitvi zakonske zveze kršena zahteva glede najnižje starosti za zakonsko zvezo ali poslovne sposobnosti;
- 2) je bila ob sklenitvi zakonske zveze kršena prepoved sklenitve zakonske zveze, določena z zakonom;
- 3) so bile ob sklenitvi zakonske zveze kršene formalne zahteve, določene z zakonom;
- 4) je imel ob sklenitvi zakonske zveze vsaj eden izmed zakoncev začasne duševne težave ali iz katerega koli drugega razloga ni bil sposoben uveljavljati svoje volje;
- 5) je bila zakonska zveza sklenjena z goljufijo ali pod prisilo, vključno s prikrivanjem zdravstvenega stanja ali drugih osebnih podatkov o zakoncu, če so ti podatki pomembni za veljavnost zakonske zveze;
- 6) namen zakonca ali obeh zakoncev ni bil izpolnjevati obveznosti, ki izhajajo iz statusa zakonske zveze, ampak je bila zakonska zveza sklenjena za druge namene, zlasti za pridobitev dovoljenja za bivanje v Estoniji (navidezna zakonska zveza);
- 7) sta zakonca istega spola zaradi spremembe spola, izvršene v času zakonske zveze.

Poleg tega se zakonska zveza šteje za neveljavno, če:

- 1) je bila sklenjena med osebama istega spola;
- 2) je sklenitev zakonske zveze potrdila oseba, ki nima pristojnosti matičarja, ali
- 3) vsaj ena stranka ni izrazila želje po sklenitvi zakonske zveze.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Po razveljavitvi zakonske zveze se zakonska zveza šteje za neveljavno že od začetka. Osebe, katerih zakonska zveza je bila razveljavljena, nimajo več pravic in obveznosti druga do druge, ki izhajajo iz zakonske zveze (vključno s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz pogodbe o skupnem premoženju zakoncev, ki se prav tako šteje za neveljavno).

Če je zakonska zveza razveljavljena, ker je eden izmed zakoncev drugemu prikril, da je že sklenil zakonsko zvezo, ali je drugega prisilil v zakonsko zvezo z goljufijo ali prisilo, lahko sodišče tej osebi odredi plačilo podpore osebi, s katero je bila v neveljavni zakonski zvezi, na podlagi pravil o plačevanju preživnine zakoncu. Sodišče lahko na zahtevo stranke, ki je bila nezakonito zveljavljena v zakonsko zvezo, za ureditev premoženja strank uporabi določbe o premoženju zakoncev (tj. skupno premoženje zakoncev).

Otroci iz razveljavljene zakonske zveze imajo enake pravice in obveznosti kot otroci iz zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Razvezo zakonske zveze lahko odobri matični urad ali notar na podlagi sporazuma zakoncev. Pravne posledice razveze zakonske zveze (npr. delitve premoženja zakoncev) se lahko določijo v sporazumu med zadevnima zakoncema.

V primeru kakršnih koli sporov med zakoncema glede okoliščin razveze zakonske zveze ni zunajsodnih sredstev za reševanje takih sporov.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Vloga za razvezo zakonske zveze se lahko vložijo:

- 1) pri matičnem uradu v kraju stalnega prebivališča enega izmed zakoncev (če je stalno prebivališče obeh zakoncev v Estoniji);
- 2) pri notarju;
- 3) pri sodišču prve stopnje, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca (okrajno sodišče).

Vlogo za razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca.

Razvezo zakonske zveze odobri matičar na podlagi skupne pisne vloge zakoncev. Zakonca morata v vlogi potrditi, da nista v sporu glede otrok, delitve skupnega premoženja ali preživljanja. Vlogi za razvezo zakonske zveze je treba priložiti potrdilo o sklenitvi zakonske zveze. Če zakonec iz upravičenih razlogov ne more osebno priti na matični urad za vložitev skupne vloge, lahko vloži ločeno vlogo, ki jo je overil notar. Listine v tujem jeziku je treba pri matičnem uradu predložiti skupaj s prevodom, ki ga je overil notar, konzularni uradnik ali sodni tolmač. Vsako potrdilo o zakonski zvezi, izdano v tuji državi, mora biti legalizirano ali opremljeno z žigom *apostille*, razen če je v mednarodnem sporazumu določeno drugače.

Razvezo zakonske zveze odobri notar na podlagi skupne pisne vloge zakoncev. Vlogi za razvezo zakonske zveze je treba priložiti potrdilo o sklenitvi zakonske zveze. Če zakonec iz upravičenih razlogov ne more osebno priti na matični urad za vložitev skupne vloge, lahko vloži ločeno vlogo, ki jo je overil notar. Listine v tujem jeziku je treba pri matičnem uradu predložiti skupaj s prevodom, ki ga je overil notar, konzularni uradnik ali sodni tolmač. Vsako potrdilo o zakonski zvezi, izdano v tuji državi, mora biti legalizirano ali opremljeno z žigom *apostille*, razen če je v mednarodnem sporazumu določeno drugače.

V zakonskem sporu, o katerem mora odločiti estonsko sodišče, se tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju skupnega stalnega prebivališča zakoncev, ali če tega ni, pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča toženca. Če stalno prebivališče toženca ni v Estoniji, se tožba vloži pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča skupnega mladoletnega otroka strank, ali če nimata skupnega mladoletnega otroka, pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika. Pri vložitvi tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze pri sodišču mora biti tožbeni zahtevek v skladu z vsemi formalnimi zahtevami, določenimi v zakonu o pravnem postopku (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) za civilno tožbo. Tožbeni zahtevek in vse listinske dokaze je treba sodišču predložiti v pisni ali elektronski obliki v estonskem jeziku in v formatu A4.

Tožbeni zahtevek mora vsebovati ime sodišča, osebne podatke o vlagatelju in tožencu (zakoncih) ter njihovih otrocih in jasno izraženo zahtevo tožnika. Poleg tega mora vsebovati tudi dejstva, na katerih temelji tožba; tožnik mora tudi navesti in predložiti vse dokaze, ki jih ima na voljo.

Poleg tega je treba v primeru delitve skupnega premoženja v tožbenem zahtevku navesti sestavo in kraj premoženja, določiti vrednost tožnikovih osebnih stvari in predlagati delitev skupnega premoženja. Če sta zakonca sklenila pogodbo o skupnem premoženju zakoncev, jo je treba priložiti tožbenemu zahtevku.

Tožbeni zahtevek mora podpisati tožnik ali njegov zastopnik. Če to stori zastopnik, je treba priložiti tudi listino o pooblastitvi ali drugo listino, ki potrjuje pooblastila zastopnika.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Če oseba, ki zaprosi za pravno pomoč, zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati procesnih stroškov ali jih lahko plača samo delno ali v obrokih in če obstaja zadosten razlog za mnenje, da bo predlagana udeležba v postopku uspešna, jo lahko sodišče v celoti ali delno oprosti obveznosti plačila procesnih stroškov in določi, da te stroške krije država.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze se je mogoče pritožiti v skladu s splošnimi določbami o pritožbenem postopku, če pritožnik ugotovi, da odločba sodišča prve stopnje temelji na napačni uporabi prava (npr. sodišče prve stopnje je nepravilno uporabilo določbo materialnega ali procesnega prava).

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 se odločba o razvezi zakonske zveze, izdana v eni državi članici, samodejno prizna v drugi državi članici Evropske unije (razen na Danskem), ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze se je treba obrniti na pritožbeno sodišče države članice, kot je navedeno na seznamu iz Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003.

V Estoniji to funkcijo opravlja okrožno sodišče.

Postopek in rok za pritožbo zoper odločbo sodišča se določita v sodni odločbi.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za razvezo zakonske zveze se uporablja zakonodaja države, kjer imata zakonca skupno prebivališče. Če zakonca prebivata v različnih državah, vendar imata isto državljanstvo, so splošne pravne posledice zakonske zveze opredeljene z zakonodajo države, katere državljan sta zakonca. Če zakonca prebivata v različnih državah in imata različno državljanstvo, so splošne pravne posledice zakonske zveze določene na podlagi zakonodaje države njunega zadnjega skupnega prebivališča, če eden izmed zakoncev še vedno prebiva v tej državi. Če na podlagi zgoraj navedenega ni mogoče določiti prava, ki se uporablja za splošne pravne posledice zakonske zveze, se uporablja pravo države, s katero sta zakonca kako drugače najtesneje povezana.

Če po zgoraj navedenem pravu razveza zakonske zaveze ni dopustna ali je dopustna le pod izjemno strogimi pogoji, se namesto tega prava uporablja estonsko pravo, če eden izmed zakoncev prebiva v Estoniji ali ima estonsko državljanstvo ali če je prebival v Estoniji ali imel estonsko državljanstvo ob sklenitvi zakonske zveze.

Zadnja posodobitev: 23/10/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Irška

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Eden od zadevnih zakoncev je imel na dan začetka postopka stalno prebivališče na Irskem

ALI

eden od zakoncev je imel eno leto običajno prebivališče na Irskem, pri čemer se je to obdobje končalo na navedeni datum.

(Člen 39(1)(a) in (b) [zakona o družinskem pravu \(razveza zakonske zveze\) iz leta 1996.](#))

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Sodišče (okrožno sodišče skupaj z višjim sodiščem – člen 38(1)) mora biti prepričano, da:

sta zakonca na dan začetka postopka živela ločeno najmanj štiri leta zapored ali skupaj najmanj štiri leta v preteklih petih letih

IN

ni razumne možnosti za spravo med zakoncema

IN

obstaja takšna ureditev, ki jo sodišče šteje za ustrezno v zadevnih okoliščinah, ali pa bo takšna ureditev sprejeta za zakonca in vse odvisne družinske člane.

(Člen 5(1) zakona.)

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonska zveza, ki je predmet odločbe, se z njo razveže in zakonec iz navedene zakonske zveze lahko sklene novo zakonsko zvezo – člen 10(1).

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze izda sklep o ureditvi premoženja – člen 14(1) zakona – premoženje se lahko proda, razdeli v enakih deležih ali po posamezniku ali pa se prenese samo na enega od zakoncev.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče lahko po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze da taka navodila, kot se mu zdijo ustrezna v zvezi s koristmi katerega koli zadevnega mladoletnega vzdrževanega družinskega člana, skrbništvom nad njim ali pravico do stikov z njim – člen 5(2) zakona. Najpomembnejša je otrokova korist. (Več podrobnosti je na voljo v informativnem listu „Starševska odgovornost – Irška“.)

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze izda odločbo o preživnini v korist enega od zakoncev, ki jo prejema le do sklenitve nove zakonske zveze – člen 13 zakona.

Sodišče lahko izda tudi sklep o ureditvi pokojninskih pravic v korist enega od zakoncev – člen 17 zakona.

(Več podrobnosti je na voljo v informativnem listu „Preživninski zahtevki – Irška“.)

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti odtujenima zakoncema omogoča, da ponovno uredita svoje življenje, tako da za stalno živita ločeno.

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti izda obširne stranske sklepe v zvezi z otroki, plačili podpore, pavšalnimi plačili, pokojninskimi pravicami, družinskim domom in drugim premoženjem. Z odločbo o prenehanju življenjske skupnosti zakonska zveza ni razvezana. Zato morajo odtujeni zakonci, ki imajo odločbo o „prenehanju življenjske skupnosti“ in želijo znova skleniti zakonsko zvezo, najprej pridobiti odločbo o razvezi zakonske zveze.

(Člen 8 [zakona o prenehanju življenjske skupnosti in reformi družinskega prava iz leta 1989.](#))

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Eden ali več od naslednjih pogojev:

1. zakonec je prešuštvoval;
2. nerazumno vedenje in krutost zakonca;
3. zapustitev zakonca za eno leto;

4. zakonca eno leto živita ločeno in se strinjata z zahtevkom;
5. zakonca tri leta živita ločeno;
6. zakonska zveza je postala tako nevzdržna, da je sodišče prepričano, da že najmanj eno leto ni bilo normalnega zakonskega odnosa.

(Člen 2 [zakona o prenehanju življenjske skupnosti in reformi družinskega prava iz leta 1989](#).)

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

S prenehanjem življenjske skupnosti preneha dolžnost skupnega bivanja brez razveze zakonske zveze. Žena lahko še naprej uporablja možev priimek. Na finančni ravni se dolžnost preživljanja drugega zakonca ohrani in lahko se dodeli preživnina, čeprav kakršnega koli pripisa krivde ni mogoče upoštevati. Vendar sodna odločba tako kot pri razvezi zakonske zveze vključuje prenehanje in ukinitve zakonskega razmerja. Pravice do dedovanja se ohranijo, razen v primeru zakonca, ločenega od mize in postelje izključno po svoji krivdi. Stranki lahko pri sodišču zahtevata razveljavitev odločbe. Sodišče bo razveljavilo odločbo, če je prepričano, da sta se stranki spravili in da nameravata znova živeti skupaj.

Sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze:

Na zahtevo enega od zakoncev se lahko sodna odločba, izdana za prenehanje življenjske skupnosti, spremeni *ipso jure* v razvezo zakonske zveze, če je prenehanje življenjske skupnosti trajalo tri leta. V takem primeru sodnik odobri razvezo zakonske zveze in odloči o njenih posledicah.

Če je bilo prenehanje življenjske skupnosti odobreno na podlagi skupne zahteve, se lahko spremeni v razvezo zakonske zveze samo na podlagi nadaljnje skupne zahteve.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

To pomeni, da se za zakonca razveljavljene zakonske zveze šteje, kot da nista bila nikoli poročena drug z drugim.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Izpolnjen mora biti eden od naslednjih pogojev:

- eden od zakoncev je imel na dan začetka postopka stalno prebivališče na Irskem;
- eden od zakoncev je imel na navedeni dan eno leto običajno prebivališče na Irskem;
- eden od zakoncev je umrl pred navedenim dnem

in

je imel ob smrti stalno prebivališče na Irskem ali

je imel na navedeni dan eno leto običajno prebivališče na Irskem.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Za zakonsko zvezo se šteje, da ni nikoli obstajala. Oba zakonca lahko skleneta novo zakonsko zvezo. Zakonca nimata dednih pravic in preživninskih obveznosti drug do drugega. Vsi otroci, ki so se paru rodili v zakonski zvezi, se štejejo za nezakonske.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Finančna in premoženjska vprašanja ter vprašanja v zvezi z vzdrževanimi potomci se lahko rešijo z mediacijo brez uporabe sodišča, vendar lahko le sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Za odločitev o zahtevku za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze je pristojno okrajno sodišče skupaj z višjim sodiščem.

Zahtevek za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti pri okrajnem sodišču se vložijo s civilno tožbo pri ustreznem uradu okrajnega sodišča, postopek pa je urejen s pravilom 4 odredbe 59 pravilnika okrajnih sodišč iz leta 2001.

Zahtevek za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti pri višjem sodišču se začne s posebnim pozivom, ki ga izda osrednji urad. Postopek je urejen z odredbo 70A pravilnika višjih sodišč (S.1 št. 343 iz leta 1997). Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze pri višjem sodišču se vložijo z vlogo pri osrednjem uradu. Postopek je urejen z odredbo 70 pravilnika višjih sodišč.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da, prek [odborna za pravno pomoč](#), vendar je odvisna od preverjanja premoženjskega stanja.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Odločba višjega sodišča o pritožbi zoper odločbo okrajnega sodišča v postopku za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze je pravnomočna in dokončna, zoper njo pa ni mogoča pritožba – člen 39 [zakona o sodiščih iz leta 1936](#).

Pritožba se lahko zoper vse odločbe višjega sodišča vložijo pri vrhovnem sodišču v postopkih razveze zakonske zveze/prenehanja življenjske skupnosti /razveljavitve zakonske zveze, ki se začnejo pri višjem sodišču.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Pri sodišču (okrajnem ali višjem) na Irskem je treba vložiti zahtevek v skladu s členom 29(1)(d)/(e) [zakona o družinskem pravu iz leta 1995](#) za določeno razglasitev. Zahtevek pri okrajnem sodišču se vložijo s civilno tožbo. Zahtevek pri višjem sodišču se vložijo s posebnim pozivom.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Irška sodišča, tj. višje ali okrajno sodišče, bodo zaradi ustavnega statusa razveze zakonske zveze odločila, ali je mogoče odločbo, izdano v tujini, priznati na Irskem ali ne.

16 katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Pogoji za pridobitev razveze zakonske zveze na Irskem so določeni v členu 38 zakona o družinskem pravu (razveza zakonske zveze) iz leta 1996.

Zakonec, ki ne živi na Irskem ali ki nima irskega državljanstva, lahko vložijo zahtevek za razvezo zakonske zveze na Irskem, če izpolnjuje enega od pogojev iz člena 39(1)(a) in (b) zakona o družinskem pravu (razveza zakonske zveze) iz leta 1996. Irška pristojnost za razvezo zakonske zveze temelji na stalnem prebivališču in ne na državljanstvu.

Sorodne povezave

[Sodna služba Irske](#)

[Oasis: Informacije o javnih storitvah](#)

Zadnja posodobitev: 12/11/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Grčija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Za prenehanje zakonske zveze z razvezo je potrebna pravnomočna sodna odločba (člen 1438 in naslednji civilnega zakonika (*Αστικός Κώδικας*)).

Obstajata dve vrsti postopkov za razvezo zakonske zveze:

S sporazumno razvezo zakonske zveze (*συναινετικό διαζύγιο*), pri kateri oba zakonca privolita v prenehanje zakonske zveze med njima na podlagi pisnega sporazuma, ki ga podpišejo oba zakonca in njuna odvetnika ali samo njuna odvetnika, če sta izrecno pooblaščenca za delovanje v njenem imenu. Zakonska zveza je morala trajati vsaj šest mesecev. Če v zakonski zvezi ni mladoletnih otrok, se razveže izvensodno, tj. zadostuje sklenitev navedenega sporazuma. Če pa so v zakonu mladoletni otroci, je treba navedenemu sporazumu priložiti še pisni sporazum med zakoncema, s katerim so urejeni varstvo in vzgoja otrok ter stiki z njimi. Oba sporazuma se predložita pristojnemu enočlanskemu prvostopenjskemu sodišču (*Μονομελές Πρωτοδικείο*), ki ju potrdi in v nepravdnem postopku izda odločbo o razvezi zakonske zveze.

V primeru razveze zakonske zveze na podlagi tožbe (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*) z navedbo razlogov za nevzdržnost zakonske zveze eden od zakoncev pri krajevno pristojnem enočlanskem prvostopenjskem sodišču vložiti tožbo za razvezo zakonske zveze ali pa oba zakonca vložita ločeni tožbi.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlogi za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe (člen 1439 civilnega zakonika) so:

nevzdržnost zakonske zveze, ki jo je povzročila nasprotna stranka ali sta jo povzročila oba zakonca, tako da se lahko upravičeno domneva, da bi bilo nadaljevanje zakonske zveze za tožnika nevzdržno. Domneva nevzdržnosti, ki jo lahko nasprotna stranka izpodbija, obstaja v primeru bigamije, prešuštva, zapustitve tožnika, toženčevega ogrožanja tožnikovega življenja ali nasilja v družini, ki ga je toženec izvajal nad tožnikom.

Če zakonca živita ločeno neprekinjeno že vsaj dve leti, je domneva nevzdržnosti neizpodbojna, razveza zakonske zveze pa se lahko zahteva, tudi če je nevzdržnost povzročil tožnik;

če je eden od zakoncev pogrešan in domnevno mrtev, lahko drugi zakonec vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Če zakonska zveza preneha na podlagi razveze, zakoncema ni več treba živeti skupaj in skupaj sprejemati odločitev. Zakonec, ki je prevzel priimek drugega zakonca, začne praviloma ponovno uporabljati svoj priimek, razen če želi obdržati priimek drugega zakonca, ker si je pod njim ustvaril poklicni ali umetniški sloves. Preneha vsakršna odgovornost zakoncev za izpolnitev njunih medsebojnih obveznosti. Na bigamijo se ni več mogoče sklicevati kot na oviro za sklenitev zakonske zveze. Preneha pa tudi ustavev zakonske prepovedi odškodninskih zahtevkov enega zakonca proti drugemu, ki je veljala med zakonsko zvezo. Z razvezo ne preneha svaštvo med krvnimi sorodniki obeh zakoncev.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Ob razvezi zakonske zveze je vsak od zakoncev upravičen do premoženja, ki mu pripadajo ali za katere se domneva, da mu pripadajo, tudi če sta jih dejansko uporabljala oba zakonca ali samo drugi zakonec, če drugi zakonec te domneve ne izpodbija; to velja tudi, če se šteje, da zadevni predmet potrebuje drugi zakonec. Če zakonec, ki ima predmet, tega ne želi izročiti lastniku, lahko slednji vložiti tožbo *in rem*, tožbo za lastništvo ali tožbo v okviru obligacijskega prava. Po razvezi zakonske zveze lahko zakonec, ki je lastnik družinskega doma, proti zakoncu, ki ta dom uporablja, vložiti tožbo *in rem* ali tožbo v okviru obligacijskega prava. Skupno lastništvo z razvezo zakonske zveze preneha, vsak od zakoncev pa prejme tisto, do česar je upravičen na podlagi pravil o skupnem lastništvu in delitvi skupnega premoženja. Če je eden od zakoncev del premoženja pridobil med trajanjem zakonske zveze, lahko drugi zakonec zahteva delež na tem premoženju.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Če zakonska zveza preneha na podlagi razveze, lahko sodišče uredi izvajanje starševske odgovornosti na enega od naslednjih načinov:

- (a) z dodelitvijo starševske odgovornosti ali pravice do varstva in vzgoje enemu od staršev;
- (b) z dodelitvijo skupne starševske odgovornosti ali skupne pravice do varstva in vzgoje obema staršema;
- (c) s porazdelitvijo starševske odgovornosti med starša ali
- (d) z dodelitvijo starševske odgovornosti tretji osebi.

Razvezana starša sta še naprej dolžna preživljati mladoletne otroke, ki nimajo dohodkov iz lastnega dela ali lastnega premoženja ali katerih dohodki ne zadoščajo za preživetje. To obveznost si porazdelita starša, v primeru spora pa sodišče.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Če zakonska zveza preneha na podlagi razveze, ima nekdanji zakonec, ki se ne more preživljati z lastnim dohodkom ali premoženjem, pravico zahtevati preživnino od drugega zakonca:

če je ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze starost ali zdravstveno stanje zakonca, ki vložiti zahtevek, tako, da od njega ni mogoče zahtevati, naj začne opravljati ali nadaljuje ustrezen poklic, da bi si sam zagotovil sredstva za preživljanje;

če zakonec, ki vložiti zahtevek, skrbi za mladoletnega otroka in zato ne more opravljati ustreznega poklica;

če zakonec, ki vložiti zahtevek, ne more najti ustrezne redne zaposlitve ali mora opraviti poklicno usposabljanje; v obeh primerih pravica traja največ tri leta po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze; ali

v vseh drugih primerih, kadar je dodelitev preživnine ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze potrebna iz razlogov pravičnosti.

Preživnina se lahko zavrne ali omeji iz utemeljenih razlogov, zlasti če je bila zakonska zveza kratkotrajna ali če je zakonec, ki bi bil lahko upravičen do preživnine, odgovoren za razvezo zakonske zveze ali če je namerno povzročil svojo revščino. Pravica do preživnine preneha, če preživninski upravičenec sklene novo zakonsko zvezo ali ustanovi zunajzakonsko skupnost. Pravica do preživnine ne preneha, če preživninski zavezanec umre. Preneha pa, če umre preživninski upravičenec, razen če se pravica nanaša na preteklo obdobje ali če ob smrti niso poravnani vsi obroki.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze pomeni, da zakonska zveza, ki je imela vse pravne posledice, po razveljavitvi s pravnomočno sodno odločbo zaradi določene napake nima več nobenih posledic, razen da se za otroke, rojene v zakonski zvezi, ki je bila pozneje razveljavljena, še naprej šteje, da so bili rojeni v zakonski zvezi. Pravila o razveljavitvi izpodbojnih dejanj veljajo tudi za razveljavitev izpodbojne ali nične zakonske zveze (člen 1372 in naslednji civilnega zakonika).

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza se lahko razveljavi, če ni bila izpolnjena ena od pozitivnih zahtev za njeno sklenitev, če je obstajala absolutna ovira za sklenitev zakonske zveze ali če je zakonska zveza izpodbojna zaradi zmotne ali prisile.

Šteje se, da pozitivna zahteva ni bila izpolnjena, če privolitev zakoncev ni bila dana osebno oziroma je pogojena ali časovno omejena; če sta zakonca mladoletni osebi in sklenitve zakonske zveze niso dovolila sodišča; če ima eden od njiju skrbnika, ki ga je imenovalo sodišče, in ta skrbnik ne dovoli sklenitve zakonske zveze, ki je poleg tega ni dovolilo sodišče; če se eden od njiju med poročnim obredom ni zavedal svojih dejanj ali je zaradi psihične bolezni nerazsoden. Absolutna ovira obstaja, če sta zakonca v krvnem sorodstvu v ravni črti brez omejitev ali v stranski črti do četrtega kolena, če sta v svaštvu v ravni črti brez omejitev ali v stranski črti do tretjega kolena, ter v primeru bigamije ali posvojitve.

Ničnost se odpravi s sklenitvijo zakonske zveze, če oba zakonca vanjo privolita popolnoma in svobodno; če mladoletni osebi naknadno pridobita dovoljenje sodišča; če mladoletni zakonec dopolni 18 let in potrdi zakonsko zvezo; če poslovno nesposoben zakonec postane poslovno sposoben in potrdi zakonsko zvezo; če skrbnik, sodišče ali poslovno nesposobna oseba, ki je postala poslovno sposobna, potrdi zakonsko zvezo, ali če oseba, ki je ravnala v zmoti ali pod prisilo, po odpravi zmote ali prisile potrdi zakonsko zvezo. Zakonska zveza ne obstaja, če v primeru civilne poroke privolitev v sklenitev zakonske zveze ni bila dana pred županom in pričami ali če v primeru cerkvene poroke zakonske zveze ni posvetil duhovnik Vzhodne pravoslavne cerkve ali predstavnik druge verske skupnosti ali vere, priznane v Grčiji. V takem primeru zakonska zveza nima pravnih posledic, katera koli oseba, ki ima pravni interes, pa lahko vloži tožbo za razglasitev njenega neobstoja.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Posledice zakonske zveze se načeloma razveljavijo za nazaj. To velja za vsa osebna, družinska in premoženjska razmerja med zakoncema. Z razveljavitvijo zakonske zveze je zakoncema torej vnaprej odvzeta pravica, da dedujeta drug po drugem kot zakonita dediča. Razveljavljeni so tudi vsi pravni posli, ki sta jih s tretjimi osebami sklenila zakonca, ko sta bila v zakonski zvezi, bodisi zaradi potreb njunega skupnega zakonskega življenja bodisi zaradi upravljanja premoženja drugega zakonca, vendar ob upoštevanju dobre vere tretjih oseb, ki so imele poslovne stike z zakoncema. Če se med poročnim obredom zakonca ali vsaj eden od njiju nista zavedala ničnosti zakonske zveze, ničnost v zvezi z navedenim zakoncem velja samo za prihodnost; zakonec, ki se ob sklenitvi zakonske zveze ni zavedal njene ničnosti, ima pravico zahtevati preživnino od drugega zakonca, če se je ta ničnosti zavedal od vsega začetka, in njegovih naslednikov, če je drugi zakonec po razveljavitvi zakonske zveze umrl, pri čemer veljajo enaka pravila kot za razvezo zakonske zveze, ki se uporabljajo po analogiji. Enako pravico do preživnine ima ob razveljavitvi zakonske zveze ali njenem prenehanju zaradi smrti drugega zakonca tudi zakonec, ki je bil v sklenitev zakonske zveze prisiljen z grožnjo, v nasprotju z zakonom ali sprejeto moralno (člen 1383 civilnega zakonika).

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Ne.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitve zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Za prenehanje zakonske zveze z razvezo na podlagi nevzdržnosti, ki jo je povzročil eden od zakoncev ali oba, ali na podlagi dejstva, da je eden od zakoncev pogrešan in domnevno mrtev, razveljavitve zakonske zveze, ki je nična ali izpodbojna, ali potrditev neobstoja zakonske zveze je pristojno enočlansko prvostopenjsko sodišče, ki je med trajanjem zakonske zveze pristojno tudi za razsojanje o razmerjih med zakoncema, ki izhajajo iz zakonske zveze (člen 17 (1) zakonika o civilnem postopku (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*)). Uporablja se sodni postopek, določen za zakonske spore, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 4055/2012.

V primeru sporazumne razveze zakonske zveze je prav tako pristojno enočlansko prvostopenjsko sodišče, vendar v tem primeru odloči v nepravdnem postopku. Krajevno pristojno je sodišče v kraju zadnjega skupnega prebivališča zakoncev (člen 39 zakonika o civilnem postopku), v kraju njunega običajnega prebivališča, če eden od njiju tam še vedno prebiva, v kraju običajnega prebivališča nasprotne stranke (člen 22 zakonika), v primeru skupnega zahtevka pa sodišče v kraju običajnega prebivališča enega od zakoncev ali kraju običajnega prebivališča vložnika, če je tam neposredno pred vložitvijo zahtevka prebival najmanj eno leto ali najmanj šest mesecev, če je grški državljan ali če imata oba zakonca grško državljanstvo. Morebitno nasprotno tožbo obravnava isto sodišče. Tožbe za preživnino se lahko združijo s tožbami za razvezo zakonske zveze, razveljavitve ali potrditve neobstoja zakonske zveze, nato pa jih skupaj obravnava pristojno enočlansko prvostopenjsko sodišče, in sicer v postopku za zakonske spore in ob upoštevanju omejitev, naloženih z navedenim postopkom. Prav tako se lahko z zahtevkom združijo tožbe za določitev starševske odgovornosti in ureditev stikov z otroki, ki jih enočlansko prvostopenjsko sodišče obravnava po posebnem postopku iz člena 681B in naslednjih zakonika.

Zahtevek se vloži v tajništvo sodišča; sodni tajnik določi datum obravnave in ga vnese na izvode zahtevka. Odvetnik vložnika sodnemu izvršitelju naroči, naj vroči izvod z datumom obravnave ter sodne pozive s krajem in časom obravnave, ki ju določi sodišče. Sodni izvršitelj vroči izvod zahtevka nasprotni stranki, in sicer nasprotni stranki s stalnim ali začasnim prebivališčem v Grčiji 60 dni pred datumom obravnave, nasprotni stranki s stalnim ali začasnim prebivališčem v tujini ali neznanim naslovom pa 90 dni pred datumom obravnave. Kadar je potrebna vročitev v tujini osebi, katere naslov je znan, se za vročitev vloge za začetek postopka po analogiji uporabljajo določbe uredb EU, natančneje Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah ali Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965, če je primerno, ali pravila iz dvostranskih ali večstranskih sporazumov.

V zvezi z materialnim pravom, ki se uporabi za osebna in premoženjska razmerja med zakoncema, razvezo in prenehanje življenjske skupnosti (členi 14, 15 in 16 civilnega zakonika), velja naslednji prednostni vrstni red:

pravo države zadnjega skupnega državljanstva zakoncev med trajanjem zakonske zveze, če vsaj eden od zakoncev to državljanstvo še vedno ima;
pravo države zadnjega skupnega običajnega prebivališča zakoncev med trajanjem zakonske zveze; ali
pravo države, s katero sta zakonca najtesneje povezana.

V zvezi s pravom, s katerim se urejajo razmerja med starši in otroki (člena 18 in 19 civilnega zakonika), velja naslednji prednostni vrstni red:

(a) pravo države njihovega zadnjega skupnega državljanstva;

(b) pravo države njihovega zadnjega skupnega običajnega prebivališča ali

(c) pravo države, katere državljanstvo ima otrok; če ima otrok grško in tuje državljanstvo, se uporabi pravo Grčije, če pa ima otrok več tujih državljanstev, se uporabi pravo države, s katero je najtesneje povezan.

V skladu z načelom *lex fori* se uporabi grško procesno pravo, vendar imajo v skladu s členom 28 ustave prednost pred njim pravo Evropske skupnosti in druge mednarodne pogodbe. Odvetnika, ki zastopata stranki, morata imeti posebno pooblastilo za delovanje v imenu stranke in morata pred sodiščem nastopiti skupaj s stranko, ki jo zastopata. Poročni list, potrdilo o zakonskem stanju in druge dokazne listine je treba sodišču predložiti med izvajanjem dokazov. Priče so zaslišane in stališča se predložijo na javni obravnavi. V primeru sporazumne razveze zakonske zveze morata stranki v pisni izjavi, ki jo podpišeta sami, njuna pooblaščenca odvetnika ali vsi, izjaviti, da želita prenehati zakonsko zvezo, hkrati pa morata predložiti sporazum v zvezi z ureditvijo pravice do varstva in vzgoje otrok ter stikov z njimi. Sodišče potrdi sporazum in izda odločbo o razvezi zakonske zveze. Sodišče izjave strank upošteva po lastni presoji. Strank ne zasliši pod prisego, prav tako se kot priče ne zaslišijo otroci, medtem ko morajo priče in izvedenci pričati pod prisego. Sodišče, ki obravnava zahtevek za razvezo zakonske zveze, poskuša stranki spraviti. Odsotnost nasprotne stranke na obravnavi ne vpliva na razsojanje v zadevi. Če ena od strank umre, preden sodna odločba postane pravnomočna, se sodni postopek ustavi. V primeru zahtevka za razveljavitve zakonske zveze, ki ga

lahko vložiti tudi državni tožilec, je ta pozvan k predložitvi stališč. Če ena od strank umre, se postopek začasno ustavi, lahko pa ga nadaljujejo nasledniki navedene stranke. Če tožbo za razveljavitev zakonske zveze ali potrditev neobstoja zakonske zveze vložijo državni tožilec, je vložena zoper obe stranki, če pa je ena od njih pokojna, je vložena zoper njene naslednike.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da, vendar pod določenimi pogoji. Natančneje, pravna pomoč je na voljo, če se dokaže, da stranka ne more poravnati stroškov postopka, ne da bi s tem posegla v sredstva, ki jih potrebuje za preživljanje sebe in svoje družine, če tožba ni očitno neutemeljena ali nepriporočljiva. Prošnje za pravno pomoč je treba vložiti pri sodniku, ki obravnava zadevo ali pri katerem bo vložena tožba; v primeru veččlanskega prvostopenjskega sodišča se prošnja vložijo pri predsedniku sodišča, v zadevah, ki niso povezane s sodnim postopkom, pa se prošnja vložijo pri okrožnem civilnem sodišču (*ειρηνοδίκηείο*) v kraju stalnega prebivališča vložnika (člen 194 in naslednji zakonika o civilnem postopku).

V prošnji je treba na kratko opisati predmet spora, dokaze, ki bodo predloženi na glavni obravnavi, in dokaze, ki potrjujejo izpolnitev pogojev za pravno pomoč. Priložiti je treba različna dokazila:

potrdilo, ki ga (brezplačno) izda župan ali predsednik krajevne skupnosti v kraju stalnega ali začasnega prebivališča vložnika ter ki potrjuje vložnikove poklicne, finančne in družinske razmere;

potrdilo, ki ga (brezplačno) izda davčni inšpektor v kraju stalnega ali začasnega prebivališča vložnika in ki potrjuje, da je vložnik v zadnjih treh letih oddal napoved za odmero dohodnine ali napoved za kateri koli drug neposredni davek in da je bila ta napoved po proučitvi potrjena.

Sodišče, ki odloča o prošnji, lahko nasprotno stranko brezplačno pozove na sodišče. Navzočnost odvetnika ni obvezna. Če sodišče ugotovi, da so zgoraj navedeni pogoji verjetno izpolnjeni, dodeli pravno pomoč. To mora storiti za vsak sodni postopek posebej. Dodelitev pomoči za zadevni sodni postopek velja na vseh stopnjah pritožbe in zajema tudi izvršitev pravnomočne sodne odločbe. Stranka, ki se ji tako prizna upravičenost do pravne pomoči, je začasno oproščena plačila sodnih stroškov in stroškov postopka na splošno, tj. stroškov notarja in sodnega izvršitelja, izdatkov za priče ter honorarjev izvedencev, odvetniških nagrad in honorarjev vseh drugih zastopnikov, oproščena pa je tudi plačila varščine za takšne stroške. Začasna oprostitve lahko velja tudi samo za del teh stroškov.

Dodelitev pravne pomoči ne vpliva na obveznost plačila stroškov nasprotne stranke. Če tako zahteva vložnik, lahko sodišče v odločbi o dodelitvi pravne pomoči ali pozneje imenuje odvetnika, notarja ali sodnega izvršitelja, da pomagajo prejemniku pravne pomoči. Ti so dolžni sprejeti imenovanje, sama odločba pa velja kot pooblastilo za ukrepanje.

Pravna pomoč preneha ob smrti upravičenca, vendar se lahko dejanja, ki jih ni mogoče preložiti, opravijo naknadno v skladu s predhodnimi navodili. Poleg tega lahko sodišče pravno pomoč ukine ali omeji po uradni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca, če se izkaže, da pogoji za njeno dodelitev niso bili nikoli izpolnjeni, da več ne veljajo ali so se spremenili. Plačilo stroškov je urejeno s členi 190 do 193 zakonika o civilnem postopku.

Če se stroški s sodno odločbo naložijo nasprotni stranki prejemnika pravne pomoči, se kolkovina, stroški izvršljive kopije in druge pristojbine izterjajo v skladu z zakonom o izterjavi javnofinančnih prihodkov, stroški, ki se dolgujejo prejemniku pravne pomoči, njegovim odvetnikom ali drugim pravnim zastopnikom ali sodnim uradnikom, pa se dodelijo zadevnim osebam in izterjajo v skladu s postopki za prisilno izterjavo. Enako se izterjajo stroški, naloženi prejemniku pravne pomoči, takoj ko kateri od pogojev za dodelitev pravne pomoči preneha veljati in se to potrdi. Če sta stranki pridobili pravno pomoč na podlagi neresničnih izjav ali ob predložitvi neresničnih podatkov, sodnik, ki odloči, da se pravna pomoč ukine, naloži denarno kazen od 100 do 200 EUR, ki jo morata plačati skladu za zavarovanje delavcev v pravni stroki; s tem pa ne preneha njuna obveznost za plačilo zneskov, ki sta jih bili oproščeni, niti to ne preprečuje kazenskega pregona.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da. Stranka, ki ni uspela, lahko pri krajevno pristojnem pritožbenem sodišču (*Εφετείο*) vložijo pritožbo zoper sodno odločbo o razvezi, razveljavitvi nične ali izpodbijne zakonske zveze ali potrditvi neobstoja zakonske zveze v 30 dneh po vročitvi sodne odločbe, če ima stalno ali običajno prebivališče v Grčiji, ali v 60 dneh, če ima stalno ali običajno prebivališče v tujini ali če naslov njenega prebivališča ni znan, če pa sodna odločba ni bila vročena, se lahko pritoži v treh letih po njeni objavi. Če stranka, ki ima pravico do pritožbe, umre, začne rok za pritožbo teči na datum, ko je sodna odločba vročena njenim univerzalnim pravnim naslednikom ali volilojcem.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo, ki trenutno velja, določa načelo, da je treba odločbe, izdane v eni državi članici EU, priznati v drugih državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek. Kdor želi, da se odločba o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze prizna v Grčiji, mora vložiti zahtevek pri enočlanskem prvostopenjskem sodišču v kraju običajnega prebivališča osebe, zoper katero naj bi bila sodna odločba izvršena, ali v kraju izvršitve.

Razpiše se datum obravnave, nato pa je treba nasprotni stranki vročiti izvod zahtevka ter dokument o razpisu datuma obravnave in sodni poziv za udeležbo na obravnavi. Sodišče ne more preverjati pristojnosti sodišča, ki je izdalo sodno odločbo. Prouči samo, ali bi bilo priznanje odločbe v nasprotju z grškim javnim redom, ali je bil dokument o začetku postopka nasprotni stranki vročen pravočasno za pripravo obrambe, ali če tega ni bilo, ali se nasprotna stranka s sodno odločbo nedvoumno strinja, in ali je sodna odločba nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, kjer se zahteva priznanje, v drugi državi članici ali državi, ki ni država članica, če sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, kjer se zahteva priznanje. Če se sodišče o tem prepriča, sodno odločbo prizna.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Za izpodbijanje grške odločbe o priznanju sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici EU, je pristojno pritožbeno sodišče, ki obravnava pritožbo zoper odločbo zadevnega nižjega sodišča. Rok za pritožbo je en mesec po vročitvi odločbe, če pa ima stranka, zoper katero se zahteva priznanje, običajno prebivališče v državi članici, ki ni država, v kateri je bila razglašena izvršljivost, je rok za pritožbo dva meseca po vročitvi odločbe. Tega roka ni mogoče podaljšati zaradi oddaljenosti. Če se stranka, zoper katero se zahteva priznanje, ne udeleži obravnave, mora sodišče prekiniti postopek, dokler se ne preveri, ali je bila stranka pravočasno ustrezno pozvana na sodišče oziroma ali je bilo v ta namen storjeno vse, kar je bilo mogoče. Predlog za revizijo odločbe pritožbenega sodišča je mogoče vložiti pri vrhovnem sodišču (*Άρειος Πάγος*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za razvezo zakonske zveze se uporabi materialno pravo po naslednjem prednostnem vrstnem redu: pravo države zadnjega skupnega državljanstva strank, če ena od njih to državljanstvo še vedno ima; pravo države zadnjega skupnega običajnega prebivališča strank med trajanjem zakonske zveze; ali pravo države, s katero sta stranki najtesneje povezani.

V skladu s načelom *lex fori* se uporabi grško procesno pravo, vendar ima v skladu s členom 28 grške ustave prednost pred njim pravo Evropske skupnosti.

Zadnja posodobitev: 26/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Španija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, za razvezo zakonske zveze v Španiji ne veljajo zahteve glede predhodnega prenehanja življenjske skupnosti ali obstoja zakonsko določenih razlogov, saj lahko razvezo zakonske zveze neposredno odredi sodni organ (za razvezo zakonske zveze je potrebna pravnomočna sodna odločba).

Postopek za razvezo zakonske zveze se lahko začne na zahtevo le enega od zakoncev, obeh zakoncev ali enega od njiju s soglasjem drugega zakonca. Za pridobitev odločbe o razvezi zakonske zveze zadostuje, če so izpolnjene naslednje zahteve in okoliščine:

od sklenitve zakonske zveze so pretekli trije meseci, če razvezo zakonske zveze zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega;

od sklenitve zakonske zveze so pretekli trije meseci, če razvezo zakonske zveze zahteva samo eden od zakoncev;

razvezo je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

Iz zgoraj navedenega izhaja, da zadošča, da eden od zakoncev, ki ne želi nadaljevati zakonske zveze, po preteku navedenega obdobja, v zadnjem primeru pa celo brez čakanja na njegov pretek zahteva in doseže razvezo zakonske zveze, ne da bi imela nasprotna stranka pravico temu ugovarjati iz materialnih razlogov.

Lahko pa se zakonca namesto tega odločita tudi za prenehanje življenjske skupnosti, za katero veljajo enake zahteve, čeprav zakonska zveza ostane nedotaknjena. To pomeni, da par ne živi več skupaj, vendar ne preneha zakonska zveza, ki jo je mogoče razvezati samo z odločbo o razvezi zakonske zveze.

Kot je navedeno zgoraj, je treba postopek za razvezo zakonske zveze (in tudi za prenehanje življenjske skupnosti) začeti:

na zahtevo enega od zakoncev;

na zahtevo obeh zakoncev ali enega od njiju s soglasjem drugega zakonca.

V prvem primeru se zahtevku priloži predlog ukrepov, s katerimi je treba urediti posledice razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti in ki bodo obravnavani v postopku, pri čemer o njih odloči sodni organ, če se o njih ne dogovorita zakonca.

V drugem primeru lahko zakonca predložita sporazum o poravnavi (*convenio regulador*), v katerem se navedejo vprašanja, o katerih je bil dosežen dogovor v zvezi z ukrepi, ki jih je treba sprejeti v zvezi z družinskim domom, skrbjo za otroke in njihovim preživljanjem, delitvijo skupnega premoženja in morebitnim plačevanjem preživnine med zakoncema. Postopek poteka pred sodišči in o zadevah, ki vključujejo nepreskrbljene mladoletne otroke, odloča sodnik. Če zadeva ne vključuje nepreskrbljenih mladoletnih otrok, lahko o zahtevku odloči sodišče, vendar odločitev sprejme sodni uradnik (*Letrado de la Administración de Justicia*), ali pa se postopek odvija pred notarjem, ki sestavi javno listino.

Predpisi v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze se uporabljajo v celoti za vse vrste zakonskih zvez med osebami istega ali različnega spola, saj je z zakonom št. 13/2005 moškimi in ženskam priznana pravica do sklenitve zakonske zveze, pri čemer veljajo enaki pogoji in posledice ne glede na to, ali sta zakonca istega ali različnega spola.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, za razvezo zakonske zveze v Španiji ni več potreben obstoj razloga, saj se ohranitev zakonske zveze šteje za izraz svobodne volje zakoncev.

Pred vložitvijo tožbe za razvezo zakonske zveze je treba upoštevati samo minimalno obdobje od sklenitve zakonske zveze (razen v nekaterih primerih). To obdobje znaša:

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če razvezo zakonske zveze zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega;

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če razvezo zakonske zveze zahteva samo eden od zakoncev;

razvezo je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Prva posledica razveze zakonske zveze je prenehanje zakonske zveze. S tem preneha dolžnost skupnega življenja in vzajemne pomoči, ki iz nje izhaja, oba zakonca pa lahko ponovno skleneta novo zakonsko zvezo.

Po španskem pravu se ne zahteva, da žena ob sklenitvi zakonske zveze prevzame možev priimek, kot se lahko zahteva v drugih državah.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze prenehajo premoženjska razmerja med zakoncema, razdeli se skupno premoženje, ki sta ga zakonca morda ustvarila, kar privede do delitve skupne lastnine v postopku, odvisnem od premoženjske ureditve, ki velja za zakonsko zvezo.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Odločba o razvezi zakonske zveze ne vpliva na odnose med starši in skupnimi otroki, ampak le na pravico staršev do varstva in vzgoje otrok, o kateri mora sodišče, ki razvezo zakonske zveze razglasi, odločiti tako, da to pravico dodeli enemu od zakoncev in drugemu dodeli pravico do stikov z otrokom ali da obema staršema dodeli pravico do skupnega varstva in vzgoje otroka.

Pravica do skupnega varstva in vzgoje otrok je urejena s sporazumom med staršema (doseženem v začetnem predlogu sporazuma o poravnavi ali med postopkom) z odobritvijo sodišča. Če sporazuma ni mogoče doseči, lahko sodišče na zahtevo ene od strank dodeli skupno pravico do varstva in vzgoje, in sicer na podlagi poročila tožilstva (*Ministerio Fiscal*), pri čemer upošteva ustrezno zaščito koristi otroka. V nekaterih španskih avtonomnih skupnostih ima prednost skupno varstvo in vzgoja otrok, kar pomeni, da bo takšna ureditev vedno veljala, razen če ugotovljene okoliščine ne upravičujejo drugačne ureditve (tako v Aragoniji, Baskiji in v določenem obsegu v Kataloniji). Prav tako se lahko sklene dogovor, da ima pravico do varstva in vzgoje le eden od staršev, ali celo dogovor o mešani ali hibridni ureditvi (otroci so v varstvu in vzgoji pri različnih starših oziroma nekateri otroci so v varstvu in vzgoji pri enem od staršev, drugi pa v skupnem varstvu in vzgoji).

V skladu s temeljnim načelom z razvezo zakonske zveze ne prenehajo obveznosti staršev do otrok, zato jih morata preživljati oba, pri čemer izvajata skupno roditeljsko pravico nad zadevnimi otroki.

To običajno pomeni, da mora zakonec, ki nima pravice do varstva in vzgoje otrok, plačevati preživnino zakoncu, ki to pravico ima, dokler otroci ne postanejo finančno neodvisni ali te neodvisnosti ne dosežejo iz razlogov, ki jih je mogoče pripisati njim samim. Če je otrok v skupnem varstvu in vzgoji, navadno vsak

od staršev plačuje običajne stroške otroka v času, ko ta prebiva pri njem (oblačila, hrana in nastanitve), za preostale stroške pa se odpre skupni račun, na katerega vsak od staršev plačuje mesečni prispevek. Vendar če se finančni položaj staršev precej razlikuje, lahko eden od staršev drugemu staršu plača določen znesek, s katerim si drugi od staršev pomaga pri pokrivanju stroškov otroka v času, ko ta prebiva pri njem.

3.4 obveznost plačevanja preživitve drugemu zakoncu?

Z razvezo zakonske zveze preneha dolžnost skupnega življenja in vzajemne pomoči, zato nobeden od zakoncev ni dolžan preživljati drugega zakonca. Če pa je razveza zakonske zveze povzročila finančno neravnovesje enega zakonca v primerjavi z drugim in se je njegov položaj po razvezi zakonske zveze poslabšal, je zakonec, na katerega je razveza zakonske zveze negativno vplivala, upravičen do preživitve, ki jo plačuje drugi zakonec in s katero se to neravnovesje izravna.

Na nekaterih območjih v zvezi s tem velja posebna ureditev.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da zakonca ne živita več skupaj, tj. preneha dolžnost skupnega življenja, vendar zakonska zveza ostane veljavna, pri tem pa ne vpliva na ureditev preživitve, ki se šteje kot ustrezna za izravnano neravnovesja. Poleg tega nobeden od zakoncev ne more več uporabljati premoženja drugega zakonca za plačevanje stroškov iz zakonske zveze. Ravno tako zaradi prenehanja življenjske skupnosti (in dejanske ločitve) preneha domneva očetovstva, po kateri za očeta otrok, ki so rojeni v manj kot 300 dneh po prenehanju življenjske skupnosti, velja mož otrokove matere.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Tako kot za razvezo zakonske zveze tudi za prenehanje življenjske skupnosti po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, v Španiji ni več potreben obstoj razloga, saj se ohranitev zakonske zveze šteje za izraz svobodne volje zakoncev.

Pred vložitvijo tožbe za prenehanje življenjske skupnosti je treba upoštevati samo minimalno obdobje od sklenitve zakonske zveze (razen v nekaterih primerih). To obdobje znaša:

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če prenehanje življenjske skupnosti zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega zakonca;
tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če prenehanje življenjske skupnosti zahteva samo eden od zakoncev;
prenehanje življenjske skupnosti je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti so enake kot pri razvezi zakonske zveze, edina razlika je, da zakonska zveza ne preneha. Zato je mogoča sprava s popolno ponovno vzpostavitvijo zakonske zveze, ne da bi bilo treba zakoncema znova skleniti zakonsko zvezo; sprava je pravno veljavna samo, če je o njej uradno obveščeno sodišče. Poleg tega, če za zakonca velja ureditev skupnega premoženja (kot je *sociedad de gananciales*, po kateri velja, da polovica dohodkov enega zakonca šteje za lastnino drugega zakonca), po prenehanju življenjske skupnosti takšna ureditev preneha in se nadomesti z ureditvijo ločenega premoženja.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze (velja za istospolne in raznospolne zakonske zveze) pomeni razglasitev sodišča, da je sklenjena zakonska zveza imela napake, zaradi katerih je bila od samega začetka brez učinkov, kar v bistvu pomeni, da zakonska zveza ni nikoli obstajala in zato nikoli ni imela pravnih posledic. V skladu s tem postaneta oba zakonca ponovno samska.

Posledice so prenehanje in razveljavitev premoženjskih razmerij med zakoncema ter prenehanje dolžnosti skupnega življenja in vzajemne pomoči.

V nasprotju s prenehanjem življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze dejstvo, da zakonska zveza ni nikoli obstajala, pomeni, da zakoncema ni treba plačevati nadomestila, za katero je morala obstajati veljavna zakonska zveza; tak položaj ublaži možnost, da se dobrovernemu zakoncu dodeli odškodnina, če je drugi zakonec pri sklenitvi zakonske zveze ravnal v slabi veri.

Pravne posledice, ki so že nastale pred sodno odločbo o razveljavitvi zakonske zveze, za otroke veljajo še naprej. Posledice so torej enake kot pri prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze.

Poleg razveljavitve zakonske zveze pred civilnim sodiščem se v Španiji priznavajo tudi civilni učinki odločb cerkvenih sodišč, ki razveljavijo cerkvene poroke, ali papeških odločitev v zvezi s kratkimi, nekonzumiranimi zakonskimi zvezami, ki se morajo potrditi (v postopku, ki je podoben postopku eksekvatur), pred sodišči prve stopnje (*Juzgados de Primera Instancia*) (oziroma sodišči za družinske zadeve, če obstajajo). Podlaga za takšno priznanje je Sporazum med špansko državo in Svetim sedežem v zvezi s pravnimi zadevami, ki je bil podpisan 3. januarja 1979.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Pogoji za razveljavitev zakonske zveze so:

1. eden od zakoncev ni podal izjave volje za sklenitev zakonske zveze;
2. zakonska zveza je bila sklenjena, čeprav je obstajal zadržek za njeno sklenitev, in sicer:
 1. eden od zakoncev je bil mladoleten in ni imel popolne poslovne sposobnosti, razen če je bila zadevna oseba starejša od 14 let in je sodišče uporabilo spregled zadržka (zadržek glede starosti);
 2. eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze že v zakonski zvezi (bigamija);
 3. zakonca sta prednika ali potomca v ravni vrsti ali pa je eden od njiju posvojenec drugega zakonca (krvno sorodstvo);
 4. eden od zakoncev je z drugim zakoncem v sorodstvu do tretjega kolena – stric/teta z nečakinjo/nečakom –, razen če je sodišče uporabilo spregled zadržka (krvno sorodstvo);
3. eden od zakoncev je bil obsojen za umor ali kot sostorilec pri umoru prejšnjega zakonca enega od zakoncev, razen če je ministrstvo za pravosodje odobrilo pomilostitev;
4. zakonska zveza je bila sklenjena brez navzočnosti sodnika, župana ali druge uradne osebe ali prič. Vendar na veljavnost zakonske zveze ne vpliva dejstvo, da oseba, pred katero sta zakonca sklenila zvezo, ni bila pristojna ali ni bila zakonito imenovana, če je vsaj eden od zakoncev ravnal v dobri veri in je uradnik opravljal funkcijo javno;
5. eden od zakoncev je sklenil zakonsko zvezo v zmoti glede identitete drugega zakonca ali njegovih lastnosti, ki bi lahko bile bistvene pri privolitvi v sklenitev zakonske zveze;
6. eden od zakoncev je sklenil zakonsko zvezo pod prisilo ali zaradi velikega strahu.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Posledica razveljavitve zakonske zveze je neveljavnost zakonske zveze od njene sklenitve. Zato zakonca ponovno pridobita status samske osebe.

Vendar posledice razveljavljene zakonske zveze, ki so nastale od njene sklenitve do datuma odločbe o razveljavitvi in so povezane z otroki ali dobrovernim zakoncem ali dobrovernim zakoncema, ostanejo veljavne.

Pri delitvi skupnega premoženja zakonec, ki je ravnal v slabi veri, ni upravičen do deleža v dobičku, ki ga je ustvaril dobroverni zakonec.

Vendar lahko dobroverni zakonec, če sta zakonca živela skupaj, dobi nadomestilo za izravnano finančnega neravnovesja, ki je morda nastalo zaradi odločbe o razveljavitvi.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V Španiji je družinska mediacija urejena na državni ravni, in sicer z zakonom o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah: zakonom št. 5/2012 z dne 6. julija 2012, s katerim je bila v špansko pravo prenesena Direktiva 2008/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah. Splošna načela, po katerih deluje mediacija, so: prostovoljnost in svobodna izbira, nepristranskost, nevtralnost in zaupnost. Poleg teh načel obstajajo pravila ali smernice glede ravnanja strank med mediacijo, kot sta dobra vera in vzajemno spoštovanje ter njuna dolžnost sodelovanja in pomoči mediatorju.

Z zgoraj navedenim zakonom št. 5/2012 je urejena „mediacija v čezmejnih sporih“, tj. sporih, v katerih ima vsaj ena od strank stalno ali običajno prebivališče v državi, ki ni država stalnega prebivališča nobene druge prizadete stranke, če privoli v mediacijo ali če je mediacija obvezna na podlagi upoštevnega prava. To vključuje tudi spore, predvidene ali rešene s sporazumom o mediaciji, ne glede na kraj sklenitve sporazuma, če se po spremembi stalnega prebivališča katere od strank želi uveljaviti sporazum ali nekatere njegove posledice na ozemlju druge države. V čezmejnih sporih med strankama, ki imata stalno prebivališče v različnih državah članicah Evropske unije, se stalno prebivališče določi v skladu s členoma 59 in 60 Uredbe (ES) št. 44/2001 (Bruselj I). Družinska mediacija se v španskem pravu pojmuje kot alternativa izključno sodnemu reševanju družinskih sporov.

Številne avtonomne skupnosti so v avtonomnih parlamentih sprejele zakone o družinski mediaciji, in sicer na splošno – razen navedene izjeme – kot možnost, ki jo spodbujajo javni socialnovarstveni organi: Andaluzija – zakon št. 1/2009 z dne 27. februarja 2009 o družinski mediaciji v Andaluziji; Aragonija – zakon št. 9/2011 z dne 24. marca 2011 o družinski mediaciji v Aragoniji; Asturija – zakon št. 3/2007 z dne 23. marca 2007 o družinski mediaciji; Kanarski otoki – zakon št. 15/2003 z dne 8. aprila 2003 o družinski mediaciji; Kantabrija – zakon št. 1/2011 z dne 28. marca 2011 o mediaciji v avtonomni skupnosti Kantabrija; Kastilja - La Manča – zakon št. 4/2005 z dne 24. maja 2005 o posebni socialni službi za družinsko mediacijo; Kastilja in Leon – zakon št. 1/2006 z dne 6. aprila 2006 o družinski mediaciji v Kastilji in Leonu; Katalonija (zlasti pomemben v tej avtonomni skupnosti, saj je razvila svojo zakonsko pristojnost na tem področju, s tem ko je v členu 233(6) katalonskega civilnega zakonika določila, da lahko sodni organ zakonca napoti na informativni sestanek o mediaciji, kadar meni, da je glede na okoliščine zadeve še vedno mogoče doseči sporazum); Valencija – zakon št. 7/2001 z dne 26. novembra 2001 o družinski mediaciji v Valenciji; Galicija – zakon št. 4/2001 z dne 31. maja 2001 o družinski mediaciji; Baleari – zakon št. 14/2010 z dne 9. decembra 2010 o družinski mediaciji na Balearih; Madrid – zakon št. 1/2007 z dne 21. februarja 2007 o družinski mediaciji v Madridu; in Baskija – zakon št. 1/2008 z dne 8. februarja 2008 o družinski mediaciji.

Na državni ravni je bilo z zakonom št. 15/2005 z dne 8. julija 2005 o spremembi civilnega zakonika in zakona o civilnem postopku v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze v člen 770 navedenega zakona vključeno novo pravilo 7, s katerim je urejen postopek za prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze (razen „sporazumne razveze“) ter razveljavitev zakonske zveze, v okviru katerega lahko stranki sporazumno zahtevata prekinitev postopka in predložitev v mediacijo, ob upoštevanju splošnih ureditev civilnega postopka iz člena 19(4) zakona o civilnem postopku. V čezmejnih zakonskih sporih se uporablja člen 55 Uredbe (ES) št. 2201/2003 (Bruselj IIa), pri čemer morajo osrednji organi na zahtevo osrednjega organa ali nosilca starševske odgovornosti sodelovati v posameznih zadevah, da bi se dosegli cilji Uredbe. V ta namen sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da bi z mediacijo ali drugimi sredstvi med drugim olajšali sklenitev dogovora med nosilci starševske odgovornosti.

V civilnih postopkih na področju družinskega prava, ki spadajo v pristojnost sodišč, ki obravnavajo nasilje nad ženskami (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), je mediacija prepovedana.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

(a) Kje je treba vložiti zahtevek?

Ko je določena mednarodna pristojnost španskih sodišč za odločanje o zadevi (določena v Uredbi 2101/2003 – sklenitev zakonske zveze, razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, razveza zakonske zveze in starševska odgovornost; Uredbi 4/2009 – preživnina; od 29. januarja 2019 pa v Uredbi (EU) 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema in členu 22c zakona o sodstvu (*Ley Orgánica del Poder Judicial – LOPJ*), in sicer za zadeve, ki niso določene v zgornjih uredbah ali ki nاپotujejo na domače pravo), je na ozemlju Španije treba zahtevek za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze (razen tistih, o katerih odloča notar, tj. v primerih sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti ali sporazumne razveze zakonske zveze, ki ne vključuje mladoletnih otrok) vložiti pri sodišču prve stopnje. V nekaterih sodnih okrožjih so sodišča prve stopnje, ki so specializirana za družinsko pravo. Natančneje, gre za sodišče prve stopnje:

v kraju, kjer je družinski dom;

če zakonca prebivata v različnih sodnih okrožjih, lahko vložnik vloži zahtevek:

v kraju zadnjega družinskega doma;

v kraju stalnega prebivališča nasprotne stranke;

če nasprotna stranka nima stalnega ali dejanskega prebivališča, lahko vložnik izbira med vložitvijo zahtevka v kraju, kjer nasprotna stranka prebiva ali je nazadnje prebivala;

če ni izpolnjeno nobeno od zgoraj navedenih meril, je treba zahtevek vložiti pri sodniku prvostopenjskega sodišča (*Juez de Primera Instancia*) v kraju stalnega prebivališča vložnika;

če zakonca skupaj vložita zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ga lahko vložita pri sodišču:

v kraju zadnjega skupnega prebivališča

ali kraju stalnega prebivališča enega od njiju;

zahtevke za sprejetje predhodnih začasnih ukrepov lahko obravnava sodnik prvostopenjskega sodišča v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Za informacije o španskih pravosodnih institucijah glej <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>.

V primerih, ko zadevo obravnava notar (alternativna možnost za sodni postopek, če zakonca nimata nepreskrbljenih mladoletnih otrok, čeprav tudi v takšnih primerih odločitve ne izda sodnik, temveč sodni uradnik), mora zadevno javno listino sestaviti notar v kraju, kjer sta zakonca nazadnje prebivala skupaj ali v kraju stalnega oziroma običajnega prebivališča enega od vložnikov zahtevka.

(b) Formalnosti in listine

Če bo zadevo obravnavalo sodišče, je zahtevek za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze treba vložiti v pisni obliki, podpisati pa ga morata odvetnika, ki pomagata vložniku (*letrado* in *procurador*). Navedena strokovnjaka sta lahko skupna za oba zakonca, če zakonca vložita skupni zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze.

Zahtevkom za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze je treba priložiti:

poročni list in po potrebi rojstne liste otrok; predložitev družinske knjižice (*Libro de Familia*) ne zadostuje;

listine, s katerimi vložnik ali vložnika utemeljujeta zahtevek;

listine, na podlagi katerih se lahko oceni finančni položaj zakoncev in po potrebi otrok, na primer napovedi za odmero dohodnine, pisni obračuni plače, bančna potrdila, dokazila o lastništvu in listine iz zemljiške knjige, če stranki zahtevata premoženje;

predlog poravnave, če zakonca vložita skupni zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze.

Če bo zadevo obravnaval notar (sporazumno prenehanje življenjske skupnosti ali sporazumna razveza zakonske zveze, če zakonca nimata nepreskrbljenih mladoletnih otrok), so zgoraj navedene listine obvezne za sestavo javne listine. Čeprav je pri sestavi takšne javne listine navzoč notar, mora biti navzoč tudi odvetnik obeh zakoncev.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Španija priznava pravico do brezplačne pravne pomoči španskim državljanom, državljanom drugih držav članic Evropske unije in tujcem v Španiji, če lahko dokažejo, da nimajo zadostnih sredstev za udeležbo v sodnem postopku.

Posamezniki so upravičeni do pravne pomoči, če nimajo zadostnega premoženja, njihova sredstva in bruto dohodek, izračunan letno na podlagi vseh parametrov in na gospodinjstvo, pa ne presegajo naslednjih pragov:

(a) dvakratne vrednosti večnamenskega javnega kazalnika prihodkov (IPREM), ki velja ob vložitvi zahtevka, za osebe, ki niso člani gospodinjstva;

(b) dvainpolkratne vrednosti večnamenskega javnega kazalnika prihodkov, ki velja ob vložitvi zahtevka, za osebe, ki so člani gospodinjstva z manj kot štirimi osebami;

(c) trikratne vrednosti navedenega kazalnika za gospodinjstva s štirimi ali več osebami.

Izračun kazalnika IPREM

Prošnjo je treba vložiti pri odvetniški zbornici (*Colegio de Abogados*) v kraju, v katerem je sodišče, pred katerim bo potekala glavna obravnava, ali pri sodišču v kraju stalnega prebivališča vložnika; v drugem primeru pravosodni organ pošlje prošnjo za dodelitev brezplačne pravne pomoči krajevno pristojni odvetniški zbornici.

Odvetniške zbornice so prejemni organ za prošnje v čezmejnih pravnih sporih. V takih sporih je organ, ki izda prošnjo, odvetniška zbornica, pristojna glede na običajno ali stalno prebivališče vložnika.

Evropski državljan, čigar država je pogodbenica Evropskega sporazuma o prenosu vlog za pravno pomoč, lahko prošnjo predloži osrednjemu organu, ki ga je njegova država določila za izvajanje navedenega sporazuma.

Prošnjo je treba vložiti pred začetkom postopka, če je vložnik prošnje za pravno pomoč nasprotna stranka, pa pred izpodbijanjem zahtevka. Vendar lahko vložnik zahtevka in nasprotna stranka vložita prošnjo za brezplačno pravno pomoč tudi pozneje, če dokažeta, da se je njun finančni položaj spremenil.

Če ni dovolj skupnega premoženja in eden od zakoncev ni upravičen do brezplačne pravne pomoči zaradi finančnega položaja drugega zakonca, lahko od drugega zakonca zahteva, naj plača vse sodne stroške ali njihov del po postopku, imenovanem „*litis expensas*“ (pravdni stroški v okviru posebne ureditve za postopek za razvezo zakonske zveze).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbe, ki jih v postopku za prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze ali razveljavitve zakonske zveze sprejmejo španska sodišča, se je mogoče pritožiti. Pritožbe je treba v 20 dneh vložiti pri prvostopenjskem sodišču, ki je sprejelo izpodbijano odločbo in pri katerem se pritožba formalno vložijo, za odločanje v zadevi pa je pristojno ustrezno deželno sodišče (*Audiencia Provincial*). V nekaterih primerih se lahko po odločitvi o pritožbi pri civilnem oddelku vrhovnega sodišča (*Tribunal Supremo*) vložita kasacijska pritožba in, kjer je to primerno, izredno pravno sredstvo zaradi kršitve postopka.

V Španiji odločbe, izdane v postopku za razveljavitve zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze, v primeru pritožbe niso začasno izvršljive (razen odločb, s katerimi se urejajo obveznosti in premoženjska razmerja v zvezi z glavnim predmetom postopka), vendar pritožba ne zadrži učinka ukrepov, ki so sprejeti v odločbi in neposredno izvršljivi ne glede na to, da je bila zoper odločbo vložena pritožba. Poleg tega se sodna odločba o razveljavitvi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze razglasi za pravnomočno kljub vložitvi pritožbe, če se ta nanaša izključno na ukrepe iz navedene odločbe.

V postopku za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze, ki ga skupaj predlagata zakonca, se zoper sodno odločbo ali sklep sodišča, s katerim postaneta prenehanje življenjske skupnosti ali razveza zakonske zveze pravno veljavna in se v celoti potrdi poravnava, ki se predloži sodniku v potrditev, ni mogoče pritožiti, kar pa ne velja za državnega tožilca, če je vključen v postopek, ki se lahko pritožijo v korist mladoletnih ali poslovno nesposobnih otrok. V takem postopku s skupnim zahtevkom se je mogoče pritožiti zoper sodno odločbo o zavrnitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti ali katerih koli ali vseh ukrepov, ki jih predlagata zakonca. V takem primeru pritožba zoper sklep o teh ukrepih ne zadrži njihovega učinka in ne vpliva na zavezujočo naravo odločbe glede prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze.

Kar zadeva začasne in predhodne ukrepe, ki jih lahko sodnik sprejme pred postopkom za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitve zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze ali med njim, se zoper sklepe o sprejetju takih ukrepov ni mogoče pritožiti, čeprav sprejete odločbe še niso pravnomočne in v tej fazi niso zavezujoče. Sklepi o začasnih ukrepih se ne preskusijo s pritožbo, ampak s sodno odločbo, s katero se konča postopek za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitve zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Zakonodaja, ki se uporablja v zvezi s tem, je Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (Bruselj IIa), ki velja v vseh državah članicah, razen na Danskem. Zakonodaja, ki se v zvezi s tem uporablja na Danskem, je Haaška konvencija z dne 19. oktobra 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok.

Če je treba na podlagi sodnih odločb, ki so bile sprejete v postopku za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze v drugi državi članici, le posodobiti podatke v matičnem registru ene od držav članic in če se na podlagi zakonodaje navedene države članice zoper te odločbe ni več mogoče pritožiti, je dovolj, da se matičnemu uradu v posamezni državi predloži s tem povezan zahtevek, ki mu je treba priložiti:

izvod odločbe, ki mora izpolnjevati potrebne zahteve za določitev njene verodostojnosti v skladu z zakonodajo države, ki jo je izdala;

potrdilo v skladu z ustaljenim uradnim vzorcem, ki ga izda nacionalno sodišče ali pristojni organ v državi članici, v kateri je bila odločba sprejeta;

listino, ki potrjuje, da so bile listine nasprotni stranki pravilno vročene ali da je nasprotna stranka sprejela odločbo, če je bila sprejeta v njeni odsotnosti.

Če se želi v Španiji pridobiti priznanje odločbe v zvezi z razvezo zakonske zveze, razveljavitvijo zakonske zveze ali prenehanjem življenjske skupnosti, sprejete v eni od držav članic, razen na Danskem, je treba pri sodniku prvostopenjskega sodišča v kraju stalnega prebivališča osebe, zoper katero je vložen zahtevek za priznanje ali razglasitev nepriznanja, vložiti zahtevek za priznanje, pri tem pa ni nujno, da je odločba v državi članici, v kateri je bila sprejeta, pravnomočna. Če nasprotna stranka ne prebiva v Španiji, se lahko zahtevek vložijo v katerem koli kraju v Španiji, v katerem je nasprotna stranka, ali v kraju njenega zadnjega prebivališča v Španiji, če pa to ni mogoče, v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Zahtevek je treba vložiti v pisni obliki s sodelovanjem odvetnikov (*letrado* in *procurador*) ter mu priložiti iste listine kot v prejšnjem primeru.

Odločbe, sprejete na Danskem, se v Španiji priznajo v skladu s špansko zakonodajo. Postopek se začne z vložitvijo zahtevka neposredno pri prvostopenjskem sodišču v kraju stalnega prebivališča osebe, zoper katero se zahteva priznanje.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Postopek za nepriznanje odločbe je enak kot postopek za priznanje odločbe. Če je bila odločba priznana v skladu z Uredbo Sveta št. 2201/2003, se lahko ugovor vložijo šele po obvestilu o odločitvi, da se odločba prizna, pritožbo pa je treba vložiti v zakonskem roku pri ustreznem deželnem sodišču.

Če gre za odločbo, sprejeto na Danskem, je treba ugovor vložiti, dokler je odločba še na prvostopenjskem sodišču in dokler to sodišče obravnava zahtevek nasprotne stranke za priznanje odločbe. V vseh primerih morata pri uradni predložitvi ugovora sodelovati odvetnika (*letrado* in *procurador*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Po začetku veljavnosti Uredbe (EU) št. 1259/2010 21. junija 2012 ter v skladu s členoma 5 in 8 navedene uredbe lahko zakonca izmed tistih, ki so navedena v Uredbi, izbereta pravo, ki naj se uporabi za razvezo njune zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Če ga ne izbereta, se za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:

(a) običajnega prebivališča zakoncev ob vložitvi zahtevka, ali če to ni mogoče,

(b) zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, če več kot eno leto pred vložitvijo zahtevka tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob vložitvi zahtevka tam še vedno prebiva, ali če to ni mogoče,

(c) katere državljan sta oba zakonca ob vložitvi zahtevka, ali če to ni mogoče,

(d) v kateri je sodišče, pri katerem je bil vložen zahtevek.

Zgoraj navedena zakonodaja se uporablja za razvezo zakonske zveze. Za učinke razveze zakonske zveze pa se lahko uporablja tudi drugo pravo:

V zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema se do 29. januarja 2019 (ko se bo začela uporabljati Uredba 1103/2016) uporablja skupno zasebno pravo zakoncev v času sklenitve zakonske zveze (skupno državljanstvo), če pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema ni določeno v dogovoru o ureditvi premoženjskih razmerij. Če zakonca nimata skupnega zasebnega prava, učinke ureja zasebno pravo (državljanstva) ali pravo običajnega prebivališča enega od zakoncev, ki sta ga zakonca izbrala z verodostojno listino pred sklenitvijo zakonske zveze. Če zakonca takšnega prava nista izbrala, se uporablja pravo skupnega običajnega prebivališča takoj po sklenitvi zakonske zveze. Nazadnje, če zakonca nista imela takšnega skupnega prebivališča, se kot dodatna ureditev za premoženjska razmerja uporablja pravo kraja sklenitve zakonske zveze. Od 29. januarja 2019 se bo v celoti uporabljala Uredba 1103/2016, kar pomeni, da če zakonca nista izbrala prava, ki se uporablja, se bo uporabljalo pravo: a) države prvega skupnega običajnega prebivališča zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze, oziroma, če to ni mogoče, (b) države skupnega državljanstva zakoncev v času sklenitve zakonske zveze, oziroma, če to ni mogoče, (c) države, s katero sta bila zakonca, ob upoštevanju vseh okoliščin, v času sklenitve zakonske zveze najtesneje povezana. Če sta zakonca državljanata več kot ene države v času sklenitve zakonske zveze, se merilo skupnega državljanstva v času sklenitve zakonske zveze, ne uporablja.

Zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo otrok ureja Haaška konvencija z dne 19. oktobra 1996 na podlagi prava, ki se uporablja za organ, ki odloča o zadevi.

V zvezi z začasnimi ukrepi in ukrepi zavarovanja je logično treba uporabiti pravo, s katerim je v posamezni zadevi urejeno prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razveza zakonske zveze, razen v primeru nujnih ukrepov, ki se lahko sprejmejo v zvezi z osebo ali premoženjem, ki se nahaja v Španiji, tudi če ni podana pristojnost za odločanje v takšnih zadevah.

V prežिवinskih zadevah (vključno v zvezi z uporabo družinskega prebivališča in, kjer je primerno, dodelitvijo nadomestila) se uporablja pravo običajnega prebivališča prežिवinskega upravičenca, če zakonca nista sklenila dogovora o izbiri prava, ki se uporablja.

V zvezi z dokazovanjem tujega prava v Španiji je treba v takem primeru dokazati njegovo vsebino in veljavnost; špansko sodišče lahko to ugotovi s katerimi koli sredstvi, za katera meni, da so potrebna za uporabo zadevnega prava.

Na koncu je treba poudariti, da za postopke, ki potekajo v Španiji, vedno velja špansko procesno pravo ne glede na pravo, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

Zadnja posodobitev: 05/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Francija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Obstajajo štiri vrste razveze zakonske zveze:

sporazumna razveza zakonske zveze,

razveza na podlagi strinjanja o prenehanju zakonske zveze ali „razveza na podlagi strinjanja“,

razveza zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze,

razveza iz krivdnih razlogov.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Sporazumno razvezo zakonske zveze lahko zahtevata zakonca, kadar se strinjata glede prenehanja zakonske zveze in sprejmeta vse njegove posledice. V tem primeru jima ni treba razkriti razlogov za razvezo zakonske zveze in morata sodniku v odobritev predložiti le osnutek sporazuma, s katerim se urejajo posledice razveze zakonske zveze. Sodnik zavrne odobritev samo, če niso ustrezno zaščitene koristi otrok ali enega od zakoncev.

„Razvezo na podlagi strinjanja“ lahko zahteva eden od zakoncev, drugi pa se z njo strinja, ali pa jo skupaj zahtevata oba zakonca. V nasprotju s sporazumno razvezo zakonske zveze se zakonca strinjata s samo razvezo, ne moreta pa se sporazumeti o njenih posledicah. Zato o njih odloči sodnik.

Razvezo zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze lahko zahteva eden od zakoncev, če par ob vložitvi zahtevka za razvezo že dve leti ne živi več skupaj. Pri tem se predpostavlja neobstoj skupnega življenja in želja po končanju zakonske zveze.

Razvezo zakonske zveze iz krivdnih razlogov lahko zahteva eden od zakoncev zaradi dejanj, ki jih je mogoče pripisati drugemu zakoncu, če pomenijo resne ali ponavljajoče se kršitve dolžnosti in obveznosti iz zakonske zveze ter bi bilo zaradi njih nadaljnje skupno življenje nevzdržno.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Obveznosti zvestobe, skupnega življenja in zagotavljanja pomoči prenehajo, ko postane sodna odločba o razglasitvi razveze zakonske zveze pravnomočna, tj. ko ni več mogoče vložiti pritožbe.

Oba zakonca lahko nato skleneta novo zakonsko zvezo.

Po razvezi zakonske zveze oba zakonca izgubita pravico do uporabe priimka drugega zakonca. Vendar lahko eden od zakoncev še naprej uporablja priimek drugega zakonca, če ta s tem soglaša ali če to dovoli sodnik in če lahko pojasni, zakaj je to zanj ali za otroke še posebej pomembno.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze prenehajo premoženjska razmerja med zakoncema, kjer je to primerno, pa se premoženje deli.

Razveza zakonske zveze ne vpliva na zakonske koristi, ki veljajo med zakonsko zvezo, ali darila iz obstoječega premoženja. Nasprotno pa se samodejno ukinejo zakonske koristi, ki veljajo ob prenehanju premoženjskih razmerij med zakoncema, smrti enega od zakoncev ali razpolaganju za primer smrti. V primeru sporazumne razveze zakonske zveze je pogoj za izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze ta, da se zakonca sporazumeta o ureditvi svojih finančnih interesov. Pri drugih oblikah razveze zakonske zveze se lahko zakonca o tem sporazumeta pred izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze, vendar to ni obvezno. V tem primeru ureditev nastopi pozneje.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Razveza zakonske zveze nima posebnih posledic za pravila o izvajanju roditeljske pravice, ki jo načeloma skupaj ohranita oba starša. Lahko pa se sodnik odloči, da izvajanje te pravice zaupa samo enemu od staršev, če je to v skladu z otrokovo koristjo.

Vsak od staršev mora še naprej prispevati k otrokovemu preživljanju in izobraževanju. Prispeva lahko v obliki preživnine, ki jo eden od staršev plačuje drugemu staršu, lahko pa tudi v obliki popolnega ali delnega neposrednega kritja stroškov za otroka. Prispevek se lahko plačuje tudi v obliki pravice do uporabe in stanovanjske pravice.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Opomba: Plačevanje preživnine enega zakonca drugemu zakoncu je začasni ukrep, tj. preživnina se plačuje samo do izdaje odločbe o razvezi zakonske zveze. Po tem lahko eden od zakoncev od drugega zahteva samo plačilo nadomestila („*prestation compensatoire*“) ali odškodnine.

To nadomestilo je namenjeno izravnati razlik v življenjskih razmerah zakoncev, ki so morda nastale zaradi nevdržnosti zakonske zveze. Višino nadomestila določi sodnik, in sicer glede na dohodek in potrebe vsakega od zakoncev. Po naravi je to pavšalni znesek, ki se načeloma plačuje v obliki kapitala:

bodisi s plačevanjem denarnega zneska, pri čemer se je treba dogovoriti o načinu plačevanja;

bodisi z začasno ali dosmrtno prepustitvijo premoženja v obliki lastništva, pravice do uporabe ali užitka.

Izjemoma se lahko nadomestilo odobri v obliki dosmrtno rente, ki se lahko v primeru spremembe sredstev ali potreb zakoncev zniža.

Zakoncu se lahko dodeli odškodnina, če ima razveza zakonske zveze zanj še posebej hude posledice:

kadar je bil nasprotna stranka v postopku za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze in sam ni vložil zahtevka za razvezo ali kadar se razveza zakonske zveze razglasi zoper drugega zakonca, ki je zanjo izključno kriv.

(Glej „Preživninski zahtevki – Francija“.)

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti je pravna ureditev, s katero prenehajo nekatere obveznosti iz zakonske zveze, kot je dolžnost skupnega življenja, medtem ko se zakonska zveza ne razveže. Sklenitev nove zakonske zveze torej ni mogoča, dolžnost zagotavljanja pomoči pa se ohrani.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Okoliščine in postopek so enaki kot pri razvezi zakonske zveze.

Načeloma lahko zakonec, zoper katerega je vložen zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti, vloži nasprotno tožbo za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, zakonec, zoper katerega je vložen zahtevek za razvezo zakonske zveze, pa lahko vloži zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti.

V primeru razveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze ni mogoče vložiti nasprotne tožbe za prenehanje življenjske skupnosti, temveč se lahko vloži samo zahtevek za razvezo zakonske zveze.

Če se tožba za razvezo zakonske zveze in zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti vložita sočasno, sodnik najprej obravnava tožbo za razvezo zakonske zveze. Samo če ne izda odločbe o razvezi zakonske zveze, preizkusi še zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti. Če sta oba zahtevka vložena iz krivdnih razlogov, ju sodnik obravnava hkrati, in če jima ugodi, izda odločbo o razvezi zakonske zveze na podlagi deljene krivde.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Posledice prenehanja življenjske skupnosti

S prenehanjem življenjske skupnosti se konča dolžnost skupnega življenja, ohranijo pa se dolžnosti zagotavljanja pomoči, podpore in zvestobe. Prav tako lahko žena še naprej uporablja možev priimek, razen če sodnik odloči drugače. Dolžnost zagotavljanja podpore pomeni, da se lahko od enega od zakoncev zahteva, naj drugemu plačuje preživnino, če jo ta potrebuje. Znesek tega nadomestila se določi ne glede na krivdo, razen če je preživninski upravičenec med zakonsko zvezo hudo kršil svoje dolžnosti. Namesto preživnine se lahko izplača glavnic, če premoženje preživninskega zavezanca to omogoča. Kar zadeva premoženje, s sodno odločbo tako kot pri razvezi zakonske zveze preneha in se razveljavijo premoženjska razmerja med zakoncema.

Premoženje zakoncev se razdeli.

Če eden od zakoncev umre, se dedne pravice drugega zakonca ne spremenijo in se uporabijo zakonske določbe v zvezi s preživelim zakoncem. V primeru sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti pa lahko zakonca v sporazum vključita odpoved dednim pravicam.

Sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze

Na zahtevo enega od zakoncev se lahko sodna odločba o prenehanju življenjske skupnosti spremeni v sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, če prenehanje življenjske skupnosti traja dve leti. V takem primeru sodnik izda odločbo o razvezi zakonske zveze in odloči o njenih posledicah. Razlogi za prenehanje življenjske skupnosti postanejo razlogi za razvezo zakonske zveze. Dodelitve krivde ni mogoče spremeniti.

Vsako prenehanje življenjske skupnosti se lahko na zahtevo obeh zakoncev spremeni v sporazumno razvezo zakonske zveze. Sporazumno prenehanje življenjske skupnosti pa je mogoče spremeniti samo v sporazumno razvezo zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Z razveljavitvijo zakonske zveze, za katero je potrebna sodna odločba, se za nazaj prekličejo vse posledice zakonske zveze, kot da ta ne bi nikoli obstajala. V tem se razlikuje od razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, katerih posledice se čutijo samo v prihodnosti.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razlogi za razveljavitev zakonske zveze so različni, odvisno od tega, ali gre za izpodbojno zakonsko zvezo (s sklicevanjem na privolitev v zmoti ali neobstoj dovoljenja oseb, ki bi morale dovoliti sklenitev zakonske zveze) ali nično zakonsko zvezo (če ni izpolnjen pogoj javnega reda).

Izpodbojna zakonska zveza

Mogoči so trije primeri:

zmota glede osebe ali njenih bistvenih lastnosti,

prisila,

neobstoj dovoljenja oseb, ki bi morale dovoliti sklenitev zakonske zveze.

Zahtevek za razveljavitev lahko vložijo samo nekatere osebe: zakonec, katerega privolitev je bila dana v zmoti ali ki je bil ob sklenitvi zakonske zveze poslovno nesposoben, in osebe, ki bi morale dovoliti sklenitev zakonske zveze, ali državni tožilec.

Zahtevek za razveljavitev je dopusten samo, če je vložen v petih letih od dneva sklenitve zakonske zveze ali dneva, ko je zakonec pridobil popolno svobodo ali spoznal svojo zmoto.

Nična zakonska zveza

Popoln neobstoj privolitve, zakonska zveza mladoletnih oseb, bigamija, krvoskrunstvo, odsotnost enega od zakoncev pri sklenitvi zakonske zveze, nepristojnost matičarja in skrivna zakonska zveza.

Zahtevek lahko v 30 letih vložijo katera koli zainteresirana stran ali državni tožilec.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Posledice so enake ne glede na to, ali gre za izpodbojno ali nično zakonsko zvezo.

Osebnostne in premoženjske posledice sklenitve zakonske zveze so preklicane, saj se šteje, da zakonska zveza ni nikoli obstajala. Če na primer eden od zakoncev umre, drugi zakonec z razveljavitvijo zakonske zveze izgubi vse dedne pravice.

Vendar je to načelo mogoče omiliti, če je vsaj eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze ravnal v dobri veri. V tem primeru „domnevna“ zakonska zveza ostane nična in neveljavna, vendar se šteje, da je bila preprosto razvezana. Zato se ohranijo vse civilnopravne, osebne in finančne posledice, ki so nastale pred izdajo odločbe o razveljavitvi.

Razveljavitev zakonske zveze staršev nima pravnih posledic za otroke, njihov položaj pa se obravnava kot v primeru razveze zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Razveza zakonske zveze in njene posledice morajo biti urejene s sodno odločbo.

Razen če gre za sporazumno razvezo zakonske zveze, mora sodnik med postopkom urediti pravni postopek. Predlaga lahko mediacijo. Zanj je pooblaščen fizična oseba ali združenje, ki zasliši stranki, sooči njuna stališča in jima pomaga rešiti spor.

Po mediaciji lahko stranki, ki sta dosegli dogovor, tega predložita v odobritev sodniku.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Kje je treba vložiti zahtevek?

Zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti

Ti zahtevki imajo obliko predloga, ki ga odvetnik predloži sodnemu uradniku okrožnega sodišča („*Tribunal de grande instance*“).

Krajevno pristojno je:

sodišče v kraju stalnega prebivališča družinskih članov;

če zakonca ne živita skupaj in izvajata skupno starševsko odgovornost, sodišče v kraju stalnega prebivališča zakonca, s katerim živijo mladoletni otroci;

če zakonca ne živita skupaj in starševsko odgovornost izvaja samo eden od njiju, sodišče v kraju stalnega prebivališča tega zakonca;

v drugih primerih sodišče v kraju stalnega prebivališča zakonca, ki ni vložil zahtevka;

v primeru skupnega zahtevka je, odvisno od izbire zakoncev, pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča enega od zakoncev.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze

Razveljavitev zakonske zveze se zahteva pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca. Ima obliko sodnega poziva, ki ga vroči sodni izvršitelj.

Dokumenti, ki jih je treba predložiti

Zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti

V vseh zadevah, povezanih z razvezo zakonske zveze, morata zakonca zagotoviti vse podatke, potrebne za njuno identifikacijo in opredelitev njunega sklada zdravstvenega zavarovanja, ter podatke o službah in organizacijah, ki jima zagotavljajo plačila, pokojnino ali druge prejemke.

Če se pri sodniku vložijo zahtevek za nadomestilo, morata zakonca predložiti častno izjavo, s katero potrjujeta točnost podatkov o svojih dohodkih, sredstvih, premoženju in življenjskih razmerah.

V primeru sporazumne razveze zakonske zveze v zahtevku ni treba navesti razlogov za razvezo, priložiti pa mu je treba datiran sporazum, ki so ga podpisali zakonca in njun(-a) odvetnik(-a), s katerim se urejajo vse posledice razveze zakonske zveze in ki po potrebi vključuje izjavo o prenehanju premoženjskih razmerij med zakoncema („*état liquidatif du régime matrimonial*“).

V drugih primerih v zahtevku ni treba navesti niti pravne podlage niti razlogov za razvezo, po potrebi pa je treba vanj vključiti predloge za začasne ukrepe.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze

Posebni dokumenti se ne zahtevajo.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pridobitev popolne ali delne brezplačne pravne pomoči je odvisna od finančnih sredstev zadevne osebe (glej „Pravna pomoč – Francija“).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper te odločbe je mogoče začeti običajne pritožbene postopke.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Odločbe, izdane v postopku za razvezo zakonske zveze, se samodejno priznajo, ne da bi bilo treba začeti kakršen koli poseben postopek.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Za izpodbijanje priznanja takih odločb se lahko pri okrožnem sodišču vložijo tožbe za neizvršljivost („*action en inopposabilité*“). Odločba o neizvršljivosti je podlaga za izpodbijanje morebitnega poznejšega zahtevka za eksekvato, ki ga vložijo nasprotna stranka (tj. zahtevek, da se v Franciji razglasi izvršljivost odločbe, izdane v drugi državi). V nasprotnem primeru je zavrnitev enakovredna eksekvaturi.

Postopek je enak kot pri tožbi za eksekvato.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

V skladu z določbami Uredbe (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, lahko pravo, ki se uporabi v postopku za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, izbereta zakonca.

Če ga ne izbereta, se v postopku za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:

običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je začel postopek pred sodiščem, ali če to ni mogoče,

zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, če več kot eno leto pred začetkom postopka pred sodiščem tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob začetku sodnega postopka tam še vedno prebiva, ali če to ni mogoče,

katero državljan sta oba zakonca v trenutku, ko se je začel postopek pred sodiščem, ali če to ni mogoče,

v kateri se je začel postopek pred sodiščem.

Če pa se zahtevek nanaša na spremembo prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze, se za razvezo zakonske zveze uporabi pravo, ki se je uporabilo za prenehanje življenjske skupnosti, razen če se zakonca dogovorita drugače.

Sorodne povezave

 [Spletišče ministrstva za pravosodje](#)

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Hrvaška

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Prvi pogoj za pridobitev sodne odločbe o razvezi zakonske zveze je, da oseba ali osebe, ki so za to pooblaščenice (aktivna legitimacija), začnejo ustrezen (pravdni ali nepravdni) sodni postopek za razvezo zakonske zveze v skladu z določbami členov 50, 369 in 453 družinskega zakona (*Obiteljski zakon*) (*Narodne novine* (NN, Uradni list Republike Hrvaške), št. 103/15, v nadaljnjem besedilu: DZ 2015). Če imata zakonca skupnega mladoletnega otroka, morajo biti predlogu za sporazumno razvezo zakonske zveze priložene ustrezne priloge (poročilo o obveznem posvetovanju in načrt za skupno izvajanje starševske skrbi – člen 55 v povezavi s členom 456 DZ 2015). Podobna ureditev velja, če imata zakonca skupnega mladoletnega otroka in samo eden od zakoncev vloži tožbo za razvezo zakonske zveze (poročilo o obveznem posvetovanju in dokazilo o udeležbi na prvem sestanku v okviru družinske mediacije – člen 57 v povezavi s členom 379 DZ 2015).

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Pogoje za razvezo zakonske zveze urejajo določbe člena 51 DZ 2015. V skladu z navedenimi zakonskimi določbami sodišče razveže zakonsko zvezo: 1. če se zakonca sporazumeta glede razveze zakonske zveze, 2. če se ugotovi, da je zakonska zveza med zakoncema postala resno in trajno nevzdržna, ali 3. če je od prenehanja zakonske skupnosti preteklo eno leto.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Ena od pravnih posledic prenehanja zakonske zveze je prenehanje individualnih pravic in dolžnosti zakoncev (členi od 30 do 33 DZ 2015). Družinski zakon izrecno določa, da lahko v primeru prenehanja zakonske zveze (z razveljavitvijo ali razvezo) vsak od zakoncev obdrži priimek, ki ga je imel ob prenehanju zakonske zveze (člen 48 DZ 2015).

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Pred razdelitvijo skupnega premoženja (sporazumno ali sodno – v nepravdnem postopku) se najpogosteje pojavlja vprašanje razlikovanja med pravicami in stvarmi, ki so del skupnega premoženja zakoncev, ter pravicami in stvarmi, ki so individualna lastnina enega ali drugega zakonca (razlikovanje med tremi vrstami premoženja). Ta vprašanja se razrešijo v pravdnem postopku na podlagi ustreznih določb DZ (členi od 34 do 39 in od 43 do 46 DZ 2015), če se zakonca nista mogla sporazumeti o ureditvi premoženjskih razmerij med njima (poročna pogodba – členi od 40 do 42 DZ 2015), s podredno uporabo določb zakona o lastništvu in drugih stvarnih pravicah, zakona o obligacijskih razmerjih, zakona o zemljiških knjigah, zakona o gospodarskih družbah, zakona o izvršbi in zakona o pravdnem postopku (členi 38, 45 in 346 DZ 2015).

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Pravne posledice prenehanja zakonske zveze za mladoletne otroke vključujejo več pomembnih vprašanj: pri katerem staršu bo otrok živel po prenehanju zakonske zveze, ureditev stikov z drugim staršem, preživljanje otroka, kako bodo urejena preostala področja starševske skrbi (zastopanje otroka, sklepanje pravnih poslov, upravljanje otrokovega premoženja in razpolaganje z njim, šolanje in zdravje otroka itd.). Zakonca lahko dosežeta sporazum v zvezi s temi pravnimi posledicami razveze zakonske zveze (načrt o skupni starševski skrbi) ter tako izbereta preprostejši in hitrejši nepravdni postopek razveze zakonske zveze (členi 52, 54, 55, 106, od 453 do 460 DZ 2015). Če zakonca ne predložita načrta o skupni starševski skrbi, ki vsebuje sporazum o zadevnih pravnih posledicah razveze zakonske zveze, odločitev o tem po uradni dolžnosti sprejme sodišče v pravdnem postopku, ki se začne na podlagi tožbe za razvezo zakonske zveze (členi 53 in 54, 56 in 57 ter 413 DZ 2015). Kljub temu obstaja možnost, da se starša sporazumeta o pravnih posledicah razveze zakonske zveze med pravdnim postopkom razveze. V tem primeru sodišče odloči na podlagi sporazuma med staršema, če meni, da je ta sporazum v otrokovo korist (člen 104/3 v povezavi s členom 420 DZ 2015).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Družinski zakon določa možnost, da zakonec zahteva preživnino pred zaključkom glavne obravnave v postopku razveze zakonske zveze. Če preživninski zahtevek ni bil vložen v postopku razveze zakonske zveze, lahko nekdanji zakonec vloži tožbo za preživnino v šestih mesecih po pravnomočni razvezi zakonske zveze, če so bili zakonski pogoji za preživnino izpolnjeni ob zaključku glavne obravnave v postopku razveze zakonske zveze in neprekinjeno do zaključka glavne obravnave v postopku v zvezi s preživnino (členi od 295 do 301, od 423 do 432 DZ 2015). Zakonski pogoji za preživnino zakoncev so, da zakonec, ki vlaga zahtevek, nima zadostnih sredstev za preživljanje ali jih ne more ustvariti s svojim premoženjem in ni zmožen za delo ali ne more najti zaposlitve, če ima zakonec, ki naj bi plačeval preživnino, zadostna sredstva in zmožnosti za izpolnjevanje take obveznosti (člen 295 DZ 2015). Preživnina se določi za omejeno obdobje. V skladu z določbami člena 298 DZ 2015 lahko dolžnost preživljanja zakonca traja največ eno leto, odvisno od trajanja zakonske zveze in možnosti, da si tožnik v bližnji prihodnosti kako drugače zagotovi sredstva za preživetje. DZ 2015 določa tudi podrobna pravila o plačevanju preživnine. V skladu z določbami člena 296 DZ 2015 se preživnina določi kot redni mesečni znesek, ki se plačuje vnaprej. Vendar lahko sodišče na zahtevo enega ali obeh zakoncev odredi plačilo v enkratnem znesku, odvisno od okoliščin zadeve. V skladu z določbami člena 302 DZ 2015 lahko zakonca v primeru razveze zakonske zveze skleneta sporazum o preživljanju (členi 302 in od 470 do 473 DZ 2015).

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Hrvaško pravo ne pozna pojma, ki bi bil enakovreden „prenehanju življenjske skupnosti“. Ustrezen izraz za „prenehanje življenjske skupnosti“ v sedanji zakonodaji bi bil „prenehanje zakonske skupnosti“ (*prestanak bračne zajednice*). „Prenehanje zakonske skupnosti“ nastopi, če zakonca pretrgata vse medsebojne odnose, ki so običajno značilni za skupno življenje, tj. če nimata več želje po skupnem življenju ter delitvi in dajanju posebne vsebine skupnemu življenju. Prenehanje zakonske skupnosti je pomembno na področju prava zakonske zveze, saj je v skladu s členom 51 DZ 2015 eden od pravnih temeljev za prenehanje zakonske zveze ta, da je od prenehanja zakonske skupnosti preteklo eno leto. Prenehanje zakonske skupnosti ima poseben pomen tudi pri ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, saj se v skladu s členom 36 DZ 2015 za skupno premoženje zakoncev šteje premoženje, ki sta ga zakonca pridobila z delom med trajanjem zakonske skupnosti (torej ne med trajanjem zakonske zveze) ali ki izhaja iz tega premoženja.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Hrvaško pravo ne pozna pojma, ki bi bil enakovreden „prenehanju življenjske skupnosti“. Ustrezen izraz za „prenehanje življenjske skupnosti“ v sedanji zakonodaji bi bil „prenehanje zakonske skupnosti“ (*prestanak bračne zajednice*). Družinski zakon ne določa pogojev za „prenehanje zakonske skupnosti“, saj je zakonska skupnost pravni standard in predstavlja vsebino skupnega življenja. Zakonska skupnost preneha, če zakonca pretrgata vse medsebojne odnose, ki sicer sestavljajo skupno življenje, tj. če nimata več želje živeti kot poročeni par in dajati posebne vsebine takemu razmerju (npr. prenehata komunicirati itd.). Prenehanje zakonske skupnosti se v praksi najpogosteje kaže tako, da eden od zakoncev odide iz skupnega doma in zapusti drugega zakonca.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Hrvaško pravo ne pozna pojma, ki bi bil enakovreden „prenehanju življenjske skupnosti“. Ustrezen izraz za „prenehanje življenjske skupnosti“ v sedanji zakonodaji bi bil „prenehanje zakonske skupnosti“ (*prestanak bračne zajednice*). „Prenehanje zakonske skupnosti“ je pomembno na področju prava zakonske zveze, saj je v skladu s členom 51 DZ 2015 eden od pravnih temeljev za prenehanje zakonske zveze ta, da je od prenehanja zakonske skupnosti preteklo eno leto. „Prenehanje zakonske skupnosti“ ima poseben pomen tudi pri ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, saj se v skladu s členom 36 DZ 2015 za skupno premoženje zakoncev šteje premoženje, ki sta ga zakonca pridobila z delom med trajanjem zakonske skupnosti (torej ne med trajanjem zakonske zveze) ali ki izhaja iz tega premoženja. Taka zakonodajna ureditev je utemeljena z logiko, da trajanje zakonske skupnosti ne sovпада nujno s trajanjem zakonske zveze, zlasti kadar se zakonska zveza konča z razvezo. Praviloma zakonska skupnost preneha pred začetkom postopka za razvezo zakonske zveze. Postopek za razvezo zakonske zveze torej lahko traja še po „prenehanju zakonske skupnosti“ in je največkrat dejansko tako (zlasti če se v postopku uveljavljajo pravna sredstva).

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ (*ponišťaj braka*) je eden od razlogov za prenehanje zakonske zveze (člen 47 DZ 2015) in pomeni enega od treh zakonskih sporov, ki so urejeni v hrvaškem pravnem redu (člen 369 DZ 2015). „Razveljavitev zakonske zveze“ je družinskopravna sankcija v zvezi z zakonsko zvezo, ki je bila sklenjena v nasprotju z določbami o veljavnosti zakonske zveze (členi od 25 do 29 DZ 2015), in se izvaja v pravnem postopku, ki se začne z vložitvijo tožbe (člen 369 DZ 2015). Določbe o „razveljavitvi zakonske zveze“ se uporabljajo, če zakonska zveza ni veljavna (členi 29, 49 in od 369 do 378 DZ 2015).

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza, sklenjena v nasprotju z določbami členov od 25 do 28 DZ 2015 (zakonsko zvezo sta sklenili mladoletni osebi, osebi, ki nista imeli sposobnosti za razsojanje, osebi, ki jima je bila odvzeta poslovna sposobnost za odločanje o svojem osebnem stanju, osebi, ki sta krvna sorodnika, ki sta v razmerju posvojitve, ali če je nevesta ali ženin že v obstoječi zakonski zvezi ali trajnem razmerju), je neveljavna in se zanjo uporabljajo določbe o „razveljavitvi zakonske zveze“ (člen 29 DZ 2015).

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Pravne posledice „razveljavitve zakonske zveze“ so urejene enako kot pri prenehanju zakonske zveze z razvezo (glej odgovor na vprašanje 3).

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V hrvaškem pravnem sistemu je razveza zakonske zveze urejena kot sodni postopek in ni možnosti za izvensodni postopek razveze zakonske zveze. Kljub temu je eno od temeljnih načel družinskega prava, ki je še posebno pomembno v postopku razveze zakonske zveze, načelo sporazumnega reševanja družinskih razmerij, s katerim se spodbuja sporazumno reševanje družinskih razmerij, pri čemer je poudarjeno, da je to naloga vseh organov, ki zagotavljajo strokovno pomoč družini ali odločajo o družinskih razmerjih (člen 9 DZ 2015). Družinsko pravo tako določa dva izvensodna postopka, katerih cilj vključuje sporazumno reševanje zadev, povezanih z razvezo zakonske zveze: obvezno svetovanje (členi od 321 do 330 DZ 2015) in družinsko mediacijo (členi od 331 do 344 DZ 2015). Obvezno svetovanje izvaja skupina strokovnjakov iz centra za socialno delo, pomeni pa obliko pomoči družinskim članom (npr. zakoncema, ki nameravata začeti postopek za razvezo zakonske zveze in imata skupnega mladoletnega otroka), da sprejmejo sporazumne odločitve v zvezi z družinskimi razmerji, pri čemer je posebna skrb namenjena zaščiti družinskih razmerij, ki vključujejo otroka (npr. da pripravijo načrt o skupni starševski skrbi – sporazum o pravnih posledicah razveze zakonske zveze, ki mora podrobno določati: kraj in naslov otrokovega stalnega prebivališča, čas, ki ga bo otrok preživel z vsakim od staršev, način izmenjave informacij glede soglasja o pomembnih odločitvah, način izmenjave pomembnih informacij v zvezi z otrokom, znesek preživnine, ki jo mora plačevati starš, pri katerem otrok ne prebiva, in način reševanja prihodnjih spornih vprašanj), in v zvezi s pravnimi posledicami, če sporazum ni dosežen in se začne sodni postopek za odločitev o otrokovih osebnih pravicah. Družinska mediacija je postopek, v katerem stranki poskušata sporazumno rešiti družinske spore ob pomoči enega ali več družinskih mediatorjev. Glavni namen postopka je določiti načrt glede skupne starševske skrbi in doseči druge dogovore v zvezi z otrokom ter glede vseh drugih spornih premoženjskih in nepremoženjskih vprašanj.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zakonca, ki nimata skupnega mladoletnega otroka, lahko začeta sodni postopek tako, da eden od njiju vloži tožbo za razvezo zakonske zveze ali da oba vložita predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze (člen 50 DZ 2015). V nobenem od teh primerov ni izvensodnega postopka obveznega svetovanja (oblika strokovne pomoči družinskim članom, da sporazumno odločijo o družinskih razmerjih, ki jo izvaja skupina strokovnjakov iz centra za socialno delo) (člena 321 in 322 DZ 2015) in zakonca se takoj spustita v (pravdni ali nepravdni) sodni postopek razveze zakonske zveze, ki je razmeroma preprost in hiter. Vse navedeno ustrezno velja tudi za sodni postopek razveljavitve zakonske zveze, če zakonca nimata skupnega mladoletnega otroka.

Zakonca, ki imata skupnega mladoletnega otroka, lahko začeta sodni postopek tako, da eden od njiju vloži tožbo ali da oba vložita predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze (člen 50 DZ 2015). Vendar se morata pred začetkom postopka razveze zakonske zveze (z vložitvijo tožbe ali predloga za sporazumno razvezo zakonske zveze), če imata skupnega mladoletnega otroka, udeležiti izvensodnega postopka obveznega svetovanja (oblika strokovne pomoči družinskim članom, da sporazumno odločijo o družinskih razmerjih, ki jo izvaja skupina strokovnjakov iz centra za socialno delo) (člena 321 in 322 DZ 2015). Namen take ureditve je zakoncema zagotoviti strokovno pomoč, ki vključuje sestavo načrta o skupni starševski skrbi – sporazum o pravnih posledicah razveze zakonske zveze, ki mora podrobno določati: kraj in naslov otrokovega stalnega prebivališča, čas, ki ga bo otrok preživel z vsakim od staršev, način izmenjave informacij glede soglasja o pomembnih odločitvah, način izmenjave pomembnih informacij v zvezi z otrokom, znesek preživnine, ki ga mora plačevati starš, pri katerem otrok ne prebiva, in način reševanja prihodnjih spornih vprašanj. Starša lahko sestavita načrt o skupni starševski skrbi med postopkom obveznega svetovanja, lahko pa ga sestavita tudi samostojno ali med postopkom družinske mediacije (izvensodni postopek, v katerem poskušata stranki sporazumno rešiti spore iz družinskih razmerij ob pomoči enega ali več družinskih mediatorjev – člen 331 DZ 2015). Zakonca lahko s sestavo načrta o skupni starševski skrbi začeta preprostejši in hitrejši izvensodni postopek razveze zakonske zveze, ki se začne z vložitvijo predloga (členi 52, 54, 55, 106, od 453 do 460 DZ 2015). Zakonca, ki imata skupnega mladoletnega otroka, morata skupaj s predlogom za sporazumno razvezo zakonske zveze predložiti poročilo o obveznem svetovanju iz člena 324 DZ 2015 in načrt o skupni starševski skrbi iz člena 106 DZ 2015 (člen 456 DZ 2015). Če zakonca ne sestavita načrta o skupni starševski skrbi, ki vsebuje sporazum o zgoraj navedenih pravnih posledicah razveze zakonske zveze, odločitev o tem po uradni dolžnosti sprejme sodišče v pravnem postopku, ki se začne na podlagi tožbe za razvezo zakonske zveze (členi 53, 54, 56, 57 in 413 DZ 2015). Če imata zakonca skupnega mladoletnega otroka, morata tožbi za razvezo zakonske zveze priložiti poročilo o obveznem svetovanju iz člena 324 DZ 2015 in dokazilo o udeležbi na prvem sestanku v okviru družinske mediacije (člen 379 DZ 2015).

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

V hrvaškem pravu pravno pomoč ter možnost oprostitve plačila stroškov sodnega postopka in sodnih taks ureja zakon o brezplačni pravni pomoči (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN, št. 143/2013 – v nadaljnjem besedilu: ZBPP). Osebe so lahko upravičene do primarne pravne pomoči v vseh postopkih, vključno z zakonskimi spori in drugimi družinskopravnimi postopki, če izpolnjujejo zakonske zahteve (členi od 9 do 11 ZBPP). Osebe so lahko upravičene do sekundarne pravne pomoči v družinskopravnih postopkih in v drugih postopkih, določenih z zakonom, če izpolnjujejo zakonske zahteve (členi od 12 do 25 ZBPP). Vprašanje pridobitve odločbe o oprostitvi plačila sodnih stroškov v določenih postopkih, vključno z družinskopravnimi postopki, je urejeno z določbami člena 13(3) ZBPP. Vprašanje pridobitve odločbe o oprostitvi plačila sodnih taks v vseh sodnih postopkih, vključno z družinskopravnimi postopki, je urejeno z določbami člena 13(4) ZBPP. Posebno pozornost je treba nameniti določbam: (a) ki urejajo zagotavljanje sekundarne pravne pomoči brez

ugotavljanja premoženjskega stanja zadevne osebe (člen 15 ZBPP), (b) ki urejajo postopek za pridobitev sekundarne pravne pomoči (členi od 16 do 18 ZBPP), (c) ki urejajo obseg zagotavljanja sekundarne pravne pomoči (člen 19 ZBPP), (d) ki urejajo procesna in druga vprašanja, pomembna za pridobitev brezplačne pravne pomoči (členi od 20 do 25 ZBPP). Hkrati je treba opozoriti na člen 6 zakona o sodnih taksah (*Zakon o sodskim pristojbama*) (NN, št. 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15) v zvezi s strankami, ki so vedno oproščene plačila sodnih taks.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper sodno odločbo o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze je mogoče vložiti pritožbo. To pravico imata obe stranki v postopku. Družinski zakon izrecno ne ureja pritožbe v zakonskih sporih, določbe člena 346 pa določajo podredno uporabo določb zakona o pravnem postopku (*Zakon o parničnem postopku*) (NN, št. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 in 89/14 – v nadaljnjem besedilu: ZPP).

Člen 348 ZPP ureja pritožbo zoper sodbo, medtem ko člen 378 ureja pritožbo zoper sklep. V zvezi s pravnimi sredstvi zoper sodbe na drugi stopnji, izdane v zakonskem sporu, DZ 2015 določa, da revizija ni dopustna (člen 373 DZ 2015).

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu s členom 21 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (uredba Bruselj IIa) se sodna odločba, izdana v državi članici, v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek (člen 21(1)), vendar lahko v skladu s členom 21(3) vsaka zainteresirana stranka zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe. V takem primeru se zahtevek za priznanje ali nepriznanje vložijo pri krajevno pristojnem občinskem sodišču s seznama, o katerem vsaka država članica Komisijo v skladu s členom 68 uradno obvesti v obliki, ki jo določa člen 37 uredbe Bruselj IIa. Poleg tega je treba opozoriti, da brez poseganja v člen 21(3) uredbe Bruselj IIa za vpis spremembe osebnega stanja v uradne evidence države članice na podlagi sodne odločbe o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdane v drugi državi članici, zoper katero po pravu te države ni mogoče vložiti nadaljnjega pravnega sredstva, ni treba začeti posebnega postopka.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Zahtevki za priznanje ali nepriznanje (člen 21(3) uredbe Bruselj IIa) se vložijo pri krajevno pristojnem občinskem sodišču s seznama, kot je navedeno v odgovoru na vprašanje 14. V tem primeru se uporabi postopek v skladu z oddelkom 2 poglavja III uredbe Bruselj IIa.

Pravno sredstvo, tj. pritožba na podlagi člena 33 uredbe Bruselj IIa, se vložijo pri (županijskem) sodišču druge stopnje prek sodišča prve stopnje, ki je izdalo odločbo (krajevno pristojno občinsko sodišče z zgoraj navedenega seznama).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za razvezo zakonske zveze se uporablja pravo države, katere državljan sta zakonca ob vložitvi tožbe.

Če sta zakonca ob vložitvi tožbe državljan različnih držav, se za razvezo zakonske zveze uporabijo kumulativni zakoni držav, katerih državljan sta (člen 35(2) zakona o ureditvi kolizije zakonov s predpisi drugih držav v določenih razmerjih (*Zakon o reševanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u odredenim odnosima*) (NN, št. 53/91, 88/01)). Če zakonske zveze ni mogoče razvezati na podlagi prava držav, katerih državljan sta zakonca, se za razvezo zakonske zveze uporabi hrvaško pravo, če je imel eden od zakoncev ob vložitvi tožbe stalno prebivališče na Hrvaškem.

Če je eden od zakoncev hrvaški državljan brez stalnega prebivališča na Hrvaškem in zakonske zveze ni mogoče razvezati po pravu iz člena 35(2) zakona o ureditvi kolizije zakonov s predpisi drugih držav v določenih razmerjih, se za razvezo zakonske zveze uporabi hrvaško pravo.

Zadnja posodobitev: 23/08/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Italija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Zakonodajca določa pravne zahteve za razvezo zakonske zveze (glej odgovor na vprašanje 2). Sodišče mora preveriti, ali so zakonske zahteve za razvezo zakonske zveze izpolnjene.

To preverjanje je treba opraviti tudi, če zakonca vložita skupno vlogo za razvezo zakonske zveze. Sporazum zakoncev sam po sebi ni razlog za razvezo zakonske zveze – v Italiji torej sporazumna razveza zakonske zveze ne obstaja: sodišče mora torej pred odobritvijo razveze zakonske zveze vedno preveriti dejstva, na katerih temelji vloga.

Če je bila zakonska zveza sklenjena na podlagi civilnega zakonika, ta z razvezo preneha, če pa sta stranki zakonsko zvezo sklenili cerkveno, pri čemer je bila ta ustrezno vpisana v matične knjige, z razvezo prenehajo civilnopravni učinki zakonske zveze. V postopku sodeluje državni tožilec.

Viri: zakon št. 898 z dne 1. decembra 1970, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 436 z dne 1. avgusta 1978 in zakonom št. 74 z dne 6. marca 1987.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Kateri koli zakonec lahko zahteva razvezo zakonske zveze iz naslednjih razlogov:

(1) če je bil po sklenitvi zakonske zveze drugi zakonec zaradi zelo hudega kaznivega dejanja (ne glede na to, ali je bilo to storjeno pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej), pravnomočno obsojen:

na dosmrtni zapor ali več kot 15 let zavora (lahko gre za seštevek več kazni) za naklepna kazniva dejanja, razen političnih kaznivih dejanj ali kaznivih dejanj, storjenih zaradi „posebnih moralnih in socialnih razlogov“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

na zaporno kazen zaradi incesta (člen 564 kazenskega zakonika) ali kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost iz členov 609a (spolna zloraba), 609c, 609d ali 609g (vstavljeni z zakonom št. 66 iz leta 1996);

na zaporno kazen zaradi umora sina ali hčere ali poskusa umora zakonca, sina ali hčere;

na zaporno kazen, če je bila oseba v dveh ali več točkah obtožnice spoznana za krivo povzročitelje hude telesne poškodbe, neizpolnjevanja preživitvenih obveznosti do družine, zlorabe v družini ali zlorabe mladoletnikov oziroma neupravičenega vplivanja na duševno prizadete osebe, razen če je bil tudi vložnik vloge za razvezo zakonske zveze obsojen kot soudeleženelec pri kaznivem dejanju ali če par znova živi skupaj;

(2) v primerih, v katerih:

je bil drugi zakonec oproščen storitve kaznivega dejanja incesta ali spolne zlorabe iz točke 1(b) in (c), če sodišče ugotovi, da nasprotna stranka ni sposobna nadaljevati življenja z družino ali se vrniti vanj;

zakonca ne živita več v življenjski skupnosti – bodisi sporazumno bodisi na podlagi vloge ene od strank – najmanj tri leta od nastopa pred sodiščem v postopku za prenehanje življenjske skupnosti;

je bil kazenski postopek v zvezi z enim od kaznivih dejanj iz točke 1(b) in (c) ustavljen, ker je kaznivo dejanje zastaralo, vendar sodišče, pristojno za razvezo zakonske zveze, ugotovi, da bi bilo kaznivo dejanje samo po sebi sicer podlaga za kazensko odgovornost; se je kazenski postopek v zvezi s kaznivim dejanjem incesta končal z ugotovitvijo, da ni kazenske odgovornosti, ker dejanje ni povzročilo „javnega škandala“; je drugi zakonec, ki je tuj državljan, dosegel razveljavitev ali razvezo zakonske zveze v tujini ali je sklenil novo zakonsko zvezo v tujini; zakonska zveza ni bila izpolnjena s spolnim odnosom; je eden od zakoncev uradno spremenil spol: v takem primeru lahko vlogo za razvezo zakonske zveze vložijo bodisi zakonec, ki je spremenil spol, bodisi drugi zakonec.

Skratka, poleg „kazenskopravnih“ možnosti (ki poleg obsodb za huda kazniva dejanja vključujejo primere, v katerih je oseba oproščena na podlagi zmanjšane kazenske odgovornosti, primere, v katerih je kaznivo dejanje zastaralo, ali primere incesta, v katerih ni objektivnega razloga za kazensko odgovornost) so razlogi za razvezo zakonske zveze: prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev ali razveza zakonske zveze oziroma sklenitev nove zakonske zveze s strani drugega zakonca v tujini, neizpolnitev zakonske zveze s spolnim odnosom ali sprememba spola.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razveza zakonske zveze ima naslednje posledice.

Prvič, zakonsko razmerje preneha: zakonca sta ponovno samska in lahko skleneta novo zakonsko zvezo.

Ženska izgubi možev priimek, če ga je dodala k svojemu; vendar ji lahko sodišče na podlagi vloge dovoli, da poleg svojega obdrži možev priimek, če je to v njenem interesu ali interesu otrok iz razlogov, ki jih je treba zaščititi.

Z razvezo zakonske zveze se ne prekinejo svaštvena razmerja in zlasti se ne razveljavi zadržek za sklenitev zakonske zveze, ki ga pomeni svaštvo v ravni črti (člen 87(4) civilnega zakonika).

Tuji zakonci ne izgubijo državljanstva, ki so ga pridobili s sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze se razpusti zakonsko določeno skupno premoženje (*comunione legale*, ki vključuje vse stvari, ki sta jih zakonca skupaj ali ločeno kupila med zakonsko zvezo, razen osebnih stvari iz člena 179 civilnega zakonika), pa tudi kakršen koli sklad, ustanovljen za pokrivanje potreb družine (*fondo patrimoniale*). Vendar se tak sklad ohrani, dokler otroci ne postanejo polnoletni. Razveza zakonske zveze ne vpliva na skupno premoženje, urejeno z drugimi dogovori (*comunione ordinaria*, na primer dobrine, pridobljene pred sklenitvijo zakonske zveze ali med zakonsko zvezo, če je bilo ob sklenitvi zakonske zveze določeno, da bosta zakonca imela ločeno premoženje (*separazione dei beni*)): povezava v zvezi s tovrstnim skupnim premoženjem se lahko prekine na zahtevo enega od zakoncev.

Roditelju, ki živi z mladoletnim otrokom, se lahko odobri pravica do nadaljnega prebivanja v nekdanjem domu zakoncev, če je v interesu otroka, da ostane v tem domu.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče, ki odobri razvezo zakonske zveze, bo odločilo o skupnem varstvu in vzgoji mladoletnih otrok; samo izjemoma se enemu od staršev podeli izključna pravica do varstva in vzgoje otrok. Sodišče določi tudi pravila o času, ki ga mladoletni otroci preživijo s tistim od staršev, s katerim ne živijo. Poleg tega da navodila o upravljanju otrokovega premoženja in določi prispevek za preživljanje mladoletnih otrok, ki ga je treba plačati tistemu od staršev, s katerim otroci živijo.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Sodišče ob odobritvi razveze zakonske zveze na podlagi zahtevka stranke odredi redno plačevanje preživnine zakoncu, ki nima dovolj sredstev za preživljanje ali jih iz objektivnih razlogov ne more pridobiti. Obveznost plačevanja preživnine preneha, če prejemnik sklene novo zakonsko zvezo. Če se obe stranki strinjata, se lahko preživnina poravnata tudi z enim samim pravnim poslom, pri katerem se na upravičenega zakonca prenese stvarna pravica na nepremičnini (za nadaljnje podrobnosti glej tematiko – „Preživninski zahtevki – Italija“).

Zakonec, ki v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali po razvezi zakonske zveze ne plačuje preživnine, stori kaznivo dejanje opustitve pomoči svoji družini (člen 570 kazenskega zakonika).

Razveza zakonske zveze ima tudi druge posledice. Razvezani zakonec, ki ni sklenil nove zakonske zveze in je upravičen do preživnine, je upravičen tudi do deleža kakršne koli odpravnine drugemu zakoncu. V primeru smrti nekdanjega zakonca je preživel nekdanji zakonec upravičen do kakršne koli pokojnine za preživelega družinskega člana ali deleža take pokojnine, ki si jo deli z drugim preživelim zakoncem, ter do plačila iz pokojnikove zapuščine, če je zadevna oseba v finančnih težavah. Zakonodajca zakoncu, ki je upravičen do preživnine, dovoljuje tudi, da na podlagi sodbe vknjiži hipoteko na nepremično premoženje zakonca, ki mora plačevati preživnino, ali zahteva rubež njegovega premoženja.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da zakoncema v skladu z zakonom ni treba več živeti skupaj. Samo *de facto* prenehanje življenjske skupnosti nima učinka (razen v okoliščinah, nastalih pred zakonom o reformi št. 151 iz leta 1975).

S prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza med zakoncema ne preneha, ampak oslabi.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko doseže s sodno odločbo ali sporazumno.

Viri: materialna pravila so določena v civilnem zakoniku (člen 150 in naslednji; o vprašanih glede dediščine glej člena 548 in 585).

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Za izdajo sodne odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je potrebna ugotovitev, da zakonca nista več sposobna živeti skupaj.

Če je ta pogoj izpolnjen, sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti na zahtevo enega od zakoncev, tudi v nasprotju z željami drugega.

Izjemoma lahko sodišče odgovornost za prenehanje življenjske skupnosti pripiše enemu od zakoncev: to ima posledice za dodelitev preživnine po prenehanju življenjske skupnosti in po razvezi zakonske zveze ter v zvezi s pravicami do dediščine. V postopku sodeluje državni tožilec.

Sporazumno prenehanje življenjske skupnosti temelji na dogovoru zakoncev, vendar ima pravne posledice šele, ko ga odobri sodišče, ki je pristojno za preverjanje, da so dogovori med zakoncema v skladu s prevladujočimi interesi družine. Sodišče bo stranki pozvalo na novo obravnavo in zahtevalo potrebne spremembe, zlasti kadar dogovor glede varstva in vzgoje otrok ter njihovega preživljanja ni v korist otrok. Če stranki zahtev ne izpolnita, lahko sodišče vlogo za prenehanje življenjske skupnosti zavrne.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Osebna razmerja: s prenehanjem življenjske skupnosti (z odločbo sodišča ali sporazumno) se odpravi zahteva glede vseh oblik pomoči, ki je povezana s skupnim življenjem. Odpravi se tudi domneva očetovstva. Žena ne izgubi moževega priimka, če ga je dodala svojemu, vendar ji lahko sodišče na možovo zahtevo prepove uporabo tega priimka, če bi mu lahko taka uporaba povzročilo resno škodo. Prav tako lahko sodišče ženi dovoli, da uporabo moževega priimka opusti, če bi ji lahko to škodovalo.

Lastništvo skupnega premoženja: s prenehanjem življenjske skupnosti se razpusti zakonsko določeno skupno premoženje (*comunione legale*).

Starševska odgovornost: sodišče, ki odobri prenehanje življenjske skupnosti, odloči o varstvu in vzgoji mladoletnih otrok ter določi znesek preživnine, ki jo mora za otroka plačevati tisti od staršev, s katerim otroci ne živijo (ali v izjemnem primeru izključne pravice do varstva in vzgoje otroka tisti od staršev, ki nima pravice do varstva in vzgoje otroka). Pri podelitvi pravice do prebivanja v družinskem domu ima prednost tisti od staršev, s katerim otrok živi (za več podrobnosti glej tematiko „Pravica do varstva in vzgoje otroka ter pravica do stikov z njim“).

Obveznost plačevanja preživnine: sodišče zakoncu, ki ni odgovoren za prenehanje življenjske skupnosti, na njegovo zahtevo podeli pravico do preživnine, ki jo plačuje drugi zakonec, če prvi nima dovolj lastnih sredstev. Zakonec v stiski je vseeno upravičen do prejemanja preživnine, tj. rednega zneska za preživljanje, čeprav je odgovoren za prenehanje življenjske skupnosti (za več podrobnosti glej tematiko „Preživninski zahtevki – Italija“).

Samodejno prilagajanje plačila preživnine glede na inflacijo je izrecno določeno v primeru razveze zakonske zveze; s sodno prakso je bilo to razširjeno tudi na primere prenehanja življenjske skupnosti.

Ukrepi, določeni v sodni odločbi v zvezi z varstvom in vzgojo otrok ter izračunom preživnine za otroke in zakonca, se lahko pozneje spremenijo.

Neplačevanje preživnine je kaznovno dejanje po členu 570 kazenskega zakonika.

Prenehanje življenjske skupnosti z odgovornostjo in brez nje: zakonci, ki niso odgovorni za prenehanje življenjske skupnosti, imajo še naprej enake dedne pravice kot zakonci, katerih življenjska skupnost ni prenehala.

Zakonci, ki so odgovorni za prenehanje življenjske skupnosti, so upravičeni le do preživnine iz pokojnikove zapuščine, in to samo, če so bili v času zapuščinskega postopka upravičeni do preživnine pokojnega zakonca (člena 548 in 585 civilnega zakonika).

Drugi pravni učinki: v primeru neizpolnjevanja obveznosti se lahko na podlagi odločbe o prenehanju življenjske skupnosti vknjiži hipoteka; sodišče lahko na zahtevo upravičenca odredi rubež zavezančevega premoženja ali izda odločbo o rubežu dohodkov.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

V skladu s členom 117 in naslednjimi civilnega zakonika se lahko zakonska zveza razveljavi v različnih primerih. Temo je najbolje obravnavati v smislu neveljavnosti ter preučiti razloge za neveljavnost in pravo, ki se uporablja v posameznih primerih.

Zakonska zveza je neveljavna, če so z njo povezane zakonsko določene pomanjkljivosti, vendar se je treba na pomanjkljivosti sklicevati v postopku pred sodiščem.

V postopku za razveljavitev zakonske zveze se procesna legitimacija ne prenese na dediče, razen če se je postopek že začel. V postopku sodeluje državni tožilec.

Viri: materialna pravila so določena v členih 117–129a civilnega zakonika.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza je lahko neveljavna iz katerega koli od naslednjih razlogov (člen 117 in naslednji civilnega zakonika):

ob sklenitvi zakonske zveze je bil eden od zakoncev še vedno poročen; neveljavnost je absolutna in nezastarljiva; vlogo lahko vložijo oba zakonca, neposredni predniki, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimni interes;

impedimentum criminis: zakonsko zvezo skleneta osebi, od katerih je bila ena obsojena zaradi umora ali poskusa umora zakonca druge osebe; neveljavnost je absolutna in nepopravljiva, nanjo se lahko sklicujejo oba zakonca, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimni interes;

zakonske zveze ni mogoče skleniti zaradi duševne motnje enega od zakoncev; odločba v zvezi s tako motnjo se lahko izda tudi po sklenitvi zakonske zveze, če se izkaže, da je obstajala ob sklenitvi zakonske zveze; veljavnost zakonske zveze lahko izpodbija skrbnik, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimni interes;

ob sklenitvi zakonske zveze eden od zakoncev ni bil prišteven (*incapacità naturale*); zakonsko zvezo lahko izpodbija zakonec, ki dokaže, da je zakonsko zvezo sklenil v stanju neprištevnosti, čeprav ni razglašen za neprištevnega. Vloge ni mogoče vložiti, če par živi skupaj več kot eno leto, odkar si je vložnik duševno opomogel;

ob sklenitvi zakonske zveze je bil eden od zakoncev mladoleten; vlogo lahko vložijo oba zakonca, državni tožilec ali starši; pravica mladoletnika do vložitve vloge se izteče eno leto po tem, ko oseba postane polnoletna;

ob sklenitvi zakonske zveze sta bila zakonca v krvnem sorodstvu, sorodstvu po svaštvu, v razmerju posvojitve ali drugem takšnem razmerju; na ta razlog za neveljavnost se lahko sklicujejo oba zakonca, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimni interes, razen če je od sklenitve zakonske zveze minilo eno leto ali več ali če bi bilo mogoče v zadevnem primeru kljub tem vezem dobiti dovoljenje za sklenitev zakonske zveze;

prisila, strah in zmeta: privolitve je bila pridobljena s prisilo ali zaradi izjemno resnega strahu pred dogodki, na katere zakonec ne more vplivati, ali pa je obstajala zmeta glede identitete ali bistvenih osebnih lastnosti drugega zakonca v skladu s členom 122 civilnega zakonika; vlogo lahko vložijo zakonca, čigar privolitve je bilo pridobljeno na podlagi enega od teh razlogov, razen če zakonca živita skupaj eno leto po prenehanju grožnje z nasiljem ali vira strahu ali od dneva, ko je bila ugotovljena zmeta;

navidezno sklenjena zakonska zveza: zakonsko zvezo lahko izpodbija kateri koli od zakoncev, če je bila zakonska zveza sklenjena z dogovorom, da jima ni treba izpolnjevati obveznosti ali uresničevati pravic, ki izhajajo iz nje. Vlogo za razveljavitev je treba vložiti v enem letu od sklenitve zakonske zveze; vloge ni mogoče vložiti, če sta zakonca po sklenitvi zakonske zveze živela skupaj kot mož in žena, čeprav le kratko obdobje.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če sta zakonca ravnala v dobri veri (tj. ob sklenitvi zakonske zveze nista vedela za zadržek), se zakonska zveza šteje za veljavno, dokler ni razveljavljena, razveljavitev pa začne veljati šele od trenutka, ko je o njej izdana odločba (načelo „domnevne zakonske zveze“ (*matrimonio putativo*)). Otroci, rojeni ali spočeti med zakonsko zvezo, se štejejo za zakonske, zato zanje veljajo pravila, ki urejajo prenehanje življenjske skupnosti parov z otroki.

Sodišče lahko tudi zahteva, da eden od zakoncev največ tri leta redno plačuje preživnino drugemu zakoncu, če drugi zakonec nima zadostnih sredstev in ni sklenil nove zakonske zveze.

Če je samo eden od zakoncev ravnal v dobri veri, zakonska zveza učinkuje v korist tega zakonca in morebitnih otrok. Zakonec, ki ni ravnal v dobri veri, mora tri leta plačevati pravično nadomestilo, ki ustreza preživnini, in nato naprej plačevati preživnino, če ni drugih zavezancev za zagotavljanje podpore.

Če sta oba zakonca ravnala v slabi veri, zakonska zveza učinkuje v zvezi z otroki, rojenimi ali spočetimi med zakonsko zvezo, razen če je zakonska zveza neveljavna zaradi bigamije ali incesta; otroci, ki so se rodili v zakonski zvezi, razveljavljeni zaradi bigamije, lahko pridobijo status nezakonskega otroka s priznanim očetovstvom.

Dobra vera se domneva in mora biti prisotna le ob sklenitvi zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Alternativni načini reševanja sporov glede razveze zakonske zveze (ali prenehanja življenjske skupnosti) niso predvideni. Stranke imajo prost dostop do mediacije v družinskih sporih, da bi se lahko dogovorile o varstvu in vzgoji otrok.

Sklenejo lahko tudi skupni finančni dogovor za podporo otrokom in drug drugemu.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Pravila o postopku za razvezo zakonske zveze se smiselno uporabljajo za postopek za prenehanje življenjske skupnosti. V manjšem obsegu se uporabljajo člen 706 in naslednji zakonika o civilnem postopku.

Postopek poteka kot poseben postopek za ugotavljanje dejstev, za katerega zlasti v predhodni fazi veljajo drugačna pravila, kot se uporabljajo za redni postopek (v bistvu vključuje dve fazi: fazo sprave in preiskovalno-pravdno fazo).

Pristojnost: pristojno sodišče je splošno sodišče (*tribunale*), ki odloča v senatu, v kraju zadnjega skupnega stalnega prebivališča zakoncev, v katerem koli drugem zakonsko določenem kraju (člen 706 zakonika o civilnem postopku), ali, če s tožencem ni mogoče vzpostaviti stika ali če prebiva v tujini, v kraju običajnega ali stalnega prebivališča tožnika; če obe stranki živita v tujini, lahko zadevo obravnava katero koli sodišče v državi. Če je razveza zakonske zveze sporazumna, lahko zakonca izbereta kraj običajnega ali stalnega prebivališča enega ali drugega.

Postopek: predlog za razvezo zakonske zveze se vloži z vlogo v sodni pisarni pristojnega sodišča (*ricorso*). Vlogi je treba priložiti vsa dokazila, ki se lahko predložijo tudi na obravnavi. Tožnik je odgovoren za zagotovitev, da je drugi zakonec obveščen o vlogi in naroku, ki ga za zaslišanje zakoncev določi predsedujoči sodnik. Če poskus sprave na prvi obravnavi ni uspešen, predsedujoči sodnik izda začasne odredbe v interesu zakoncev in njihovih otrok ter določi datum obravnave pred obravnavnim sodiščem, ki bo zadevo preučilo v skladu z običajnimi dokaznimi pravili.

Razveza zakonske zveze na podlagi skupne vloge: v zvezi s skupno vlogo je potrebno, da se oba zakonca strinjata z razvezo zakonske zveze ter pogoji glede njihovih otrok in finančnih razmerij. Postopek je poenostavljen.

Viri: zakon št. 898 iz leta 1970, kakor je bil spremenjen; za prenehanje življenjske skupnosti se uporabljajo tudi členi 706–711 zakonika o civilnem postopku.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pravno pomoč (*patrocinio a spese dello Stato*) je mogoče dobiti, kar pomeni, da je zagotovljeno pravno zastopanje brez plačila nagrad za odvetnike in drugih sodnih stroškov. Pravna pomoč je na voljo tudi tujim državljanom, ki zakonito prebivajo v Italiji. Pogoji za upravičenost so navedeni v zakonu št. 1990/217 in informativnem listu o pravni pomoči. Prošnje za pravno pomoč je treba predložiti ustrezni odvetniški zbornici (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); glej spletišča odvetniških zbornic (npr. za odvetniško zbornico v Rimu) in spletišče ministrstva za pravosodje.

Viri: zakon št. 217 iz leta 1990, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 134 iz leta 2001.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, razvezi zakonske zveze ali razveljavitvi zakonske zveze je mogoče vložiti pritožbo. Delnih sodnih odločb v postopku za razvezo zakonske zveze (npr. odločb o statusu zakoncev) ali postopku za prenehanje življenjske skupnosti (npr. odločb o odgovornosti ali plačevanju preživnine) ni mogoče izpodbijati pozneje, tj. skupaj s pritožbo zoper pravomočno odločbo: izpodbijati jih je treba v rednih zakonitih rokih.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Uporablja se Uredba (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003, ki določa standardni postopek v vseh državah članicah EU.

Priznanje odločbe je samodejno, zato po pravomočnosti odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze ni potreben poseben postopek za posodobitev matičnih knjig države članice.

Vendar lahko katera koli zainteresirana stranka zahteva izjavo o priznanju ali nepriznanju tuje odločbe. Posebni razlogi za nepriznanje so določeni v Uredbi.

Tožbo v obliki vloge pri sodišču (*ricorso*) je treba vložiti pri pritožbenem sodišču (*corte di appello*), ki je krajevno pristojno v kraju izvršitve sodne odločbe, kot je določeno z notranjim pravom Italije. Sodišče odloči brez odlašanja z zaslišanjem nasprotne stranke ali brez zaslišanja, tožnik pa je obveščen o odločitvi.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Katera koli stranka lahko odločbo o priznanju izpodbija pri pritožbenem sodišču, ki je izdalo odločbo, v enem mesecu od uradnega obvestila o njej (dva meseca, če druga stranka prebiva v drugi državi). Na tej drugi stopnji morata biti zaslišani obe stranki v skladu z načelom kontradiktornosti, uporabljajo pa se običajna pravila o pravnem postopku.

Zoper sodno odločbo, izdano v zvezi s tem ugovorom, se je mogoče pritožiti pri kasacijskem sodišču (*glej priloge k Uredbi*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze ureja nacionalna zakonodaja, ki je ob vložitvi vloge za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze skupna obema zakoncema. Če imata zakonca različno državljanstvo, bo sodišče poskušalo določiti pravo, ki se uporablja, glede na državo, v kateri sta zakonca preživela največji del zakonskega življenja; sodišče lahko pri tem odloči po lastni presoji.

Če veljavno tuje pravo ne ureja prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, se uporablja italijansko pravo (člen 31 zakona št. 218 iz leta 1995), kar pomeni, da v takih primerih prevlada *lex fori*. Opozoriti je treba, da se italijansko pravo uporablja ne glede na to, ali je tožnik italijanski državljan, in da se lahko nanj sklicuje tudi zakonec, ki ni italijanski državljan, če gre za zakonsko zvezo italijanskega državljanca in tujca ali zakonsko zvezo zakoncev, ki nista italijanska državljanca.

Za italijanska zakonca, ki vložita vlogo za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze v Italiji, se uporablja italijansko pravo, tudi če ne prebivata v Italiji. Za zakonca z različnim državljanstvom se uporablja pravo države, v kateri sta preživela največji del zakonskega življenja; vendar bo v primeru, če pravo zadevne države ne ureja prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, italijansko sodišče uporabilo italijansko pravo.

Zadnja posodobitev: 15/10/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Ciper

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

V primeru cerkveno sklenjene zakonske zveze je treba za začetek postopka razveze zakonske zveze poslati obvestilo škofu v okrožju, kjer predlagatelj prebiva. Vloga za razvezo zakonske zveze se lahko vloži v treh mesecih po tem, ko je bilo obvestilo poslano pristojnemu škofu. Obvestila ni treba poslati, kadar je razlog za razvezo zakonske zveze izginotje ali duševna bolezen zakonca.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Nezvestoba;

nemoralno, sramotno ali drugačno ponavljajoče se nedopustno ravnanje, ki pripelje do resnega poslabšanja zakonskega razmerja in nevzdržnosti življenja predlagatelja z njegovim zakonskim partnerjem;

poskus ogrožitve življenja zakonca, na primer fizična zloraba;

duševna bolezen, ki traja tri leta in zaradi katere je skupno življenje nevzdržno;

pravomočna obsodba na sedemletno ali daljšo zaporno kazen;

izginotje;

nezmožnost za spolni odnos ob sklenitvi zakonske zveze in nadaljnjih šest mesecev ter ob vložitvi tožbe za razvezo zakonske zveze;

neopravičljiva zapustitev za dve leti; dolga obdobja odsotnosti, ki skupaj trajajo več kot dve leti; poslan mora biti poziv k vrnitvi; sprememba veroizpovedi, uporaba moralne prisile ali poskus spreobrnitve zakonca za vstop v sekto; vztrajno zavračanje želje drugega zakonca po otrocih; nepopravljiv razpad zakonske zveze; ločeno življenje, ki traja pet let.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonska zveza preneha z razvezo, vendar razveza ne povzroči samodejne spremembe priimka. Zadevna stranka mora dati zapriseženo izjavo v zvezi s spremembo svojega imena.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Razveza zakonske zveze ne vpliva na premoženjskopravne spore. V takih sporih je treba vložiti ločeno vlogo, ker je to drug postopek.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Posledic ni, saj je postopek razveze ločen in neodvisen od postopka v zvezi s pravicami do varstva in vzgoje, razen če je podlaga za razvezo zakonske zveze napad na življenje ali fizična zloraba otrok.

Razveza zakonske zveze ne vpliva na zadeve v zvezi z mladoletnimi otroki zakoncev (npr. na preživnino, starševsko odgovornost, komunikacijo). V zvezi s temi zadevami je treba vložiti ločene vloge.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Z razvezo zakonske zveze ne nastane samodejno obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu. Po razvezi je treba za to vložiti ločeno vlogo.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Ciprsko družinsko pravo ne pozna izraza „prenehanje življenjske skupnosti“.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Ni relevantno.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Ni relevantno.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Pomeni, da se zakonska zveza z dnem odločbe o njeni razveljavitvi šteje za nično in brez pravnega učinka.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

V skladu s členom 17 Zakona o zakonski zvezi (zakon 104(I)/2003, kakor je bil spremenjen z zakonom 66(I)/2009) zakonska zveza ni veljavna, če je bila sklenjena:

- (a) pred dokončno razvezo ali razveljavitvijo prejšnje zakonske zveze katerega koli od zakoncev, vključno z cerkveno ali civilno zakonsko zvezo;
- (b) med sorodnikoma v ravni črti ali sorodnikoma v stranski črti do petega kolena;
- (c) med osebama v svaštvu v ravni ali stranski črti do tretjega kolena;
- (d) med posvojiteljem in posvojencem ali njunima potomcema;
- (e) med otrokom, rojenim zunaj zakonske zveze, in očetom, ki je priznal očetovstvo tega otroka, ali njegovim krvnim sorodnikom.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Zakonska zveza, ki je nična ali s pravnomočno sodno odločbo razglašena za neveljavno, od datuma izdaje odločbe nima več nobenega učinka.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Taki načini trenutno ne obstajajo. Komisar za pravne zadeve trenutno pripravlja osnutek zakona o mediaciji v družinskih zadevah.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevek za razvezo/razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri družinskem sodišču v okrožju, kjer živiita obe stranki ali ena od njiju. Zahtevek mora biti v skladu z obrazcem št. 1 iz postopkovnih predpisov vrhovnega sodišča iz leta 1990. Zahtevku za razvezo zakonske zveze je treba kot dokaz priložiti poročno listino strank in potrdilo, da je bilo pristojnemu škofu poslano obvestilo, ali potrdilo o tem, da je pristojni škof prejel priporočeno pismo v zvezi z obvestilom.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da. Ustrezno vlogo je treba vložiti pri pristojnem družinskem sodišču.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, zoper odločbo o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze se je mogoče pritožiti pri družinskem sodišču druge stopnje.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Pri pristojnem družinskem sodišču Republike Ciper je treba vložiti vlogo na podlagi Uredbe (ES) št. 44/2001.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Ugovor je treba vložiti pri družinskem sodišču, pri katerem je vložena vloga za priznanje in registracijo odločbe druge države članice.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Družinska sodišča Republike Ciper so v takih primerih za odločanje o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze pristojna samo, če stranki v zadevi najmanj tri mesece prebivata na Cipru. Sodišče bo uporabilo ciprsko pravo.

Zadnja posodobitev: 13/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Latvija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Primeri, v katerih se lahko zakonska zveza razveže, so podrobno navedeni v razdelku latvijskega civilnega zakonika o družinskem pravu in razdelku P zakona o notariatu. Splošni okvir instituta zakonske zveze je določen v razdelku civilnega zakonika o družinskem pravu.

V Latviji lahko zakonsko zvezo razvežeta samo sodišče ali notar (*notārs*). Sodišče jo lahko razveže na podlagi zahtevka enega ali obeh zakoncev. Notar jo lahko razveže, če sta se zakonca sporazumela o razvezi zakonske zveze in nimata skupnega mladoletnega otroka ali skupnega premoženja ali če sta se zakonca, ki imata skupnega mladoletnega otroka ali skupno premoženje, pisno sporazumela o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, pravicah do stikov, preživnini za otroka in delitvi skupnega premoženja.

Eden od osnovnih pogojev za tovrstno razvezo zakonske zveze je torej sporazum med zakoncema o skrbništvu nad otrokom, rojenim v zakonski zvezi, preživnini za otroka in delitvi skupnega premoženja.

Če zakonsko zvezo razveže sodišče, mora ugotoviti, da je zakonska zveza razpadla. Za zakonsko zvezo se šteje, da je razpadla, če zakonca ne živita skupaj in ni mogoče pričakovati, da bosta znova živela skupaj.

Eden od osnovnih pogojev za razvezo zakonske zveze pri notarju je sporazum med zakoncema o skrbništvu nad otrokom, rojenim v zakonski zvezi, preživnini za otroka in delitvi skupnega premoženja. Če zakonca ne dosežeta dogovora, mora o teh zahtevkih odločiti sodišče sočasno z zahtevkom za razvezo zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razveza zakonske zveze pri notarju

Zakonska zveza se lahko razveže, če je razpadla in sta se zakonca sporazumno odločila za njeno razvezo, notar pa je prejel skupni zahtevek, ki sta ga podpisala oba zakonca. Če imata zakonca skupnega mladoletnega otroka ali skupno premoženje, je treba zahtevku priložiti pisni sporazum o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, preživnini za otroka, pravicah do stikov in delitvi skupnega premoženja.

Razveza zakonske zveze pri sodišču

Sodišče lahko zakonsko zvezo razveže, če se zakonca nista sporazumela o razvezi zakonske zveze in če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev: zakonca živita ločeno več kot tri leta: zakonca živita ločeno, skupno gospodinjstvo ne obstaja ter eden od zakoncev zavrača obnovitev skupnega gospodinjstva in s tem možnost skupnega življenja v zakonski zvezi. Če zakonca živita v skupnem domu, to ne pomeni, da obstaja tudi skupno gospodinjstvo. Če zakonca živita ločeno manj kot tri leta, lahko sodišče zakonsko zvezo razveže samo, če:

je razlog za razpad zakonske zveze fizično, spolno, psihično ali ekonomsko nasilje enega zakonca nad drugim zakoncem, ki zahteva razvezo zakonske zveze, ali nad njegovim drugim otrokom ali skupnim otrokom zakoncev;

se zakonec strinja z zahtevkom drugega zakonca za razvezo zakonske zveze;

je eden od zakoncev začel živeti z drugo osebo in je bil v tem partnerstvu rojen otrok ali se pričakuje njegovo rojstvo.

Če sodišče v zgoraj navedenih okoliščinah meni, da bi se lahko zakonska zveza vseeno obdržala, se lahko postopek za njeno razvezo preloži za največ šest mesecev zaradi mogoče sprave med zakoncema.

Če eden od zakoncev zahteva razvezo zakonske zveze, preden sta zakonca tri leta živela ločeno, pri čemer zahtevek utemelji z razlogi, ki niso zgoraj navedeni trije razlogi, sodišče zakonske zveze ne sme razvezati pred iztekom zakonsko določenega triletnega ločenega življenja in mora odložiti proučitev zadeve zaradi mogoče sprave med zakoncema.

Če zakonca živita ločeno manj kot tri leta, lahko notar zakonsko zvezo razveže samo, če se oba zakonca strinjata z njeno razvezo in sta pri notarju vložila zahtevek za razvezo v skladu s postopkom, določenim v zakonu o notariatu.

Sodišče ne sme razvezati zakonske zveze, tudi če je razpadla, če in kolikor je ohranitev zakonske zveze nujna v izjemnih okoliščinah, povezanih s koristmi skupnega mladoletnega otroka zakoncev.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Ko začne veljati sodna odločba o razvezi zakonske zveze ali ko zapriseženi notar izda potrdilo o razvezi zakonske zveze, prenehajo pravice in obveznosti, ki izhajajo iz pravnega razmerja med zakoncema. Z razvezo zakonske zveze lahko nekdanja zakonca pridobita nove obveznosti in pravice. Ko je zakonska zveza razvezana, lahko skleneta drugo zakonsko zvezo.

V skladu s civilnim zakonikom ima zakonec, ki je ob sklenitvi zakonske zveze spremenil priimek, tega pravico uporabljati po njeni razvezi ali pa mu sodišče ali notar na njegovo zahtevo dovoli uporabo priimka, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze.

Sodišče lahko na zahtevo zakonca drugemu zakoncu, ki je prispeval k razpadu zakonske zveze, prepove, da bi obdržal priimek, ki ga je prevzel ob sklenitvi zakonske zveze, če to ne posega v koristi otroka.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Notar lahko razveže zakonsko zvezo, če sta se zakonca predhodno pisno sporazumela o delitvi skupnega premoženja in je sporazum priložen zahtevku za razvezo zakonske zveze.

Kadar zakonsko zvezo razveže sodišče, se lahko zakonca dogovorita o delitvi skupnega premoženja. Če se ne dogovorita, o njuni zahtevkih odloča sodišče na podlagi civilnega zakonika ali določi ženinin pogodbo. V civilnem zakoniku sta določeni dve vrsti premoženjskih razmerij, in sicer razmerja, urejena z zakonodajo, in razmerja, urejena z ženinin pogodbo, in od teh je odvisen postopek za delitev premoženja v primeru razveze zakonske zveze.

Če so premoženjska razmerja urejena z zakonodajo, ima v primeru delitve premoženja vsak zakonec pravico obdržati premoženje, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze, in ločeno premoženje, ki ga je pridobil med zakonsko zvezo. Vse, kar sta zakonca med zakonsko zvezo pridobila skupaj ali kar je kateri od njiju pridobil s skupnimi sredstvi, je skupno premoženje obeh zakoncev. Za to velja, da v enakem deležu pripada obema zakoncema, razen če lahko eden od njiju utemelji in dokaže, da ga je treba razdeliti v različnih deležih.

Če so premoženjska razmerja urejena z ženinin pogodbo, je lahko z njo določeno ločeno ali skupno lastništvo nad celotnim premoženjem zakoncev, o delitvi premoženja pa se nato odloči v skladu s postopkom, določenim v zakonodaji za ustrezno pogodbeno urejeno premoženjsko razmerje.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

V primerih razveze zakonske zveze se vprašanja, ki izhajajo iz pravnih razmerij v družini, ki so bila opisana zgoraj, in zlasti tista, ki izhajajo iz pravnih razmerij med starši in otroki, ne smejo obravnavati ločeno.

Če zakonsko zvezo razveže notar, se morata zakonca sporazumeti ne le o njeni razvezi, ampak tudi o skrbništvu, pravicah do stikov in preživnini za otroke. Skupaj z zahtevkom za razvezo zakonske zveze je treba predložiti tudi predhodni pisni sporazum o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, pravicah do stikov in preživnini za otroka.

Če zakonsko zvezo razveže sodišče, se morata zakonca dogovoriti o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, pravicah do stikov in preživnini za otroka. Če takega dogovora ne dosežeta, je treba zahtevke, razen če so že bili rešeni, predložiti skupaj z zahtevkom za razvezo zakonske zveze, sicer sodišče ne more odobriti razveze zakonske zveze.

Posledice razveze zakonske zveze v zvezi s starševsko odgovornostjo

Odgovornost za skrb za otroka ne preneha, če otrok ne živi več z enim ali obema staršema.

Če starši živijo ločeno, so še naprej skupaj odgovorni za otroka. Za otroka mora skrbeti in ga nadzorovati tisti od staršev, s katerim otrok živi.

Starši morajo skupaj sprejemati odločitve o vprašanih, ki lahko bistveno vplivajo na otrokov razvoj. Spore med starši rešuje družinsko sodišče (*bāriņtiesa*), če ni z zakonodajo določeno drugače.

Skupno skrbništvo staršev preneha, ko je z dogovorom med starši ali odločbo sodišča enemu od staršev dodeljeno ločeno skrbništvo.

Če je otrok v ločenem skrbništvu enega od staršev, ima ta pravice in obveznosti, ki izhajajo iz skrbništva. Drugi od staršev mora imeti pravice do stikov (pravica do ohranjanja stikov in osebnega odnosa z otrokom).

Posledice razveze zakonske zveze v zvezi s preživljanjem otroka

Vprašanje preživljanja otroka je treba rešiti v postopku za razvezo zakonske zveze. Starši morajo poskrbeti za preživljanje otroka sorazmerno s svojimi sposobnostmi in finančnimi okoliščinami. Oče in mati sta dolžna otroka preživljati tako dolgo, dokler se otrok ni sposoben preživljati sam. Odgovornost za preživljanje otroka ne preneha, če otrok živi ločeno od družine ali če ne živi več z enim ali obema staršema. Starši se lahko ob razvezi zakonske zveze medsebojno dogovorijo o preživljanju otroka, če pa jim to ne uspe, spor reši sodišče v postopku za razvezo zakonske zveze.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

V skladu s civilnim zakonikom lahko nekdanji zakonec med postopkom za razvezo zakonske zveze ali celo po razvezi od drugega zakonca zahteva sredstva, sorazmerna s finančnim položajem drugega zakonca, za zagotovitev prejšnje ravni blaginje prvega zakonca. Dolžnost zagotovitve prejšnje ravni blaginje nekdanjega zakonca preneha, če:

- je obdobje, ki je minilo od razveze ali razveljavitve zakonske zveze, enako trajanju zakonske zveze, ki je bila razvezana, ali v primeru zakonske zveze, ki je bila razveljavljena, trajanju skupnega življenja;
- nekdanji zakonec sklene novo zakonsko zvezo;
- dohodki nekdanjega zakonca zadostujejo za njegovo preživljanje;
- se nekdanji zakonec izogiba temu, da bi z lastnim delom pridobil sredstva za svoje preživljanje;
- nekdanji zakonec, ki je moral preživljati drugega nekdanjega zakonca, nima zadostnih sredstev za preživljanje ali je postal nezmožen za delo;
- je nekdanji zakonec, ki ga je treba preživljati, storil kaznivo dejanje zoper drugega nekdanjega zakonca ali zoper življenje, zdravje, svobodo, premoženje ali čast drugega zakonca ali enega od prednikov ali potomcev drugega zakonca;
- je nekdanji zakonec drugega nekdanjega zakonca zapustil nemočnega, ko bi mu lahko pomagal;
- je nekdanji zakonec drugega nekdanjega zakonca ali enega od njegovih prednikov ali potomcev namerno krivo ovadil kaznivega dejanja;
- nekdanji zakonec živi razsipno ali nemoralno;
- nekdanji zakonec, ki je moral preživljati drugega nekdanjega zakonca, umre ali je razglašen za mrtvega ali drugi nekdanji zakonec umre ali je razglašen za mrtvega;

obstajajo drugi pomembni razlogi za prenehanje dolžnosti.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ v latvijskem pravnem sistemu ne obstaja.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ v latvijskem pravnem sistemu ne obstaja.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ v latvijskem pravnem sistemu ne obstaja.

7 Kaj izraz „razveljavev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonska zveza se lahko razveljavi, če so bile z njeno sklenitvijo kršene zakonske določbe in zato ni bila sklenjena zakonito. Od takrat, ko začne veljati sodna odločba o razveljavitvi zakonske zveze, se šteje, da stranki nista nikoli sklenili zakonske zveze in da je zakonska zveza nična in neveljavna od trenutka, ko je bila sklenjena. Opozoriti je treba, da se lahko zakonska zveza razveljavi tudi po razvezi zakonske zveze.

8 Kakšni so pogoji za razveljavev zakonske zveze?

Zakonska zveza se lahko razveljavi le v naslednjih primerih, določenih z zakonodajo:

- zakonske zveze ni registriral uradnik matičnega urada ali duhovnik ene od verskih skupnosti, navedenih v civilnem zakoniku;
- zakonska zveza je bila sklenjena fiktivno brez namena ustvariti družino;
- zakonska zveza je bila sklenjena, preden sta zakonca dopolnila osemnajst let, ali v nekaterih primerih, preden je eden od zakoncev dopolnil starost šestnajst let, po kateri je zakonska zveza lahko veljavna, če je bila sklenjena z odraslo osebo in so starši ali skrbniki soglašali z njo; vendar take zakonske zveze ni mogoče razveljaviti, če je bil po sklenitvi zakonske zveze spočet otrok ali če sta oba zakonca ob izdaji sodne odločbe dopolnila minimalno starost;
- ob sklenitvi zakonske zveze eden od zakoncev zaradi svojega stanja ni mogel razumeti pomena svojega ravnanja ali nadzorovati svojih dejanj;
- zakonsko zvezo sta sklenili osebi, med katerima je zakonska zveza prepovedana zaradi sorodstvenih vezi, tj. sta sorodnika v ravni vrsti, brat in sestra ali polbrat in polsestra;
- zakonska zveza je bila sklenjena med posvojiteljem in posvojencem, razen če so razmerja, vzpostavljena s posvojitvijo, prenehala;
- zakonska zveza je bila sklenjena med varuhom in mladoletno osebo ali med skrbnikom in osebo v skrbništvu, preden je varuško ali skrbniško razmerje prenehalo;
- eden od zakoncev je bil takrat že v zakonski zvezi.

Zahtevek za razveljavev zakonske zveze lahko v vseh teh primerih kadar koli brez omejitev vložijo zainteresirana stran ali državni tožilec. Če je zakonska zveza prenehala zaradi smrti ali razveze zakonske zveze, lahko zahtevek za razveljavev zakonske zveze vložijo le osebe, katerih pravice so prizadete. Če sta umrla oba zakonca, zahtevka za razveljavev njune zakonske zveze ni več mogoče vložiti.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Zakonec, čigar zakonska zveza je bila razveljavljena, ponovno prevzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze. Oseba, ki se ob sklenitvi zakonske zveze ni zavedala, da bi bilo treba zakonsko zvezo razveljaviti, lahko pri sodišču zaprosi za dovoljenje za ohranitev priimka, ki ga je prevzela ob sklenitvi zakonske zveze.

Če se je eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze zavedal, da bi lahko bila razveljavljena, lahko drugi zakonec od njega zahteva ne samo sredstva za ohranitev prejšnje ravni blaginje, ampak tudi nadomestilo za moralno škodo.

Pri razveljavitvi zakonske zveze so okoliščine, v katerih je nekdanji zakonec oproščen obveznosti zagotovitve prejšnje ravni blaginje drugega zakonca, enake kot pri razvezi zakonske zveze (glej vprašanje 3.4).

Pri delitvi premoženja ob razveljavitvi zakonske zveze lahko vsak od nekdanjih zakoncev obdrži premoženje, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze, in premoženje, ki ga je pridobil med skupnim življenjem. Skupaj pridobljeno premoženje se med nekdanja zakonca razdeli v enakem deležu.

Če se ob sklenitvi zakonske zveze nobeden od zakoncev ni zavedal, da bi bilo treba zakonsko zvezo razveljaviti, se premoženje razdeli v skladu z določbami civilnega zakonika, s katerimi se ureja delitev premoženja, pridobljenega med zakonito zakonsko zvezo. Če pa se dejstva, da bi bilo treba zakonsko zvezo razveljaviti, ni zavedal le eden od zakoncev, se postopek v zvezi z delitvijo premoženja, pridobljenega med zakonito zakonsko zvezo, v primeru razveze zakonske zveze uporabi le za zakonca, ki se ni zavedal, da bi bilo treba zakonsko zvezo razveljaviti.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V Latviji lahko zakonsko zvezo razveže notar na podlagi skupnega zahtevka zakoncev. Postopek za razvezo zakonske zveze pri notarju je določen v oddelku P zakona o notariatu. Zapriseženi notar zakonsko zvezo razveže, če sta se zakonca sporazumela o njeni razvezi in nimata skupnega mladoletnega otroka ali skupnega premoženja ali če sta se zakonca, ki imata skupnega mladoletnega otroka ali skupno premoženje, pisno sporazumela o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, pravicah do stikov, preživnini za otroka in delitvi skupnega premoženja.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Razveza zakonske zveze pri notarju

Če bo zakonsko zvezo razvezal notar, posebna krajevna pristojnost ni določena – stranki se lahko obrneta na katerega koli notarja kjer koli v državi. To ne vključuje čezmejnih primerov, pri katerih je pristojnost urejena z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003. Če v skladu z zakonodajo Evropske unije ali drugo mednarodno zakonodajo čezmejna razveza zakonske zveze ne spada v latvijsko pristojnost, zapriseženi notar ne sme začeti postopka za razvezo zakonske zveze in mora o tem obvestiti zakonca.

V primerih čezmejnega razveze zakonske zveze je pravo, ki se uporablja, določeno v skladu z Uredbo Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti.

V zahtevku za razvezo zakonske zveze, vložnem pri notarju, mora biti navedeno naslednje:

ime, priimek in osebna identifikacijska številka obeh zakoncev (če zakonec nima osebne identifikacijske številke, leto, dan in mesec rojstva);

leto, dan in mesec sklenitve zakonske zveze ter številka vpisa v register;

država, v kateri je bila zakonska zveza registrirana, ter organ ali verska skupnost in duhovnik, pred katerim je bila sklenjena;

ali imata zakonca skupnega mladoletnega otroka in ali sta se dogovorila o skrbništvu nad njim, uresničevanju pravic do stikov in preživnini;

ali imata zakonca skupno premoženje in ali sta se dogovorila o njegovi delitvi;

priimki zakoncev po razvezi zakonske zveze.

Zahtevku mora biti priložen izvirnik ali kopija poročnega lista ali izpisek, ki ga izda matični urad, ali izjava matičnega urada.

Če imata zakonca skupnega mladoletnega otroka ali skupno premoženje, je treba zahtevku priložiti pisni sporazum o skrbništvu nad skupnim mladoletnim otrokom, preživnini za otroka, pravicah do stikov in delitvi skupnega premoženja.

Razveza zakonske zveze pri sodišču

Zahtevek za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri pristojnem okrožnem ali mestnem sodišču (*rajona (pilsētas) tiesa*), ki je običajno sodišče v kraju, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče. Zahtevek se lahko vloži pri sodišču v kraju, kjer ima tožnik prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa v kraju, kjer ima dejansko prebivališče, če:

s tožnikom živijo mladoletni otroci;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, ki prestaja zaporno kazen;

je zakonska zveza, ki naj bi bila razvezana ali razveljavljena, sklenjena z osebo, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča in katere dejansko prebivališče ni znano ali ki živi v tujini.

Pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razveljavitvijo zakonske zveze, kadar eden od zakoncev običajno prebiva v drugi državi članici, določa Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000.

Ko se ugotovi, katera je ustrezna država članica, se uporablja civilni postopek zadevne države članice.

Pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze so določena tudi v dvostranskih mednarodnih sporazumih o pravni pomoči in pravnih razmerjih, ki so bili sklenjeni z državami zunaj EU in so za Latvijo zavezujoči.

V skladu s členom 128 zakona o civilnem postopku mora biti v zahtevku, vložnem pri sodišču, navedeno naslednje:

ime sodišča, pri katerem je zahtevek vložen;

ime, priimek in osebna identifikacijska številka tožnika ter kraj, v katerem ima prijavljeno stalno prebivališče (če tožnik nima prijavljenega stalnega prebivališča, kraj, v katerem ima dejansko prebivališče); v primeru pravne osebe ime, številka vpisa v register in sedež; tožnik lahko za korespondenco s sodiščem navede tudi drug naslov;

ime, priimek, osebna identifikacijska številka toženca ali zainteresirane strani, kraj, v katerem ima prijavljeno stalno prebivališče, in kateri koli prijavljeni dodatni naslov, če tega ni, pa kraj, v katerem ima dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe ime, številka vpisa v register in sedež; toženčev osebno identifikacijsko številko ali številko vpisa v register je treba navesti, če je znana;

ime, priimek, osebna identifikacijska številka in naslov za korespondenco s sodiščem zastopnika tožnika, če tožbo vloži zastopnik, v primeru pravne osebe pa ime, številka vpisa v register in sedež;

v zahtevku za izterjavo denarja ime kreditne institucije in številka računa, na katerega se lahko nakaže morebitno plačilo;

predmet zahtevka;

znesek terjatve, če jo je mogoče ovrednotiti v denarju, skupaj z načinom izračuna zneska za izterjavo ali spornega zneska;

dejstva, na katera tožnik opira svoj zahtevek, in dokazi v podporo takim dejstvom;

pravna podlaga zahtevka;

terjatve tožnika;

seznam listin, priloženih zahtevku;

datum zahtevka in druge informacije, ki bi lahko bile pomembne.

V skladu s členom 235.1 zakona o civilnem postopku mora biti v zahtevku za razvezo zakonske zveze navedeno tudi naslednje:

od kdaj stranki živita ločeno;

ali se drugi zakonec strinja z razvezo zakonske zveze;

ali sta se stranki dogovorili o skrbništvu nad otroki, postopkih za uresničevanje pravic do stikov drugega od staršev, preživnini in delitvi premoženja, pridobljenega med zakonsko zvezo, oziroma ali v zvezi s tem pri sodišču vlagata zahtevke.

Zahtevek mora podpisati tožnik ali njegov zastopnik. V zadevi za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze mora imeti zastopnik stranke posebno pooblastilo za vodenje zadeve. Pooblastilo za ukrepanje v zadevi za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze zajema tudi vse druge s tem povezane zahtevke.

Zahtevku mora biti priloženo naslednje:

točen prepis zahtevka, ki se pošlje tožencu;

listina, ki potrjuje plačilo državne takse in drugih sodnih stroškov v skladu s postopkom in v znesku, določenima z zakonom;

listina ali listine, ki potrjujejo okoliščine, na katerih temelji zahtevek (kot je potrdilo o registraciji zakonske zveze).

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Država na splošno zagotovi pravno pomoč, če si oseba s svojimi sredstvi ali ravno dohodka ne more zagotoviti varstva svojih pravic ali če se nenadoma znajde v položaju ali finančnih okoliščinah, ki ji to onemogočajo (npr. zaradi naravne nesreče, višje sile ali drugih okoliščin, na katere ne more vplivati), ali če je oseba popolnoma odvisna od države ali organa lokalne skupnosti, zaradi česar objektivno težko zavaruje svoje pravice. Pravna pomoč se odobri v skladu z določbami zakona o državni pravni pomoči (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Pravna pomoč na splošno zajema stroške, povezane s pripravo procesnih listin, pravnim svetovanjem med postopkom, zastopanjem na sodišču in izvršitvijo sodne odločbe.

Latvija zagotavlja pravno pomoč tudi v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zadevo na prvi stopnji obravnava okrožno ali mestno sodišče (*rajona (pilsētas) tiesa*). Zoper odločbo se je mogoče pritožiti pri regionalnem sodišču (*apgabaltiesa*), izpodbija pa se lahko tudi v kasacijskem postopku (*kasācija*).

Če zakonsko zvezo razveže notar, je treba poudariti, da ni mogoče izpodbijati verodostojnosti listin, overjenih v skladu z zakonskim postopkom. Za tako izpodbijanje je treba vložiti ločeno tožbo.

Kakršno koli pritožbo, da je zapriseženi notar pri opravljanju svojih dolžnosti ravnal nepravilno ali je zavrnil izpolnitev svojih dolžnosti, je treba vložiti pri regionalnem sodišču, pod nadzor katerega spada notar, v enem mesecu od notarjevega dejanja, zoper katero je vložena pritožba, ali njegove zavrnitve, da opravi zahtevano dejanje.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdano v drugi državi članici, je treba v Latviji priznati na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003. V skladu z navedeno uredbo se sodna odločba, izdana v eni državi članici, v drugih državah članicah prizna, ne da bi bil za to potreben poseben postopek.

Za zagotovitev priznanja sodne odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdane v drugi državi članici, v Latviji lahko katera koli zainteresirana stran v skladu s postopki iz Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 zaprosi za odločbo o priznanju ali nepriznanju sodne odločbe, tako da vloži zahtevek za priznanje (*atzišana*) ali za priznanje in izvršitev (*atzišana un izpildīšana*) tuje sodne odločbe pri okrožnem ali mestnem sodišču v kraju, kjer naj bi bila sodna odločba izvršena, ali kraju, kjer ima toženec prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni, pa pri sodišču v kraju, kjer ima toženec dejansko prebivališče.

O priznanju ali priznanju in izvršitvi sodne odločbe, ki jo je izdalo tuje sodišče, odloči sodnik posameznik na podlagi vložene zahtevke in listin, ki so mu priložene, v desetih dneh od vložitve zahtevka brez poziva strankam. Sodnik lahko zavrne priznanje sodne odločbe v Latviji le zaradi razlogov za nepriznanje iz člena 22 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003. Na njihovi podlagi je mogoče priznanje sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, v Latviji zavrniti v naslednjih primerih:

če je tako priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v Latviji;

če je bila izdana zamudna sodna odločba, če tožencu pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje ni bilo vročeno pravočasno in tako, da bi lahko pripravil obrambo, razen če je ugotovljeno, da se toženec s sodno odločbo nedvoumno strinja;

če sodna odločba ni združljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v Latviji;

če sodna odločba ni združljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali tretji državi med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v Latviji.

V skladu s členom 638 zakona o civilnem postopku mora biti v zahtevku za priznanje sodne odločbe navedeno naslednje:

ime sodišča, pri katerem je zahtevek vložen;

ime, priimek, osebna identifikacijska številka (ali če ta ne obstaja, drugi identifikacijski podatki) in naslov za korespondenco s sodiščem vložnika zahtevka; v primeru pravne osebe ime, številka vpisa v register in sedež;

ime, priimek, osebna identifikacijska številka toženca (ali če ta ne obstaja, drugi identifikacijski podatki), kraj, v katerem ima prijavljeno stalno prebivališče, in kateri koli prijavljeni dodatni naslov, če tega ni, pa kraj, v katerem ima dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe ime, številka vpisa v register in sedež; predmet zahtevka in okoliščine, na katerih temelji;

zahteva vložnika, naj se sodna odločba, ki jo je izdalo tuje sodišče, v celoti ali delno prizna oziroma prizna in izvrši;

pooblaščen zastopnik in njegov naslov, če je bil za vodenje zadeve v Latviji imenovan zastopnik;

seznam priloženih listin;

datum in ura zahtevka.

V skladu s členom 37 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 je treba zahtevku za priznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priložiti naslednje:

izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti;

v primeru zamudne sodne odločbe listino, ki potrjuje, da je bilo tožencu vročeno pisanje o začetku postopka (za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze); vložnik lahko predloži tudi listino, ki dokazuje, da se toženec nedvoumno strinja z zamudno sodno odločbo;

potrdilo, ki ga izda pristojno sodišče ali organ države članice, iz katere izhaja sodna odločba, v skladu s členom 39 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 lahko zainteresirana stran na dva načina ugovarja priznanju sodne odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdane v drugi državi članici, v Latviji.

Prvič, na podlagi člena 21 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 lahko vsaka zainteresirana stran pri sodišču zahteva, naj se sodna odločba, izdana v drugi državi članici, v Latviji ne prizna.

Drugič, toženec v zadevi v zvezi s priznanjem sodne odločbe lahko izpodbija priznanje sodne odločbe v Latviji, tudi če je druga oseba že vložila zahtevek za priznanje sodne odločbe in če je okrožno ali mestno sodišče na podlagi tega zahtevka sodno odločbo že priznalo. Toženec lahko ugovarja priznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, v Latviji tako, da izpodbija odločbo okrožnega ali mestnega sodišča, s katero je sodna odločba priznana. V skladu s členom 33 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 je mogoče odločbo okrožnega ali mestnega sodišča, s katero je priznana sodna odločba, izdana v drugi državi članici, izpodbijati pri regionalnem sodišču, tako da se vloži posebna pritožba (*blakus sūdzība*) pri sodišču, ki je odločbo izdalo, in pošlje zahtevek

zadevnemu regionalnemu sodišču. Toženec ali vložnik se lahko zoper odločbo regionalnega sodišča o priznanju sodne odločbe pritoži pri senatu vrhovnega sodišča (*Augstākās tiesas Senāts*), tako da vloži posebno pritožbo pri sodišču, ki je odločbo izdalo, in pošlje zahtevek oddelku za civilne zadeve pri senatu vrhovnega sodišča.

Toženec lahko ugovarja priznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, samo na podlagi enega od razlogov za nepriznanje iz člena 22 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 (glej vprašanje 14).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Postopek za določitev prava, ki se uporablja, določa [Uredba Sveta \(EU\) št. 1259/2010](#) z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti (Uredba Rim III).

Povezave

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> [angleščina](#)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Zadnja posodobitev: 07/02/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [lt](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Litva

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Zakonsko zvezo je mogoče sporazumno razvezati, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

zakonska zveza je bila sklenjena pred več kot enim letom;

zakonca sta podpisala sporazum o razvezi (delitev premoženja, preživnina za otroka itd.);

oba zakonca imata polno poslovno sposobnost.

V takih primerih se za razvezo zakonske zveze uporabi poenostavljeni postopek.

Zakonska zveza se lahko razveže, če eden od zakoncev vloži zahtevek pri okrožnem sodišču (*apylinkés teismas*) v kraju svojega stalnega prebivališča, če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

zakonca že več kot eno leto ne živita skupaj;

eden od zakoncev je bil po sklenitvi zakonske zveze s sodno odločbo razglašen za poslovno nesposobnega;

s sodno odločbo je potrjeno, da ni znano, kje je eden od zakoncev;

eden od zakoncev prestaja več kot enoletno zaporno kazen zaradi storitve nenaklepne kaznivega dejanja.

Razveza zakonske zveze iz krivdnih razlogov enega ali obeh zakoncev. Zakonec lahko zahteva razvezo, če je za nevdržnost zakonske zveze kriv drugi zakonec. Šteje se, da je zakonec kriv za nevdržnost zakonske zveze, če je bistveno kršil svoje obveznosti v zakonski zvezi, ki jih določa tretja knjiga (družinsko pravo) litovskega civilnega zakonika (*Civilinis kodeksas*), zaradi česar skupno življenje zakoncev ni mogoče.

Šteje se, da je za nevdržnost zakonske zveze kriv drugi zakonec, če je bil obsojen za naklepno kaznivo dejanje, je prešuštoval ali bil nasilen do drugega zakonca ali drugih družinskih članov ali če je zapustil družino in ni zanjo skrbel več kot eno leto.

Nasprotna stranka v postopku za razvezo zakonske zveze lahko prerača svojo krivdo in predloži dokaze, da je za nevdržnost zakonske zveze odgovoren vložnik zahtevka. Sodišče lahko ob upoštevanju okoliščin zadeve odloči, da sta za nevdržnost zakonske zveze kriva oba zakonca. Če sodišče ugotovi, da sta za nevdržnost zakonske zveze kriva oba zakonca, so posledice enake kot pri sporazumni razvezi zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Zakonska zveza preneha s smrtjo enega od zakoncev ali s prekinitvijo v skladu z zakonom. Zakonska zveza se lahko razveže s sporazumom zakoncev, na zahtevo enega od zakoncev ali zaradi krivde enega ali obeh zakoncev.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

Zakonska zveza se šteje za razvezano od datuma, ko sodna odločba o razvezi postane pravnomočna. Sodišče mora v treh delovnih dneh po pravnomočnosti sodne odločbe o razvezi izvod navedene odločbe poslati krajevnemu matičnemu uradu, ki razvezo zakonske zveze vpiše v register.

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonec lahko po razvezi zakonske zveze obdrži priimek, ki ga je prevzel ob sklenitvi zakonske zveze, ali znova prevzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze. Če se zakonska zveza razveže zaradi krivde enega od zakoncev, lahko sodišče na zahtevo drugega zakonca zakoncu, ki je kriv za razvezo, prepove, da bi obdržal priimek, ki ga je prevzel ob sklenitvi zakonske zveze, razen če imata zakonca skupne otroke.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Delitev premoženja zakoncev je odvisna od premoženjskih razmerij med zakoncema, ki so lahko vzpostavljena z zakonom ali pogodbo. Če pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ni, za njuno premoženje velja zakonska ureditev premoženjskih razmerij. Premoženjska razmerja med zakoncema so urejena s poglavjem VI dela III tretje knjige civilnega zakonika (*Civilinis kodeksas*).

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Če je lastnik družinskega doma eden od zakoncev, lahko sodišče vzpostavi pravico do užitka in drugemu zakoncu dovoli ostati v družinskem domu, če bodo mladoletni otroci po razvezi zakonske zveze še naprej živeli z njim. Pravica do užitka velja do polnoletnosti otroka ali otrok. Če je družinski dom najet, lahko sodišče najemno razmerje prenese na zakonca, s katerim bodo živeli mladoletni otroci, ali zakonca, ki je nezmožen za delo, in lahko odredi izselitev drugega zakonca, če mu je bilo odrejeno ločeno življenje.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Ko sodišče odloči v postopku za razvezo zakonske zveze, nekdanjemu zakoncu, ki potrebuje podporo, dodeli tudi preživnino, razen če je vprašanje preživnine obravnavano že v sporazumu o razvezi, sklenjenem med zakoncema. Zakonca nista upravičena do preživnine, če njuno premoženje ali dohodek v celoti zadošča za preživljanje. Predpostavlja se, da zakonec potrebuje preživnino, če vzgaja mladoletnega zakonskega otroka ali je zaradi starosti ali bolezni nezmožen za delo. Zakonec, ki zaradi sklenitve zakonske zveze, skupnih družinskih interesov ali potrebe po skrbi za otroke ni mogel pridobiti poklicnih kvalifikacij (dokončati študija), ima pravico, da od nekdanjega zakonca zahteva kritje stroškov dokončanja študija ali prekvalifikacije.

Zakonec, ki je kriv za razvezo zakonske zveze, ni upravičen do preživnine.

Sodišče mora pri dodelitvi preživnine in določitvi zneska upoštevati trajanje zakonske zveze, potrebo po preživljanju, premoženje obeh nekdanjih zakoncev, njuno zdravstveno stanje, starost in zmožnost za delo, verjetnost, da bo brezposelni zakonec našel zaposlitev, in druge pomembne okoliščine.

Plačila preživnine se znižajo, dodelijo samo začasno ali zavrnejo, če obstaja katera od naslednjih okoliščin:

zakonska zveza je trajala manj kot eno leto;

zakonec, ki je upravičen do preživnine, je storil kaznivo dejanje zoper drugega zakonca ali njegovega svojca;

finančne težave, s katerimi se spopada zakonec, ki je upravičen do preživnine, so posledica njegovih napak;

zakonec, ki zahteva preživnino, ni prispeval k povečanju skupnega premoženja ali je med zakonsko zvezo namerno škodoval interesom drugega zakonca ali družine.

Sodišče lahko od nekdanjega zakonca, ki mora plačevati preživnino drugemu zakoncu, zahteva ustrezno jamstvo, da bo ta obveznost izpolnjena. Preživnina se lahko dodeli kot enkratno izplačilo ali v obliki rednih mesečnih plačil (obrokov) ali prenosa premoženja.

Če eden od zakoncev zahteva razvezo zakonske zveze, ker drugi zakonec ni več sposoben skrbeti zase, mora zakonec, ki začne postopek za razvezo zakonske zveze, plačati zdravljenje in nego nekdanjega zakonca, ki ni več sposoben skrbeti zase, razen če se krijeta iz državnih skladov socialne varnosti.

Odločba o preživnini je podlaga za prisilno zastavo (hipoteko) premoženja nasprotne stranke. Če nekdanji zakonec ne izpolni obveznosti plačevanja preživnine, se lahko ta v skladu z zakonskim postopkom poplača iz njegovega premoženja.

Ob smrti nekdanjega zakonca, ki je bil preživninski zavezanec, ta obveznost preide na njegove naslednike, kolikor podedovana zapuščina to omogoča, ne glede na način sprejema zapuščine.

Če nekdanji zakonec, ki je bil preživninski upravičenec, umre ali sklene novo zakonsko zvezo, plačevanje preživnine preneha. Ob smrti pravica do uveljavljanja zaostalih plačil ali še neizplačane preživnine preide na naslednike po umrlem zakoncu. Če se nova zakonska zveza razveže, lahko nekdanji zakonec zahteva ponovno plačevanje preživnine, če vzgaja otroka ali skrbi za invalidnega otroka iz prejšnje zakonske zveze. V vseh drugih primerih ima dolžnost zakonca iz poznejše zakonske zveze, da plačuje preživnino, prednost pred dolžnostjo nekdanjega zakonca iz prejšnje zakonske zveze.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Ko sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, zakonca ne živita več skupaj, vendar njune pravice in obveznosti ne prenehajo. Prenehanje življenjske skupnosti je lahko prvi korak do razveze zakonske zveze. Vendar to ne pomeni, da zakonca ne moreta ponovno zaživeti skupaj. V nasprotju z razvezo zakonske zveze zakonca, katerih življenjska skupnost je prenehala, ne moreta skleniti nove zakonske zveze, saj nista uradno razvezana.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Eden od zakoncev lahko pri sodišču zahteva prenehanje življenjske skupnosti, če zaradi nekaterih okoliščin, ki niso nujno odvisne od drugega zakonca, njuno skupno življenje postane nevzdržno/nemogoče ali bi lahko bistveno škodovalo interesom njunih mladoletnih otrok ali če zakonca nista več zainteresirana za skupno življenje. Zakonca lahko pri sodišču skupaj zahtevata prenehanje življenjske skupnosti, če podpišeta sporazum o prenehanju življenjske skupnosti, s katerim se uredijo prebivanje, preživljanje in šolanje njunih mladoletnih otrok, delitev njunega premoženja in vzajemno preživljanje.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Prenehanje življenjske skupnosti ne vpliva na pravice in obveznosti zakoncev do njunih mladoletnih otrok; zakonca zgolj ne živita več skupaj. Sodišče mora ob izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti vedno izdati sklep o ureditvi premoženja, razen če je to urejeno v pogodbi o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema. Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti v smislu premoženjskih pravic zakoncev veljajo od začetka postopka. Če pa se eden od zakoncev ne šteje za krivega za prenehanje življenjske skupnosti, lahko od sodišča zahteva, naj pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti v zvezi s premoženjskimi pravicami zakoncev razglasi za veljavne za nazaj do dneva, ko sta zakonca dejansko prenehala živeti skupaj. Če eden od zakoncev, katerih življenjska skupnost je prenehala, umre po izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti, preživeli zakonec obdrži vse zakonske pravice preživelega zakonca, razen če ga je sodišče razglasilo za krivega za prenehanje življenjske skupnosti. Enako pravilo velja, če sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti na podlagi skupnega zahtevka zakoncev, razen če sporazum o prenehanju življenjske skupnosti med zakoncema določa drugače. Vendar preživeli zakonec ne more podedovati zapuščine po umrlem zakoncu.

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti zakoncu, ki je kriv za prenehanje življenjske skupnosti, odredi plačevanje preživnine drugemu zakoncu, če ta potrebuje podporo, razen če je vprašanje preživnine rešeno že v sporazumu o prenehanju življenjske skupnosti med zakoncema.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča, če zakonca ponovno živita skupaj in njuno skupno življenje potrjuje njuno namero, da trajno živita skupaj.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča, ko sodišče ugotovi skupnemu zahtevku zakoncev za končanje prenehanja življenjske skupnosti in prekliče prejšnjo odločbo o prenehanju življenjske skupnosti.

Ob ponovnem začetku skupnega življenja premoženje zakoncev ostane ločeno, dokler ne skleneta novega dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema in se odločita za novo ureditev premoženjskih razmerij. Konec prenehanja življenjske skupnosti ima pravne posledice za tretje osebe samo, če zakonca skleneta nov dogovor o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema in ga vpišeta v register v skladu s postopkom iz člena 3.103 civilnega zakonika (*Civilinis kodeksas*).

Če zakonca živita ločeno več kot eno leto po pravnomočnosti sodne odločbe, lahko kateri koli od njiju zahteva razvezo zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonsko zvezo lahko razveljavi samo sodišče. Zakonska zveza, ki jo sodišče razglasi za nično, je nična *ab initio*. Pravne posledice razveljavitve zakonske zveze (glej točko 9) so odvisne od tega, ali sta zakonca ali vsaj eden od njiju ob sklenitvi zakonske zveze ravnala v dobri veri. Vendar zakon v vsakem primeru varuje pravice otrok iz razveljavljene zakonske zveze (šteje se, da so bili rojeni v zakonski zvezi). Stranki lahko po razveljavitvi zakonske zveze skleneta novo zakonsko zvezo ali registrirano partnersko skupnost.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza se lahko razglasi za nično, če niso izpolnjeni naslednji pogoji za sklenitev zakonske zveze.

Zakonsko zvezo je mogoče skleniti samo z osebo nasprotnega spola.

Moški in ženska morata zakonsko zvezo skleniti po svobodni odločitvi. Vsakršna grožnja, prisila, zavajanje ali druga odsotnost svobodne odločitve pomeni razlog za razveljavitev zakonske zveze.

Zakonsko zvezo lahko sklenejo osebe, ki so na dan sklenitve zakonske zveze stare 18 let ali več. Sodišče lahko na zahtevo osebe, ki želi zakonsko zvezo skleniti pred 18. letom starosti, zanjo v okviru poenostavljenega postopka zniža starostno mejo za privolitev v sklenitev zakonske zveze, vendar za največ dve leti. Nosečnost je pomemben razlog za znižanje starostne meje za privolitev v sklenitev zakonske zveze. Če je oseba noseča, lahko sodišče dovoli sklenitev zakonske zveze pred 16. letom starosti.

Oseba, ki je bila s pravnomočno sodno odločbo razglašena za poslovno nesposobno, ne more skleniti zakonske zveze. Če se izkaže, da je bila sodišču predložena zahteva, naj eno od strank, ki nameravata skleniti zakonsko zvezo, razglasi za poslovno nesposobno, je treba vpisati zakonske zveze v register odložiti do pravnomočnosti sodne odločbe v navedeni zadevi.

Oseba, ki je sklenila zakonsko zvezo in ni dosegla razveze zakonske zveze v skladu s postopkom, ki ga določa zakon, ne more skleniti nove zakonske zveze.

Prepovedana je sklenitev zakonske zveze med starši in otroki, posvojitelji in posvojenci, starimi straši in vnuki, brati in sestrami ter polbrati in polsestrami, bratranci in sestričnami, strici in nečakinjami ter tetami in nečaki.

Razveljavi se lahko tudi fiktivna zakonska zveza. Zakonska zveza, ki je sklenjena zgolj na zunaj in brez namena oblikovanja pravnega družinskega razmerja, se lahko razveljavi na zahtevo katerega koli od zakoncev ali državnega tožilca.

Zakonska zveza se lahko razveljavi, če ni bila sklenjena prostovoljno. Zakonec lahko zahteva razveljavitve, če lahko dokaže, da ob sklenitvi zakonske zveze ni mogel razumeti pomena svojih dejanj ali nad njimi ni imel nadzora. Razveljavitev lahko zahteva zakonec, ki je zakonsko zvezo sklenil zaradi grožnje, prisile ali prevare.

Zakonec, ki je v sklenitev zakonske zveze privolil zaradi bistvene zmote, lahko zahteva razveljavitve zakonske zveze. Šteje se, da je zmeta bistvena, če zadeva okoliščine v zvezi z nasprotno stranko, ki bi zakonca odvrnile od sklenitve zakonske zveze, če bi jih poznal. Predpostavlja se, da je zmeta bistvena, če zadeva: (i) zdravstveno stanje nasprotne stranke ali spolno motnjo, zaradi katere normalno družinsko življenje ni mogoče, ali (ii) hudo kaznivo dejanje, ki ga je storila nasprotna stranka.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Za otroke iz zakonske zveze, ki je bila pozneje razveljavljena, se šteje, da so bili rojeni v zakonski zvezi. Če sta oba zakonca ravnala v dobri veri, tj. nista vedela in nista mogla vedeti za zadržke v zvezi s sklenitvijo njune zakonske zveze, so pravne posledice sklenitve njune zakonske zveze, čeprav je bila razglašena za nično, enake kot pri sklenitvi veljavne zakonske zveze, razen dedne pravice. Dokazi, da sta zakonca ravnala v dobri veri, morajo biti navedeni v sodni odločbi.

Pravne posledice razveljavitve, če sta en ali oba zakonca ravnala v slabi veri: če je samo eden od zakoncev ravnal v dobri veri, na podlagi nične zakonske zveze uživa pravice osebe, ki je sklenila zakonsko zvezo. Če sta obe stranki ravnali v slabi veri, na podlagi nične zakonske zveze nobena od njiju ne uživa nobene od pravic in obveznosti zakoncev. Vsaka od njiju ima pravico pridobiti nazaj svoje premoženje, vključno z darili nasprotni stranki. Če zakonec, ki je ravnal v dobri veri, potrebuje preživnino, lahko zahteva preživnino od zakonca, ki je ravnal v slabi veri, za največ tri leta. Znesek določi sodišče, pri čemer upošteva finančni položaj obeh strank. Sodišče lahko odredi plačevanje mesečnih obrokov ali plačilo enkratnega zneska. Če se finančni položaj ene od strank spremeni, lahko zainteresirana stran pri sodišču zahteva zvišanje, znižanje ali ukinitve preživnine. Odločba o plačevanju preživnine zakoncu, ki je ravnal v dobri veri, samodejno preneha veljati, če ta zakonec sklene novo zakonsko zvezo ali ob koncu triletnega obdobja, v katerem je treba plačevati preživnino.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Litovska zakonodaja ne določa alternativnih izvensodnih načinov reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, zato je te mogoče rešiti samo na sodišču.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitve zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevek za sporazumno razvezo zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču (*apylinkės teismas*) v kraju stalnega prebivališča enega od zakoncev. V njem je treba navesti razloge za razvezo zakonske zveze in pojasniti, kako bo vložnik izpolnil svoje obveznosti do drugega zakonca in njegovih mladoletnih otrok, predložiti pa je treba tudi vse druge podatke iz člena 384 zakonika o civilnem postopku (*Civilinio proceso kodeksas*).

Zahtevek za razvezo zakonske zveze na zahtevo enega od zakoncev je treba vložiti pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Zahtevek za razvezo zakonske zveze iz krivdnih razlogov enega od zakoncev je treba vložiti pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča nasprotne stranke. Če ima vložnik mladoletne otroke, ki živijo pri njem, se lahko zahtevek za razvezo zakonske zveze vložijo tudi pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Zahtevek za razveljavitve zakonske zveze je treba vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča nasprotnih strank ali ene od nasprotnih strank.

Zahtevke za prenehanje življenjske skupnosti obravnava sodišče v kraju stalnega prebivališča nasprotne stranke.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Z zakonom Republike Litve o pravni pomoči, ki jo zagotavlja država (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*), je urejeno zagotavljanje brezplačne pravne pomoči osebam z nizkimi dohodki. Taka pravna pomoč zajema tudi družinske zadeve.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da. Zoper odločbo o razvezi/razveljavitvi zakonske zveze se je mogoče pritožiti v skladu s splošnimi določbami o pritožbenih postopkih.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Sodna odločba o razvezi zakonske zveze/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki je bila izdana v drugi državi članici, je v Republiki Litvi priznana na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003. V skladu z navedeno uredbo se sodne odločbe, izdane v eni državi članici, v drugih državah članicah priznajo, ne da bi bil za to potreben poseben postopek.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 lahko zainteresirana stran nasprotuje temu, da bi bila v Republiki Litvi priznana odločba o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, ki je bila izdana v drugi državi članici.

V skladu s členom 21 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 lahko katera koli zainteresirana stran pri okrožnem sodišču (*apylinkės teismas*) vložijo zahtevek, naj se sodna odločba, izdana v drugi državi članici, v Litvi ne prizna.

Oseba, v zvezi s katero se zahteva priznanje sodne odločbe, lahko prav tako nasprotuje njenemu priznanju v Litvi na podlagi postopka priznanja, ki že poteka, in odločitve okrožnega sodišča o priznanju sodne odločbe. Tako lahko nasprotna stranka v navedeni zadevi nasprotuje priznanju sodne odločbe v Litvi z vložitvijo pritožbe zoper odločbo okrožnega sodišča o njenem priznanju. V skladu s členom 33 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 se je mogoče zoper odločbo okrožnega sodišča o priznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, pritožiti pri regionalnem sodišču (*apygardos teismas*).

Nasprotna stranka lahko nasprotuje priznanju sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, na podlagi razlogov za nepriznanje, ki so navedeni v členu 22 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze se uporablja pravo kraja običajnega prebivališča zakoncev. Če zakonca nimata skupnega običajnega prebivališča, se uporablja pravo države, v kateri sta imela zadnje skupno običajno prebivališče, ali če tega ni, pravo države sodišča. Če po pravu države, katere državljan sta oba zakonca, ni dovoljena razveza zakonske zveze ali za razvezo veljajo posebni pogoji, je mogoče razvezo zakonske zveze doseči v skladu s pravom Republike Litve, če je eden od zakoncev tudi litovski državljan ali ima v Republiki Litvi običajno prebivališče.

Zadnja posodobitev: 27/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Luksemburg

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Luksemburško pravo pozna dve obliki razveze zakonske zveze, in sicer sporazumno razvezo zakonske zveze in razvezo zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze.

Sporazumna razveza zakonske zveze

Zakonca lahko skupaj predlagata sporazumno razvezo zakonske zveze, kadar se strinjata glede prenehanja zakonske zveze in njegovih posledic.

Če imata zakonca premoženje, ki ga je treba razdeliti, mora to premoženje popisati in oceniti notar. Zakonca nato popolnoma svobodo urejata svoje pravice na zadevnem premoženju. Če pa ni premoženja, ki bi ga bilo treba popisati, sodelovanje notarja ni potrebno.

Zakonca se morata dogovoriti tudi, kje bosta živela med postopkom razveze zakonske zveze, o varstvu in vzgoji svojih otrok med tem postopkom in po njem, o prispevku vsakega od njiju k vzgoji in vzdrževanju otrok pred razvezo zakonske zveze in po njej ter o znesku morebitne preživnine, ki jo bo en zakonec plačeval drugemu med postopkom in po razvezi zakonske zveze. Ta dogovor („sporazum“) mora v pisni obliki sestaviti odvetnik ali notar. Sporazum mora potrditi sodišče, ki preveri, ali je v njem ohranjena največja korist otrok in ali ne škoduje očitno nesorazmerno interesom enega od zakoncev. Potrjeni sporazum je sestavni del sodbe o razvezi zakonske zveze.

Razveza zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze

Razvezo zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze lahko zahteva eden od zakoncev ali pa jo, kadar obstaja soglasje glede načela razveze zakonske zveze, vendar ne glede vseh njenih posledic, zahtevata zakonca skupaj.

Nepopravljiva nevzdržnost je ugotovljena na podlagi soglasja zakoncev glede načela razveze zakonske zveze ali zahteve enega samega zakonca, pri kateri vztraja po izteku obdobja za razmislek, ki ne sme presegati treh mesecev in se lahko enkrat podaljša.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Luksemburško pravo pozna dve obliki razveze zakonske zveze, in sicer sporazumno razvezo zakonske zveze in razvezo zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonska zveza preneha z odločbo o razvezi zakonske zveze. S tem prenehajo tudi dolžnosti zvestobe ter medsebojne pomoči in podpore.

Po luksemburškem pravu lahko državljan uporablja samo ime in priimek, ki sta navedena v njegovem rojstnem listu: če ju je prenehal uporabljati, ju mora znova prevzeti. Sprememba osebnega stanja, na primer s sklenitvijo zakonske zveze, torej ne povzroči spremembe priimka enega od zakoncev. Prevzem priimka zakonca ni pridobljena pravica. Zakonec mora privoliti v uporabo svojega priimka.

Luksemburška sodišča so že odločala o posledicah razveze zakonske zveze za priimek, ki ga uporablja oseba:

razvezana žena lahko priimek svojega nekdanjega moža še naprej uporablja samo z njegovim dovoljenjem, ki ga lahko nekdanji mož kadar koli prekliche.

Pravica nekdanjega moža, da nasprotuje uporabi svojega priimka, je diskrecijska, tako da sodišče razvezani ženi niti iz poslovnih razlogov ne more dovoliti, da še naprej za nedoločen čas uporablja možev priimek, če mož temu nasprotuje. Vendar lahko sodišče ob upoštevanju slovesa, ki ga je žena pridobila v svojem poklicu, medtem ko je uporabljala možev priimek, in da bi ji preprečilo ekonomsko škodo, tej odobri rok, v katerem naj bi jo stranke spoznale pod njenim priimkom – odločba sodišča z dne 24. maja 2006, *Pasicrisie* 33, str. 258.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

S sodno odločbo o razvezi zakonske zveze se odredita ukinitvev in delitev skupnega premoženja zakoncev. Če ni bila sklenjena predporočna pogodba, velja zakonska ureditev skupnega premoženja, v okviru katere skupna lastnina vključuje samo premoženje, pridobljeno po sklenitvi zakonske zveze. Z razvezo zakonske zveze preneha skupna lastnina. Delitev premoženja vključuje dve glavni fazi:

najprej vsak zakonec znova prevzame v posest premoženje, ki ni bilo nikoli v skupni lasti, če obstaja v naravi, sicer pa premoženje, s katerim je bilo nadomeščeno;

nato se likvidira skupna premoženjska masa (sredstva in obveznosti). Za vsakega zakonca se sestavi izkaz premoženja, ki se mu dolguje iz skupne premoženjske mase in ki ga sam dolguje vanjo.

Če je bil eden od zakoncev obsojen z odločbo, ki je postala pravnomočna, zaradi kaznivega dejanja iz členov 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401a, 402, 403, 404, 405 in 409 kazenskega zakonika (*Code pénal*) (poseg v spolno nedotakljivost, posilstvo, naklepne telesne poškodbe, uboj in naklepne telesne poškodbe, umor, preišljen umor, detomor in zastrupitev), storjenega med zakonsko zvezo zoper drugega zakonca ali otroka, ki živi v istem gospodinjstvu, ali zaradi poskusa storitve kaznivega dejanja iz členov 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 in 405 kazenskega zakonika zoper iste osebe med zakonsko zvezo, na zahtevo drugega zakonca izgubi koristi iz zakonske zveze, ki mu jih je zagotovil navedeni zakonec. Nasprotno pa nedolžni zakonec ohrani koristi, ki mu jih je zagotovil njegov zakonec, tudi če bi te koristi morale biti vzajemne in če ta pogoj ni izpolnjen. Če je zakonec med zakonsko zvezo opustil ali zmanjšal svojo poklicno dejavnost, lahko opravi retroaktivni nakup na podlagi splošnega sistema pokojninskega zavarovanja po pogojih in merilih, določenih z zakoni, ki se uporabljajo v civilnih zadevah in zadevah s področja socialne varnosti. V ta namen lahko zakonec pred sodbo o razvezi zakonske zveze in pod pogojem, da ob vložitvi vloge ni bil starejši od 65 let, sodišče, ki odloča o razvezi zakonske zveze, zaprosi za izračun „referenčnega zneska“, ki temelji na razliki med zadevnimi prihodki zakoncev v obdobju opustitve ali zmanjšanja poklicne dejavnosti. Podrobna pravila za izračun tega zneska so opredeljena z *uredbo Velikega vojvodstva z dne 11. septembra 2018 o izračunu referenčnega zneska ter podrobnih pravilih za izplačilo in vračilo zneskov iz člena 252 civilnega zakonika*. Za retroaktivni nakup ima zakonec, ki je opustil ali zmanjšal svojo dejavnost, do drugega zakonca terjatev v višini petdesetih odstotkov referenčnega zneska, upoštevanega v mejah sredstev, ki jih sestavlja skupno ali nedeljivo premoženje, razpoložljivo po poravnavi obveznosti. Zakonec upnik mora plačati znesek, enakovreden tej terjatvi.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Načeloma se z razvezo zakonske zveze med staršema ne spremenijo pogoji izvajanja starševske skrbi, ki jo starša še naprej izvajata skupaj. Še naprej morata skupaj sprejemati vse pomembne odločitve v zvezi z otrokovim življenjem (vzdrževanje, vzgoja, učna usmeritev itd.).

Sodišče podeli izvajanje starševske skrbi samo enemu od staršev le, kadar je to potrebno zaradi otrokove koristi. V takem primeru starš, ki mu je bila podeljena starševska skrb, sam sprejema odločitve v zvezi z otrokom. Kljub temu drugi starš ohrani pravico, da je obveščen o vzdrževanju in vzgoji otroka ter da ju spremlja. Razen v primeru resnih razlogov ima tudi pravico do stikov in nastanitve. Tako morata v primeru ločitve oba starša ohranjati osebne odnose z otrokom in upoštevati otrokove vezi z drugim staršem.

V primeru razveze zakonske zveze morata starša še naprej skupaj prispevati k stroškom vzdrževanja in vzgoje otroka, razen v primeru nasprotne sodbe. Ta prispevek je v obliki preživnine in ne preneha samodejno z otrokovo polnoletnostjo. Izplačuje se lahko neposredno polnoletnemu otroku in se lahko prilagodi glede na otrokove potrebe ter spremembo sredstev in stroškov vsakega od staršev.

Kar zadeva otrokovo prebivališče, obstajata dve možnosti (razen v izjemnem primeru, ko sodišče določi, da se otrok zaupa tretji osebi):

bodisi otrok živi pri enem od staršev. V takem primeru je drugemu staršu odobrena pravica do stikov in nastanitve, razen v primeru resnih razlogov proti temu; bodisi otrok živi izmenično pri vsakem od staršev. V takem primeru sodišče preveri, ali je izmenično bivanje v otrokovo korist. Izmenično bivanje ne pomeni nujno, da mora biti čas otrokovega bivanja pri vsakem od staršev povsem enak.

Ko se zakonca dogovorita o podrobnih pravilih izvajanja starševske skrbi, otrokovem stalnem prebivališču in kraju prebivanja, pravici do stikov in nastanitve ter prispevku k vzdrževanju in vzgoji otroka, lahko ta dogovor predložita sodišču v okviru postopka za razvezo zakonske zveze. Sodišče ga lahko upošteva v svoji sodbi, če meni, da je z njim zadostno ohranjena otrokova korist in da sta zakonca vanj svobodno privolila.

Z razvezo zakonske zveze med staršema otrokom niso odvzete koristi, ki bi jih sicer imeli. V zvezi s tem so popolnoma izenačeni z otroki nerazvezanih staršev.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Sodišče lahko enemu od zakoncev naloži obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu. Preživnina se določi glede na potrebe zakonca, ki se mu plačuje, in prispevne zmožnosti drugega zakonca. Če se zakonca strinjata, lahko sodišče odloči, da se preživnina izplača v kapitalu, pri čemer določi znesek in podrobna pravila.

Sodišče pri določitvi potreb in prispevnih zmožnosti upošteva naslednje:

- 1° starost in zdravstveno stanje zakoncev;
- 2° trajanje zakonske zveze;
- 3° čas, ki sta ga že namenila ali ga bosta morala nameniti vzgoji otroka;
- 4° njune poklicne kvalifikacije in položaj glede na trg dela;
- 5° njuno razpoložljivost za nove zaposlitve;
- 6° njune obstoječe in predvidljive pravice;
- 7° njuno premoženje v kapitalu in prihodkih po ukinitvi skupnega premoženja.

Čas plačevanja preživnine ne sme biti daljši od trajanja zakonske zveze, razen v primeru izjemnih okoliščin.

Preživnina se lahko prilagodi in prekliche, razen če je izplačana v kapitalu.

Če je bil eden od zakoncev obsojen z odločbo, ki je postala pravnomočna, zaradi kaznivega dejanja iz členov 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401a, 402, 403, 404, 405 in 409 kazenskega zakonika (poseg v spolno nedotakljivost, posilstvo, naklepne telesne poškodbe, uboj in naklepne telesne poškodbe, umor, preišljen umor, detomor in zastрупitev), storjenega med zakonsko zvezo zoper drugega zakonca ali otroka, ki živi v istem gospodinjstvu, ali zaradi poskusa storitve kaznivega dejanja iz členov 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 in 405 kazenskega zakonika zoper iste osebe med zakonsko zvezo, na zahtevo drugega zakonca izgubi vsako pravico do preživnine.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

S prenehanjem življenjske skupnosti se zakonske vezi razrahljajo, vendar zakonska zveza ne preneha. Z njim preneha dolžnost skupnega življenja, vendar za zakonca še naprej veljata dolžnost zvestobe in dolžnost medsebojne pomoči.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoji za prenehanje življenjske skupnosti so enaki pogojem za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Prenehanje življenjske skupnosti vedno vključuje ločitev premoženja. Če prenehanje življenjske skupnosti traja tri leta, lahko kateri koli od zakoncev pri sodišču vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze. Sodišče odobri razvezo zakonske zveze, če drugi zakonec ne privoli takoj v prenehanje ločenega življenja.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze pomeni, da se zakonska zveza s sodno odločbo razglasi za nično. Povedano drugače, zakonska zveza ni nikoli obstajala.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razlogov za razveljavitev zakonske zveze je več:

- zakonska zveza je bila sklenjena brez svobodne privolitve zakoncev: v primeru prisile ali zmore glede pglavitnih osebnih lastnosti;
- zakonska zveza je bila sklenjena brez privolitve staršev (ali odobritve sodišča), kadar je eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze mladoleten;
- dvojna zakonska zveza: če je bil eden od zakoncev sočasno poročen še z drugo osebo;
- zakonca sta v sorodstvenem razmerju;
- zakonska zveza je navidezna zakonska zveza, sklenjena za pridobitev koristi glede prebivanja;
- formalni pogoji za sklenitev zakonske zveze niso izpolnjeni: zakonska zveza ni bila sklenjena javno, sklenitve zakonske zveze ni vodil ustrezno pooblaščen uradnik.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Razveljavljena zakonska zveza ima pravne učinke (v skladu s tako imenovano teorijo domnevne zakonske zveze (*mariage putatif*)) za:

- oba zakonca, če sta zakonsko zvezo sklenila v dobri veri;
- zakonca, ki je ravnal v dobri veri;
- otroka iz te zakonske zveze, tudi če sta zakonca ravnala v slabi veri.

Nasprotno pa razveljavljena zakonska zveza nikoli nima pravnih učinkov za zakonca, ki je ravnal v slabi veri.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V Velikem vojvodstvu se lahko zakonska zveza razveže samo s sodno odločbo, nikoli pa z alternativnimi zunajsodnimi postopki ali mediacijo. Nasprotno pa je za vprašanja v zvezi z ukinitvijo in delitvijo skupnega premoženja ter nedeljivim premoženjem, preživninskimi obveznostmi in prispevki k stroškom v zakonski zvezi, obveznostjo vzdrževanja otroka in izvajanjem starševske skrbi mogoče uporabiti družinsko mediacijo.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Kje vložiti zahtevek

Zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti je treba vložiti pri okrožnem sodišču (*tribunal d'arrondissement*), na območju pristojnosti katerega imata zakonca skupno stalno prebivališče ali, če tega ni, na območju katerega ima tožena stranka ali v primeru sporazumne razveze zakonske zveze ena od strank stalno prebivališče, ob upoštevanju pravil iz Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča družine, ali če starša živita ločeno, pri okrožnem sodišču v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starša starševsko skrb izvajata skupaj, ali v kraju stalnega prebivališča starša, ki to skrb izvaja sam, ali v drugih primerih pri okrožnem sodišču v kraju, kjer prebiva oseba, ki ni začela postopka. V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno okrožno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke. Ta pravila se uporabljajo ob upoštevanju pravil iz zgoraj navedene Uredbe (ES) št. 2201/2003.

Zahtevke obravnava „sodnik za družinske zadeve“.

Formalnosti, ki jih je treba upoštevati, in dokumenti, ki jih je treba priložiti

Postopek za **sporazumno razvezo zakonske zveze** ima več faz: če je potrebna delitev premoženja, morata zakonca notarja prositi za popis in vrednotenje vsega premoženja in nepremičnega premoženja. Zakonca nato popolnoma svobodo urejata svoje pravice na zadevnem premoženju. Poleg tega se morata pisno dogovoriti o določenih vprašanih, in sicer o prebivališču zakoncev med postopkom, varstvu in vzgoji otrok ter upravljanju njihovega premoženja, pravici do stikov, prispevku zakoncev k vzdrževanju in vzgoji otrok ter o morebitni preživnini, ki jo eden od zakoncev plačuje drugemu. Ta sporazum mora sestaviti odvetnik ali notar.

Nato se v sodnem tajništvu sodišča vložijo skupni zahtevek zakoncev. Zahtevka pri sodišču ni treba vložiti po odvetniku.

Zahtevek vsebuje:

- 1° datum;
- 2° priimke, imena, poklic in stalno prebivališče zakoncev;
- 3° datum in kraj rojstva zakoncev;
- 4° po potrebi identiteto skupnih otrok;
- 5° predmet zahtevka;
- 6° kratko predstavitev dejstev in zatrjevanih razlogov.

Poleg zgoraj navedenega sporazuma je treba zahtevku priložiti naslednje listine:

- 1° izpisek iz matičnega registra o sklenjeni zakonski zvezi;
- 2° izpisek iz matičnega registra o rojstvu zakoncev;
- 3° izpisek iz matičnega registra o rojstvu skupnih otrok;
- 4° potrdilo o državljanstvu zakoncev;
- 5° po potrebi sporazum o določitvi prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze zakoncev na podlagi člena 5 Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, ter na način, določen z navedeno uredbo. Zakonca lahko pravo, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze na podlagi člena 5 Uredbe (EU) št. 1259/2010 in na način, določen z navedeno uredbo, določita tudi v sporazumu o sporazumni razvezi zakonske zveze;
- 6° kakršne koli druge listine, ki jih zakonca nameravata uporabiti.

Akti in dokumenti, priloženi zahtevku, ki jih stranki nameravata uporabiti, morajo biti po potrebi overjeni, če jih je izdal tuj javni organ.

V primeru **razveze zakonske zveze zaradi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze** ali **prenehanja življenjske skupnosti** je obvezno zastopanje po odvetniku. Zahtevek se vložijo v sodnem tajništvu okrožnega sodišča.

Zahtevek vsebuje:

- 1° datum;
- 2° priimke, imena, poklic in stalno prebivališče zakoncev;
- 3° datum in kraj rojstva zakoncev;
- 4° po potrebi identiteto skupnih otrok;
- 5° predmet zahtevka;
- 6° kratko predstavitev dejstev in zatrjevanih razlogov.

Zahtevek lahko vsebuje tudi predloge začasne ukrepe v zvezi z osebnostjo, preživnino in premoženjem zakoncev in otrok.

Zahtevku je treba priložiti naslednje listine:

- 1° izpisek iz matičnega registra o sklenjeni zakonski zvezi;
- 2° izpisek iz matičnega registra o rojstvu zakoncev oziroma tožeče stranke;
- 3° izpisek iz matičnega registra o rojstvu skupnih otrok;
- 4° potrdilo o državljanstvu zakoncev oziroma tožeče stranke;
- 5° po potrebi sporazum o določitvi prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze zakoncev na podlagi člena 5 Uredbe Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, ter na način, določen z navedeno uredbo;
- 6° po potrebi osnutek dogovora o posledicah razveze zakonske zveze, glede katerih zakonca soglašata;
- 7° po potrebi kopijo odločbe o obsodbi zakonca zaradi kaznivega dejanja iz točk 3.2 in 3.4 zgoraj;
- 8° kakršne koli druge listine, ki jih tožeča stranka ali tožeče stranke nameravajo uporabiti.

Akti in dokumenti, priloženi zahtevku, ki jih stranki nameravata uporabiti, morajo biti po potrebi overjeni, če jih je izdal tuj javni organ.

Zahtevek za **razveljavitev zakonske zveze** se vložijo v sodnem tajništvu sodišča. Zahtevka pri sodišču ni treba vložiti po odvetniku. Zahtevek vsebuje:

- 1° datum;
- 2° priimke, imena in stalno prebivališče strank;
- 3° datum in kraj rojstva strank;
- 4° predmet zahtevka;
- 5° kratko predstavitev dejstev in zatrjevanih razlogov.

Akti in dokumenti, priloženi zahtevku, ki jih stranki nameravata uporabiti, morajo biti po potrebi overjeni, če jih je izdal tuj javni organ.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Osebe, katerih dohodki se po luksemburškem pravu ne štejejo za zadostne, so lahko upravičene do pravne pomoči. Za pridobitev te pravne pomoči morajo izpolniti vprašalnik, ki je na voljo pri odvetniški zbornici Luxembourg (Barreau de Luxembourg), in ga poslati predsedniku krajevno pristojne odvetniške zbornice (Bâtonnier de l'Ordre des avocats), ki odloči o dodelitvi pravne pomoči.

Pravna pomoč krije vse stroške v zvezi s postopki ali dejanji, za katere je bila odobrena. Krije zlasti kolkovine in takse za registracijo, sodne takse, odvetniške nagrade, pristojbine in stroške sodnega izvršitelja, stroške in pristojbine notarjev, stroške in nagrade izvedencev, pričnine, nagrade prevajalcev in tolmačev, stroške za potrdila o vsebini tujega prava, potne stroške, pristojbine in stroške formalnosti vpisov, hipotek in zastavnih pravic ter po potrebi stroške objave v časopisih.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

V Velikem vojvodstvu se je zoper tako odločbo mogoče pritožiti. Rok za pritožbo je načeloma 40 dni, vendar se lahko podaljša, če pritožnik prebiva v tujini. Za obravnavo pritožb je pristojno vrhovno sodišče (*Cour supérieure de justice*).

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 se odločba o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, ki jo izda sodišče v drugi državi Evropske unije, v Velikem vojvodstvu Luksemburg samodejno prizna. To pomeni, da ni za priznanje odločbe potreben noben postopek.

Predhodni postopek tudi ni potreben za spremembo osebnega stanja v matični knjigi v Velikem vojvodstvu na podlagi pravnomočne odločbe, ki jo je izdalo sodišče države Evropske unije. Odločbo sodišča o razvezi zakonske zveze je treba navesti na robu poročnega lista in rojstnih listov zakoncev. Če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini, je treba sodno odločbo vpisati v matično knjigo v občini, kjer je bila vpisana zakonska zveza, sicer pa v matično knjigo mesta Luxembourg, ter jo poleg tega navesti na robu rojstnih listov obeh zakoncev.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Vsaka zainteresirana stranka lahko pri predsedniku okrožnega sodišča zahteva izdajo odločbe o nepriznanju odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče druge države Evropske unije.

Predsednik okrožnega sodišča odloči nemudoma; oseba, zoper katero se zahteva nepriznanje, pa na tej stopnji postopka ne more predložiti pripomb.

Zahtevi se lahko ugodi samo iz naslednjih razlogov:

očitno kršenje javnega reda;

neupoštevanje pravic do obrambe;

nezdružljivost z odločbo, izdano v povezanem postopku.

Obe stranki lahko zoper odločbo predsednika okrožnega sodišča vložita pravno sredstvo pri pritožbenem sodišču (*Cour d'appel*). Pravno sredstvo se obravnava po pravilih kontradiktornega postopka. Zoper odločbo pritožbenega sodišča je mogoče vložiti kasacijsko pritožbo pri kasacijskem sodišču (*Cour de cassation*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Veliko vojvodstvo Luksemburg uporablja Uredbo Sveta (ES) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, ki se od 21. junija 2012 uporablja med Belgijo, Bolgarijo, Nemčijo, Španijo, Estonijo (od 11. februarja 2018), Francijo, Grčijo (od 29. julija 2015), Italijo, Latvijo, Litvo (od 22. maja 2014), Luksemburgom, Madžarsko, Malto, Avstrijo, Portugalsko, Romunijo in Slovenijo ter določa, da se lahko zakonca dogovorita o pravu, ki se uporabi za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, če je to pravo:

pravo države, v kateri imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče, ali

pravo države, v kateri sta zakonca nazadnje imela običajno prebivališče, če eden od njiju ob sklenitvi dogovora še vedno prebiva tam, ali

pravo države, katere državljan je eden ali drugi zakonec ob sklenitvi dogovora, ali

pravo sodišča, pred katerim poteka postopek.

Če stranki ne izbereta prava v skladu z zgornjim odstavkom, se na podlagi iste uredbe za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:

običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, ali, če to ni mogoče,

zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, pod pogojem, da več kot eno leto pred začetkom postopka pred sodiščem tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob začetku sodnega postopka tam še vedno prebiva, ali, če to ni mogoče,

katere državljana sta oba zakonca v trenutku, ko se je začel postopek pred sodiščem, ali, če to ni mogoče,

v kateri se je začel postopek pred sodiščem.

Kadar se Uredba (ES) št. 1259/2010 ne uporablja, razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti urejajo:

nacionalna zakonodaja države, katere državljan sta zakonca, če imata enako državljanstvo;

zakonodaja države dejanskega skupnega stalnega prebivališča zakoncev, če imata različno državljanstvo;

zakonodaja države sodišča, pred katerim poteka postopek, če imata zakonca različno državljanstvo in nimata dejanskega skupnega stalnega prebivališča.

Sorodne povezave

Brošura: [Razveza zakonske zveze v Velikem vojvodstvu Luksemburg;](#)

 [LEGILUX;](#)

 [Pravni portal.](#)

Zadnja posodobitev: 28/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Madžarska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Sodišče ugodi vlogi za razvezo zakonske zveze, ki jo vložijo eden izmed zakoncev ali oba, če je njuna zakonska zveza postala popolnoma in trajno nevzdržna. Ob ugoditvi vlogi za razvezo zakonske zveze je treba upoštevati predvsem koristi skupnih mladoletnih otrok zakoncev.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlog za ugoditev vlogi za razvezo zakonske zveze je lahko popolna in trajna nevzdržnost zakonske zveze. Sodišče v zvezi s tem pridobi dokaze.

Pridobitev potrebnih dokazov lahko odredi tudi na svojo pobudo. Dokončna in skupna izjava volje (sporazum) za razvezo zakonske zveze, ki jo zakonca predložita svobodno in brez nedopustnega vplivanja, je dokaz o popolni in trajni nevzdržnosti njune zakonske zveze. Popolno in trajno nevzdržnost zakonske zveze je mogoče ugotoviti predvsem, če zakonca ne živita več skupaj kot par ter – glede na razloge za prenehanje življenjske skupnosti in trajanje ločenega življenja – njuna ponovna združitev ni verjetna.

Skupna in dokončna izjava volje za razvezo zakonske zveze, ki jo zakonca predložita svobodno in brez nedopustnega vplivanja, se šteje kot zadosten dokaz za razvezo zakonske zveze. Če je predložena taka skupna izjava, ni potrebe po podrobni proučitvi navedenih razlogov za prenehanje življenjske skupnosti. Odločitev zakoncev se lahko šteje za dokončno, če sta se sporazumela o izvajanju starševske odgovornosti za skupne otroke, ohranjanju stikov med staršem, ki nima pravice do varstva in vzgoje, in otrokom, o preživitvi, uporabi družinskega prebivališča ter – če se zahteva – preživitvi za zakonca (njun sporazum mora potrditi sodišče). Če se starša sporazumeta o skupnem izvajanju starševske odgovornosti, se jima ni treba dogovoriti o pogojih ohranjanja stikov z otrokom, morata pa določiti otrokovo stalno prebivališče. Obseg vprašanj, o katerih se morata dogovoriti zakonca, ki želita doseči sporazumno razvezo zakonske zveze, je torej odvisen od tega, ali se odločita za skupno izvajanje starševske odgovornosti ali ne.

Treba je opozoriti, da v nasprotju s prej veljavno zakonodajo sporazum med zakoncema o delitvi skupnega premoženja ni več urejen v civilnem zakoniku.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

Zakonska zveza preneha z razvezo zakoncev. Po razvezi zakonske zveze se pravica do varstva in vzgoje ter preživljanja skupnega otroka, stiki med staršem in otrokom, preživitva za enega izmed zakoncev, uporaba družinskega prebivališča in (ob skupnem izvajanju starševske odgovornosti) stalno prebivališče otroka uredijo s sodno poravnavo, če se stranki lahko sporazumeta (izpolnita zakonske zahteve), ali – če stranki ne dosežeta sporazuma – s sodno odločbo. Sporazum zakoncev o delitvi skupnega premoženja ni pogoj za to, da sodišče ugodi vlogi za razvezo zakonske zveze.

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze nekdanja zakonca še naprej uporabljata ista priimka kot v času zakonske zveze. Če imata drugačne želje, lahko po razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze o tem seznanita višjega sodnega uradnika. Vendar nekdanja soproga v nobenem primeru ne sme uporabljati priimka svojega nekdanjega moža s pripono, ki nakazuje, da je poročena, če njegovega priimka ni uporabljala v času zakonske zveze. Sodišče lahko na zahtevo nekdanjega soproga njegovi nekdanji soprogi prepove uporabo njegovega priimka v obliki, ki omogoča njegovo prepoznavo, če je bila soproga obsojena na zaporno kazen za naklepno kaznivo dejanje. Če se nekdanja soproga ponovno poroči, ji ni več dovoljeno uporabljati priimka nekdanjega soproga s pripono, ki nakazuje, da je poročena. Te pravice ne more ponovno pridobiti niti, če se znova razveže.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Ob razvezi zakonske zveze nekdanja zakonca nimata več skupnega premoženja in kdor koli izmed njiju lahko zaprosi za razdelitev skupnega premoženja. Zahtevata lahko nadomestilo za vložke iz skupnega premoženja v njuno ločeno premoženje ali vložke iz njunega ločenega premoženja v skupno premoženje ter za stroške upravljanja in vzdrževanja. Nadomestila za stroške ni mogoče zahtevati, če sta se zakonca odrekla pravicam do zadevnih sredstev.

Nadomestilo za porabljena ločena sredstva ali sredstva, ki so bila v celoti porabljena med trajanjem zakonske zveze, se lahko dodeli samo v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih. Delež, ki ga imata nekdanja zakonca v skupnem premoženju ob razvezi, jima je po možnosti treba dodeliti v naravi. Tudi ločeno premoženje, ki ga imata ob razvezi, je treba dodeliti v naravi. Če zaradi katerega koli razloga to ni mogoče ali če bi to pomenilo precejšnjo izgubo vrednosti premoženja, v primeru spora metodo delitve določi sodišče. Nadomestila ni mogoče zahtevati za manjkajoče skupno ali ločeno premoženje, če ob razvezi zakonske zveze zakonca nimata skupnega premoženja in tudi dolžnik nima ločenega premoženja.

Če se skupno premoženje razdeli na podlagi pogodbe, sklenjene med zakoncema, je taka pogodba veljavna samo, če je sestavljena kot javna ali zasebna listina, ki jo je s podpisom potrdil odvetnik. Ta določba ne velja za delitev premoženja, ki spada v skupno premoženje zakoncev, če je bila delitev opravljena z izvršbo.

Če zakonca nista sklenila pogodbe o delitvi skupnega premoženja ali če s sklenjeno pogodbo niso urejeni vsi zahtevki, ki lahko izhajajo iz razveze zakonske zveze, lahko delitev skupnega premoženja zakoncev in poravnavo zahtevkov zahteva sodišče. Sodišče mora zagotoviti, da se ob poravnavi premoženjskih zahtevkov nobenemu izmed zakoncev ne dodelijo neupravičene finančne koristi.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Starša morata z mladoletnimi otroki deliti sredstva, ki jih imata na voljo za svoje vzdrževanje, tudi v svojo škodo. To pravilo ne velja, če lahko otrok svoje razumne potrebe krije z zaslužkom od dela, ki ga opravlja, ali z dohodki iz svojega premoženja ali če ima otrok sorodnika v ravni črti, ki je morda zavezan plačevanju preživitve. Starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, otroka preživlja v naravi, starš, ki te pravice nima, pa v glavnem z denarjem (preživitvino). Če se preživitvina dodeli z odločbo sodišča, je treba določiti znesek preživitve. Sodišče lahko v odločbi določi, da je treba znesek preživitve vsako leto samodejno prilagoditi indeksu cen življenjskih potrebščin, ki ga enkrat na leto objavi madžarski glavni statistični urad, in sicer od 1. januarja naslednjega leta. Če je to izvedljivo, morata starša o zadevah v zvezi z izvajanjem starševske odgovornosti do otroka odločati sporazumno.

Če se starša o teh zadevah ne moreta sporazumeti, sodišče podeli pravice do varstva in vzgoje staršu, ki lahko po oceni sodišča bolje spodbuja otrokov telesni, duševni in moralni razvoj. Če namestitev otroka h kateremu koli od staršev ne bi bila v otrokovo korist, lahko sodišče pravico do varstva in vzgoje podeli tretji osebi, če si taka oseba sama prizadeva za pravico do varstva in vzgoje otroka.

Otrok ima pravico do neposrednih osebnih stikov s staršem, ki nima pravice do varstva in vzgoje. Tak starš ima pravico in dolžnost, da ima redne osebne in neposredne stike z otrokom (pravica do stikov). Starš ali druga oseba, ki ima pravico do varstva in vzgoje, te pravice do stikov ne sme kršiti.

Starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, in starš, ki te pravice nima, morata med seboj sodelovati (ob spoštovanju družinskega življenja nasprotne stranke in njene pravice do miru), da otroku omogočita uravnotežen razvoj. Starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, mora starša, ki te pravice nima, redno obveščati o razvoju, zdravju in šolanju otroka ter takih informacij ne sme odreči, če jih starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje, zahteva.

Starša, ki živita ločeno, svoje pravice uveljavljata skupaj, kar zadeva bistvena vprašanja o otrokovi prihodnosti, tudi če je pravica do varstva in vzgoje enemu izmed njiju podeljena na podlagi njunega skupnega dogovora ali odločbe sodišča, razen če sodišče staršu, ki te pravice nima, omeji ali odvzame starševsko odgovornost. Bistvena vprašanja o otrokovi prihodnosti vključujejo uporabo ali spremembo imena mladoletnega otroka, njegovo stalno prebivališče (ki ni stalno prebivališče, kjer živi skupaj s staršem, ki ima pravico do varstva in vzgoje), njegovo stalno prebivališče ali namestitev v tujini ter otrokovo državljanstvo, šolanje in poklicno pot.

3.4 obveznost plačevanja preživitve drugemu zakoncu?

Zakonec lahko po prenehanju življenjske skupnosti od drugega zakonca zahteva preživitvino, ob razvezi zakonske zveze pa lahko preživitvino od nekdanjega zakonca zahteva, če jo potrebuje, vendar ne po svoji krivdi, razen če (nekdanji) zakonec, ki zahteva preživitvino, do nje ni več upravičen zaradi svojega ravnanja v zakonski zvezi. Plačevanje preživitve nikakor ne sme ogroziti preživetja nekdanjega zakonca, ki je dolžan plačevati preživitvino, in oseb(-e), ki jih(-jo) mora ta preživljati skupaj z nekdanjim zakoncem, ki zahteva preživitvino. Obveznost plačevanja preživitve lahko velja za določeno obdobje, če je mogoče domnevati, da je stranka, ki zahteva preživitvino, po izteku takega obdobja ne bo več potrebovala.

Če zakonec ali nekdanji zakonec zaradi poslabšanja svojega položaja zahteva preživitvino več kot pet let po prenehanju življenjske skupnosti, se njegovi zahtevi ugodi samo izjemoma na podlagi načela pravičnosti. Če sta zakonca kot par živela skupaj manj kot eno leto in v zakonski zvezi nista imela skupnih otrok, je nekdanji zakonec upravičen do preživitve samo za obdobje, ki je enako trajanju njunega skupnega življenja. Sodišče lahko na podlagi načela pravičnosti izjemoma odredi plačevanje preživitve tudi za daljše obdobje.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti zakoncev pomeni prenehanje njunega skupnega zakonskega življenja. Po njegovem prenehanju se lahko od sodišča med drugim zahteva delitev skupnega premoženja.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Začetek in prenehanje skupnega življenja zakoncev kot para ter posledično obdobje, v katerem sta imela skupno premoženje, sodišče določi po prosti presoji. Pri tem mora vzeti pod drobnogled različne vidike življenja zakoncev kot poročenega para (spolno razmerje, ekonomsko soodvisnost, skupni dom in gospodinjstvo, izraze enovitosti para, otroke, ki sta jih skupaj vzgojila, sorodnike, skrb za otroka drugega zakonca itd.). Tako ugotovi, ali se skupno življenje zakoncev kot poročenega para nadaljuje ali je prenehalo, in sicer na podlagi skupne analize vseh medsebojno povezanih ekonomskih, družinskih in čustvenih dejavnikov ter želja. Dejstvo, da nekateri izmed teh dejavnikov manjkajo, ne pomeni nujno, da je skupno življenje zakoncev kot poročenega para prenehalo, zlasti če za tako pomanjkanje dejavnikov obstaja objektivni razlog.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Zakonca lahko na podlagi prenehanja življenjske skupnosti, ki označuje konec njunega skupnega zakonskega življenja, zahtevata delitev skupnega premoženja. Na tej točki zakonska zveza še ni pravno razveljavljena, vendar lahko zakonca odslej pridobivata premoženje samostojno, razen skupnega premoženja, ki je obstajalo že prej. O tem lahko zakonca odločata samo skupaj, saj domneva soglasja več ne velja. Če imata zakonca skupne otroke, se morata sporazumeti o delitvi starševske odgovornosti.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonska zveza se šteje za razveljavljeno samo, če je bila razveljavljena z odločbo, ki jo je sodišče izdalo v postopku razveljavitve. Odločitev o razveljavitvi zakonske zveze velja za vse vpletene osebe. Pravne posledice razveljavitve zakonske zveze so določene z zakonodajo.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza je neveljavna, če še vedno velja prejšnja zakonska zveza ali registrirano partnerstvo katere izmed strank. Neveljavna je tudi, če sta zakonca sorodnika v ravni črti oziroma brat in sestra, če je eden izmed zakoncev neposredni potomec brata ali sestre drugega zakonca ali če je eden izmed zakoncev posvojil drugega zakonca. Če ena izmed strank ob sklenitvi zakonske zveze ni bila poslovno sposobna, ker ji je bila poslovna sposobnost odvzeta, zakonska zveza ni veljavna. Zakonska zveza je neveljavna tudi, če zadevni stranki ob sklenitvi zakonske zveze ni bila odvzeta poslovna sposobnost, vendar nikakor ni bila poslovno sposobna. Zakonska zveza je neveljavna, če zakonca nista bila skupaj navzoča pri razglasitvi namere o sklenitvi zakonske zveze. Če je eden izmed zakoncev mladoletna oseba, je zakonska zveza neveljavna. Izjemoma lahko mladoletne osebe sklenejo zakonsko zvezo ob predhodnem soglasju organa za skrbništvo in zaščito otrok. Organ za skrbništvo in zaščito otrok lahko tako soglasje izda samo v ustrezno utemeljenih primerih in samo če je zadevna mladoletna oseba starejša od 16 let.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če sta oba zakonca sklenila zakonsko zvezo, ki je bila pozneje razveljavljena, v dobri veri, so pravne posledice zakonske zveze v premoženjskem smislu enake kot pri veljavni zakonski zvezi. Ob razveljavitvi zakonske zveze lahko zakonca uveljavita svoje premoženjske zahtevke na podlagi enakih pravil, kot veljajo ob razvezi zakonske zveze pri sodišču. Če je samo eden izmed zakoncev sklenil zakonsko zvezo v dobri veri, ta pravila veljajo samo na njegovo zahtevo.

Po razveljavitvi zakonske zveze zakonca obdržita priimek, ki sta ga uporabljala v času zakonske zveze. Če imata drugačne želje, lahko po razveljavitvi zakonske zveze o tem seznanita višjega sodnega uradnika. Vendar nekdanja soproga ne sme uporabljati priimka svojega nekdanjega moža s pripono, ki nakazuje, da je poročena, če tega priimka ni uporabljala v času zakonske zveze.

Razveljavitev zakonske zveze ne vpliva na domnevo očetovstva.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V zadevah, ki se nanašajo na razveljavitev in razvezo zakonske zveze, so pristojna izključno sodišča.

Če se zakonska zveza razveljavi ali se ugotovi vlogi za razvezo zakonske zveze, mora sodišče, če je to primerno, odločiti o varstvu in vzgoji ter preživljanju mladoletnih otrok iz zakonske zveze, tudi če niso vloženi ustrezní zahtevki. O dodatnih zadevah (npr. preživnini za zakonce, uporabi družinskega domovanja, delitvi skupnega premoženja zakoncev) sodišče odloči, če se v ta namen vložijo zahtevki. Če zahtevka ni, sodišče ne odloči o teh zadevah, saj lahko stranki o njih odločita zunajsodno s pogodbo.

Pred postopkom razveze ali med njim lahko zakonca sama ali na pobudo sodišča zaprosita za mediacijo, da bi se sporazumela o spornih vprašanjih, ki se nanašajo na njuno razmerje in razvezo zakonske zveze. Dogovor, ki ga stranki dosežeta z mediacijo, se lahko vključi v sodno poravnavo.

Sodišče lahko staršema, ki vložita vlogo za razvezo zakonske zveze, po potrebi naloži, da morata dodatna vprašanja rešiti z mediacijo, s čimer zagotovi, da se ustrezno sporazumeta o starševski odgovornosti, in omogoči nujno sodelovanje med njima.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Za razvezo zakonske zveze mora eden izmed zakoncev zoper drugega zakonca začeti postopek za razvezo. Postopek za razveljavitev zakonske zveze mora začeti eden izmed zakoncev zoper drugega zakonca, oziroma tožilec ali druga tretja oseba (ki je upravičena začeti postopek) zoper oba zakonca. Če stranka, zoper katero je bil začel postopek, ni več živa, je treba postopek začeti zoper izvršitelja oporoke, ki ga določi sodišče.

Postopek se začne z vložitvijo vloge, v kateri morajo biti navedeni: pristojno sodišče; imena, stalno prebivališče in procesni položaj strank ter njihovih morebitnih zastopnikov; pravica, ki se uveljavlja, in dejstva, podprta z dokazi, ki so podlaga za tako pravico; podatki, na podlagi katerih je mogoče določiti stvarno in krajevno pristojno sodišče; ter izrecna zahteva (zahtevek) za izdajo sodbe sodišča. Vloga za začetek postopka razveze mora vsebovati podatke o zakonski zvezi, rojstvu še živečih otrok, rojenih v zakonski zvezi, in po potrebi vse podatke, iz katerih je razvidna upravičenost do vložitve vloge. Vlogi morajo biti priloženi tudi dokazila za navedene podatke, dokument (ali njegova kopija ali izvleček), v katerem so na kratko opisana dejstva, ki jih tožnik navaja kot dokaze, ter dokumenti, iz katerih so razvidni obseg stvarne in krajevne pristojnosti sodišča ter druge okoliščine, ki jih je treba samodejno upoštevati, razen podatkov, ki jih je mogoče preveriti z osebno izkaznico. Te je treba navesti v vlogi.

V skladu s splošnimi pravili o pristojnosti je v postopku razveze pristojno sodišče, ki je krajevno pristojno glede na stalno prebivališče toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča na Madžarskem, se pristojnost določi na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Če prebivališče toženca ni znano ali je v tujini, se upošteva njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če tega ni mogoče ugotoviti ali če ga toženec ni imel, se pristojnost določi na podlagi stalnega prebivališča tožnika ali, če to ni mogoče, na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Poleg tega je v zadevi pristojno tudi sodišče, ki je krajevno pristojno glede na zadnje skupno prebivališče zakoncev. To pomeni, da lahko tožnik vlogo pri sodišču, ki je pristojno v skladu s splošnimi pravili o pristojnosti, ali pri sodišču, ki je pristojno glede na zadnje skupno prebivališče zakoncev.

Če za obravnavo zadeve v zvezi z razvezo zakonske zveze v skladu z navedenimi pravili ni mogoče določiti pristojnega sodišča na Madžarskem, je pristojno osrednje okrožno sodišče v Pešti.

Ko se pred zadevnim sodiščem začne postopek v zakonskem sporu, je to sodišče izključno pristojno za vsak nov postopek, vložen v zvezi z isto zakonsko zvezo v zakonskih sporih glede premoženjskih pravic, ki izhajajo iz razmerja med zakoncema.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Glej temo „[Pravna pomoč](#)“.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo je mogoče vložiti pritožbo. Ni pa mogoče vložiti predloga za sodno presojo ali revizijo odločb o razveljavitvi ali razvezi zakonske zveze v zvezi s samo razveljavitvijo ali razvezo.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu s členom 21(1) Uredbe (ES) št. 2201/2003 se sodna odločba, izdana v državi članici, samodejno prizna v drugih državah članicah; za priznanje tako praviloma ni potreben poseben postopek. V skladu s členom 37 Uredbe mora stranka, ki zahteva priznanje, predložiti naslednje dokumente: izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti; potrdilo iz člena 39 Uredbe, ki ga sodišče ali organ države članice, v kateri je bila sodna odločba izdana, izda na obrazcu iz Priloge I k Uredbi; če je bila izdana zamudna sodna odločba, tudi izvornik ali overjen prepis listine, ki potrjuje, da je bilo nasprotni stranki vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje, ali katero koli drugo listino, ki dokazuje, da se nasprotna stranka s sodno odločbo nedvoumno strinja. V skladu s členom 38 Uredbe lahko sodišče ali organ, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprostí predložitve zadnjih dveh listin. Sodišče /organ lahko zahteva tudi prevod teh listin, ki ga je treba priložiti navedenim listinam, to zahtevo pa so madžarska sodišča in organi navadno zmožni izpolniti. V skladu s členom 21(3) Uredbe (ES) št. 2201/2003 lahko vsaka zainteresirana stranka zahteva izdajo odločbe o priznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi članici. V takem primeru mora stranka, ki zahteva priznanje, zahtevek in navedene priložene listine predložiti pristojnemu sodišču, tj. okrožnemu sodišču (*járásbíróság*), ki deluje na sedežu regionalnega sodišča (*törvényszék*) v kraju stalnega ali začasnega prebivališča nasprotne stranke na Madžarskem (v primeru Budimpešte osrednje okrožno sodišče v Budimu), ali, če nasprotna stranka na Madžarskem nima niti stalnega niti začasnega prebivališča, okrožnemu sodišču, ki deluje na sedežu okrajnega sodišča v kraju stalnega ali začasnega prebivališča stranke, ki zahteva priznanje, na Madžarskem (v primeru Budimpešte osrednje okrožno sodišče v Budimu). Če stranka, ki zahteva priznanje, na Madžarskem nima niti stalnega niti začasnega prebivališča, se lahko zahtevek vloží pri osrednjem okrožnem sodišču v Budimu. Sodišče bo v postopku uporabilo določbe členov od 28 do 36 Uredbe, kakor je primerno.

Če je priznanje sodne odločbe potrebno za vpis v madžarski matični register, je treba v skladu s členom 21(2) Uredbe zahtevek za priznanje skupaj z listinami, navedenimi zgoraj, predložiti višjemu sodnemu uradniku.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

V skladu s členom 21(3) Uredbe (ES) št. 2201/2003 lahko vsaka zainteresirana stranka zahteva izdajo odločbe o nepriznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi članici. V tem primeru mora stranka, ki izpodbija priznanje, zahtevku priložiti izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti, in potrdilo iz člena 39 Uredbe, ki ga sodišče ali organ države članice, v kateri je bila sodna odločba izdana, izda na obrazcu iz Priloge I k Uredbi. Pristojno sodišče je okrožno sodišče, ki deluje na sedežu okrajnega sodišča v kraju stalnega ali začasnega prebivališča nasprotne stranke na Madžarskem (v primeru Budimpešte osrednje okrožno sodišče v Budimu), ali, če nasprotna stranka na Madžarskem nima niti stalnega niti začasnega prebivališča, okrožno sodišče, ki deluje na sedežu okrajnega sodišča v kraju stalnega ali začasnega prebivališča stranke, ki izpodbija priznanje, na Madžarskem (v primeru Budimpešte osrednje okrožno sodišče v Budimu). Če stranka, ki izpodbija priznanje, na Madžarskem nima stalnega ali začasnega prebivališča, se lahko zahtevek vloží pri osrednjem okrožnem sodišču v Budimu. Sodišče bo v postopku uporabilo določbe členov od 28 do 36 Uredbe, kakor je primerno.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Na Madžarskem se uporablja Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti. V skladu s tem madžarska sodišča v vseh zadevah s tujim elementom uporabijo pravo, določeno v Uredbi. Uredba – v skladu z omejitvami – zakoncema omogoča, da svobodno izbereta pravo, ki se uporabi (členi od 5 do 7), določa pa tudi navezne okoliščine, na podlagi katerih se pravo, ki se uporabi, določi le, če ga veljavno ne izbereta stranki (členi od 8 do 10).

Zadnja posodobitev: 04/07/2016

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Malta

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Za razvezo zakonske zveze na Malti morata zakonca vložiti skupno vlogo ali pa mora eden izmed zakoncev vložiti vlogo za razvezo od drugega zakonca. Postopek za razvezo zakonske zveze se začne, če sta zakonca v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge živela ločeno vsaj štiri leta oziroma če so od datuma uradnega prenehanja življenjske skupnosti pretekla vsaj štiri leta. Sodišče mora biti tudi prepričano, da za spravo med zakoncema ni razumnih možnosti. Naslednji pogoj je, da morajo zakonca in vsi njihovi otroci prejemati ustrezno preživnino, če jim ta pripada, vendar se lahko stranki tej preživnini kadar koli odrečeta. Razglasitev razveze zakonske zveze med zakoncema, katerih življenjska skupnost je prenehala na podlagi pogodbe ali sodne odločbe, v ničemer ne spremeni tega, kar je bilo strankama naloženo ali v kar sta privolili, razen posledic, ki jih ima razveza zakonske zveze po zakonu. Opozoriti je treba, da ni nujno, da je pred vložitvijo vloge za razvezo zakonske zveze življenjska skupnost zakoncev prenehala s pogodbo ali sodno odločbo.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Zakon ne določa razlogov za razvezo zakonske zveze. Kot je bilo navedeno že v zvezi s pogoji, se postopek za razvezo zakonske zveze začne, če sta zakonca v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge živela ločeno vsaj štiri leta oziroma če so od datuma prenehanja življenjske skupnosti pretekla vsaj štiri leta.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razglasitev razveze zakonske zveze zakoncev, katerih življenjska skupnost je prenehala na podlagi pogodbe ali sodne odločbe, v ničemer ne spremeni tega, kar je bilo strankama naloženo ali v kar sta privolili, razen posledic, ki jih ima razveza zakonske zveze po zakonu. V zvezi s priimki se uporablja zakon o prenehanju življenjske skupnosti in soproga lahko po prenehanju življenjske skupnosti znova prevzame svoj deklinški priimek, kar je treba navesti v javni listini o prenehanju življenjske skupnosti, v primeru prenehanja življenjske skupnosti s sodno odločbo pa soproga poda izjavo, ki se pred izdajo sodne odločbe vloží v spis v zadevi. Z razglasitvijo razveze zakonske zveze prenehajo vse civilne posledice in obveznost strank, da živita skupaj. Z izdajo sodne odločbe ali pravnoomočnostjo sodbe o razvezi zakonske zveze prenehajo tudi dedne pravice zakoncev.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Razglasitev razveze zakonske zveze med zakoncema, katerih življenjska skupnost je prenehala na podlagi pogodbe ali sodne odločbe, v ničemer ne spremeni tega, kar je bilo strankama naloženo ali v kar sta privolili. Člen 66D(5) malteškega civilnega zakonika določa, da imata stranki, če skupno premoženje ali skupni preostanek premoženja pod ločenim upravljanjem preneha, vso pravico – če se obe strinjata – do razveze zakonske zveze brez likvidacije skupnega premoženja.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Razglasitev razveze zakonske zveze v ničemer ne vpliva na pravice in obveznosti staršev do otrok ali na morebitni dogovor med strankama glede varstva in vzgoje otrok. Če ena izmed strank trdi, da nasprotna stranka ni primerna za varstvo in vzgojo njunih mladoletnih otrok, in če jo sodišče tudi razglasi za neprimerno, lahko stranka, ki je razglašena za neprimerno, ob smrti nasprotne stranke prevzame varstvo in vzgojo mladoletnih otrok samo z dovoljenjem sodišča. Preživnina za otroke se plačuje, dokler ne dopolnijo 18 let: če otrok nadaljuje študij, se preživnina plačuje do dopolnjenega 23. leta, razen če je dogovorjeno drugače.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razglasitev razveze zakonske zveze med zakoncema, katerih življenjska skupnost je prenehala na podlagi pogodbe ali sodne odločbe, v ničemer ne spremeni tega, kar jima je bilo naloženo ali v kar sta privolila. Obveznost plačevanja preživnine zato z razglasitvijo razveze zakonske zveze ne preneha, razen če se stranki odločita drugače. Sodišče lahko v sodni odločbi, s katero ugodi vlogi za razvezo zakonske zveze (če to med obravnavo zadeve zahteva stranka, ki ji nasprotna stranka – njej ali otrokom – dolguje preživnino), odredi, da se plačilo preživnine, ki jo dolguje nasprotna stranka, zavaruje z varščino, ki je ustrežna in razumna glede na okoliščine strank. Znesek navedene varščine ne presega zneska preživnine za pet let. Tako zahtevo je mogoče vložiti tudi kadar koli po izdaji navedene sodbe, če se dolguje preživnina.

Če eden izmed zakoncev pri pristojnem civilnem sodišču vloži vlogo za razvezo zakonske zveze oziroma vlogo na podlagi dogovora o razvezi vložita oba zakonca in če življenjska skupnost zakoncev ni prenehala na podlagi pogodbe ali sodne odločbe, mora sodišče, preden zakoncema dovoli začeti postopek za razvezo, stranki pozvati, naj se udeležita postopka pred mediatorjem, ki ga določi sodišče ali ga soglasno določita stranki, da bi poskusili doseči spravo med zakoncema, in če sprava ni dosežena, zakonca pa se še nista govorila o pogojih razveze, da bi se lahko stranki razvezali na podlagi sporazuma.

Navedeni sporazum ureja vsa ali nekatera izmed naslednjih vprašanj:

varstvo in vzgojo otrok;

stike obeh strank z otroki;

preživljanje zakoncev ali enega izmed njiju in vseh otrok;

stalno prebivališče na skupnem domu;

delitev skupnega premoženja ali skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da eden izmed zakoncev zoper drugega vloži ustrezno tožbo, sodišče pa odloči o pravicah in obveznostih zakoncev po prenehanju življenjske skupnosti.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoji za prenehanje življenjske skupnosti so povezani z enim ali več naslednjimi razlogi:

prešuštvo;

nasilje v družini;

nasilna dejanja, krutost, grožnje ali hude poškodbe, ki jih eden izmed zakoncev povzroči tožencu ali njegovim otrokom;

od zakoncev ni mogoče razumno pričakovati skupnega življenja, saj je njuna zakonska zveza dokončno razpadla;

zapustitev.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Kar zadeva **preživnino**, je zakonec, zoper katerega se razglasi prenehanje življenjske skupnosti, dolžan preživljati drugega zakonca in otroke do dopolnjenega 18. leta starosti oziroma do 23. leta, če nadaljujejo redno šolanje, usposabljanje ali izobraževanje. Znesek, ki ga mora plačevati nasprotni stranki in otrokom, se določi ob upoštevanju vseh okoliščin zakoncev in otrok, vključno s/z:

potrebami otrok na podlagi upoštevanja vseh njihovih okoliščin;

invalidnostjo, ne glede na to, ali je telesna ali duševna;

okoliščinami bolezni, ki so tako resne ali težke, da zakoncem ali otrokom onemogočajo, da bi se preživljali sami;

tem, ali se je sposobnost zaslužka stranke, ki se ji dolguje preživnina, zmanjšala, ker je morala med trajanjem zakonske zveze skrbeti za gospodinjstvo, nasprotno stranko in vzgojo otrok, rojenih v zakonski zvezi;

vsemi dohodki ali prejemki, ki jih zakonca ali eden izmed njiju prejema po zakonu;

potrebami po nastanitvi zakoncev in otrok;

zneskom, ki bi ga posamezna stranka prejela kot nadomestilo (med drugim kot nadomestilo na podlagi pokojninske sheme), vendar ga zaradi prenehanja življenjske skupnosti ne bo več imela možnosti ali pravice dobiti.

Skupni dom lahko sodišče na zahtevo ene izmed strank dodeli eni stranki, ob izključitvi druge stranke, za obdobje in pod pogoji, ki se mu zdijo primerni:

odredi lahko tudi prodajo skupnega doma (če je prepričano, da bodo imeli obe stranki in njuni otroci na voljo drugo ustrezno prebivališče) in razdelitev izkupička od prodaje med stranki, kot se mu zdi primerno; če pa skupni dom pripada obema strankama, ga dodeli eni stranki, ta pa nasprotni stranki plača nadomestilo za finančno izgubo, ki jo je utrpela.

Sodišče ob izdaji sodne odločbe o prenehanju življenjske skupnosti tudi odredi, kateremu izmed zakoncev se dodeli pravica do **varstva in vzgoje** otrok, pri čemer se najbolj upošteva dobrobit otrok. Lahko pa na zahtevo ene izmed strank razglasi, da nasprotna stranka ni primerna za varstvo in vzgojo mladoletnih otrok strank, in če jo sodišče razglasi za neprimerno, lahko stranka, ki je razglašena za neprimerno, ob smrti nasprotne stranke prevzame varstvo in vzgojo mladoletnih otrok samo z dovoljenjem sodišča.

Soproga lahko ob prenehanju življenjske skupnosti znova prevzame svoj dekliski **primek**, kar je treba navesti v javni listini o prenehanju življenjske skupnosti, v primeru prenehanja življenjske skupnosti s sodno odločbo pa soproga poda izjavo, ki se pred izdajo sodne odločbe vloži v spis v zadevi.

V vsakem primeru posledice prenehanja življenjske skupnosti za **tretje osebe** prenehajo šele ob evidentiranju listine pri matičnem uradu.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze pomeni, da zakonska zveza nima učinkov. Taka zakonska zveza se razglasi za nično.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza ni veljavna, če:

niso izpolnjene formalne zahteve za njeno veljavnost po zakonu države, v kateri je zakonska zveza sklenjena;

je privolitev katere koli izmed strank izsiljena s telesnim ali duševnim nasiljem ali ustrahovanjem;

je privolitev katere koli izmed strank neveljavna zaradi zmote o identiteti druge stranke;

je privolitev katere koli izmed strank izsiljena z goljufijo o lastnosti druge stranke, ki bi zaradi svoje narave lahko resno motila zakonsko življenje;

je privolitev katere koli izmed strank neveljavna zaradi resnega zmotnega razumevanja zakonskega življenja ali temeljnih pravic in obveznosti, ki iz njega izhajajo, ali zaradi hude duševne motnje, zaradi katere stranka ne more izpolnjevati temeljnih obveznosti, ki izhajajo iz zakonske zveze;

je katera koli izmed strank impotentna, ne glede na to, ali je impotentnost dokončna ali relativna, vendar le, če se je pojavila pred sklenitvijo zakonske zveze;

je privolitev katere koli izmed strank pridobljena z namenom pozitivne izključitve zakonske zveze same, enega ali več poglavitnih sestavnih delov zakonskega življenja ali pa pravice do uresničevanja zakonske zveze;

privolitev katere koli izmed strank temelji na odložnem pogoju;

katera koli izmed strank v času sklenitve zakonske zveze, čeprav ji to ni bilo prepovedano oziroma ni bila duševno bolna, ni bila zavestno ali voljno sposobna za privolitev, ne glede na to, ali je bila nesposobnost začasna;

med zakoncema po sklenitvi zakonske zveze ni bilo spolnega odnosa.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Šteje se, da pravni učinki veljavne zakonske zveze nikoli ne prenehajo v zvezi z otroki, rojenimi ali spočetimi v zakonski zvezi, ki je bila razveljavljena, in v zvezi z otroki, rojenimi pred sklenitvijo take zakonske zveze in priznanimi pred izdajo sodne odločbe o razveljavitvi zakonske zveze. Če je v dobri veri ravnal samo eden izmed zakoncev, taki učinki veljajo v njegovo korist in v korist otrok. Če sta oba zakonca ravnala v slabi veri, učinki veljavne zakonske zveze veljajo samo v korist otrok, rojenih ali spočetih v zakonski zvezi, ki je bila razveljavljena. Zakonec, ki je odgovoren za razveljavev zakonske zveze, mora drugemu zakoncu v dobri veri pet let plačevati preživnino: ta dolžnost preneha, če oseba, ki je ravnala v dobri veri, v tem času sklene novo zakonsko zvezo.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Ne, drugih možnosti ni; to je mogoče samo na sodišču.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Vlogo za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavev civilno sklenjene zakonske zveze je treba vložiti pri civilnem sodišču (oddelek za družinske zadeve), vlogo za razveljavev zakonske zveze, ki jo dovoli cerkveno sodišče na Malti, pa je treba vložiti pri pritožbenem sodišču. Vloga za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti in razveljavev civilno sklenjene zakonske zveze mora biti zaprisežena. Odgovor na vlogo je treba vložiti v 20 dneh. Dokumenti, ki jih je treba priložiti, so odvisni od tega, kaj želi oseba dokazati. V primeru razveljavitve zakonske zveze, ki jo dovoli cerkveno sodišče, je treba vlogi priložiti kopijo sodbe, ki jo je izdalo metropolitansko malteško cerkveno sodišče, odločbo regionalnega sodišča druge stopnje, sklep o izvršbi in poročni list.

Vsaka stranka v postopku lahko kadar koli med postopkom, dokler ni zadeva zrela za rabsodbo, zahteva, naj se vloga za prenehanje življenjske skupnosti namesto tega šteje za vlogo za razglasitev razveze zakonske zveze.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da, pravna pomoč se lahko dodeli, če se upoštevajo zahteve iz člena 912 zakonika o organizaciji sodišč in civilnem postopku.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, zoper odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze se je mogoče pritožiti. Je pa treba upoštevati, da zoper sklep o razveljavitvi zakonske zveze, ki ga izda malteško cerkveno sodišče, pritožba ni mogoča.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Odločba tujega sodišča, ki se nanaša na status poročene osebe ali nanj vpliva, je v malteškem pravu v celoti priznana, če je odločbo izdalo pristojno sodišče države, v kateri ima ena izmed strank v postopku stalno prebivališče ali je njen državljan. Na Malti se to izvede na matičnem uradu (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

Poleg malteškega prava se uporablja tudi pravo Evropske unije, in sicer Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000.

Člen 22 te uredbe določa razloge za nepriznanje sodnih odločb o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti in razveljavitvi zakonske zveze, in sicer:

„(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

(b) če nasprotni stranki, ki se ni spustila v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravila obrambo, razen če je ugotovljeno, da se nasprotna stranka s sodno odločbo nedvoumno strinja;

(c) če je nezdržljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, ali

(d) če je nezdržljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje“.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Vloga za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze se vložijo pri civilnem sodišču (oddelek za družinske zadeve). Uporablja se postopek, ki ga je Malta določila v poglavju 12 Zakonodaje Malte.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Sodišča, pristojna za odločanje v civilnih zadevah, odločajo o vlogah za razvezo zakonske zveze samo, če je izpolnjena vsaj ena izmed naslednjih zahtev:

vsaj eden izmed zakoncev je imel ob vložitvi vloge za razvezo pri pristojnem civilnem sodišču na Malti stalno prebivališče ali

vsaj eden izmed zakoncev je imel eno leto pred vložitvijo vloge za razvezo na Malti običajno prebivališče.

Zadnja posodobitev: 22/03/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Nizozemska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Zahtevek za razvezo zakonske zveze lahko vložijo eden od zakoncev (individualni zahtevek) ali oba zakonca (skupni zahtevek). Postopek je enak (glej vprašanje 11).

V vsakem primeru mora stranki med postopkom zastopati odvetnik. Zahtevek za razvezo zakonske zveze obravnava okrožno sodišče (*rechtbank*) v kraju stalnega prebivališča vložnika ali enega od vložnikov. Zahtevek za razvezo zakonske zveze je mogoče vložiti kadar koli po njeni sklenitvi; ni nujno, da je od sklenitve zakonske zveze med strankama preteklo določeno obdobje. Razveza zakonske zveze začne veljati ob vpisu sodne odločbe v register rojstev, porok in smrti (*burgerlijke stand*). Ta vpis v register je mogoč šele, ko se zoper odločbo ni več mogoče pritožiti (postane pravomočna (*res judicata*)). Razvezo zakonske zveze je treba v register vpisati v šestih mesecih po pravomočnosti odločbe, sicer odločba izgubi veljavo in vpis razveze v register ni več mogoč. Če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini in tuj poročni list ni bil vpisan v nizozemski matični register, je treba nizozemsko odločbo o razvezi zakonske zveze vpisati v poseben register rojstev, porok in smrti v mestni občini Haag.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Po nizozemskem pravu je edini razlog za razvezo nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze. Šteje se, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, če se zakoncema zdi skupno življenje nevzdržno in ni nobene možnosti, da bi se zakonski odnosi obnovili. Kadar zahtevek za razvezo zakonske zveze vložijo samo eden od zakoncev, mora navesti, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, če drugi zakonec to zanika, pa mora vložnik zahtevka predložiti dokaze. O tem, ali je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, odloči sodišče. V primeru skupnega zahtevka se odločba o razvezi zakonske zveze izda na podlagi mnenja obeh zakoncev, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razveza zakonske zveze lahko vpliva na uporabo priimka nekdanjega zakonca. Ko razveza zakonske zveze postane pravnomočna, lahko razvezana oseba sklene novo zakonsko zvezo ali registrirano partnersko skupnost.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Zakonska ureditev (skupno lastništvo nad celotnim premoženjem)

Nizozemsko pravo določa precej posebno ureditev glede dohodka in premoženja med zakonsko zvezo. Običajna ureditev, določena z zakonom, je skupno lastništvo nad celotnim premoženjem (*algehele gemeenschap van goederen*). Načeloma je vse premoženje, ki ga je kateri koli od zakoncev pridobil pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej, vključeno v skupno premoženje. Premoženje obeh zakoncev se združi. Načeloma se vsi dolгови, nastali pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej, prav tako štejejo za skupne obveznosti, ne glede na to, kateri od zakoncev se je zadalžil. Upnik lahko dolg izterja iz skupnega premoženja zakoncev. Skupno lastništvo nad premoženjem preneha ob razvezi zakonske zveze, tj. ob vpisu odločbe o razvezi v register rojstev, porok in smrti. Premoženje zakoncev ni več združeno, skupno premoženje pa je treba razdeliti. Ugotoviti je treba, do česa je vsak od zakoncev upravičen iz skupnega premoženja. Splošno načelo je, da je vsak od zakoncev upravičen do polovice skupnega premoženja. Zakonca se lahko od tega načela oddaljita in vzpostavita drugačno ureditev v sporazumu o razvezi (*echtscheidingsconvenant*) ali ob delitvi (*verdeling*).

Predporočna in poporočna pogodba

Zakonca se lahko s pogodbo, ki jo skleneta pred sklenitvijo zakonske zveze ali (redkeje) po njej, odločita za ureditev, ki se razlikuje od običajne zakonske ureditve. Ta pogodba določa *tudi* pravila o delitvi premoženja v primeru razveze zakonske zveze.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Pravica do varstva in vzgoje

Po razvezi zakonske zveze oba starša obdržita skupno pravico do varstva in vzgoje otrok, kot sta jo imela med trajanjem zakonske zveze. Samo izjemoma se lahko od sodišča zahteva, naj pravico do varstva in vzgoje dodeli samo enemu od staršev. Zahtevek za izključno pravico do varstva in vzgoje lahko vložijo eden od staršev ali oba. Starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje, ima pravico do stikov z otrokom. Eden od staršev ali oba lahko pri sodišču zahtevata ureditev pravice do stikov.

Preživnina za otroka

Če starša po razvezi zakonske zveze obdržita skupno pravico do varstva in vzgoje otrok, morata doseči dogovor o delitvi finančnega bremena pri vzgoji skupnih otrok. Pri sodišču lahko tudi zahtevata, naj se njun dogovor evidentira. Če se ne moreta dogovoriti o delitvi finančnega bremena, lahko sodišče določi znesek, ki ga je treba plačevati kot preživnino. Če je enemu od staršev dodeljena izključna pravica do varstva in vzgoje, lahko od sodišča zahteva, naj določi, koliko mora drugi starš prispevati k vsakodnevnim življenjskim stroškom otrok. Praviloma naj bi starša sama uredila plačevanje preživnine. Za več informacij v zvezi s tem glej spletišče nacionalne agencije za izterjavo preživnin (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) (<http://www.lbio.nl>).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Obveznost zakoncev, da preživljata drug drugega, velja tudi po razvezi zakonske zveze. Če nekdanji zakonec nima zadostnih dohodkov za kritje življenjskih stroškov in ni mogoče razumno pričakovati, da bo ustvaril potrebno raven dohodkov, lahko od sodišča zahteva, naj drugemu nekdanjemu zakoncu odredi plačevanje preživnine za kritje njegovih življenjskih stroškov. Sodišče lahko to stori v odločbi o razvezi zakonske zveze ali poznejši odločbi. Pri izračunu preživnine upošteva potrebe zakonca, ki bo preživninski upravičenec, in sredstva drugega zakonca. Upoštevajo se lahko tudi nefinančni dejavniki, na primer trajanje zakonske zveze ali to, kako dolgo sta zakonca živela skupaj. Če sodišče trajanja obveznosti plačevanja preživnine ne omeji, ta obveznost preneha po 12 letih. Če se zakonec, ki je preživninski upravičenec, znajde v precejšnjih finančnih težavah, lahko sodišču predlaga, naj to obdobje podaljša. Če je bila zakonska zveza kratkotrajna (manj kot pet let) in brez otrok, naj obveznost plačevanja preživnine načeloma ne bi trajala dlje, kot je trajala sama zakonska zveza. Če se zakonca ali nekdanja zakonca dogovorita glede plačevanja preživnine, lahko dogovor vključita v sporazum o razvezi zakonske zveze.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti (*scheiding van tafel en bed*) je pravno sredstvo, na podlagi katerega zakonca prenehata živeti skupaj, ne da bi dejansko prenehala zakonska zveza med njima. Prenehanje življenjske skupnosti je pomembno za zakonca, ki se želita raziti in urediti pravne posledice razhoda, vendar ne želita razvezati zakonske zveze, morda iz verskih ali finančnih razlogov. Prenehanje življenjske skupnosti pušča odprto možnost za spravo, lahko pa je tudi korak do razveze zakonske zveze. Prenehanje življenjske skupnosti začne veljati ob vpisu sodne odločbe v register premoženjskih razmerij med zakoncema. Tako kot pri razvezi zakonske zveze je to treba storiti v šestih mesecih.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Edini razlog za prenehanje življenjske skupnosti je nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Posledice prenehanja življenjske skupnosti za skupno premoženje, varstvo in vzgojo otrok (pravice do stikov), plačevanje preživnine in pokojnine so enake kot pri razvezi zakonske zveze. Zakonska zveza ne preneha. Zakon določa, da zakonca, katerih življenjska skupnost je prenehala, ne dedujeta premoženja drugega zakonca ob njegovi smrti. Če se zakonca po prenehanju življenjske skupnosti želita dokončno raziti, lahko še vedno vložita zahtevek za razvezo zakonske zveze. Stranki, katerih življenjska skupnost je prenehala, lahko živita z novim partnerjem ali si ustvarita novo življenje, ne moreta pa skleniti nove zakonske zveze ali registrirane partnerske skupnosti.

Če po prenehanju življenjske skupnosti zahtevek za razvezo zakonske zveze vložijo en zakonec, veljajo določene omejitve. Za individualne zahtevke velja čakalna doba treh let. Sodišče lahko to obdobje v nekaterih primerih skrajša na eno leto. Triletno obdobje začne teči na dan vpisa prenehanja življenjske skupnosti v register. Če zakonca zahtevek za razvezo zakonske zveze po prenehanju življenjske skupnosti vložita skupaj, čakalne dobe ni. Razveza zakonske zveze začne veljati ob vpisu odločbe v register rojstev, porok in smrti.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonska zveza se lahko razveljavi samo s sodno odločbo. Postopek za razveljavitev zakonske zveze se začne z vložitvijo zahtevka. Zakonska zveza, ki jo skleneta stranki, torej nikoli ni samodejno nična in neveljavna: veljavna ostane do razveljavitve. Zakon določa, kateri so razlogi za razveljavitev in kdo lahko vložijo zahtevek.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakon določa naslednje razloge za vložitev zahtevka za razveljavitev: stranki sta zakonsko zvezo sklenili kljub:

pravnim zadržkom za sklenitev zakonske zveze (zahteve glede minimalne starosti, sklenitev zakonske zveze z mladoletno osebo brez dovoljenja, bigamija, prepovedana stopnja sorodstva);
prisili ali zmoti;
navidezno sklenjeni zakonski zvezi;
duševni motnji enega od zakoncev;
neprijetnosti matičarja ali
neizpoljenim zahtevam glede navzočnosti prič.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Razveljavitev učinkuje za nazaj in velja od sklenitve zakonske zveze. Ko sodišče zakonsko zvezo razveljavi, se torej šteje, da zakonska zveza ni nikoli obstajala. Izjemoma ima razveljavitev v določenih okoliščinah enake posledice kot razveza zakonske zveze. Na primer za otroke, ki so se rodili v razveljavljeni zakonski zvezi, še vedno velja, da so zakonski. Naslednja izjema se nanaša na dobrovernega zakonca, tj. zakonca, ki se ni zavedal pravnega zadržka za sklenitev zakonske zveze. Glej tudi pogoje za razveljavitev zakonske zveze iz odgovora na vprašanje 8. Dobroverni zakonec lahko na primer od drugega zakonca zahteva plačilo preživnine.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Na Nizozemskem je mediacija v postopkih za razvezo zakonske zveze pogosta. Zakonca poskušata s pomočjo mediatorja in po potrebi svojih odvetnikov doseči dogovor o razvezi zakonske zveze in njenih posledicah. Te ureditve se navedejo v sporazumu o razvezi (*echtscheidingsconvenant*), ki je pisni dokument. Sporazum lahko zajema vprašanja, kot so delitev premoženja, morebitna obveznost plačevanja preživnine zakoncu in starševski načrt. Sodišče lahko sporazum, sklenjen v postopku mediacije, vključi v svojo odločbo.

Člani zveze družinskih odvetnikov in mediatorjev v postopkih za razvezo (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*) so specializirani za področja, kot sta razveza in plačevanje preživnine. Specializirani so tudi za mediacijo v postopkih za razvezo in vse, kar spada zraven. Več informacij je na voljo na: <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevek

Postopek za razvezo zakonske zveze se vedno začne z vložitvijo zahtevka pri sodišču (*verzoekschrift*). V njem je treba navesti priimek, ime in naslov stalnega ali dejanskega prebivališča zakoncev. Če razveza zadeva mladoletne otroke, je treba te podatke navesti tudi v zvezi z njimi. Vložnik zahtevka lahko zahteva tudi izdajo začasne odredbe (*nevenvoorzieningen*). Ta zahtevek je povezan z razvezo zakonske zveze. Sodišče lahko začasno odredbo med drugim izda za:

pravico do varstva in vzgoje ter do stikov v zvezi z mladoletnimi otroki;
preživnino za otroka ali zakonca;
delitev skupnega premoženja zakoncev ali uveljavitev ureditve, dogovorjene v predporočni ali poporočni pogodbi;
uporabo družinskega doma in
izravnavo pokojnin.

Vložnikov odvetnik (*advocaat*) mora zahtevek vložiti pri okrožnem sodišču (*rechtbank*). Če vložnik prebiva na Nizozemskem, se lahko zahtevek vloži v okrožju, kjer prebiva vložnik. Če ne prebiva na Nizozemskem, vendar tam prebiva drugi zakonec, je treba zahtevek poslati sodišču v okrožju, kjer prebiva drugi zakonec. Če nobeden od zakoncev ne prebiva na Nizozemskem, je treba zahtevek vložiti pri okrožnem sodišču v Haagu.

Katere dokumente je treba predložiti?

izvirne izpiske (izdane pred največ tremi meseci) iz registra prebivalstva za oba zakonca, v katerih so navedeni državljanstvo, zakonski stan, in če eden od njiju nima nizozemskega državljanstva, datum prihoda na Nizozemsko; če ima eden od zakoncev nizozemsko državljanstvo, drugi pa ne, je treba navesti tudi datum prijave na Nizozemskem;

izvirne izpiske (izdane pred največ tremi meseci) iz matičnega registra rojstev za mladoletne otroke;

izvirni izpisek iz matičnega registra porok (ki se pridobi v občinskem uradu v kraju sklenitve zakonske zveze in je bil lahko izdan pred največ tremi meseci);

če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini, zadošča predložitev izvirnika poročnega lista ali starejšega izpiska; in

če postopek zadeva mladoletne otroke, starševski načrt; starševski načrt določa ureditev, o kateri sta se dogovorila starša, v zvezi z njunimi otroki in lahko predvideva vsakodnevno skrb za otroke, njihovo šolanje, športno udejstvovanje, zdravstveno oskrbo, dogovore za posebne dneve, kot so počitnice in prazniki, finance in praktične dogovore (spremljanje otrok v šolo/vrtca in iz šole/vrtca).

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Če stranka v postopku ne more plačati (vseh) stroškov odvetnika ali mediatorja, je pod določenimi pogoji lahko upravičena do pravne pomoči. Odbor za pravno pomoč (*Raad voor de rechtsbijstand*) dodeljuje pravno pomoč samo prek mediatorjev, registriranih pri odboru. Več informacij v zvezi s pogoji za upravičenost je na voljo na naslovu: <http://www.rvr.org/>.

Upravičenost do pravne pomoči velja tudi v čezmejnih sporih, če vložnik prebiva zunaj Nizozemske, vendar v EU. To je urejeno z evropsko direktivo o pravni pomoči v čezmejnih sporih (UL L 26, 31.1.2003, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 90). Prošnja za pravno pomoč se lahko vloži pri odboru za pravno pomoč v Haagu, in sicer na standardnem obrazcu, določenem z Direktivo, ki je enak v vseh državah članicah. Po potrebi lahko odbor za pravno pomoč vložnikom pomaga izbrati odvetnika. Več informacij je na voljo na naslovu: <http://www.rvr.org/>.

V nekaterih primerih, če obstaja taka pogodba, je stranka v postopku, ki prebiva zunaj EU, upravičena do pravne pomoči na Nizozemskem. V zvezi s tem so pomembne naslednje pogodbe: Haaška konvencija o civilnem postopku (1954), Evropski sporazum o prenosu vlog za pravno pomoč (1977) in Haaška konvencija o mednarodnem dostopu do pravnega varstva (1980). Te pogodbe vsebujejo določbo, na podlagi katere so državljani držav pogodbenic upravičeni do brezplačne pravne pomoči v vseh drugih državah pogodbenicah pod enakimi pogoji kot državljani teh držav. V takih primerih mora stranka v postopku na Nizozemskem pri pristojnem organu v kraju svojega običajnega prebivališča zaprositi za izjavo o nezadostnih sredstvih (*verklaring van onvermogen*). Ta organ prošnjo za pravno pomoč in izjavo o nezadostnih sredstvih pošlje pristojnemu organu v državi, kjer bo zagotovljena pravna pomoč. Ta oceni, ali je stranka v postopku upravičena do pravne pomoči.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, pritožbo je mogoče vložiti v sodni pisarni pritožbenega sodišča (*gerechtshof*) v treh mesecih od datuma izdaje odločbe o razvezi zakonske zveze. Zoper odločitev pritožbenega sodišča je navadno mogoče vložiti kasacijsko pritožbo pri vrhovnem sodišču (*Hoge Raad der Nederlanden*). Tudi v teh postopkih morajo stranke imeti pravnega zastopnika.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

1. marca 2005 je v državah članicah EU začela veljati tako imenovana „Uredba Bruselj IIa“; njen polni naslov je Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000. Uredba Bruselj IIa se uporablja za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti in razveljavitve zakonske zveze. V skladu z Uredbo se sodne odločbe o razvezi zakonske zveze, izdane v drugih državah članicah (razen na Danskem), na Nizozemskem priznajo, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek (člen 21(1)). Prav tako ni potreben poseben postopek za vpis spremembe osebnega stanja v uradne evidence, kadar je na primer treba na poročni list dodati zaznamek o razvezi zakonske zveze.

Vsaka zainteresirana stran lahko začne sodni postopek za izdajo odločbe o priznanju oz. nepriznanju sodne odločbe, izdane v drugi državi. Uredba Bruselj IIa določa različne razloge za zavrnitev priznanja razveze zakonske zveze. Na primer, priznanje razveze zakonske zveze ne sme biti v nasprotju z javnim redom. Upošteva se tudi, ali je bil toženec (stranka, ki ni vložila zahtevka za razvezo zakonske zveze) ustrezno seznanjen s postopkom. Vendar same sodne odločbe ni mogoče preizkusiti. V skladu z Uredbo Bruselj IIa sodišče države članice, v kateri je bila izdana sodna odločba, na zahtevo ene od zainteresiranih strani izda potrdilo v zvezi z navedeno sodno odločbo (na standardnem obrazcu). To potrdilo vsebuje informacije v zvezi z državo, v kateri je bila izdana odločba, podatke o strankah, podatek o tem, ali je bila odločba izdana v odsotnosti, vrsto sodne odločbe, na primer razveza zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, datum izdaje sodne odločbe in sodišče, ki jo je izdalo.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Če zainteresirana stran želi izpodbijati priznanje tuje odločbe o razvezi na Nizozemskem, lahko vloži zahtevek za nepriznanje pri sodniku začasne odredbe (*voorzieningenrechter*) na sodišču v okrožju, kjer ima običajno prebivališče.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

1. januarja 2012 je začela veljati knjiga 10 nizozemskega civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*). Vsebuje kolizijska pravila, ki določajo, katero pravo se uporablja.

Glavno pravilo je, da sodišča vedno uporabijo nizozemsko pravo o razvezi zakonske zveze, ne glede na državljanstvo in običajno prebivališče zakoncev. Če na primer zahtevek za razvezo zakonske zveze na Nizozemskem vložita zakonca, ki sta oba belgijska državljanja in živita na Nizozemskem, se samodejno uporablja nizozemsko pravo. Tako ni samo v primeru, če zakonca izbereta pravo, ki naj se uporabi za razvezo zakonske zveze. Zakonca se lahko izrecno odločita, naj se v postopku za razvezo zakonske zveze namesto nizozemskega prava uporabi njuno skupno nacionalno pravo. Belgijski par se torej lahko odloči za uporabo belgijskega prava o razvezi zakonske zveze.

Zadnja posodobitev: 23/10/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Razveza zakonske zveze - Avstrija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Avstrijsko pravo pozna tri vrste razveze zakonske zveze: razvezo zakonske zveze zaradi krivde, razvezo zakonske zveze zaradi razpustitve gospodinjne skupnosti, ki traja najmanj tri leta, in sporazumno razvezo zakonske zveze.

Zakonec lahko zahteva razvezo zakonske zveze, če je zakonska zveza zaradi hude prekršitve zakonske zveze ali nepoštenega ali nemoralnega ravnanja drugega zakonca postala tako nevzdržna, da ni mogoče pričakovati ponovne vzpostavitve razmerja, ki bi ustrezalo bistvu zakonske zveze.

Če zakonca tri leta živita ločeno, lahko kateri koli od zakoncev zahteva razvezo zakonske zveze na podlagi nepopravljive nevzdržnosti zakonske zveze.

Če zakonca najmanj šest mesecev ne živita v zakonski življenjski skupnosti, če oba priznavata nepopravljivo nevzdržnost zakonske zveze in soglašata z razvezo zakonske zveze, lahko skupaj zahtevata razvezo zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Glavni razlog za razvezo zakonske zveze je nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze. Nevzdržnost je lahko posledica hude prekršitve zakonske zveze s strani enega zakonca, še zlasti če eden od zakoncev ni bil zvest ali je bil fizično ali psihično nasilen do drugega. Zakonec lahko zahteva razvezo zakonske zveze, čeprav ravnanja drugega zakonca ni mogoče šteti za prekršitev zakonske zveze, ker je posledica duševne motnje, vendar je zakonska zveza kljub temu postala tako nevzdržna, da ni mogoče pričakovati ponovne vzpostavitve razmerja, ki bi ustrezalo bistvu zakonske zveze, ali če ima kateri koli od zakoncev duševno bolezen ali zelo nalezljivo ali odvrtno bolezen. V vseh takih primerih mora zakonec, ki zahteva razvezo zakonske zveze, dokazati zatrevane razloge. Vendar če zakonca tri leta živita ločeno, prekršitve zakonske zveze ni treba zatrevati ali dokazovati.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonca praviloma obdržita priimek, ki sta ga uporabljala med zakonsko zvezo. Če je eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze prevzel priimek drugega, lahko po razvezi zakonske zveze znova prevzame svoj prejšnji priimek.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Zakonca se lahko prosto dogovorita o delitvi premoženja. Odločita se lahko za vzajemno odpoved (kar pomeni, da se zakonska delitev premoženja med zakonsko zvezo ohrani tudi po prenehanju zakonske zveze), delitev kakršnega koli premoženja, ki je bilo pridobljeno s pogodbo in je bilo v skupni lasti, ali prenos premoženja z enega na drugega zakonca.

Če se zakonca nista dogovorila o delitvi premoženja, lahko kateri koli od njiju zahteva, da o delitvi skupnega premoženja odloči sodišče. Med zakonca bodo razdeljeni tako imenovani „zakonsko premoženje“ in „zakonski prihranki“. „Zakonsko premoženje“ so zakonsko stanovanje in stanovanjska oprema ter kakršni koli drugi predmeti, ki sta jih oba zakonca med zakonsko zvezo dejansko uporabljala v vsakodnevem življenju. „Zakonski prihranki“ so vse naložbe, ki sta jih zakonca zbrala med skupnim življenjem v zakonski zvezi.

Iz delitve premoženja so izključene vse stvari, ki sta jih zakonca prinesla v zakonsko zvezo ali podedovala ali dobila kot darilo tretje osebe. Enako velja za stvari, ki jih je eden od zakoncev sam uporabljal za osebne namene ali svojo poklicno dejavnost, vključno s podjetji in deleži v podjetjih, razen če so bile to samo naložbe.

Sodišče mora premoženje razdeliti pravično, pri tem pa upoštevati vse pomembne okoliščine, še zlasti pomen in obseg prispevka posameznega zakonca k ustvarjanju zakonskega premoženja in zakonskih prihrankov ter dobrobit otrok. Med prispevke spadajo tudi plačevanje preživnine, pomoč pri ustvarjanju dohodka za preživljanje, vodenje skupnega gospodinjstva, varstvo in vzgoja skupnih otrok ter kakršna koli druga zakonska pomoč.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Od začetka veljavnosti zakona o spremembi zakona o otrocih iz leta 2001, tj. od 1. julija 2001, imajo starši po razvezi veliko možnosti za ureditev vprašanj v zvezi s pravicami do varstva in vzgoje otrok. V primeru razveze zakonske zveze starši običajno obdržijo skupno roditeljsko pravico v zvezi z mladoletnimi otroki. Vendar morajo starši, če želijo obdržati popolno skupno roditeljsko pravico, kot so jo imeli v zakonski zvezi, sodišču v razumnem roku predložiti dogovor o glavnem kraju prebivališča otroka. Starši lahko na sodišču sklenejo tudi dogovor, na podlagi katerega ima eden od njiju izključno roditeljsko pravico ali pa je roditeljska pravica enega od njiju omejena na določene zadeve.

Od zakona o spremembi zakona o otrocih in imenih iz leta 2013 (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) lahko sodišče staršem dodeli skupno roditeljsko pravico navkljub željam enega ali obeh, če meni, da je skupna roditeljska pravica v otrokovo najboljšo korist. Starši se morajo nato dogovoriti, s kom bo otrok živel. Če skupna roditeljska pravica ni v otrokovo najboljšo korist, mora sodišče odločiti, kateremu od staršev se dodeli izključna roditeljska pravica.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Zakonec, ki je izključno ali pretežno kriv za razvezo, mora drugemu zakoncu plačevati zadostno preživnino, primerno njegovim življenjskim razmeram, če njegovi prihodki iz premoženja ali dohodki iz zaposlitve, ki jih je glede na okoliščine mogoče razumno pričakovati, ne zadostujejo. Če sta za razvezo kriva oba zakonca, vendar nobeden ne nosi pretežne krivde, se lahko zakoncu, ki se ne more preživljati sam, odobri prispevek k njegovemu preživljanju, če je to pravično glede na potrebe, premoženje in prihodke drugega zakonca. Vsaka taka obveznost je lahko časovno omejena. Pri sporazumni razvezi zakonske zveze se lahko zakonca prosto dogovorita, ali mora eden od njiju plačevati preživnino drugemu oziroma ali se oba odpovesta kakršnim koli preživninskim zahtevkom.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

V avstrijskem pravu take ureditve ni.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Glej odgovor na vprašanje 4.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Glej odgovor na vprašanje 4.

7 Kaj izraz „razveljavev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

V avstrijskem pravu o zakonski zvezi je predvidena „ničnost zakonske zveze“ (*Ehenichtigkeit*). Zakonska zveza je nična in neveljavna, če ni bila sklenjena v predpisani obliki, če je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze poslovno nesposoben, neprišteven ali začasno duševno moten ali če je bila zakonska zveza sklenjena izključno ali predvsem zato, da se enemu od zakoncev omogoči uporaba priimka drugega zakonca ali pridobitev državljanstva drugega zakonca brez namena vzpostavitve zakonske življenjske skupnosti. Zakonska zveza je prav tako nična in neveljavna, če je eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze živel v veljavni zakonski zvezi s tretjo osebo ali če je bila zakonska zveza sklenjena protizakonito med krvnima sorodnikoma. Zakonska zveza se lahko razveljavi s sodno odločbo, če je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze omejeno poslovno sposoben in njegov zakoniti zastopnik ni dal soglasja za sklenitev zakonske zveze; če ob sklenitvi zakonske zveze eden od zakoncev ni vedel, da vstopa v zakonsko zvezo, ali je to sicer vedel, vendar ni želel izjaviti, da je pripravljen stopiti v zakonsko zvezo; če je bil eden od zakoncev v zmoti glede identitete drugega zakonca; če je bil eden od zakoncev v zmoti glede okoliščin v zvezi z drugim zakoncem, ki bi ga, če bi vedel za dejansko stanje in lahko pravilno presodil posledice zakonske zveze, odvrnil od sklenitve zakonske zveze; če je zakonec v zakonsko zvezo privolil na podlagi naklepnega zavajanja glede bistvenih dejstev ali je bil protipravno (z grožnjami) prisiljen v sklenitev zakonske zveze.

8 Kakšni so pogoji za razveljavev zakonske zveze?

Glej odgovor na vprašanje 7.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če je zakonska zveza razglašena za nično, se obravnava, kot da ni bila nikoli sklenjena. Če je le eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze vedel, da je zakonska zveza nična in neveljavna, se za odnose med zakoncema s premoženjskoprnega vidika uporabljajo predpisi, ki veljajo v primeru razveze zakonske zveze. Otroci, rojeni v zakonski zvezi, se tudi po razglasitvi ničnosti zakonske zveze obravnavajo kot zakonski.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Razvezo, razveljavev ali razglasitev ničnosti zakonske zveze lahko odobrijo le sodišča, težave, povezane z razvezo zakonske zveze, pa se lahko razrešijo zunaj sodišča (npr. z mediacijo).

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Za spore v zvezi z razvezo, razveljavitvijo ali razglasitvijo ničnosti zakonske zveze ali obstojem ali neobstojem zakonske zveze so pristojna okrožna sodišča (*Bezirksgerichte*). Za take spore je izključno pristojno okrožno sodišče, v okrožju katerega imata ali sta imela zakonca zadnje skupno običajno prebivališče. Če ob vložitvi tožbe nobeden od zakoncev ni imel običajnega prebivališča v tem okrožju ali če nista imela skupnega običajnega prebivališča v Avstriji, je izključno pristojno sodišče v okrožju, kjer ima toženec običajno prebivališče, ali, če toženec nima običajnega prebivališča v Avstriji, sodišče v okrožju, kjer ima tožnik običajno prebivališče, ali, če tega ni, okrožno sodišče na Dunaju (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Taki spori spadajo v pristojnost avstrijskih sodišč, če je kateri koli od zakoncev avstrijski državljan, če ima toženec ali v primeru tožbe obeh zakoncev za razglasitev ničnosti vsaj eden od njiju običajno prebivališče v Avstriji ali če ima tožnik običajno prebivališče v Avstriji in sta bodisi oba zakonca imela svoje zadnje skupno običajno prebivališče v Avstriji bodisi je tožnik oseba brez državljanstva ali je bil ob sklenitvi zakonske zveze avstrijski državljan. Čeprav gre pri tem za izključno sodno pristojnost, se je mogoče dogovoriti o drugi pristojnosti.

Tožbe za razvezo zakonske zveze morajo biti v skladu s splošnimi formalnimi predpisi, ki se uporabljajo za vložitev tožbe. Predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze, o katerem se odloča v nepravdnem postopku, morata podpisati oba zakonca. V vseh primerih je treba priložiti poročni list. Priporočljivo je priložiti tudi kakršne koli druge dokumente v podporo zahtevku.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Za pravno pomoč je v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze mogoče zaprositi v skladu s splošnimi pravili o pravni pomoči (glej „Pravna pomoč – Avstrija“). V postopku za razvezo zakonske zveze je obveznost uporabe odvetnika relativna; stranko, ki ne želi sama nastopiti pred sodiščem, lahko zastopa le odvetnik.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo sodišča prve stopnje o razvezi, razveljavitvi ali razglasitvi ničnosti zakonske zveze ali o obstoju ali neobstoju zakonske zveze se je mogoče pritožiti pri ustreznem višjem sodišču, tj. pri deželnem sodišču (*Landesgericht*), ki deluje kot sodišče druge stopnje za pristojno okrožno sodišče (*Bezirksgericht*).

Revizija zoper sodbo pritožbenega sodišča je dopustna le, če je odločitev odvisna od odgovora na materialnopravno ali procesnopravno vprašanje, ki je pomembno v smislu ohranitve pravne enotnosti, pravne varnosti ali pravnega razvoja, ker na primer odločitev pritožbenega sodišča odstopa od sodne prakse vrhovnega sodišča, ali če taka sodna praksa ne obstaja ali ni enotna.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Od 1. marca 2001 priznavanje sodnih odločb o razvezi zakonske zveze med državami članicami Evropske unije (z izjemo Danske) temelji na [Uredbi Sveta \(ES\) št. 1347/2000](#) z dne 29. maja 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL L 160, 30.6.2000, str. 19). V skladu s to uredbo, znano kot uredba Bruselj II, posebna odločba o priznanju odločbe o razvezi zakonske zveze, izdane v drugi državi članici, ni več potrebna. Namesto tega morajo posamezna sodišča ali upravni organi priznanje sodne odločbe obravnavati kot predhodno vprašanje v sodnem postopku. To velja zlasti za preverjanje, ki ga opravi matični urad, da bi ugotovil, ali razveza zakonske zveze, odobrena v drugi državi članici, omogoča ponovno sklenitev zakonske zveze.

Vsaka stranka, ki ima pravni interes, lahko zaprosi za izjavo, da je treba sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, izdano v tujini, priznati ali da se je ne sme priznati. Postopek za priznanje/zavrnitev priznanja tujih sodnih odločb o obstoju zakonske zveze načeloma poteka pred okrožnim sodiščem. Prošnje za priznanje ali zavrnitev priznanja tuje sodne odločbe o razvezi zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču v okrožju, kjer ima vložnik običajno prebivališče, ali, če nima običajnega prebivališča v Avstriji, pri sodišču v okrožju, kjer ima nasprotna stranka običajno prebivališče, ali, če tega ni, pri okrožnem sodišču na Dunaju (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*).

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Glej odgovor na vprašanje 14. Listine, ki jih je treba predložiti, so navedene v členu 32 uredbe [Bruselj II](#).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Pravo, ki se uporablja za pogoje za razvezo zakonske zveze, je določeno v skladu z Uredbo Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti (UL L 343, 29.12.2010, str. 10), znano kot uredba Rim III. Zakonca lahko izbereta pravo, ki ga želita uporabiti. To je lahko pravo države, kjer imata ob izbiri prava običajno prebivališče, ali pravo države, kjer sta imela zadnje običajno prebivališče, če ima eden od njiju ob izbiri prava še vedno tam običajno prebivališče, ali pravo države, katere državljan je eden od zakoncev ob izbiri prava, ali pravo države, v kateri je vložena zahteva. Če zakonca ne izbereta prava, se uporablja pravo države, kjer imata zakonca ob vložitvi zahteve običajno prebivališče, ali, če nimata običajnega prebivališča, pravo države, kjer sta zakonca imela zadnje običajno prebivališče, pod pogojem, da je njuno običajno prebivališče v navedeni državi prenehalo največ eno leto pred vložitvijo zahteve in ima eden od zakoncev ob vložitvi zahteve tam še vedno običajno prebivališče, ali, če tega ni, pravo države, ki ji oba zakonca pripadata ob vložitvi zahteve, ali pravo države, v kateri je vložena zahteva.

Zadnja posodobitev: 16/10/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [pl](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Razveza zakonske zveze - Poljska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Sodišče izda odločbo o razvezi zakonske zveze, s katero ugotovi, ali je eden od zakoncev odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, in če je, kateri. Sodišče ne odloča o odgovornosti, če tako zahtevata oba zakonca.

Za razvezo zakonske zveze ni potrebno predhodno prenehanje življenjske skupnosti.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlog za razvezo zakonske zveze je popolna in nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze. Izpolnjena morata biti oba pogoja (člen 56(1) zakonika o družini in skrbništvu).

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

V treh mesecih po pravnomočnosti odločbe o razvezi lahko razvezani zakonec, ki je ob sklenitvi zakonske zveze spremenil priimek, s predložitvijo izjave volje vodji matičnega urada znova prevzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze.

Razvezana zakonca lahko skleneta novo zakonsko zvezo.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

S sklenitvijo zakonske zveze se po zakonu vzpostavi skupno premoženje zakoncev, ki zajema njuno pridobljeno premoženje (zakonsko skupno lastništvo). Zakonsko skupno lastništvo preneha z razvezo zakonske zveze, tj. ko odločba o razvezi zakonske zveze postane pravnomočna.

Sodišče lahko na zahtevo enega od zakoncev skupno premoženje razdeli v odločbi o razvezi zakonske zveze. Pridobljeno premoženje zakoncev sestavljajo predmeti, ki jih eden od zakoncev ali oba zakonca pridobita med zakonskim skupnim lastništvom.

Oba zakonca imata enaka deleža na skupnem premoženju.

Kateri koli od zakoncev lahko iz utemeljenih razlogov od sodišča zahteva, naj se pri delitvi skupnega premoženja upošteva, koliko je vsak zakonec prispeval k pridobitvi zadevnega premoženja.

Kadar imata zakonca skupno prebivališče, lahko sodišče v odločbi o razvezi odloči tudi o načinu uporabe tega prebivališča v obdobju, v katerem v njem še naprej prebivata skupaj. Če tako zahtevata oba zakonca, lahko sodišče skupno prebivališče razdeli ali ga dodeli enemu od zakoncev, če se drugi zakonec strinja s tem, da ga zapusti brez zagotovitve nadomestnega prebivališča.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče v odločbi o razvezi odloči o starševski odgovornosti v zvezi s skupnimi mladoletnimi otroki zakoncev ter stikih med starši in otroki. Določi tudi znesek, ki ga morata zakonca plačevati za preživljanje in vzgojo otrok (člen 56(1) zakonika o družini in skrbništvu).

Izvajanje starševske odgovornosti lahko dodeli enemu od staršev, pri čemer starševsko odgovornost drugega starša omeji na posamezne obveznosti in pravice v zvezi z otrokom(-ki).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonec, za katerega se ne ugotovi, da je izključno odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, in ki ima finančne težave, lahko od drugega zakonca zahteva preživnino v skladu s svojimi razumnimi potrebami ter možnostjo pridobivanja dohodka in finančno sposobnostjo drugega zakonca (člen 60 (1) zakonika o družini in skrbništvu).

Če se zaradi razveze zakonske zveze bistveno poslabša finančni položaj zakonca, ki ni odgovoren za nevdržnost zakonske zveze, mora zakonec, za katerega se ugotovi, da je izključno odgovoren za nevdržnost zakonske zveze, zagotoviti sredstva, s katerimi se pokrijejo potrebe drugega zakonca, tudi če ta nima finančnih težav (člen 60(2) zakonika o družini in skrbništvu).

Preživninska obveznost preneha, ko zakonec, ki prejema preživnino, sklene novo zakonsko zvezo. Kadar se ugotovi, da zakonec, ki mora plačevati preživnino, ni izključno odgovoren za nevdržnost zakonske zveze, zadevna obveznost preneha pet let po razvezi zakonske zveze (člen 60(3) zakonika o družini in skrbništvu).

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

To je formalno prenehanje življenjske skupnosti, tj. na podlagi sodne odločbe v skladu s členom 61(1) do (6) zakonika o družini in skrbništvu.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoj za prenehanje življenjske skupnosti je popolna nevdržnost zakonske zveze.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti so enake kot pri razvezi zakonske zveze, vendar zakonca ne moreta skleniti nove zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ pomeni razveljavitev vseh posledic zakonske zveze za nazaj, razen statusa otrok iz razveljavljene zakonske zveze, ki ohranijo status zakonskih otrok.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razlogi za razveljavitev zakonske zveze, ki so navedeni v zakoniku o družini in skrbništvu, so:

eden od zakoncev ni dopolnil zakonsko določene starosti za sklenitev zakonske zveze (člen 10 zakonika o družini in skrbništvu),

eden od zakoncev je popolnoma poslovno nesposoben (člen 11 zakonika o družini in skrbništvu),

eden od zakoncev je duševni bolnik ali ima motnjo v duševnem razvoju (člen 12 zakonika o družini in skrbništvu),

zakonska zveza je bila sklenjena v času, ko je še trajala prejšnja zakonska zveza katerega izmed zakoncev (člen 13 zakonika o družini in skrbništvu),

zakonca sta sorodnika v ravni ali stranski vrsti (bratje in sestre, vključno s polbrati in polsestrami ter zunajzakonskimi brati in sestrami) ali sta v svaštvu v ravni vrsti (člen 14 zakonika o družini in skrbništvu),

zakonca sta posvojenec in posvojitelj (člen 15 zakonika o družini in skrbništvu),

predložitev izjave, da je zakonec sklenil zakonsko zvezo v stanju, v katerem ni bil sposoben sprejemati zavestnih odločitev iz katerega koli razloga, da je bil pri sklenitvi zakonske zveze v zmoti o osebi drugega zakonca ali da je zakonsko zvezo sklenil pod vplivom protipravne grožnje (člen 15(1) zakonika o družini in skrbništvu).

Vsi navedeni razlogi morajo obstajati ob sklenitvi zakonske zveze.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Odločba o razveljavitvi zakonske zveze je konstitutivna in ima posledice za tretje osebe (*erga omnes*). Ima dve vrsti posledic:

ex tunc, tj. posledice za nazaj do datuma sklenitve zakonske zveze, npr. zakonca prevzmeta zakonski stan, ki sta ga imela pred sklenitvijo zakonske zveze, in ponovno prevzmeta svoj prejšnji priimek; svaštvo med zakoncem in družino drugega zakonca preneha, zakonito dedovanje pa ni mogoče;

ex nunc, tj. posledice, ki nastopijo šele po pravnomočnosti odločbe o razveljavitvi zakonske zveze, npr. v zvezi s premoženjskimi razmerji.

Posledice razveljavitve zakonske zveze za odnos med zakoncema in otroki iz njune zakonske zveze ter za premoženjska razmerja med zakoncema so urejene z zadevnimi predpisi o razvezi zakonske zveze. Pomembno je, da se šteje, da je zakonec, ki je zakonsko zvezo sklenil v slabi veri, odgovoren za nevdržnost zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Zakoncem na Poljskem je na voljo družinska mediacija. Namenjena je predvsem taki rešitvi sporov med zakoncema, da se prepreči razveza zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, in sporazumni določitvi pogojev razveze zakonske zveze (premoženjske zadeve, varstvo otrok). Mediacijo zagotavljajo predvsem nevladne organizacije, ustanove in Cerkev.

Zakonci, ki so v zakonskem sporu, so upravičeni do različnih oblik družinske terapije in lahko poiščejo pomoč psihologov, psihoterapevtov, skupin za pomoč itd.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevke za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču (*sąd okręgowy*), ki je pristojno glede na kraj zadnjega skupnega prebivališča zakoncev. Če to ni mogoče, je treba zahtevke vložiti pri okrožnem sodišču, ki je pristojno glede na kraj prebivališča vložnika.

Za takšne zahtevke se zaračuna sodna taksa. Vendar lahko stranka, ki zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati takse, pri sodišču vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitve plačila sodnih stroškov, sodišče pa lahko zaprosi tudi, naj imenuje odvetnika za zastopanje po uradni dolžnosti.

Zahtevku je treba priložiti naslednje dokumente: kopije dokumentov o osebnem stanju (poročni list, rojstni listi otrok), dokazila o zaslužku (dohodku), dokument, s katerim stranka pooblasti odvetnika za zastopanje (če je stranka sama izbrala svojega odvetnika), in katera koli druga potrdila (zdravniška potrdila, upravne odločbe itd.), ki so lahko pomembna za zadevo.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Glej točko 11.

Oseba, ki vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitve plačila sodnih stroškov ali imenovanje odvetnika po uradni dolžnosti, ji mora priložiti izjavo o finančnem položaju (na ustreznem obrazcu, ki je na voljo pri sodišču).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, v vseh teh primerih je mogoče vložiti pritožbo pri drugostopenjskem sodišču. Zakonca se lahko zoper odločbo okrožnega sodišča pritožita pri pritožbenem sodišču.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (v nadaljnjem besedilu: Uredba Bruselj IIa) se take odločbe na Poljskem samodejno priznajo, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek (člen 21 Uredbe Bruselj IIa).

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Katera koli zainteresirana stran lahko zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe (člen 21(3) Uredbe Bruselj IIa). Na Poljskem se taki zahtevki predložijo okrožnim sodiščem. Krajevna pristojnost se določi glede na običajno prebivališče osebe, zoper katero se vlaga zahtevka za izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe. Kadar nobeden od navedenih krajev ni na Poljskem, se krajevna pristojnost določi po kraju izvršitve (člen 29(2) Uredbe Bruselj IIa).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Poljska je pogodbenica številnih mednarodnih sporazumov, s katerimi je urejeno to vprašanje. Taki predpisi imajo prednost pred poljskim mednarodnim zasebnim pravom. Kadar imata zakonca različno državljanstvo, se tako lahko uporabijo različni predpisi. Če ni sklenjen mednarodni sporazum, se uporabi zakon o mednarodnem zasebnem pravu z dne 14. februarja 2011. V skladu s členom 54 tega zakona se zakonska zveza razveže na podlagi skupnega nacionalnega prava zakoncev, ki se uporabi ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze. Če zakonca nimata skupnega nacionalnega prava, se uporabi pravo države, v kateri oboje zakonca prebivata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze. Če ob vložitvi takega zahtevka nimata skupnega prebivališča, se uporabi pravo zadnje države, v kateri sta imela skupno prebivališče, če ima eden od zakoncev tam še vedno običajno prebivališče. V drugih primerih se zakonska zveza razveže na podlagi poljskega prava.

Zadnja posodobitev: 03/12/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[pt\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Razveza zakonske zveze - Portugalska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Portugalskem se lahko razveza zakonske zveze doseže sporazumno ali na podlagi tožbe.

Prvi način predvideva sporazum zakoncev v zvezi s prenehanjem zakonske zveze ter načeloma plačevanjem preživnine zakoncu, ki jo potrebuje, izvajanjem starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki in odločitvijo o družinskem domu.

Razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe na sodišču zahteva eden od zakoncev na podlagi pravno ugotovljenih dejstev, ki ne glede na krivdo, pripisano zakoncema, dokazujejo nevdržnost zakonske zveze.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

V postopku sporazumne razveze zakonske zveze zakoncema ni treba razkriti razloga za vložitev zahtevka.

Razlogi za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe so tudi:

- (a) dejansko enoletno prenehanje življenjske skupnosti. Prenehanje življenjske skupnosti se za te namene šteje za dejansko, kadar zakonca ne živita več v skupnem gospodinjstvu in ga eden ali oboje zakonca ne nameravata ponovno vzpostaviti;
- (b) sprememba duševnih sposobnosti drugega zakonca, kadar traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja;
- (c) odsotnost zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta;
- (d) katero koli drugo dejstvo, ki ne glede na krivdo, ki se pripisuje zakoncema, dokazuje nevdržnost zakonske zveze.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Z razvezo zakonske zveze zakonska zveza preneha. Razveza ima enake pravne učinke kot prenehanje zakonske zveze zaradi smrti, razen izjem, določenih v zakonodaji.

Učinki razveze zakonske zveze nastanejo, ko zadevna sodna odločba postane dokončna in pravnomočna, v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema pa veljajo od datuma vložitve tožbe.

Če se v postopku dokaže dejansko prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj učinki razveze zakonske zveze veljajo od datuma prenehanja življenjske skupnosti, kot je ugotovljen v sodni odločbi.

Kljub razvezi zakonske zveze lahko zakonec, ki je prevzel priimek drugega zakonca, ta priimek obdrži, če to ob upoštevanju navedenih razlogov odobri drugi zakonec ali sodišče. Nekdanji zakonec lahko to odobri z notarsko listino, izjavo v postopku (v postopku evidentirana pisna izjava volje, ki jo izkaže stranka) ali izjavo pred matičarjem. Zahtevka za odobritev sodišča v zvezi z uporabo priimka nekdanjega zakonca se lahko vložijo v postopku razveze zakonske zveze ali ločenem postopku, tudi po tem, ko je bila razveza zakonske zveze že razglašena.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

V primeru razveze zakonske zveze nobeden od zakoncev ne more prejeti več, kot bi prejel, če bi bila zakonska zveza sklenjena na podlagi ureditve skupnega lastništva nad naknadno pridobljeno lastnino.

Vsak zakonec izgubi vse prejemke, ki jih je ali bo prejel od drugega zakonca ali tretje osebe v zvezi z zakonsko zvezo ali zakonskim stanom, ne glede na to, ali je bilo to sklenjeno pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej. Dajalec lahko določi, da prejemek pripade otrokom iz zakonske zveze.

Učinki razveze zakonske zveze v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema nastanejo, ko sodna odločba o razvezi postane dokončna in pravnomočna, vendar veljajo od datuma vložitve tožbe.

Če je v postopku dokazano dejansko prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj učinki razveze zakonske zveze veljajo od datuma prenehanja življenjske skupnosti, kot je ugotovljen v sodni odločbi.

Sodišče lahko da enemu od zakoncev na podlagi njegovega zahtevka v najem družinski dom, ki je skupna last ali last drugega zakonca, pri tem pa upošteva zlasti potrebe posameznega zakonca in interes zakonskih otrok. Pri najemu veljajo pravila za najem stanovanja, vendar lahko sodišče po zaslišanju zakoncev določi pogoje sporazuma in najem na zahtevo najemodajalca prekine, kadar poznejše okoliščine to utemeljujejo. Ureditve, ki je določena bodisi z odobritvijo sporazuma med zakoncema bodisi s sodno odločbo, se lahko spremeni v skladu s splošnimi pogoji nepravdnega postopka.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

V primeru razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti, razglasitve ničnosti ali razveljavitve zakonske zveze se ureditev v zvezi z otrokom, njegova preživnina in oblika plačevanja preživnine urejajo s sporazumom med staršema, ki ga odobri sodišče (ali matičar pri postopkih prenehanja življenjske skupnosti in sporazumne razveze zakonske zveze).

Če sporazuma ni, sodišče odloči v skladu z interesi mladoletnika, vključno z ohranitvijo tesnih odnosov z obema staršema, spodbujanjem in sprejemanjem dogovorov ali odločanjem, ki spodbuja številne priložnosti za stike z obema staršema in delitev odgovornosti med njima. Pravica do vzgoje in varstva mladoletnika se lahko dodeli kateremu koli od staršev, tretji osebi ali ustanovi za prevzgojo ali varstvo.

Za več informacij glej informativni list, ki se nanaša na „Starševsko odgovornost“.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Po razvezi zakonske zveze morata oba zakonca prispevati k svojemu preživljanju. Do preživitine sta upravičena oba zakonca, ne glede na vrsto razveze zakonske zveze. Iz očitnih razlogov pravičnosti se lahko pravica do preživitine zavrne.

Sodišče mora pri določitvi zneska preživitine upoštevati trajanje zakonske zveze, prispevek k družinskim financam, starost in zdravstveno stanje zakoncev, njuno poklicno usposobljenost in možnost zaposlitve, čas, ki ga bosta verjetno morala nameniti vzgoji skupnih otrok, njun dohodek in druge prihodke ter na splošno vse okoliščine, ki vplivajo na potrebe zakonca, ki prejema preživitino, in zmožnosti osebe, ki jo plačuje.

Sodišče mora dati prednost preživitinskim obveznostim, ki se nanašajo na otroka preživitinskega zavezanca, pred obveznostjo do nekdanjega zakonca, ki izhaja iz razveze zakonske zveze.

Prejemnik preživitine nima pravice zahtevati ohranitve življenjskega standarda, ki sta ga zakonca uživala med trajanjem zakonske zveze.

Za več informacij glej informativni list, ki se nanaša na „Preživitino“.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

S prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza ne preneha, prenehata pa obveznost skupnega gospodinjstva in obveznost pomoči, ne da bi to posegalo v pravico do preživitine.

Kar zadeva premoženje, ima prenehanje življenjske skupnosti enake učinke, kot bi jih imelo prenehanje zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča s spravo zakoncev ali razvezo zakonske zveze.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Razlogi za prenehanje življenjske skupnosti, naj se ta konča na podlagi tožbe ali sporazumno, so smiselno enaki kot razlogi za razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Kot je navedeno v odgovoru na vprašanje 4, s prenehanjem življenjske skupnosti prenehata obveznosti skupnega gospodinjstva in pomoči, ne da bi to posegalo v pravico do preživitine. Kar zadeva premoženje, ima prenehanje življenjske skupnosti učinke, ki bi jih imelo prenehanje zakonske zveze.

Za prenehanje življenjske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe o razvezi zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko spremeni v razvezo zakonske zveze, čeprav ni pogoj ali faza v postopku razveze zakonske zveze.

Če v enem letu od dokončnosti in pravnomočnosti sodbe o prenehanju življenjske skupnosti (sporazumno ali na podlagi tožbe) med zakoncema ni prišlo do sprave, lahko kateri koli od njiju zahteva, naj se prenehanje življenjske skupnosti spremeni v razvezo zakonske zveze. Če spremembo zahtevata oba zakonca, navedeni čas ni potreben in se sodba izda takoj.

Če spremembo zahteva eden od zakoncev, je drugi osebno ali po pravnem zastopniku pozvan, naj v 15 dneh vloži pritožbo – ki lahko temelji samo na spravi med zakoncema. Sodnik po predstavitvi dokazov odloči o pritožbi v 15 dneh.

Sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze se lahko zahteva tudi na katerem koli matičnem uradu. Pri matičnem uradu je treba predložiti dejansko in pravno utemeljen zahtevek, pri čemer je treba zagotoviti dokaze in priložiti dokazila.

Nasprotna stranka se pozove, naj v 15 dneh vloži pritožbo, predloži dokaze in priloži dokazila.

Če pritožba ni vložena in se šteje, da so dejstva, ki jih je navedel tožnik, potrjena, matičar po preverjanju, ali so zakonske zahteve izpolnjene, razglasi zahtevek za odobren.

Če je vložena pritožba, matičar določi datum spravnega poskusa, ki mora biti v 15 dneh, odredi pa lahko tudi izvedbo pravnih dejanj in predložitve dokazov, potrebnih za preverjanje pravnih zahtev.

Če nasprotna stranka vloži pritožbo in se izkaže, da dogovora ni mogoče doseči, sta stranki pozvani, naj v osmih dneh vložita procesni vlogi in zahtevata predložitve novih dokazov. Zadeva se nato predloži prvostopenjskemu sodišču, ki je pristojno za zadevo na območju sedeža matičnega urada.

Ko je zadeva predložena sodišču, sodnik odredi predložitve dokazov in razpiše obravnavo.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ pomeni prenehanje pravnih učinkov zakonske zveze s sklicevanjem na resne pomanjkljivosti, ki vplivajo nanjo.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razveljavijo se lahko zakonske zveze, sklenjene v naslednjih okoliščinah:

- (a) če obstaja razlog za razveljavitev (absolutni ali relativni);
- (b) ob odsotnosti volje ali v primeru zavednosti na podlagi zmote ali prisile s strani enega ali obeh zakoncev;
- (c) brez navzočnosti prič, kadar se zahtevajo po zakonu.

Absolutni razlogi za razveljavitev, ki zadevni osebi preprečujejo sklenitev zakonske zveze s katero koli drugo osebo:

- (a) če gre za osebo, mlajšo od 16 let;
- (b) če gre za osebo z znano demenco, tudi v obdobju prisebnosti, ali v primeru sodne prepovedi ali nezmožnosti zaradi duševne motnje;
- (c) če gre za osebo, ki še ni končala prejšnjega zakona, sklenjenega katoliško ali civilno, tudi če zadevni vpis v matični register ni bil opravljen.

Relativni razlogi za razveljavitev, ki zadevnim osebam preprečujejo medsebojno sklenitev zakonske zveze:

- (a) sorodstvo v ravni črti;
- (b) sorodstvo v drugem kolenu stranske črte;
- (c) svaštvo v ravni črti;
- (d) predhodna obsodba enega od zakoncev kot storilca ali sotorilca pri poskusu, tudi če ni bil uspešen, umora zakonca nasprotne stranke.

Zakonska zveza se lahko razveljavi zaradi odsotnosti volje:

- (a) če se ob sklenitvi zakonske zveze ena od strank ni zavedala svojih dejanj zaradi nenamerne nezmožnosti ali drugih vzrokov;
- (b) če je bila ena od strank zavedena glede fizične identitete nasprotne stranke;
- (c) če je bila izjava volje izsiljena s fizično prisilo;
- (d) če je bila izjava volje hlinjena.

Napačna izjava volje je upoštevna za namene razveljavitve samo, če temelji na bistvenih značajskih lastnostih drugega zakonca in je dokazano, da zakonska zveza brez nje razumno ne bi bila sklenjena.

Zakonske zveze, sklenjene pod moralno prisilo, se lahko razveljavijo, če se eni od strank resno in protipravno grozi in se upravičeno boji spolnega odnosa.

Če kdo zavestno in protipravno izsili izjavo volje od druge stranke z obljubo, da jo bo rešil nepredvidljive škode ali škode, ki bi jo povzročili drugi, to ustreza protipravni grožnji.

Izjava volje ob sklenitvi zakonske zveze pomeni domnevo, da se zakonca želita poročiti ter da njuna izjava volje ni dana v zmoti ali pod prisilo.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Razveljavitev civilne zakonske zveze, če sta jo obe stranki sklenili v dobri veri, učinkuje v razmerju do obeh strank in do tretjih oseb, ko zadevna sodna odločba postane dokončna in pravnomočna.

Če je zakonsko zvezo v dobri veri sklenil samo en zakonec, potem lahko samo ta zahteva ugodnosti zakonskega stanu in jih uveljavlja proti tretjim osebam, če to samo kaže odnos med zakoncema.

Šteje se, da je zakonec, ki se ob sklenitvi zakonske zveze upravičeno ni zavedal prevare, zaradi katere je ta nična ali razveljavljena, ali čigar izjava volje je bila izsiljena s fizično ali moralno prisilo, zakonsko zvezo sklenil v dobri veri.

Državna sodišča so izključno odgovorna za sodno poznavanje dobre vere. Dobra vera zakoncev se domneva.

Če je bila zakonska zveza razglašena za nično ali razveljavljeno, dobroverni zakonec po tem, ko odločba postane dokončna in pravomočna, ali po evidentiranju odločbe obdrži pravico do preživitve.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Pred začetkom postopka za razvezo zakonske zveze mora matični urad ali sodišče zakonca seznaniti z obstojem in cilji služb za družinsko mediacijo.

Družinska mediacija je nesodni način reševanja sporov v okviru družinskih razmerij, pri katerem stranki z osebnim in neposrednim sodelovanjem ter ob pomoči mediatorja poskušata doseči dogovor.

Z uporabo tega alternativnega načina reševanja sporov je mogoče rešiti spore, ki izhajajo iz ureditve, spremembe in neizvajanja starševske odgovornosti, razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti, spremembe prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze, sprave zakoncev, ki živita ločeno, dodelitve in spremembečasne ali dokončne preživitve, dodelitve družinskega doma, zavrnitve pravice do uporabe priimka drugega zakonca in dovoljenja za uporabo priimka nekdanjega zakonca.

Družinski mediator je strokovnjak, ki je pridobil licenco ministrstva za pravosodje [*Ministério da Justiça*] ter je pristojen za to, da neodvisno in nepristransko vodi razgovore, na katerih pomaga strankama doseči medsebojni sporazum.

Predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze se vložijo pri matičnem uradu, razen v primeru sporazuma, doseženega v okviru postopka razveze zakonske zveze na podlagi tožbe, pri čemer je treba predlogu za sporazumno razvezo zakonske zveze priložiti podroben seznam skupnega premoženja, sporazum v zvezi s prihodnostjo družinskega doma, sporazum o plačevanju preživitve zakoncu, ki jo potrebuje, potrdilo o sodbi, ki ureja izvajanje starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, če jih zakonca imata, ali sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, kadar imata zakonca mladoletne otroke in sodišča prej o tem še niso razsodila.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Sporazumno prenehanje življenjske skupnosti in razveza zakonske zveze

Zahtevek za sporazumno prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze sporazumno vložita oba zakonca na matičnem uradu. Zahtevku je treba priložiti naslednje dokumente:

- (a) podroben seznam skupnega premoženja z navedbo posameznih vrednosti, ali če se zakonca odločita, da bosta to imetje delila, sporazum o delitvi ali vloga za pripravo takega sporazuma;
- (b) potrdilo o sodbi, s katero se ureja izvajanje starševske odgovornosti, ali sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, kadar imata zakonca mladoletne otroke in sodišča prej o tem še niso razsodila;
- (c) sporazum o plačevanju preživitve zakoncu, ki jo potrebuje;
- (d) sporazum v zvezi z razpolaganjem z družinskima domom;
- (e) potrdilo o predporočni pogodbi, če ta obstaja.

Razen če iz predloženih dokumentov ni razvidno drugače, se šteje, da veljajo sporazumi za čas postopka in obdobje po njem.

Postopek sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze se začne z vložitvijo zahtevka, ki ga podpišeta zakonca ali njuna zastopnika, pri matičnem uradu. Zahtevku se priložijo zgoraj navedeni dokumenti in potrjen izvod izpisa iz poročne matične knjige.

Matičar po prejemu zahtevka povabi zakonca, da se udeležita razgovora, na katerem morajo preveriti, ali so izpolnjene pravne zahteve. Tam se zakonca tudi obvestita o obstoju služb za družinsko mediacijo; če se še vedno nameravata razvezati, se proučijo sporazumi, zakonca pa sta pozvana k njihovi spremembi, če ne varujejo ustreznih interesov enega od njiju ali otrok. V ta namen se lahko opravijo pravna dejanja in pridobijo dokazi. Če so izpolnjene pravne zahteve in upoštevani zgoraj navedeni postopki, matičar zahtevku ugoditi.

Če se predloži sporazum o izvajanju starševske odgovornosti v zvezi z mladoletnimi otroki, se postopek posreduje državnemu tožilstvu na sodišču prve stopnje, pristojnem za obravnavo zadeve v okrožju, v katerem je matični urad, da bi se ta v zvezi s sporazumom izrekel v 30 dneh.

Če državno tožilstvo meni, da sporazum ne varuje primerno interesov mladoletnih otrok, ga lahko vložnika ustrezno spremenita ali predložita nov sporazum. V ta novi sporazum se javnemu tožilstvu omogoči nov vpogled. Če državno tožilstvo meni, da sporazum primerno varuje interese mladoletnih otrok, ali sta zakonca spremenila sporazum v skladu s pogoji, ki jih je določilo javno tožilstvo, se razglasi razveza zakonske zveze.

V primerih, ko se vložnika ne strinjata s spremembami, ki jih je določilo državno tožilstvo, in se še vedno nameravata razvezati, in/ali predloženi sporazumi ne varujejo zadostno interesov enega od zakoncev, se zahtevku ne ugoditi, postopek razveze pa se posreduje sodišču v okrožju, v katerem je matični urad. Sodnik po prejemu zadeve prouči sporazume, ki sta jih predložila zakonca, ter ju pozove k njihovi spremembi, če ne varujejo interesov enega od njiju ali njunih otrok.

Nato opredeli posledice razveze zakonske zveze v zvezi z vprašanji, ki jih zakonca nista spremenila. Če kateri od sporazumov ne varuje zadostno interesov katerega od zakoncev, lahko v ta namen in za proučitev predloženih sporazumov odredi izvedbo dejanj in predložitev potrebnih dokazov. Ob opredeljevanju posledic razveze zakonske zveze mora sodnik ne samo spodbujati sporazum zakoncev, ampak ga tudi upoštevati.

Nato se sporazumna razveza zakonske zveze razglasi in vpiše v ustreznih register.

Zahtevek za sporazumno prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze se predloži sodišču, če mu stranki ne priložita zgoraj navedenih dokumentov.

V tem primeru se zahtevek za razvezo zakonske zveze vložijo pri sodišču. Sodnik po prejemu zahtevka prouči sporazume, ki sta jih predložila zakonca, ter ju pozove k njihovi spremembi, če ne varujejo interesov enega od njiju ali njunih otrok. Sodnik opredeli posledice razveze zakonske zveze v zvezi z vprašanji, o katerih se zakonca nista sporazumela, in lahko v ta namen in za proučitev predloženih sporazumov odredi izvedbo dejanj in predložitev potrebnih dokazov. Pri opredelitvi posledic razveze zakonske zveze mora sodnik ne samo spodbujati sporazum zakoncev, ampak ga tudi upoštevati. Nato se sporazumna razveza zakonske zveze razglasi in vpiše v ustreznih register.

Prenehanje življenjske skupnosti ali razveza zakonske zveze na podlagi tožbe

Tožbe za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze se vložijo pri družinskem sodišču, ali, kadar to ne obstaja, krajevno pristojnem okrožnem sodišču. Krajevna pristojnost je opredeljena glede na stalno ali začasno prebivališče vložnika (osebe, ki začne postopek).

Za prenehanje življenjske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe o razvezi zakonske zveze.

Prenehanje življenjske skupnosti se konča s spravo zakoncev ali razvezo zakonske zveze.

Kateri koli od zakoncev lahko vloži tožbo za razvezo zakonske zveze zaradi dejanskega enoletnega prenehanja življenjske skupnosti, spremembe duševnih sposobnosti drugega zakonca, ki traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja, odsotnosti zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta, in drugih dejstev, ki ne glede na krivdo, ki se pripisuje zakoncema, dokazujejo nevzdržnost zakonske zveze.

Prizadeti zakonec ima pravico, da pod splošnimi pogoji civilne odgovornosti in na rednih sodiščih zahteva odškodnino za škodo, ki jo je povzročil drugi zakonec.

Zakonec, ki je vložil tožbo za razvezo zakonske zveze zaradi spremembe duševnih sposobnosti drugega zakonca, mu mora plačati odškodnino za osebno škodo, povzročeno z razvezo zakonske zveze; zahtevek je treba vložiti v samem postopku razveze.

Če sta razloga za razvezo zakonske zveze sprememba duševnih sposobnosti drugega zakonca, ki traja več kot eno leto in zaradi svoje resnosti ogroža možnost skupnega življenja, ali odsotnost zakonca brez novic o njem za obdobje najmanj enega leta, lahko tožbo za razvezo zakonske zveze vloži samo zakonec, ki se sklicuje na spremembo duševnih sposobnosti ali odsotnost drugega zakonca.

Če je zakoncu, ki bi lahko vložil tožbo za razvezo zakonske zveze, to prepovedano, lahko tožbo vložijo njegov pravni zastopnik s dovoljenjem družinskega sveta; če je pravni zastopnik drugi zakonec, lahko tožbo v imenu imetnika procesnega upravičenja vložijo kateri koli njegov sorodnik v ravni črti ali do tretjega kolena v stranski črti, če to prav tako dovoli družinski svet.

Pravica do razveze zakonske zveze se s smrtjo ne prenese, vendar lahko dediči tožnika nadaljujejo tožbo za namene zapuščine, če tožnik umre med postopkom; v enakem smislu se lahko tožba nadaljuje zoper dediče nasprotne stranke.

Sodnik po vložitvi zahtevka, če je tožba dopustna, določi datum pravnega poskusa, tožnik in nasprotna stranka pa se pozoveta k osebni udeležbi.

Če sprava ni uspešna, poskuša sodišče doseči soglasje zakoncev za sporazumno razvezo zakonske zveze. Če se soglasje doseže ali se zakonca kadar koli med postopkom odločita za sporazumno razvezo zakonske zveze, se smiselno nadaljuje postopek za navedeno vrsto razveze.

Če sodnik ne more pridobiti soglasja zakoncev glede sporazumne razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, poskuša doseči dogovor zakoncev o preživitvi in ureditvi izvajanja starševske odgovornosti. Po potrebi si prav tako prizadeva za dogovor zakoncev o uporabi družinskega doma med trajanjem postopka.

Stranki se lahko pri poskusu sprave ali na kateri koli drugi stopnji postopka dogovorita o sporazumni razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti, če so izpolnjene potrebne zahteve.

Če ena od strank ne da soglasja ali se izkaže, da sprava ni mogoča, sodnik pozove nasprotno stranko, naj v 30 dneh vloži odgovor na tožbo; ob obvestitvi se nasprotni stranki izroči dvojniki prvotne tožbe.

Če ni znano, kje je nasprotna stranka, če so izčrpane vse možnosti, ki jih procesno pravo določa za njeno iskanje, in so se vse izkazale za enako neučinkovite, se datum, določen za spravo, razveljavi, nasprotna stranka pa se z javno objavo pozove k predložitvi odgovora na tožbo.

Po izteku roka za predložitev odgovora na tožbo se postopek nadaljuje v skladu s pogoji rednega postopka. Med postopkom se opredeli predmet spora in navede dokazna podlaga. Zaključna obravnava v tem postopku poteka hkrati s predložitvijo dokazov. Po koncu zaključne obravnave se zadeva konča in pošlje sodniku, ta pa v 30 dneh izda sodno odločbo.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko zahteva z nasprotno pritožbo, tudi če je tožnik vložil tožbo za razvezo zakonske zveze; če je tožnik vložil tožbo za prenehanje življenjske skupnosti, lahko nasprotna stranka prav tako vloži nasprotno tožbo za razvezo zakonske zveze. V teh primerih je treba razglasiti razvezo zakonske zveze, če se ugotovi tožbenemu zahtevku in nasprotni tožbi.

Razveljavitev zakonske zveze

Razveljavitev zakonske zveze ni mogoče uveljavljati v nobenem primeru, sodno ali zunajsodno, dokler ni razveljavitev priznana s sodbo v posebnem postopku za ta namen.

Tak postopek se začne pri sodišču za družinske zadeve in mladoletnike s predložitvijo začetne vloge, v kateri se v obliki trditev strank opredelita stranki, opišejo ustrezna dejstva in na koncu navede zahtevek.

Procesno upravičenje za vložitev take tožbe je odvisno od podlage za zahtevek (*glej odgovor na vprašanje 8*).

Zahtevek za razveljavitev na podlagi razveljavitvenega razloga lahko zakonito vložijo ali postopek nadaljujejo zakonca ali kateri koli od njunih sorodnikov v ravni črti naprej in nazaj ali v stranski črti do četrtega kolena, dediči in posvojitelji zakoncev ter državno tožilstvo. Poleg njih lahko v primeru mladoletnosti, pravne prepovedi ali nezmožnosti, ki je posledica duševne motnje, zahtevek vložijo ali postopek nadaljuje tudi skrbnik ali varuh ter prvi zakonec storilca kaznivnega dejanja v primeru bigamije.

Razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare lahko zahtevata zakonca sama ali katera koli oseba, na katero je vplivala zakonska zveza. V drugih primerih odsotnosti volje lahko zahtevek za razveljavitev zakonske zveze vložijo le zakonci, brez volje katerega je bila sklenjena; v primeru smrti tožnika v času postopka pa lahko postopek nadaljujejo njegovi sorodniki, krvni sorodniki v ravni vrsti naprej in nazaj, dediči ali posvojitelji.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare lahko vložijo le zakonci, ki je bil žrtev prevare ali prisile, v primeru smrti tožnika v času postopka pa lahko postopek nadaljujejo osebe, ki so z njim v svaštvu, njegovi krvni sorodniki v ravni črti naprej in nazaj, dediči ali posvojitelji.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti prič lahko začne le državno tožilstvo.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze na podlagi razloga za razveljavitev se mora začeti:

(a) v primeru mladoletnosti, pravne prepovedi ali nezmožnosti, ki je posledica duševne motnje ali hujše duševne bolezni, kadar zahtevek vložijo pravilno nesposobna oseba sama, v največ šestih mesecih po dosegu polnoletnosti, preklicu pravne prepovedi ali nezmožnosti ali prenehanju duševne bolezni; kadar vložijo zahtevek druga oseba, v treh letih po sklenitvi zakonske zveze, vendar nikoli po dosegu polnoletnosti, preklicu nezmožnosti ali prenehanju duševne bolezni;

(b) v primeru obsodbe za umor zakonca ene od strank v treh letih od sklenitve zakonske zveze;

(c) v drugih primerih v največ šestih mesecih po prenehanju zakonske zveze.

Le državno tožilstvo lahko začne postopek pred prenehanjem zakonske zveze.

Postopek za razveljavitev zaradi obstoječe še ne končane zakonske zveze se ne more začeti ali nadaljevati v času poteka postopka za razglasitev ničnosti ali razveljavitev prve zakonske zveze osebe, ki je bigamist.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti volje ene ali obeh strank se lahko vložijo v največ treh letih po sklenitvi zakonske zveze, ali če se tožnik tega ni zavedal, v šestih mesecih po tem, ko je to izvedel.

Zahtevek za razveljavitev zakonske zveze zaradi prevare preneha, če se ne vložijo v šestih mesecih po prenehanju prevare.

Postopek za razveljavitev zakonske zveze zaradi odsotnosti prič se lahko začne v največ enem letu po sklenitvi zakonske zveze.

Zahtevku za začetek postopka mora biti priloženo potrdilo o vpisu v poročno matično knjigo, in, po potrebi (če je podlaga za zahtevek starost), potrdilo o vpisu zadevne stranke v rojstno matično knjigo.

Po roku za vložitev odgovora na tožbo se postopek nadaljuje v skladu s pogoji rednega postopka.

Šteje se, da je postopek razveljavitve rešen in da je zakonska zveza veljavna od trenutka sklenitve, če se pred dokončnostjo in pravnomočnostjo razveljavitvene sodbe zgodi kaj od naslednjega:

- (a) če otrok, ki se zaradi svoje starosti ni mogel poročiti, potrdi svojo zakonsko zvezo pred matičarjem in dvema pričama, ko postane polnoleten;
- (b) če oseba, ki je pravno nesposobna ali nezmožna zaradi duševne motnje, potrdi svojo zakonsko zvezo pod pogoji iz prejšnjega odstavka, po preklicu nesposobnosti ali nezmožnosti oziroma v primeru neprištevnosti, po tem ko da neprištevna oseba sodno preveriti svoje duševno zdravje;
- (c) če se prva zakonska zveza osebe, ki je bigamist, razglasi za nično ali razveljavi;
- (d) če je odsotnost prič posledica upravičenih okoliščin, kot jih priznava matičar, če ni dvoma o sklenitvi zakonske zveze.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da, ureditev brezplačne pravne pomoči velja za vsa sodišča, ne glede na vrsto postopka.

Za več informacij glej informativni list „Pravna pomoč“.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da. V teh postopkih je vedno mogoča pritožba.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Če je bila zadevna odločba izdana v državi članici Evropske unije, ki ni Danska, se prizna tudi v drugih državah članicah v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003.

Če je bila odločba izdana na Danskem, velja poseben postopek pregleda sodb iz tujine.

Pri tem postopku, v katerem se z zahtevkom predloži dokument, ki vsebuje odločbo za pregled, je nasprotna stranka pozvana, naj v 15 dneh predloži odgovor. Tožnik lahko odgovori v desetih dneh po obvestilu o predložitvi odgovora. Ko stranki predložita vse svoje procesne vloge in so izpolnjeni nujni ukrepi, se strankama in državnemu tožilstvu zagotovi pregled vseh listin, pri čemer ima vsak na voljo 15 dni.

Za potrditev sodbe je potrebno:

- (a) da ne obstaja dvom o verodostojnosti dokumenta, na katerem temelji odločba, in o utemeljenosti odločbe;
- (b) da je postala pravnomočna v skladu s pravom države, v kateri je bila izdana;
- (c) da jo je izdalo tuje sodišče, ki mu pristojnost ni bila podeljena v nasprotju z zakonom, in ne vključuje zadev, za katere so pristojna izključno portugalska sodišča;
- (d) da ni mogoče sklicevanje na ugovor glede litispence ali primera na podlagi zadeve, za katero je pristojno portugalsko sodišče, razen če ni začetka postopka preprečilo tuje sodišče;
- (e) da je bil toženec pod pogoji v skladu s pravom države izvornega sodišča pravilno vabljen, naj se udeleži postopka, ter sta bili v postopku spoštovani načeli pravice do obrambe in enake zaščite strank;
- (f) da ne vključuje odločbe, katere priznanje bi povzročilo jasno neskladnost z načeli mednarodnega javnega reda Portugalske.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Če se zainteresirana stran odloči, da bo predlagala priznanje odločbe v zvezi z razvezo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze, se v državah članicah Evropske unije, razen na Danskem, zahtevek vložijo pri sodišču za družinske zadeve. Krajevno pristojno sodišče je določeno z notranjo zakonodajo države članice, v kateri se začne postopek za priznanje.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

V skladu z nacionalnimi kolizijskimi pravili pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti velja nacionalno pravo zakoncev. Kadar nimata enakega državljanstva, velja pravo, ki je v veljavi na območju, kjer imata običajno skupno prebivališče; kadar tega ni, pravo države, s katero je njuno družinsko življenje najtesneje povezano.

Če pa se v času zakonske zveze spremeni merodajno pravo, je podlaga za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze lahko le dejstvo, upoštevno v času, ko se je pojavilo.

Dodatne informacije

Dodatne informacije so na voljo na naslednjih spletiščih:

- [Ministrstvo za pravosodje](#)
- [Generalni direktorat za pravosodno politiko](#)
- [Generalni direktorat za pravosodje](#)
- [Generalni direktorat za socialno rehabilitacijo](#)
- [Inštitut za registracijo in notarske zadeve, I. P.](#)
- [Urad za alternativno reševanje sporov](#)
- [Vrhovno sodišče](#)
- [Pritožbeno sodišče v Coimbri](#)
- [Pritožbeno sodišče v Évori](#)
- [Pritožbeno sodišče v Lizboni](#)
- [Pritožbeno sodišče v Portu](#)
- [Pritožbeno sodišče v Guimarãesu](#)
- [Uradni list](#)
- [Podatkovna zbirka pravnih dokumentov](#)

Zadnja posodobitev: 30/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Romunija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Razvezo zakonske zveze je mogoče doseči sporazumno (v sodnem, upravnem ali notarskem postopku). Če je ni mogoče doseči sporazumno, lahko o razvezi odloči sodišče.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

V skladu s členom 373 civilnega zakonika je razvezo zakonske zveze mogoče doseči v naslednjih primerih: s sporazumom med zakoncema;

če se je odnos med zakoncema resno poslabšal in nadaljevanje zakonske zveze ni več mogoče; na zahtevo enega od zakoncev po vsaj dvehletnem dejanskem prenehanju življenjske skupnosti;

na zahtevo zakonca, katerega zdravstveno stanje ne omogoča nadaljevanja zakonske zveze.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

status zakonca preneha obstajati, oba razvezana zakonca pa lahko skleneta novo zakonsko zvezo;

zakonca se lahko ob razvezi zakonske zveze dogovorita, da bosta obdržala priimek, ki sta ga uporabljala med trajanjem zakonske zveze. Če dogovora ni, lahko sodišče v ustrezno utemeljenih primerih zakoncema dovoli, da obdržita priimek, ki sta ga uporabljala med trajanjem zakonske zveze. Če ni niti dogovora niti sodne odločbe, vsak razvezani zakonec prevzame priimek, ki ga je uporabljal pred sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze premoženjska razmerja med zakoncema prenehajo od datuma vložitve zahtevka za razvezo. Vendar lahko kateri koli od zakoncev – ali oba skupaj v primeru sporazumne razveze zakonske zveze – od sodišča za razveze zahteva, naj razglasi, da so premoženjska razmerja med zakoncema prenehala na datum dejanskega prenehanja življenjske skupnosti.

Če ureditev skupnega premoženja preneha z razvezo zakonske zveze, nekdanja zakonca ostaneta skupna lastnika skupnega premoženja, dokler nista določena njuna posamezna deleža.

Med prenehanjem zakonske skupnosti vsak zakonec prevzame svoje premoženje, nato pa se razdeli skupno premoženje in poravnajo dolgovi. Pri tem se delež posameznega zakonca na premoženju najprej določi na podlagi njegovega prispevka k pridobitvi skupnega premoženja in izpolnjevanju skupnih obveznosti. Če se ne dokaže drugače, se šteje, da sta oba zakonca prispevala enako.

Ne glede na morebitno prežिवninsko obveznost med nekdanjima zakoncema in zagotovitev nadomestila lahko zakonec, ki je zaradi razveze zakonske zveze utrpel materialno izgubo, a ni kriv za razvezo, od zakonca, ki je kriv, zahteva nadomestilo. Družinsko sodišče o navedeni zahtevi odloči v odločbi o razvezi.

Poleg tega po razvezi zakonske zveze preneha dedna pravica med zakoncema.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Družinsko sodišče po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze odloči o razmerju med razvezanima staršema in mladoletnimi otroki, če jih zakonca imata. Praviloma imata zakonca po razvezi **skupno starševsko odgovornost do otrok**. Družinsko sodišče določi **stalno prebivališče** mladoletnega otroka na naslovu starša, s katerim običajno živi, starš, ki je ločen od otroka, pa ima pravico do osebnih stikov z otrokom. Sodišče določi **prispevek** vsakega od staršev k izdatkom, povezanim z otrokovo vzgojo, izobrazbo, šolanjem in poklicnim usposabljanjem.

Če se okoliščine spremenijo, lahko spremeni ukrepe v zvezi s pravicami in obveznostmi razvezanih staršev do njihovih mladoletnih otrok, če tako zahteva kateri koli od staršev ali drug družinski član, otrok, skrbstveni organ, javna ustanova za zaščito otrok ali državni tožilec.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Z razvezo zakonske zveze preneha preživninska obveznost med zakoncema. Razvezani zakonec je upravičen do preživnine, če potrebuje finančno pomoč zaradi delovne nezmožnosti, ki je nastala pred sklenitvijo zakonske zveze, med njo ali v enem letu po njeni razvezi (vendar samo, če je posledica okoliščin, povezanih z zakonsko zvezo).

Zakonec, ki vloži zahtevek za preživnino, ne more zahtevati tudi nadomestila. Če je bila odločba o razvezi zakonske zveze izdana na podlagi izključne krivde toženega zakonca, lahko tožeči zakonec prejme nadomestilo. Nadomestilo se lahko dodeli samo, če je zakonska zveza trajala vsaj 20 let.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

V romunskem pravu ne obstaja pojem „prenehanje življenjske skupnosti“, ampak samo pojem „dejansko prenehanje življenjske skupnosti“ in sodna razdelitev premoženja. To je položaj, ki ga je treba dokazati na sodišču. Če dejansko prenehanje življenjske skupnosti traja vsaj dve leti, je to razlog za izdajo sodne odločbe o razvezi.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonska zveza se razveljavi zaradi kršitve ene od zakonskih zahtev v zvezi s sklenitvijo zakonske zveze. Razveljavitev je mogoča le s sodno odločbo, učinkuje pa za nazaj in za naprej; šteje se, da zakonske zveze ni bilo.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Kršitve zakonskih določb v zvezi s sklenitvijo zakonske zveze, kot so naslednje, so absolutni razlogi za njeno razveljavitev:

zakonska zveza je bila sklenjena brez izjave volje;

zakonsko zvezo sta sklenili osebi istega spola;

zakonsko zvezo je sklenila oseba, ki je bila ob sklenitvi zakonske zveze že poročena;

zakonsko zvezo sta sklenila sorodnika v ravni črti ali stranski črti do vključno četrtega kolena;

zakonsko zvezo je sklenila neprištevna ali duševno prizadeta oseba;

zakonska zveza je bila sklenjena brez izjave volje bodočih zakoncev ali takšna izjava volje ni bila dana v skladu z zakonsko določenim postopkom;

zakonsko zvezo je sklenila mladoletna oseba, mlajša od 16 let;

zakonska zveza ni bila sklenjena z namenom ustvarjanja družine.

Relativni razlogi za razveljavitev zakonske zveze so:

če jo je na podlagi zdravniškega mnenja sklenila mladoletna oseba, stara 16 let, brez odobritve staršev/starša, ki je njen zakoniti skrbnik, ali brez dovoljenja osebe, ki ima roditeljsko pravico;

če je šlo za napako volje: zmoto (glede fizične identitete drugega zakonca), goljufijo ali nasilje;

če jo je sklenila oseba, ki je bila začasno nerazsodna;

če sta zakonsko zvezo sklenila posvojitelj in mladoletna oseba, ki je pod njegovim skrbništvom.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Zakonec, ki je v dobri veri sklenil neveljavno ali razveljavljeno zakonsko zvezo, do izdaje pravnomočne sodne odločbe ohrani status zakonca v veljavni zakonski zvezi, za premoženjska razmerja med nekdanjima zakoncema pa se po analogiji uporabljajo določbe v zvezi z razvezo zakonske zveze.

Neveljavnost zakonske zveze nima posledic za otroke, ki ohranijo status zakonskih otrok. Kar zadeva medsebojne pravice in obveznosti staršev in otrok, se po analogiji uporabljajo določbe v zvezi z razvezo zakonske zveze.

Sodna odločba, s katero se zakonska zveza razglasi za neveljavno ali razveljavi, je izvršljiva do tretjih oseb; temu primerno se uporabljajo določbe v zvezi s formalnostmi premoženjskih razmerij med zakoncema, javno naravo dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema in njegovo neizvršljivostjo.

Neveljavnosti zakonske zveze ni mogoče uveljavljati zoper tretjo osebo v zvezi s predhodno sklenitvijo pravnega posla z enim od zakoncev, razen če so izpolnjene zakonsko predpisane formalnosti glede razkritja v zvezi s tožbo za razglasitev neveljavnosti ali razveljavitev ali če je bila tretja oseba pred sklenitvijo pravnega posla drugače seznanjena z razlogi za neveljavnost zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Pred začetkom postopka na sodišču je na voljo mediacija. Sodni organi morajo med postopkom stranki seznaniti z možnostjo in prednostmi mediacije. Z njo se lahko med zakoncema rešijo nesoglasja glede nadaljevanja zakonske zveze, izvajanja rodiljske pravice, določitve stalnega prebivališča otrok, prispevka staršev k preživljanju otrok in vsa druga nesoglasja, ki izhajajo iz razmerja med zakoncema, glede pravic, ki jih imata na podlagi zakona. Mediator zagotovi, da rezultat mediacije ni v nasprotju s koristjo otroka, in spodbuja starša, naj se osredotočita predvsem na otrokove potrebe ter prevzmeta starševsko odgovornost za zagotovitev, da zaradi dejanskega prenehanja življenjske skupnosti ali razveze ne bosta ovirana otrokova vzgoja in razvoj. Dogovor o mediaciji, ki vsebuje dogovor strank glede izvajanja rodiljske pravice, prispevka staršev k preživljanju otrok in določitve stalnega prebivališča otrok, mora odobriti sodišče, ki mora preveriti, ali je dogovor v skladu s koristjo otroka.

Če se zakonca strinjata z razvezo zakonske zveze in nimata mladoletnih otrok, rojenih v zakonu ali zunaj njega ali posvojenih, lahko mati ali notar v kraju sklenitve zakonske zveze ali zadnjega skupnega prebivališča zakoncev razglasi razvezo zakonske zveze na podlagi sporazuma med zakoncema in jima izda potrdilo o razvezi zakonske zveze.

Sporazumno razvezo zakonske zveze lahko notar razglasi tudi v primeru mladoletnih otrok, rojenih v zakonu ali zunaj njega ali posvojenih, če se zakonca sporazumeta o vseh vidikih v zvezi z imeni, izvajanjem rodiljske pravice, določitvijo stalnega prebivališča otrok, načini vzdrževanja osebnih stikov in določitvijo prispevka staršev k izdatkom, povezanim z vzgojo, izobraževanjem, šolanjem in poklicnim usposabljanjem otrok.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitve zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevek za razvezo zakonske zveze spada v okvir pristojnosti **sodišča**.

Krajevno pristojno je sodišče v kraju zadnjega skupnega prebivališča zakoncev. Če zakonca nista imela skupnega prebivališča ali če nobeden od njiju ne prebiva več v kraju njunega zadnjega skupnega prebivališča, je treba zahtevek vložiti pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj prebivališča toženca. Če pa toženec nima stalnega prebivališča v Romuniji in so mednarodno pristojna romunska sodišča, je treba zahtevek vložiti pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj prebivališča tožnika. Če niti tožnik niti toženec nimata stalnega prebivališča v Romuniji, se lahko stranki sporazumeta o vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze pri katerem koli sodišču v Romuniji. Če se o tem ne sporazumeta, je treba zahtevek za razvezo zakonske zveze vložiti pri sodišču v sektorju 5 v Bukarešti.

Zahtevek za razvezo zakonske zveze poleg navedb iz vlog za začetek postopka vsebuje tudi imena mladoletnih otrok. Zahtevku se priložijo poročni list, kopije rojstnih listov mladoletnih otrok in – kjer je to primerno – dogovor, ki sta ga zakonca dosegla z mediacijo.

Če zahtevek za razvezo zakonske zveze temelji na sporazumu med strankama, ga podpišeta oba zakonca ali pa ga podpiše skupni pooblaščen zastopnik z overjenim posebnim pooblastilom za zastopanje. Če je pooblaščen zastopnik odvetnik, v skladu z zakonom overi podpis zakoncev.

Obravnave pred prvostopenjskimi sodišči se morata stranki udeležiti osebno, razen če eden od zakoncev prestaja zaporno kazen, če se obravnave ne more udeležiti zaradi hude bolezni, če zanj velja sodna prepoved, ima stalno prebivališče v tujini ali mu kaka druga okoliščina preprečuje, da bi se obravnave udeležil osebno; v takih primerih lahko zadevno osebo zastopa odvetnik, pooblaščen zastopnik ali – kjer je primerno – skrbnik ali registrirani zastopnik (*curator*). Če je tožnik neupravičeno odsoten na datum obravnave na prvostopenjskem sodišču in se obravnave udeleži samo toženec, se zahtevek zavrne kot neutemeljen.

Tudi če se v zahtevku za razvezo to ni zahtevalo, sodišče za razveze odloči o izvajanju rodiljske pravice, prispevku staršev k izdatkom, povezanim z vzgojo in šolanjem otrok, stalnem prebivališču otrok in pravici starša do osebnih stikov z otroki.

Zahtevek za razglasitev zakonske zveze za neveljavno iz absolutnih razlogov lahko vložijo kateri koli zainteresirani stran. Zahtevek za razveljavitve zakonske zveze je osebne narave, njegovi učinki pa se ne prenesejo na dediče. Če pa je zahtevek vložil eden od zakoncev, lahko postopek nadaljuje kateri koli od njegovih dedičev.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pravna pomoč je na voljo pod pogoji iz nujne vladne uredbe št. 51/2008 o pravni pomoči v civilnih zadevah, kot je bila s spremembami in dopolnili potrjena z zakonom št. 193/2008, kakor je bil pozneje spremenjen.

Pravna pomoč se lahko ločeno ali skupaj zagotovi v obliki odvetniške pomoči; plačila honorarja izvedencu, prevajalcu ali tolmaču; plačila honorarja sodnemu izvršitelju; in kot oprostitve ali znižanje plačila sodnih taks, njihovo obročno plačevanje ali odloženo plačilo.

Do popolne pravne pomoči so upravičene osebe, katerih povprečni mesečni neto dohodek na družinskega člana je bil v zadnjih dveh mesecih pred vložitvijo zahtevka nižji od 300 RON. Če je dohodek nižji od 600 RON, delež zagotovljene pravne pomoči znaša 50 %. Pravna pomoč, sorazmerna glede na potrebe vložnika, se lahko dodeli tudi v drugih primerih, ko bi bil zaradi gotovih ali ocenjenih stroškov postopka verjetno omejen dejanski dostop do pravnega varstva, na primer zaradi razlik med življenjskimi stroški v državi članici stalnega prebivališča vložnika in življenjskimi stroški v Romuniji.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

V novem zakonu o civilnem postopku je rok za pritožbo zoper odločbo 30 dni od uradnega obvestila o odločbi.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Upoštevna zakonodaja v zvezi s priznanjem odločbe o razvezi zakonske zveze je Uredba (ES) št. 2201/2003. Zahtevek je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj stalnega ali začasnega prebivališča nasprotne stranke v Romuniji. Če prebivališče nasprotne stranke ni znano, je treba zahtevek vložiti pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj stalnega ali začasnega prebivališča vložnika.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Odločbo o priznanju je mogoče izpodbijati z vložitvijo zahtevka pri krajevno pristojnem pritožbenem sodišču ali vložitvijo pritožbe pri vrhovnem kasacijskem sodišču.

16 katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Romunsko sodišče pri določitvi prava, ki se uporablja za mednarodna zasebnopravna razmerja, uporabi bodisi *Uredbo Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti*, bodisi člen 2957 in naslednje civilnega zakonika.

Zakonca lahko izbereta pravo države, v kateri imata običajno prebivališče ali v kateri sta imela zadnje običajno skupno prebivališče (če na datum sklenitve dogovora o izbiri prava, ki se uporabi, tam prebiva vsaj eden od njiju), pravo države, katere državljan je eden od zakoncev, pravo države, v kateri sta zakonca prebivala vsaj tri leta, ali romunsko pravo.

Če zakonca ne izbereta prava, se uporabi pravo države, v kateri imata običajno skupno prebivališče, če tega ni, pa pravo države, v kateri sta zakonca imela zadnje običajno skupno prebivališče (če ima na datum vložitve zahtevka za razvezo zakonske zveze vsaj eden od zakoncev v navedeni državi običajno prebivališče); kadar eden od zakoncev nima običajnega prebivališča, se uporabi pravo države, katere državljan sta bila oba na datum vložitve zahtevka za razvezo; če pa imata zakonca različno državljanstvo, se uporabi pravo države, v kateri sta nazadnje imela enako državljanstvo (če ima vsaj eden od njiju ob vložitvi zahtevka za razvezo še vedno to državljanstvo). V vseh drugih primerih se uporabi romunsko pravo.

Zadnja posodobitev: 03/12/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Slovenija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Pravo Republike Slovenije pozna: a) razvezo zakonske zveze na podlagi sporazuma zakoncev in b) razvezo zakonske zveze na podlagi tožbe

a) V primeru **razveze na podlagi sporazuma zakoncev** sodišče zakonsko zvezo v skladu s 64. členom Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (v nadaljevanju ZZZDR) razveže, če sta se zakonca sporazumela o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o njihovih stikih (pri čemer je potrebno pridobiti mnenje centra za socialno delo) in če sta predložila v obliki izvršljivega notarskega zapisa sklenjen sporazum o delitvi skupnega premoženja, če sta se sporazumela o tem kdo ostane ali postane najemnik stanovanja in o preživljanju zakonca, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen.

b) V primeru, da je zakonska zveza iz kateregakoli vzroka nevzdržna sme vsak zakonec **s tožbo na razvezo** zahtevati razvezo zakonske zveze. Sodišče v tem primeru odloči tudi o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o njihovih stikih s starši. Preden odloči mora pridobiti mnenje centra za socialno delo. V obeh primerih, tako ob prejemu predloga za sporazumno razvezo kot ob prejemu tožbe za razvezo zakonske zveze, sodišče naloži pristojnemu *centru za socialno delo*, naj opravi svetovalni razgovor, ki sta se ga dolžna udeležiti oba zakonca osebno brez pooblaščenec. O opravljenem svetovalnem razgovoru poroča center za socialno delo sodišču.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih pozna le en razvezni razlog: *nevzdržnost zakonske zveze*. To pomeni, da je zakonska zveza že tako globoko in trajno omajana, da je ni več mogoče rešiti. Za nevzdržno se zakonska zveza šteje le tedaj, ko odnosi med zakoncema niso samo prehodno skaljeni, ampak so zavoljo resnih vzrokov trajno in globoko omajani. Nevzdržnost se ocenjuje po stanju v času sojenja, upošteva vse okoliščine, ki so pripeljale do tega stanja. Sodišče ugotavlja nevzdržnost tudi tedaj, kadar toženi zakonec z razvezo soglaša.

Zakonska zveza se lahko razveže na zahtevo enega ali drugega zakonca. Ni potrebno, da je zakonska zveza nevzdržna za oba zakonca.

Vprašanje krivde za nevzdržnost zakonske zveze se ne postavlja in je sodišče tudi ne ugotavlja. Zakonska zveza se tako lahko razveže tudi na zahtevo zakonca, ki je kriv za stanje nevzdržnosti v zakonski zvezi.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

Pravne posledice razveze so podrobneje opisane v nadaljevanju:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Oseba, ki je ob sklenitvi zakonske zveze spremenila svoje osebno ime, lahko v 6 mesecih po pravnomočnosti sodbe o razvezi oziroma o razveljavitvi zakonske zveze poda izjavo, da želi imeti priimek, ki ga je imela pred sklenitvijo razvezane zakonske zveze. Takšno izjavo lahko poda le oseba, ki svojega priimka v času trajanja zakonske zveze ni dodatno spreminjala (17. člen Zakona o osebnem imenu – ZOI-1). Vprašanje spremembe priimka je upravna zadeva, o njej ne odloča sodišče, pač pa upravni organ.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Za delitev skupnega premoženja zakoncev velja **zakonska domneva, da sta deleža zakoncev na skupnem premoženju enaka**, vendar pa lahko zakonec, ki misli, da je z delitvijo na enake dele prikrajšan, zahteva določitev deleža po prispevanju k skupnemu premoženju. Pri tem sodišče ne upošteva le dohodka vsakega zakonca, temveč tudi druge okoliščine, kot npr. pomoč, ki jo zakonec daje drugemu zakoncu, varstvo in vzgojo otrok, opravljanje domačih del, skrb za ohranitev premoženja in vsako drugo obliko dela in sodelovanje pri upravi, ohranitvi in povečanju skupnega premoženja.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

VARSTVO IN VZGOJA OTROK

Ø V primeru razveze na podlagi sporazuma, se morata zakonca **sporazumeti o vzgoji in varstvu otrok**, sodišče pa oceni ali je ta sporazum v skladu s koristjo otrok. Sporazumeta se lahko,

da imata oziroma obdržita oba varstvo in vzgojo otrok ali

da bodo vsi otroci v varstvu in vzgoji pri enem od njiju ali

da bodo eni otroci pri enem, drugi pri drugem od njiju.

Če se sama o tem ne sporazumeta, jima pri sklenitvi sporazuma pomaga center za socialno delo.

Če sta starša *dosegla sporazum o varstvu in vzgoji*, lahko predlagata, da sodišče v nepravdnem postopku o tem izda sklep.

Če se ne sporazumeta ali če sporazum ni v korist otrok, sodišče ne razveže zakonske zveze na podlagi sporazuma, pač pa je potrebna tožba.

Če se starša tudi ob pomoči centra za socialno delo ne sporazumeta o vzgoji in varstvu otrok, **odloči sodišče na zahtevo enega ali obeh staršev**,

da so vsi otroci v varstvu in vzgoji pri enem od njiju ali

da so eni otroci pri enem, drugi pri drugem od njiju,

v izjemnih primerih, da se vsi ali nekateri otroci zaupajo v varstvo in vzgojo tretji osebi,

pri čemer mora pred odločitvijo pridobiti mnenje centra za socialno delo, pri odločanju pa upošteva tudi otrokovo mnenje, če ga je otrok izrazil sam ali po osebi, ki ji zaupa in jo je sam izbral in če je sposoben razmeti njegov pomen in posledice.

Ø V primeru razveze na podlagi **tožbe** za ureditev razmerja razvezanih zakoncev do skupnih mladoletnih otrok sodišče odloči o varstvu in vzgoji otrok, potem ko ugotovi, kako bodo otrokove koristi najboljše zagotovljene. Tudi v tem primeru, pa se lahko starša sporazumeta o vzgoji in varstvu skupnih otrok v korist otrok. Pri tem po smislu velja enako kot glede varstva in vzgoje otroka v primeru sporazumne razveze zakonske zveze. Odločitev o tem pri kom bodo mladoletni otroci po razvezi, o stikih s tistim od staršev, s katerim ne bodo živeli ter o preživnini, je obvezen sestavni del sodbe o razvezi zakonske zveze

STIKI

starša si morata prizadevati, da se o načinu izvrševanja stikov sporazumeta;

če **sta se o tem sporazumela**, lahko predlagata, da sodišče v nepravdnem postopku izda o tem sklep; če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otroka, predlog zavrne;

če se starša **o tem ne moreta sporazumeti**, odloči na predlog enega ali drugega sodišče (v primeru razveze na podlagi sporazuma zakoncev morata zakonca sporazumu predložiti sporazum o stikih, sodišče pa vnese njun sporazum v sodbo o sporazumni razvezi), pri čemer morata sodišču predložiti dokazilo centra za socialno delo, da sta poprej o tem skušala doseči sporazum;

sodišče odloča o stikih po uradni dolžnosti le v primeru, če gre za stike po razvezi na tožbo ali po razveljavitvi zakonske zveze otrokovih staršev

o otrokovih stikih na prvi stopnji odločajo okrožna sodišča v nepravdnem postopku, razen če odločajo skupaj s spori o varstvu in vzgoji otrok; v tem primeru se vprašanje stikov rešuje v pravnem postopku;

pri odločanju o stikih je bistvena korist otroka: šteje se, da otroku stiki niso v korist, če pomenijo za otroka psihično obremenitev ali če se sicer z njimi ogroža njegov telesni in duševni razvoj;

sodišče pri odločanju upošteva tudi otrokovo mnenje, če ga je otrok izrazil sam ali po osebi, ki ji zaupa in ki jo je sam izbral, če je sposoben razumeti njegov pomen in posledice;

otrok ima tudi pravico do stikov z osebami, s katerimi je družinsko povezan in nanje osebno navezan (npr. otrokovi stari starši ter (pol) bratje in (pol) sestre).

PREŽIVLJANJE med starši in otroki

zakonca se lahko o preživljanju otrok **sporazumeta s sklenitvijo sporazuma o preživljanju otroka**, ki mora biti sklenjen pred sodiščem; v tem primeru sodišče v nepravdnem postopku izda poseben sklep; v primeru, da sporazum ni v korist otroka, sodišče predlog za izdajo sklepa o potrditvi sporazuma zavrne; v primeru, da zakonca **nista dosegla sporazuma** niti sama niti s pomočjo centra za socialno delo, lahko zahtevata, da o tem odloči sodišče; pred odločitvijo mora sodišče pridobiti mnenje centra za socialno delo, upoštevati pa mora tudi mnenje otroka, če ga je ta izrazil in če je sposoben razumeti njegov pomen in posledice;

starši so dolžni preživljati svoje otroke praviloma do polnoletnosti oz. polnoletnega otroka dokler se otrok redno šola do dopolnjenega 26. leta, v skladu z njihovimi materialnimi in pridobitnimi zmožnostmi, tako, da je zagotovljena otrokova korist (celostni razvoj otroka);

preživnina se odmeri glede na potrebe otroka, ki zahteva preživljanje in upošteva materialne in pridobitne sposobnosti zavezanca, pri odmeri mora sodišče upoštevati otrokovo korist, tako da je preživnina primerna za zagotavljanje uspešnega telesnega in duševnega razvoja otroka; preživnine se enkrat letno uskladijo z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji;

zakonec oz. zunajzakonski partner sta dolžna preživljati mladoletnega otroka svojega partnerja, če tega otroka ne zmore preživljati nihče od njegovih staršev v primeru, da živita z mladoletnim otrokom svojega partnerja;

obstaja dolžnost polnoletnih otrok, preživljati svoje starše, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti ter če tistega od staršev, ki je nepreskrbljen, ne more preživljati njegov zakonec.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

upravičenec do preživnine je zakonec, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen;

preživnino lahko zahteva v postopku razveze ali s posebno tožbo v enem letu, odkar je bila zakonska zveza pravnomočno razvezana, če so pogoji za preživljanje obstajali že v času razveze in če obstajajo tudi, ko zakonec zahteva preživnino;

zakonca se o preživnini v primeru razveze tudi sporazumeta s tem, da pred notarjem skleneta sporazum o preživnini v obliki izvršljivega notarskega zapisa; preživnina se določi za nedoločen čas ali za določen čas, ki je potreben, da se zakonec vživi v nov položaj in si uredi razmere:

višina se odmeri glede na potrebe upravičenca in zmožnosti zavezanca: določi se v mesečnem znesku in za naprej, zahteva pa se od trenutka, ko je bila vložena tožba za preživljanje, izjemoma pa tudi v enkratnem znesku;

sodišče zahtevka za preživljanje zavrne, če bi bilo plačilo preživnine upravičencu glede na vzroke, ki so pripeljali do nevdržnosti zakonske zveze, krivično do zavezanca ali če je upravičenec kadarkoli pred razvezo zakonske zveze ali po njej storil kaznivno dejanje zoper zavezanca ali koga njegovih bližnjih; zakonec ni dolžan preživljati drugega zakonca, če bi bilo s tem ogroženo njegovo lastno preživljanje ali preživljanje mladoletnih otrok, ki jih je po zakonu dolžan preživljati;

preživnine se enkrat letno uskladijo z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

"Življenjska skupnost" je bistven element zakonske zveze (3. člen Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih). Prenehanje življenjske skupnosti pomeni trajno prenehanje bistvenih elementov medsebojnih odnosov med zakoncema. Ko preneha življenjska skupnost, med zakoncema preneha ekonomska skupnost, intimna in čustvena povezanost, lahko tudi skupno življenje itd .

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Zakon pogojev za prenehanje življenjske skupnosti ne določa. Sodišča o prenehanju življenjske skupnosti odločajo v vsakem posameznem postopku glede na okoliščine in posebnosti konkretnega primera.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Prenehanje življenjske skupnosti na obstoj zakonske zveze nima vpliva. Če torej preneha zgolj življenjska skupnost, ne preneha tudi zakonska zveza. Za prenehanje zakonske zveze je potrebno vložiti tožbo ali predlog za sporazumno razvezo. S prenehanjem življenjske skupnosti pa zakonca prenehata ustvarjati skupno premoženje. Zakonec, ki ni preskrbljen, pa lahko tudi najkasneje v enem letu po prenehanju življenjske skupnosti s tožbo zahteva preživnino.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev pomeni, da v času sklenitve niso obstajali pogoji, ki jih zakon zahteva za veljavno sklenitev zakonske zveze (npr. ni bilo svobodne volje, da je bila privolitev izsiljena ali dana v zmoti, da ni bila sklenjena po predpisanem postopku ali med ožjimi sorodniki ali jo je sklenila oseba, ki je težje duševno prizadeta ali nerazsodna). Z dnem, ko postane razveljavitvena sodba pravnomočna, prenehajo pravne posledice zakonske zveze.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Ø Neveljavnost zakonske zveze ne nastopi ipso iure, ampak je potrebno, da se zakonska zveza s sodbo razveljavi.

Ø Slovensko pravo razlikuje med **relativno in absolutno neveljavno zakonsko zvezo**. Razlikovanje je v krogu upravičencev, ki lahko zahtevajo razveljavitev zakonske zveze.

a) Razlogi za **relativno neveljavnost** so:

težja duševna prizadetost oziroma nerazsodnost ob sklenitvi zakonske zveze (zahteva en ali drugi zakonec, vendar šele potem, ko je stanje prenehalo)

če je bila privolitev v sklenitev zakonske zveze izsiljena ali dana v zmoti (zakonec, ki je prisiljen ali v zmoti sklenil zakonsko zvezo)

če je zakonsko zvezo sklenila oseba, ki še ni bila stara osemnajst let (starši ali skrbnik)

b) Razlogi za **absolutno neveljavnost so**: (kot tožbeni upravičenci so poleg obeh zakoncev določene še osebe, ki imajo neposredno pravno korist od tega, da se zakonska zveza razveljavi (npr. drugi dediči umrlega zakonca lahko po njegovi smrti tožijo na razveljavitev zakonske zveze, da bi preživeli zakonec izgubil dedno pravico), poleg tega pa upravičenci lahko vložijo tožbo tudi po prenehanju zakonske zveze); tožbo lahko vložijo tudi državni tožilec:

težja duševna prizadetost ali nerazsodnost zakonca ter da to stanje v času, ko se razveljavitev zahteva še traja,

da je bil zakonec ob sklenitvi zakonske zveze že oziroma še poročen,

da sta bila zakonca sorodnika v ravni ali v stranski črti do vštetelega četrtega kolena,

da zakonca nista bila prisotna pri sklenitvi zakonske zveze oziroma, da ni bil prisoten en zakonec in pooblaščenec drugega ali

da zakonca nista sklenila zakonske zveze z namenom skupnega življenja.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Pravne posledice razveljavitve zakonske zveze nastopijo z dnem, ko postane razveljavitvena sodba pravnomočna. Glede premoženjskih razmerij med zakoncema, glede preživljanja nepreskrbljenega zakonca, glede vračanja daril med zakoncema in razmerja zakoncev do skupnih otrok so pravne posledice enake kot v primeru razveze zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Z Zakonom o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah, ki je v veljavi od junija 2008, je urejena **mediacija v sporih iz civilnoprvnih, gospodarskih, delovnih, družinskih in drugih premoženjskoprvnih razmerij** v zvezi z zahtevki, s katerimi stranke lahko prosto razpolagajo in se glede njih poravnajo, razen če je s posebnim zakonom za posamezne od teh sporov določeno drugače. Same zakonske zveze ni mogoče razvezati brez posredovanja sodišča, potrebno je vložiti tožbo ali sporazumni predlog.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Za odločanje v zakonskih sporih (glede razveze ali razveljavitve zakonske zveze (posebnega zahtevka glede prenehanja življenjske skupnosti slovensko pravo ne pozna), so pristojna **okrožna sodišča** (32. člen Zakona o pravnem postopku).

Tožbi in predlogu je treba predložiti izpisek iz poročne matične knjige in izpiske iz rojstne matične knjige za otroke, na obravnavi pa se je potrebno izkazati z veljavnim osebnim dokumentom

Predlogu za sporazumno razvezo morata zakonca priložiti še:

sporazum o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o njihovih stikih (potrebno je pridobiti mnenje centra za socialno delo)

sporazum o delitvi skupnega premoženja v obliki izvršljivega notarskega zapisa

sporazum o tem kdo ostane ali postane najemnik stanovanja in

sporazum o preživljanju zakonca, ki nima sredstev za življenje in brez svoje krivde ni zaposlen.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Sodišče v celoti ali deloma oprosti stranko plačila sodnih taks, če bi bila s tem plačilom občutno zmanjšana sredstva, s katerimi se preživlja sama ali se preživljajo njeni družinski člani. Plačila sodnih taks so oproščeni tuji državljani, če tako določa mednarodna pogodba ali če velja vzajemnost (10. in 11. člen Zakona o sodnih taksah – ZST-1).

Za kritje stroškov odvetnika in izvedenca stranka lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč, o upravičenosti odloča okrožno sodišče po kraju stalnega prebivališča prosilca. V postopku presoja kriterije (npr. vsebinski, finančni) skladno z določili Zakona o brezplačni pravni pomoči.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper sodbo v zvezi z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze je dovoljena pritožba na višje sodišče v (splošnem) roku 15 dni. Sodba s katero se zakonska zveza razveže na podlagi predloga zakoncev za sporazumno razvezo, se lahko izpodbija:

zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka,

zaradi tega ker je stranka pristala na vložitev predloga v zmoti ali pod vplivom sile in zvijače, ter

v primeru, ko niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za razvezo zakonske zveze na podlagi predloga za sporazumno razvezo.

V zakonskih sporih revizija (izredno pravno sredstvo) ni dovoljena.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z 21. členom Uredbe (ES) št. 2201/2003 se sodna odločba izdana v državi članici prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršenkoli poseben postopek.

Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva izdajo odločbe o priznanju oz. ne-priznanju sodne odločbe. V tem primeru mora stranka vložiti zahtevo za razglasitev izvršljivosti pri pristojnem okrožnem sodišču Republike Slovenije.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Za postopek vložitve zahteve se uporablja pravo Republike Slovenije.

Stranka, ki zahteva ali izpodbija priznanje sodne odločbe ali vložiti zahtevo za razglasitev izvršljivosti, mora predložiti:

izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje potrebne za potrditev njegove verodostojnosti;

potrdilo na standardnem obrazcu o sodni odločbi v zakonskem sporu

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Primarno in neposredno se za vprašanja mednarodne pristojnosti uporabljajo določila Uredbe (ES) št. 2201/2003 – Uredbe Bruselj II bis, če gre za državljane ali rezidente držav članic EU.

Če sta oba zakonca ob vložitvi tožbe državljana različnih držav, se za razvezo zakonske zveze skladno z določili slovenskega notranjega prava uporabljata kumulativno pravi držav katerih državljana sta (2. odstavek 37. člena Zakona o mednarodnem zasebnem pravu in postopku).

Če se zakonska zveza ne bi mogla razvezati po pravu držav katerih državljana sta, se za razvezo zakonske zveze uporabi pravo Republike Slovenije, če je imel eden od zakoncev ob vložitvi tožbe stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

Če je eden od zakoncev državljan Republike Slovenije, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, zakonska zveza pa se ne more razvezati po pravu, določenem v drugem odstavku 37. člena Zakona o mednarodnem zasebnem pravu in postopku, se za razvezo uporabi pravo Republike Slovenije.

Sorodne povezave

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Zadnja posodobitev: 22/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[sk\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Slovaška

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Slovaškem lahko zakonsko zvezo razveže samo sodišče.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Sodišče lahko zakonsko zvezo razveže na podlagi zahtevka enega od zakoncev, če so odnosi med zakoncema tako resno in trajno skaljeni, da zakonska zveza ne more več izpolnjevati svojega namena, in ni mogoče pričakovati, da bosta zakonca znova zaživel skupaj v zakonski zvezi.

Sodišče ugotovi razloge za nevzdržnost odnosov med zakoncema in jih upošteva, ko odloča o razvezi zakonske zveze. Pri odločanju o razvezi zakonske zveze vedno upošteva koristi mladoletnih otrok.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonec, ki je ob sklenitvi zakonske zveze prevzel priimek drugega zakonca, lahko v treh mesecih od pravnomočnosti odločbe o razvezi zakonske zveze matični urad obvesti, da bo ponovno prevzel svoj prejšnji priimek.

Zakonec, ki je ob sklenitvi zakonske zveze prevzel priimek drugega zakonca in svoj prejšnji priimek obdržal kot drugi priimek, lahko v treh mesecih od pravnomočnosti odločbe o razvezi zakonske zveze matični urad obvesti, da ne bo več uporabljal priimka drugega zakonca.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze preneha ureditev skupnega premoženja, vprašanja v zvezi s tem pa se rešujejo v skladu z načeli iz člena 150 civilnega zakonika (*Občiansky zákonník*). Ureditev skupnega premoženja se lahko določi s: (a) sporazumom; (b) sodno odločbo; (c) pretekom določenega obdobja.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče v odločbi o razvezi zakonske zveze staršev mladoletnega otroka določi pravice in dolžnosti staršev v zvezi z mladoletnim otrokom po razvezi zakonske zveze, zlasti kateri od staršev bo imel pravico do varstva in vzgoje otroka, nastopal kot otrokov zakoniti skrbnik in upravljal otrokovo premoženje. Odločbo o pravicah in obveznostih staršev lahko nadomesti sporazum med staršema.

Če se starša ne sporazumeta o pravici do stikov z mladoletnim otrokom, sodišče določi pravico staršev do stikov v odločbi o razvezi zakonske zveze. Po potrebi omeji pravico enega od staršev do stikov ali stike prepove, če je to v otrokovo korist.

Sodišče tudi določi, kako bo starš, ki mu ni bila dodeljena pravica do varstva in vzgoje otroka, prispeval k njegovemu preživljanju; lahko pa tudi potrdi sporazum med staršema o višini preživnine.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonec, ki se ne more preživljati sam, lahko od nekdanjega zakonca zahteva, naj v skladu s svojimi zmožnostmi prispeva k njegovemu preživljanju. Če se zakonca ne sporazumeta, o višini preživnine odloči sodišče na podlagi zahtevka enega od zakoncev.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Slovaško pravo ne določa prenehanja življenjske skupnosti.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Zakonska zveza se lahko razveže, lahko pa se s sodno odločbo tudi razveljavi. Šteje se, da taka zakonska zveza sploh ni bila sklenjena (*matrimonium nullum*). Sodišče lahko tudi razglasi, da ni zakonska zveza nikoli obstajala (*non matrimonium*).

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

(a) Razlogi, na podlagi katerih se lahko zakonska zveza razveljavi, so:

- obstoj druge zakonske zveze;

- krvno sorodstvo med neposrednim prednikom in potomcem ter med bratom in sestro, vključno s sorodstvom, ki nastane s posvojitvijo;

- nezadostna starost, če gre za mladoletno osebo, ki je starejša od 16 let, vendar mlajša od 18 let;

- duševna motnja, zaradi katere ima oseba omejeno poslovno sposobnost;

- privolitev v sklenitev zakonske zveze, ki ni bila svobodna, iskrena, dokončna in jasna.

Če se zakonska zveza sklene, čeprav je na podlagi enega od navedenih razlogov nična, se šteje, da obstaja do pravnomočnosti sodne odločbe o njeni razveljavitvi.

(b) Zakonska zveza je nična, če je bila privolitev v sklenitev zakonske zveze:

- izsiljena;

- jo je dala mladoletna oseba, mlajša od 16 let;

- dana na matičnem uradu, ki ni bil pooblaščen za njeno sprejetje, razen v primerih iz člena 4(2) in (3), ali če je bila dana pred županom ali občinskim svetnikom, ki ni bil pristojen;

- dana pred cerkvenim organom ali versko skupnostjo, ki ni registrirana v skladu z zadevno zakonodajo, ali če je bila dana pred osebo, ki ni pooblaščen, da nastopa kot duhovnik registrirane cerkve ali verske skupnosti;

- dana v tujini pred organom, ki za to ni bil imenovan;

- dana po pooblaščenju, ki ni imel veljavnega pooblastila, ali če je bilo pooblastilo preklicano v skladu z zadevnim zakonom.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Za zakonsko zvezo, ki jo je sodišče razveljavilo, se šteje, da ni bila sklenjena.

Po izdaji sodne odločbe o razveljavitvi zakonske zveze so premoženjska razmerja med zakoncema ter njune pravice in dolžnosti v zvezi s skupnim otrokom urejeni z določbami o premoženjskih razmerjih med razvezanimi zakoncema ter pravicah in dolžnostih v zvezi z otroki. Po izdaji odločbe o razveljavitvi zakonske zveze se razveljavi tudi izjava zakoncev o njunem skupnem priimku, tako da morata uporabljati svoj prvotni priimek.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Prenehanje zakonske zveze lahko razglasi samo sodišče. S tem povezana vprašanja se lahko rešijo z uporabo zakona o mediaciji št. 420/2004 (*zákon č. 420/2004 Z.z. o mediácii*).

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevki za razvezo, razveljavitev zakonske zveze ali razglasitev ničnosti zakonske zveze se vložijo pri okrožnem sodišču (*okresný súd*).

Sodišče, ki je pristojno v postopku, je sodišče, v okrožju katerega sta imela zakonca zadnje skupno prebivališče na Slovaškem, če vsaj eden od zakoncev prebiva v okrožju tega sodišča. Če takega sodišča ni, je pristojno splošno sodišče (*všeobecný súd*) nasprotne stranke, če pa tudi takega sodišča ni, je pristojno splošno sodišče vložnika.

V zahtevku je treba navesti podatke iz člena 42(3) in člena 79(1) zakona o civilnem postopku (*Občiansky súdny poriadok*).

Iz zahtevka mora biti razvidno, na katero sodišče je naslovljen, kdo je vložnik, kaj je predmet in namen zahtevka, biti pa mora tudi podpisan in datiran. Poleg tega morajo biti v zahtevku navedeni ime, priimek in stalno prebivališče strank (enako tudi za njuna zastopnika, če ju imata), njuno državljanstvo, točen opis ključnih dejstev in seznam dokazov, na katere se vložnik sklicuje; v zahtevku mora biti tudi jasno navedeno, kaj želi vložnik doseči.

Vložnik mora zahtevku priložiti listinske dokaze, na katere se sklicuje, razen dokazov, ki jih ni mogoče priložiti, vendar ne po njegovi krivdi.

Zahtevek je treba vložiti v predpisanem številu izvodov in prilog, tako da en izvod obdrži sodišče, vsaka stranka pa prejme po en izvod, kakor se zahteva. Če stranka ne predloži predpisanega števila izvodov in prilog, sodišče na njene stroške naredi kopije.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Zagotavljanje pravne pomoči je urejeno z zakonom št. 327/2005 o zagotavljanju pravne pomoči osebam, ki potrebujejo materialno pomoč (*zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytování právnej pomoci osobám v materiálnej núdži*).

V postopku za razvezo zakonske zveze se plača sodna taksa. Stranka v postopku lahko zaprosi za oprostitev plačila sodnih taks.

Sodišče lahko na podlagi prošnje stranko popolnoma ali deloma oprosti plačila sodnih taks, če to upravičujejo okoliščine stranke in če se postopek ne nanaša na samovoljno ali očitno neuspešno uveljavljanje ali obrambo pravice. Če sodišče ne odloči drugače, oprostitev velja za celotni postopek in učinkuje tudi za nazaj; takse, ki so bile plačane pred izdajo odločbe o oprostitvi, pa se ne povrnejo.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Pritožbo zoper odločbo je mogoče vložiti v 30 dneh po njeni vročitvi.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Za priznanje odločbe je treba vložiti zahtevek. Pristojno je območno sodišče (*Krajský súd*) v Bratislavi.

Pravnomočne odločbe v zakonskih sporih, izdane v drugih državah članicah (razen na Danskem) po 1. maju 2004, so priznane v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000. Priznajo se, ne da bi bil potreben poseben postopek; zlasti ni posebnega postopka za spremembo vpisa v evidence matičnega urada. Lahko pa zainteresirana stran vložiti zahtevek za izdajo posebne odločbe o priznanju odločbe o zakonskih sporih, ki je bila izdana v drugi državi članici. Za priznanje odločb, izdanih v drugih državah članicah, je pristojno območno sodišče v Bratislavi.

V zvezi z odločbami, izdanimi na Danskem ali v drugih državah članicah pred 1. majem 2004, je treba vložiti zahtevek za priznanje pravnomočne odločbe v zakonskih sporih, ki je bila izdana v drugi državi članici, če je vsaj ena od strank slovaški državljan. Ta postopek se začne na podlagi zahtevka, ki ga lahko vložijo oseba, ki je v odločbi, izdani v drugi državi članici, določena kot stranka. Za priznanje odločb, izdanih v drugih državah članicah, je pristojno območno sodišče v Bratislavi.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Zoper odločbo o priznanju ali nepriznanju odločbe, izdane v drugi državi članici, je mogoče vložiti pritožbo. Vloži se pri območnem sodišču v Bratislavi, o njej pa odloči vrhovno sodišče (*Najvyšší súd*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Prenehanje zakonske zveze na podlagi razveze se uredi s pravom države, katere državljan sta bila zakonca ob začetku postopka. Če imata zakonca različno državljanstvo, se prenehanje zakonske zveze na podlagi razveze uredi s slovaškim pravom.

Zadnja posodobitev: 14/01/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Razveza zakonske zveze - Finska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Predloge za razvezo zakonske zveze obravnavajo okrožna sodišča (*käräjäoikeus*). Predlog za razvezo zakonske zveze lahko vložijo eden od zakoncev ali oba zakonca skupaj.

Razveza zakonske zveze se lahko odobri po šestmesečnem obdobju za razmislek. Obdobje za razmislek ni potrebno, če zakonca pred vložitvijo predloga za razvezo zakonske zveze najmanj dve leti živita ločeno.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

V predlogu ni treba navesti razlogov za razvezo zakonske zveze. Okrožna sodišče ne preučijo osebnega odnosa med zakoncema ali razlogov za vložitev predloga za razvezo zakonske zveze. Glej vprašanje 1.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonca po razvezi zakonske zveze obdržita priimek, ki sta ga imela med zakonsko zvezo. Če je zakonec ob sklenitvi zakonske zveze spremenil priimek, lahko po razvezi zakonske zveze zaprosi za spremembo priimka.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Odobritev razveze zakonske zveze in delitev premoženja sta ločeni zadevi. Zakonca se lahko po prenehanju zakonske zveze sama dogovorita o delitvi premoženja ali pa sodišču predlagata, naj imenuje izvršitelja. Splošno pravilo je, da se vse premoženje zakoncev razdeli enakopravno. Od tega splošnega pravila je mogoče odstopati na podlagi predporočne pogodbe. Delitev se lahko prilagodi tudi, če bi bila sicer nerazumna. Premoženje zakoncev se lahko razdeli takoj, ko se začne obdobje za razmislek.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Zadeve, kot so pravica do varstva in vzgoje otrok, ureditev življenja, preživnina in pravice do obiskov v zvezi z mladoletnimi otroki zakoncev, se lahko rešijo ob vložitvi predloga za razvezo zakonske zveze. Glej „Pravica do varstva in vzgoje otroka – Finska“ in „Preživninski zahtevki – Finska“.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Sodišče lahko ob odobritvi razveze zakonske zveze na predlog enemu od zakoncev naloži plačevanje preživnine drugemu zakoncu, če je to upravičeno (glej „Preživninski zahtevki – Finska“), vendar se to redko zgodi.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Finski pravni sistem ne pozna prenehanja življenjske skupnosti. V praksi prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da zakonca živita ločeno, na različnih naslovih.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Glej vprašanje 4.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Finska zakonodaja ne vsebuje določb o razveljavitvi zakonske zveze. Vendar mora državni tožilec začeti postopek za takojšnjo razvezo zakonske zveze, če bi se izkazalo, da sta zakonca bližnja sorodnika ali da je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze že pravno veljavno poročen.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Glej vprašanje 7.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Glej vprašanje 7.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Predlog za razvezo zakonske zveze je treba vedno vložiti pri okrožnem sodišču. Vendar je v zakonu določeno, da morajo zakonci kakršne koli družinske spore vedno najprej poskusiti rešiti s pogajanjem in doseči medsebojni dogovor; za to lahko zaprosijo za pomoč družinskih mediatorjev pri lokalnem odboru za socialno varstvo (*sosiaalilautakunta*). Okrožna sodišča morajo zakonce tudi obvestiti, da jim je na voljo družinska mediacija. Mediatorji poskušajo zakoncem pomagati doseči medsebojno razumevanje glede tega, kako družinske spore rešiti čim bolj zadovoljivo za vse družinske člane. Zakoncem pomagajo tudi pri pripravi dogovorov in začetku drugih postopkov za reševanje spora. Pri tem morajo upoštevati zlasti interese mladoletnih otrok v družini. Mediacija je vedno prostovoljna.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zakonca lahko predlog za razvezo zakonske zveze vložita skupaj ali pa ga vloži samo eden od njiju. Predlog za razvezo zakonske zveze je treba vložiti pisno pri okrožnem sodišču v kraju, kjer ima eden od zakoncev stalno prebivališče. Predlog se lahko vloži osebno ali prek pooblaščenega zastopnika. Okrožnemu sodišču se lahko pošlje tudi po pošti, telefaksu ali elektronski pošti.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Za postopke razveze zakonske zveze je na voljo pravna pomoč. (Glej „Pravna pomoč – Finska“.)

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo o razvezi zakonske zveze se je mogoče pritožiti pri pritožbenem sodišču (*hovioikeus*).

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Praviloma priznanje sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, temelji na Uredbi Sveta (ES) št. 2201/2003. Glej „Razveza zakonske zveze – pravo Skupnosti“.

V skladu z Uredbo se sodna odločba, izdana v državi članici, v drugih državah članicah prizna, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek. Vendar lahko katera koli zadevna stranka zaprosi za odločbo o priznanju ali zavrnitvi priznanja sodne odločbe.

Zahtevke v zvezi s priznanjem sodnih odločb obravnavajo okrožna sodišča.

Za predloge za razvezo zakonske zveze, vložene v nordijskih državah, se uporablja nordijska konvencija o zakonski zvezi iz leta 1931. Med državami članicami Evropske unije so pogodbenice te konvencije Finska, Švedska in Danska. Sodna odločba o razvezi zakonske zveze, izdana v skladu z nordijsko konvencijo o zakonski zvezi, je veljavna v vseh nordijskih državah brez posebne potrditve.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Postopek je enak, kot je opisan pri vprašanju 14.

16 katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Za vse zadeve glede razveze zakonske zveze, vložene na Finskem, se uporablja finsko pravo.

Zadnja posodobitev: 02/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Švedska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Vlogo za razvezo zakonske zveze lahko vloži eden izmed zakoncev ali oba skupaj. V nekaterih okoliščinah mora pred razvezo poteči šestmesečno obdobje za premislek. To velja, če:

za to zaprosita oba zakonca,

eden izmed zakoncev dalj časa živi skupaj z njunim otrokom, ki je mlajši od 16 let in ima pravico do njegovega varstva in vzgoje, ali razvezo zakonske zveze zahteva samo eden izmed zakoncev.

Vendar imajo celo zakonci, pri katerih obstajajo zgoraj navedene okoliščine, izjemoma pravico do razveze zakonske zveze brez poteka obdobja za premislek. To velja, če zakonca že dve leti živita narazen. Zakonec ima pravico do razveze zakonske zveze brez poteka obdobja za premislek tudi, če se izkaže za verjetno, da je bil v sklenitev zakonske zveze prisiljen, ali če je zakonsko zvezo sklenil pred 18. letom starosti brez ustreznega uradnega dovoljenja. Če je bila zakonska zveza sklenjena, čeprav sta zakonca bližnja sorodnika ali čeprav je bil eden izmed zakoncev v času sklenitve zakonske zveze že poročen ali je živel v registriranem partnerstvu in prejšnja zakonska zveza ali registrirano partnerstvo ni bilo razvezano, imata oba zakonca pravico do razveze zakonske zveze brez poteka obdobja za premislek.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Zakonec lahko izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze zahteva kadar koli, pri čemer mu ni treba navesti nobenih posebnih razlogov za izdajo take odločbe.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Če je eden izmed zakoncev prevzel priimek drugega zakonca, ima pravico, da znova začne uporabljati priimek, ki ga je zadnjega uporabljal pred sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Premoženje zakoncev je treba po razvezi zakonske zveze razdeliti med njiju. Praviloma se premoženje razdeli na enaka dela. Razlog za razvezo zakonske zveze je pri delitvi premoženja zakoncev popolnoma nepomemben.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Zakonca imata po razvezi še naprej skupno pravico do varstva in vzgoje otrok. Lahko pa sodišče odredi prenehanje skupne pravice do varstva in vzgoje otrok:

na svojo pobudo, če presodi, da skupna pravica do vzgoje in varstva otrok očitno ni v korist otroka, ali

na zahtevo enega izmed zakoncev, če sodišče presodi, da je v korist otroka, da se enemu izmed zakoncev dodeli izključna pravica do varstva in vzgoje.

Če prenehanje skupne pravice zahtevata oba zakonca, mora sodišče njuno zahtevo upoštevati.

Za preživljanje svojih otrok sta odgovorna oba starša. Tisti izmed staršev, ki ne živi z otrokom, svojo dolžnost preživljanja izpolni tako, da drugemu staršu plačuje preživnino za otroka.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Po razvezi mora vsak zakonec preživljati samega sebe. Izjeme so le v posebnih primerih, če se eden izmed zakoncev po razvezi dolgoletne zakonske zveze težko preživlja sam ali če se pojavijo kakšni drugi posebni razlogi.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede prenehanja življenjske skupnosti.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede prenehanja življenjske skupnosti.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede prenehanja življenjske skupnosti.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede razveljavitve zakonske zveze. Zakonska zveza lahko preneha, če eden izmed zakoncev umre ali če sodišče izda odločbo o razvezi zakonske zveze.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede razveljavitve zakonske zveze.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede razveljavitve zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

O razvezi zakonske zveze lahko odloči samo sodišče. Ob tem so za reševanje raznih vprašanj, ki se lahko pojavijo v zvezi z razvezo zakonske zveze, na voljo še druge možnosti.

Zakoncema se lahko ponudi t. i. družinska mediacija, katere cilj je rešiti nesoglasja v okviru skupnega življenja. Zakonca tako lahko zaprosita za pomoč pri reševanju težav in nesoglasij, da lahko nadaljujeta zakonsko življenje. Če je življenjska skupnost že dejansko prenehala, lahko družinska mediacija pripomore k zgladitvi nesoglasij in odraslima osebama pomaga, da sodelujeta pri izvajanju svoje starševske vloge. Družinsko mediacijo ponujajo javni sektor (lokalni organi), cerkveni organi in drugi posamezniki. Za zagotovitev, da je družinska mediacija dostopna vsem, ki zanjo zaprosijo, so odgovorni lokalni organi.

Zakonca imata tudi pravico do tako imenovanih pogovorov o sodelovanju. Ti pogovori niso usmerjeni na odnose med odraslimi, ampak na otroke. Namen pogovorov o sodelovanju je predvsem doseči dogovor o vprašanih v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otrok, prebivališčem otrok in stikih z njimi. Pogovore o sodelovanju vodijo strokovni svetovalci. Za zagotovitev, da so pogovori o sodelovanju dostopni vsem, ki zanje zaprosijo, so odgovorni lokalni organi.

Če zakonca želita doseči spremembo na področju varstva in vzgoje otrok, prebivališča otrok ali stikov z njimi, lahko skleneta dogovor o tem. Tak dogovor mora potrditi lokalni odbor za socialno varstvo.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze.

Prvi pogoj za vložitev vloge za razvezo zakonske zveze pri švedskem sodišču je, da je za obravnavo zadeve pristojno švedsko sodišče. Ta pogoj je seveda izpolnjen, če sta oba zakonca švedska državljana in živita na Švedskem. Švedska sodišča so pristojna:

če sta oba zakonca švedska državljana;

če je vložnik vloge švedski državljan, ki ima stalno prebivališče na Švedskem ali je imel pred tem, po dopolnjenem 18. letu, stalno prebivališče na Švedskem;

če vložnik vloge ni švedski državljan, vendar ima stalno prebivališče na Švedskem najmanj eno leto, ali

če ima nasprotna stranka stalno prebivališče na Švedskem.

Če se izkaže, da je v postopku razveze zakonske zveze pristojno švedsko sodišče, zadevo obravnava okrožno sodišče („tingsrätt“) na Švedskem, in sicer v okraju, v katerem ima stalno prebivališče eden izmed zakoncev. Če nobeden izmed zakoncev nima stalnega prebivališča na Švedskem, zadevo obravnava okrožno sodišče v Stockholmu („Stockholms tingsrätt“).

Za začetek postopka za razvezo zakonske zveze pred okrožnim sodiščem sta na voljo dve možnosti. Če razvezo zakonske zveze želita oba zakonca, lahko vložita skupno vlogo. Če pa želi razvezo zakonske zveze samo eden izmed zakoncev, mora zakonec, ki se želi razvezati, pri okrožnem sodišču vložiti tožbeni predlog. V obeh primerih je treba priložiti kopijo rojstnih listov obeh zakoncev. Zanju je mogoče zaprositi pri švedski davčni upravi („Skatteverket“).

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

V zadevi, ki se nanaša na razvezo zakonske zveze in s tem povezana vprašanja, je mogoče pravno pomoč odobriti samo v primeru *posebnih razlogov*.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Švedsko pravo ne vsebuje posebnih predpisov glede prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze.

Da, zoper odločbo o razvezi zakonske zveze se je mogoče pritožiti.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 [VSTAVITE POVEZAVO] o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (v nadaljnjem besedilu: uredba Bruselj II) je sodna odločba, izdana v državi članici, priznana v drugih državah članicah, ne da bi bili potrebni kakršni koli posebni postopki. Vendar se odločba v nekaterih primerih ne prizna.

Glavno pravilo v uredbi Bruselj II je torej, da je treba sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdano v drugi državi članici, samodejno obravnavati enako in mora imeti enake pravne učinke kot enakovredna odločba švedskega sodišča. Čeprav ta uredba torej temelji na načelu samodejnega priznavanja, lahko zainteresirana stranka še vedno dobi potrdilo o tem, ali je tuja sodna odločba na Švedskem priznana ali ne. Vlogo za to je treba vložiti pri švedskem pritožbenem sodišču („Svea hovrätt“), ki na tej stopnji o vlogi odloči brez zaslišanja nasprotne stranke.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Da se uporabi možnost iz uredbe Bruselj II za pridobitev potrdila o priznavanju tuje sodne odločbe na Švedskem (glej štirinajsto vprašanje zgoraj)

[VSTAVITE POVEZAVO DO ŠTIRINAJSTEGA VPRAŠANJA ZGORAJ], je treba vložiti vlogo pri švedskem pritožbenem sodišču („Svea hovrätt“). Če to sodišče v takem postopku potrdi, da je treba zadevno sodno odločbo priznati na Švedskem, lahko nasprotna stranka zahteva sodno presojo navedene odločitve. Vlogo za tako presojo je treba vložiti pri švedskem pritožbenem sodišču, ki v nadaljevanju postopka zasliši obe stranki. Zoper odločbo švedskega pritožbenega sodišča o vlogi za sodno presojo se je nato mogoče pritožiti na vrhovno sodišče („Högsta domstolen“).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne bívata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Vlogo za razvezo zakonske zveze, ki jo obravnava švedsko sodišče, je treba vedno proučiti na podlagi švedskega prava (načelo *lex fori*).

Kljub temu je treba v nekaterih primerih upoštevati tudi določbe tujega prava. To velja v naslednjih primerih:

če sta oba zakonca tuja državljana in nobeden izmed njiju na Švedskem nima stalnega prebivališča vsaj eno leto, odločbe o razvezi zakonske zveze ni mogoče izdati proti volji enega izmed zakoncev, če na podlagi prava države, katere državljanstvo imata oba zakonca ali eden izmed njiju, za to ni razlogov; če sta oba zakonca tuja državljana in eden izmed njiju trdi, da na podlagi prava države, katere državljan je, ni razlogov za razveljavitev zakonske zveze, odločbe o razvezi ni mogoče izdati, če ob upoštevanju koristi zakonca ali njenih otrok obstajajo posebni razlogi proti temu. Poudariti je treba, da se tudi v obeh zgoraj navedenih primerih uporabi švedsko pravo, se pa zagotovi določena zaščita pred tem, da bi se na podlagi švedskega prava izdala sodna odločba o razvezi zakonske zveze, čeprav imata zakonca šibko vez s Švedsko in čeprav obstajajo resni razlogi za to, da se taka odločba ne izda.

Zadnja posodobitev: 21/12/2015

Strani in jezikovnih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [en](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Razveza zakonske zveze - Anglija in Wales

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Eden od zakoncev mora pri sodišču vložiti pisni zahtevek (imenovan tožba). Zahtevke za razvezo zakonske zveze obravnava družinsko sodišče in zakonca morata zahtevek za razvezo zakonske zveze vložiti pri tem sodišču. Vložnik mora dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, in predložiti dokaze za eno od spodaj navedenih petih dejstev.

Zahtevek za razvezo zakonske zveze je mogoče vložiti šele eno leto po datumu sklenitve zakonske zveze, medtem ko se lahko zahtevek za razveljavitev zakonske zveze vloži kadar koli po sklenitvi zakonske zveze. Vendar se lahko dokazi iz prvega leta po datumu sklenitve zakonske zveze uporabijo za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

Od marca 2014 lahko zakonsko zvezo v Angliji in Walesu sklenejo tudi istospolni pari. Za razvezo zakonske zveze veljajo isti pogoji, ne glede na to, ali sta zakonca nasprotnega ali istega spola.

Od leta 2005 lahko istospolni pari v Združenem kraljestvu pravno formalizirajo svoje razmerje, tako da sklenejo registrirano partnersko skupnost. Partnerji v taki partnerski skupnosti lahko predlagajo njeno razvezo ali vložijo zahtevek za odločbo o prenehanju skupnosti, ko njihovo razmerje postane nevzdržno. Postopek je enak kot pri razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti in razveljavitvi zakonske zveze, kot je opisano v nadaljevanju. Več informacij je mogoče najti na [spletišču vlade](#).

V istospolni zakonski zvezi sta par mož in mož, če gre za dva moška, ali žena in žena, če gre za dve ženski.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Edini razlog za razvezo je, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, je treba predložiti dokaze o enem ali več „dejstvih“ v zakonski zvezi:

drugi zakonec je prešuštoval z osebo nasprotnega spola, tako da je življenje z njim za vložnika nevzdržno;

nerazumno vedenje, kar pomeni, da se drugi zakonec vede tako, da od vložnika ni mogoče razumno pričakovati, da bo še naprej živel z njim;

zapustitev, kar pomeni, da je drugi zakonec zapustil vložnika dve leti pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze;

prenehanje življenjske skupnosti zakoncev dve leti pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze (s soglasjem drugega zakonca);

prenehanje življenjske skupnosti pet let pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze (brez soglasja drugega zakonca).

Sodišče mora, kolikor je le mogoče, proučiti dejstva, ki jih zatrjuje vložnik (tožnik), in dejstva, ki jih zatrjuje drugi zakonec (toženec). Če je sodišče na podlagi dokazov prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, sodnik družinskega sodišča izda odločbo o razvezi zakonske zveze.

Če je sodišče prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, bo najprej izdalo „decree nisi“ (začasno odločbo o razvezi zakonske zveze). Po šestih tednih lahko stranka, ki je pri sodišču vložila zahtevek za razvezo zakonske zveze, vloži zahtevek za pridobitev „decree absolute“ (pravnomočne odločbe o razvezi zakonske zveze). Roka za zahtevek za izdajo pravnomočne odločbe ni, razen v izjemnih okoliščinah.

Vendar če je zahtevek za pravnomočno odločbo vložen več kot 12 mesecev po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze, mu mora vložnik priložiti pisno obrazložitev, v kateri:

navede razloge za zamudo;

navede, ali je po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze živel z zakoncem, in če je, kdaj, ter

navede, ali je žena, ki pri istospolnih poročenih parih vključuje obe ženi, po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze rodila otroka ali ga je verjetno rodila, in če ga je, ali se domneva ali ne, da je ta otrok iz družine ali bi lahko bil otrok iz družine.

Sodnik družinskega sodišča lahko vložnika pozove, naj predloži zapriseženo izjavo, s katero potrdi obrazložitev, ki jo je navedel, in lahko to, če se mu zdi primerno, zahteva tudi za celotni zahtevek.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonca lahko skleneta novo zakonsko zvezo (ali registrirano partnersko skupnost), če tako želita. Odločita se lahko, da bosta obdržala priimek, prevzet ob sklenitvi zakonske zveze, ali znova prevzela priimek, ki sta ga imela pred sklenitvijo zakonske zveze ali partnerske skupnosti.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze, razveljavitvi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti ali pozneje odredi prenos premoženja z enega zakonca na drugega, na otroka iz družine ali na drugo osebo v korist otroka iz družine.

Sodišča so pristojna tudi, da odredijo plačevanje periodičnih plačil ali prodajo premoženja, da izdajo odločbe v zvezi s pokojninami, da odredijo plačila enkratnih pavšalnih zneskov in naložijo druge ukrepe. Imajo namreč diskrecijsko pravico odločanja glede tega, kaj bodo odredila v posameznem primeru, da bodo izpolnjene zahteve primera glede na njegove posebne okoliščine.

Sodišča morajo pri izvajanju diskrecijske pravice upoštevati korist vseh otrok iz družine, ki so mlajši od 18 let, in naslednje zadeve:

dohodek, pridobitno zmožnost, premoženje in druge finančne vire, ki jih ima vsak od zakoncev ali jih bo verjetno imel v bližnji prihodnosti;

finančni in drug prispevek vsakega od zakoncev k skrbi za dom in otroke;

finančne potrebe, obveznosti in odgovornosti, ki jih ima vsak od zakoncev ali jih bo verjetno imel v bližnji prihodnosti;

življenjski standard, ki ga je družina uživala, preden je zakonska zveza postala nevzdržna;

starost posameznega zakonca in trajanje zakonske zveze;

kakršno koli telesno ali duševno prizadetost, za katero trpi kateri koli zakonec;

prispevke posameznega zakonca ali njegove morebitne prispevke v prihodnosti k blaginji družine;

vedenje zakoncev, če je takšno, da bi bilo nepošteno, če se ne bi upoštevalo pri razmisleku, kako je treba razdeliti premoženje;

vrednost, ki jo za posameznega zakonca predstavlja ugodnost, katere možnost pridobitve bo eden od zakoncev izgubil zaradi razveze ali razveljavitve zakonske zveze.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Po razvezi zakonske zveze oba starša obdržita starševsko odgovornost za zakonske otroke. Vsak od staršev obdrži starševsko odgovornost za vsakega otroka iz drugih razmerij, za katerega ima starševsko odgovornost ob razvezi zakonske zveze. Oba starša morata še naprej preživljati mladoletne otroke, ki živijo kot otroci v družini.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Dolžnost preživljanja drugega zakonca v večini primerov preneha s pravnomočno razvezo zakonske zveze (ob izdaji pravnomočne odločbe o razvezi zakonske zveze), razen če je bila v postopku za razvezo zakonske zveze izdana odločba o preživnini za zakonca. Poleg tega velja kakršna koli dolžnost, ki je povezana z obstoječo sodno odločbo (npr. o preživljanju zakonca), obstoječa odločba pa se lahko pozneje spremeni, če se bistveno spremenijo razlogi, na katerih temelji prvotna sodna odločba.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

V Angliji in Walesu je „prenehanje življenjske skupnosti (legal separation)“ znano kot „judicial separation“. Kadar sodišče izda tako odločbo, se od zakonca, ki jo je zahteval, ne pričakuje več, da bo živel s svojim možem ali ženo, vendar ne bo mogel skleniti nove zakonske zveze. Prenehanje življenjske skupnosti dejansko pomeni možnost za zakonca, katerih zakonska zveza je postala nevzdržna, vendar ne želite skleniti nove zakonske zveze. Vložniku zahtevka za prenehanje življenjske skupnosti ni treba dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Po izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je mogoče vložiti zahtevek za izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze.

Registrirani partnerji lahko vložijo zahtevek za odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, ki ima popolnoma enak učinek.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Vložnik zahtevka mora dokazati eno ali več dejstev, potrebnih za dokaz, da je zakonska zveza postala nevzdržna, in mu v nasprotju z zakonci, ki predlagajo razvezo zakonske zveze, ni treba čakati eno leto po datumu sklenitve zakonske zveze.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Če zakonec, katerega življenjska skupnost z drugim zakoncem je prenehala, umre, ne da bi napravil oporoko, se njegovo premoženje razdeli v skladu s pravili o dedovanju brez oporoke, odločba o prenehanju življenjske skupnosti pa ima enak učinek kot razveza zakonske zveze. Noben zakonec torej nima nato nobene pravice do premoženja zakonca, ki je umrl brez oporoke. Če zakonec, katerega življenjska skupnost z drugim zakoncem je prenehala, umre in je napravil oporoko, prenehanje življenjske skupnosti nima učinka na pravico na podlagi navedene oporoke, če je na primer preživel zakonec imenovan kot upravičenec na podlagi navedene oporoke.

Enake določbe o delitvi premoženja, kot so na voljo pri razvezi zakonske zveze, so sodišču na voljo tudi pri prenehanju življenjske skupnosti.

7 Kaj izraz „razveljavev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Obstajata dve obliki razveljavitve zakonske zveze. Zakonska zveza se lahko razglasi za „nično“, kar pomeni, da zakonska zveza ni bila nikoli veljavna in ni nikoli obstajala. V drugačnih okoliščinah pa je lahko zakonska zveza „izpodbojna“, kar pomeni, da lahko eden od zakoncev vloži zahtevek za razglasitev zakonske zveze za neveljavno. Zakonska zveza se lahko nadaljuje, če oba zakonca soglašata s tem.

8 Kakšni so pogoji za razveljavev zakonske zveze?

Zakonska zveza je nična in neveljavna, če:

ne izpolnjuje pogojev iz zakonov o zakonski zvezi iz let od 1949 do 1986, ker:

sta zakonca v pretesnem sorodstvu;

je eden od zakoncev mlajši od šestnajst let;

niso bile izpolnjene ustrezne formalnosti za zakonsko zvezo;

je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze že v pravno veljavni zakonski zvezi ali registrirani partnerski skupnosti;

je imel eden od zakoncev v primeru poligamne zakonske zveze, sklenjene zunaj Anglije in Walesa, ob sklenitvi zakonske zveze stalno prebivališče v Angliji in Walesu.

Zakonska zveza je izpodbojna v naslednjih okoliščinah:

zakonska zveza se ne konzumira [če ni prišlo do spolnega odnosa med zakoncema po sklenitvi zakonske zveze] zaradi nesposobnosti enega od zakoncev.

To velja samo za zakonske zveze med osebami nasprotnega spola;

zakonska zveza se ne konzumira, ker je toženec zavestno odklonil njeno konzumacijo. To velja samo za zakonske zveze med osebami nasprotnega spola;

eden od zakoncev ni veljavno privolil v zakonsko zvezo, ker je bil pod pritiskom in prisiljen privoliti, ker je bil v zmoti glede pravnih učinkov zakonske zveze ali ker duševno ni bil sposoben oceniti učinkov odločitve o sklenitvi zakonske zveze;

eden od zakoncev je ob sklenitvi zakonske zveze trpel za tako duševno boleznijo, da ni bil primeren za zakonsko zvezo, ali je imel nalezljivo spolno bolezen, tožnik pa s tem dejstvom ob sklenitvi zakonske zveze ni bil seznanjen;

tožena stranka je bila ob sklenitvi zakonske zveze noseča z osebo, ki ni tožnik, tožnik pa takrat ni vedel za to;

enemu od zakoncev je bilo po sklenitvi zakonske zveze izdano začasno potrdilo o priznanju spola;

toženec je oseba, katere spol je ob sklenitvi zakonske zveze postal pridobljeni spol na podlagi zakona o priznanju spola iz leta 2004, tožnik pa takrat ni vedel za to dejstvo.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če je zakonska zveza nična, je popolnoma neveljavna in se obravnava, kot da ni nikoli obstajala. To ne vpliva na položaj morebitnih otrok.

Če je zakonska zveza izpodbojna, se obravnava kot neveljavna od dneva, ko odločba o razveljavitvi zakonske zveze postane pravnomočna. Zakonska zveza se obravnava, kot da je do tega trenutka obstajala.

Pri ničnih in izpodbojnih zakonskih zvezah lahko sodišče uredi delitev premoženja enako kot pri razvezi zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Vlada spodbuja uporabo družinske mediacije za reševanje sporov v ustreznih primerih. Mediacija je lahko ustrezna za spore v zvezi z otroki, pa tudi za spore v zvezi s premoženjem in financami. Na nekaterih področjih uradniki svetovalne in podporne službe sodišča za otroke in družino (Children and Family Court Advisory and Support Service – [CAF CASS \(Anglija\)](#)) ali [CAF CASS Cymru \(Wales\)](#)) zagotavljajo pomoč za rešitev sporov na sodišču v zvezi z otroki.

Sodišče lahko odloži zadevo, da bi se lahko spor rešil na ta način.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Tožbeni zahtevek se lahko vloži pri katerem koli družinskem sodišču, iz njega pa mora biti razvidno, ali se nanaša na razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze. Podatki o sodiščih in potrebni obrazci so na voljo na spletišču [Ministrstva za pravosodje](#).

Ob vložitvi zahtevka je treba običajno plačati takso, vendar so plačila takse oproščene osebe, ki prejemajo državno podporo ali ki lahko dokažejo, da bi plačilo takse povzročilo čezmerno stisko. Več informacij o tem je mogoče najti na spletišču [Ministrstva za pravosodje](#).

Stranka mora uporabiti [obrazec tožbe \(D8\)](#) in poslati:

tri kopije obrazca tožbe;

dodatno kopijo za katero koli imenovano osebo, vpleteno v prešuštvo;

[izjavo o dogovorih](#) v zvezi z otroki, mlajšimi od 18 let;

poročno listino (ne fotokopije), skupaj z overjenim prevodom, če je ustrezno;

[obrazec za oprostitev plačila takse](#).

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pravna pomoč običajno ni na voljo za razvezo zakonske zveze ali spore v zvezi z otroki in spore v zvezi s premoženjem, razen če obstaja nasilje v družini. Opravila se tudi ocena premoženjskega stanja in preskus utemeljenosti. Več informacij je mogoče najti na [spletišču vlade](#).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Če je bila izdana začasna odločba, lahko eden od zakoncev sodišču predloži dokaze, zakaj odločba ne sme postati pravnomočna. Sodišče lahko razveljavi odločbo, izda pravnomočno odločbo, odredi nadaljnje poizvedbe ali zadevo obravnava kako drugače, če meni, da je tako najbolje.

Potem ko je izdana pravnomočna odločba, se zoper njo ni mogoče pritožiti, razen v izjemnih okoliščinah.

Zoper odločbo o prenehanju življenjske skupnosti se ni mogoče pritožiti, vendar jo je mogoče razveljaviti, če se obe stranki strinjata s tem.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V Uredbi Sveta (ES) št. 2201/2003 je navedeno, da je mogoče sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdano v eni državi članici, priznati v drugih državah članicah. Potrebne dokumente je mogoče pridobiti pri sodišču, ki je izdalo odločbo, in jih je treba predložiti višjemu sodišču.

Uredba ne vpliva na vprašanja krivde, premoženjske posledice zakonske zveze, preživninske zadeve ali katere koli druge stranske zadeve. Med zadevno stranko in državo članico, ki izvaja pristojnost, mora obstajati dejanska povezava.

Priznanje se lahko zavrne, če je odločba v nasprotju z javnim redom, če je izdana zoper toženca, ki ni sodeloval v postopku, če tožencu niso bili pravočasno vročeni ustrezni dokumenti ali če je odločba nezdržljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v Angliji in Walesu, ali če je nezdržljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi, če se lahko predhodna sodna odločba prizna v Angliji in Walesu.

Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe. Višje sodišče lahko prekine postopek, če je bila zoper sodno odločbo, katere priznanje se zahteva, vložena pritožba.

Če odločbe ni mogoče priznati v skladu s to uredbo, za priznanje razveze zakonske zveze, dosežene v tujini, veljajo določbe zakona o družinskem pravu iz leta 1986. Člen 46 zakona določa:

veljavnost razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, doseženih s postopkom v tujini, se prizna, če:

so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti veljavni po pravu države, v kateri so bili doseženi, in je eden od zakoncev na zadevni datum (to je datum, ko se je začel postopek za razvezo zakonske zveze):

imel običajno prebivališče v državi, kjer so bili doseženi razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ali imel stalno prebivališče v navedeni državi ali

bil državljani navedene države;

veljavnost razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, doseženih v tujini, vendar ne s postopkom, se prizna, če:

so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti veljavni po pravu države, v kateri so bili doseženi;

je na zadevni datum (to je datum, ko je bila dosežena razveza zakonske zveze):

vsak zakonec imel stalno prebivališče v navedeni državi ali

eden od zakoncev imel stalno prebivališče v navedeni državi, drugi pa je imel stalno prebivališče v državi, po pravu katere so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti priznani kot veljavni, in

nobeden od zakoncev eno leto neposredno pred tem datumom ni imel običajnega prebivališča v Združenem kraljestvu.

Katera koli oseba lahko pri sodišču vloži zahtevek za razglasitev, da se morajo razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, doseženi zunaj Anglije in Walesa, priznati v Angliji in Walesu. Sodišče lahko obravnava zahtevek, če:

ima vložnik na dan začetka postopka stalno prebivališče v Angliji in Walesu ali

je imel vložnik eno leto običajno prebivališče v Angliji in Walesu neposredno pred navedenim dnem.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Ob upoštevanju zgoraj navedenih pogojev lahko katera koli oseba pri družinskem sodišču vloži zahtevek za razglasitev, da se razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti ne smejo priznati v Angliji in Walesu.

Zahtevke za priznanje na podlagi Uredbe ES je treba vložiti pri višjem sodišču. Vložnik mora nasprotno stranko obvestiti o zahtevku in mu poslati dokumente ter mu tako dati možnost, da ugovarja priznanju odločbe, razen če sodišče odloči, da se nasprotna stranka nedvoumno strinja s sodno odločbo.

V Uredbi je navedeno, da lahko katera koli zainteresirana stranka zahteva izdajo odločbe o priznanju ali nepriznanju sodne odločbe. Višje sodišče lahko prekine postopek, če je bila zoper sodno odločbo, katere priznanje se zahteva, v državi članici, kjer je bila izdana, vložena pritožba.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Sodišča v Angliji in Walesu bodo za zadeve, ki jih obravnavajo, vedno uporabila pravo Anglije in Walesa. Pristojna so za obravnavo razveze zakonske zveze, tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini, če:

ima eden od zakoncev na dan začetka postopka stalno prebivališče v Angliji in Walesu ali

je imel eden od zakoncev običajno prebivališče v Angliji in Walesu eno leto neposredno pred navedenim dnem.

Sorodne povezave

[Razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti in nevzdržnost razmerja](#)

[Pravna pomoč](#)

Zadnja posodobitev: 20/02/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Razveza zakonske zveze - Severna Irska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Severnem Irskem je pravo, ki se nanaša na razvezo zakonske zveze, določeno v uredbi o zakonskih zadevah (Severna Irska) iz leta 1978 (v nadaljnjem besedilu: uredba iz leta 1978).

Mož ali žena lahko dosežeta razvezo zakonske zveze z vložitvijo pisnega zahtevka (imenovanega tožba) pri sodišču. Oseba, ki vložijo zahtevek za razvezo zakonske zveze, se imenuje tožnik, nasprotna stranka pa toženec. Tožnik mora dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, in predložiti dokaze za eno od petih dejstev (glej vprašanje 2 v nadaljevanju). Tožbe za razvezo zakonske zveze ni mogoče vložiti v prvih dveh letih zakonske zveze. Vendar se lahko dokazi iz tega dvoletnega obdobja uporabijo za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Edini razlog za razvezo je, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Na splošno mora tožnik za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, dokazati eno ali več naslednjih dejstev:

- da je toženec prešuštoval. Na to dejstvo se ni mogoče opreti, če je tožnik, potem ko je izvedel za prešuštvo, še naprej živel s tožencem v obdobju, ki presega šest mesecev, ali v obdobjih, ki skupaj presegajo šest mesecev;
- da se je toženec vedel tako, da od tožnika ni mogoče razumno pričakovati, da bo še naprej živel z njim. Na to dejstvo se ni mogoče opreti, če sta stranki še naprej živeli skupaj šest mesecev ali več od zadnjega primera nerazumnega vedenja;
- da je toženec zapustil tožnika neprekinjeno za dve leti neposredno pred vložitvijo tožbe;
- da sta stranki živeli ločeno neprekinjeno dve leti neposredno pred vložitvijo tožbe in da toženec soglaša z razvezo zakonske zveze;
- da sta stranki živeli ločeno neprekinjeno pet let neposredno pred vložitvijo tožbe. Tožencu ni treba predložiti soglasja in lahko ugovarja razvezi zakonske zveze z obrazložitvijo, da bo povzročila veliko finančno ali drugačno stisko.

Pri presoji, ali je toženec zapustil tožnika oziroma ali sta stranki živeli ločeno neprekinjeno obdobje, se ne upoštevajo obdobja (ki skupaj ne presegajo šest mesecev), v katerih sta stranki ponovno živeli skupaj. Vendar se takšna obdobja ne štejejo kot del obdobja, v katerem je stranka zapustila tožnika ali živela ločeno od njega.

Če je sodišče na podlagi dokazov prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, bo izdalo „decree nisi“ (začasno odločbo o razvezi zakonske zveze).

Postopek za razvezo zakonske zveze se konča, ko začasna odločba o razvezi zakonske zveze postane pravnomočna. Zahtevek za pravnomočnost začasne odločbe se lahko vložijo šest tednov in en dan po datumu začasne odločbe o razvezi zakonske zveze. Če zahtevek ni vložen v 12 mesecih od datuma začasne odločbe o razvezi zakonske zveze, je lahko vložnik pozvan, naj predloži zapriseženo izjavo (pisno izjavo pod prisego), s katero obrazloži zamudo. V nekaterih okoliščinah lahko pravnomočnost odločbe zahteva toženec. Stranki ne moreta ponovno skleniti zakonske zveze, dokler ni izdana pravnomočna odločba.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Za odnose po razvezi zakonske zveze ni posebnih pravil, vendar se od strank ne pričakuje več, da bosta živeli skupaj, žena pa lahko, če je prevzela možev priimek, ponovno prevzame svoj dekliniški priimek.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Uredba iz leta 1978 vsebuje daljnosežne določbe, ki sodišču omogočajo, da obravnava premoženje strank in ureja njune finančne dogovore, povezane z njima ali otroki iz družine.

Sodišče lahko ob izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali po njej izda enega ali več naslednjih dokumentov:

- sklep o periodičnih plačilih;
- sklep o plačilu pavšalnega zneska;
- sklep o ureditvi premoženja;
- sklep o delitvi pokojnine ali sklep, s katerim se del pokojnine nameni zakoncu.

Sodišče pred izdajo sklepa upošteva vse okoliščine zadeve. Vendar je pri tem glavni poudarek na koristih vseh otrok iz družine, ki so mlajši od 18 let.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Po razvezi zakonske zveze oba starša obdržita starševsko odgovornost za zakonske otroke in morata še naprej preživljati mladoletne otroke, ki živijo kot otroci v družini.

Če je med njimi mladoletni otrok (mlajši od 16 let) ali otrok, starejši od 16 let, ki se redno izobražuje ali poklicno ali strokovno usposablja, mora tožnik izpolniti obrazec (obrazec M4), s katerim se urejajo zadeve v zvezi s takšnim otrokom. Z obrazcem se stranki spodbuja, da se poskušata sporazumeti o predlogih za prihodnost otroka. Če pa sporazuma ni mogoče doseči, lahko toženec predloži pripombe na predlagano ureditev, sodišče pa lahko svoja pooblastila izvršuje v skladu z uredbo o otrocih (Severna Irska) iz leta 1995 (npr. odloči, pri kom bo otrok živel).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Dolžnost preživljanja zakonca preneha z razvezo zakonske zveze, razen če je sodišče izdalo sklep o plačilu ali delitvi premoženja.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Tožba za prenehanje življenjske skupnosti se lahko vložijo, če je zakonska zveza postala nevzdržna, vendar tožnik iz določenega razloga ne želi zahtevati razveze. Če tožnik pridobi odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, mu ni več treba živeti z zakoncem, vendar ne bo mogel skleniti nove zakonske zveze. Po izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je mogoče vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Ob vložitvi zahtevka za izdajo odločbe o prenehanju življenjske skupnosti ni treba dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Od zakoncev se ne pričakuje več, da živita skupaj. Če je odločba o prenehanju življenjske skupnosti pravnomočna in eden od zakoncev umre, ne da bi napravil oporoko (brez oporoke), se njegovo premoženje razdeli, kot da bi drugi zakonec že umrl, vse ugodnosti, ki bi jih prejel, pa bodo izgubljene.

Pooblastila sodišča v zvezi z delitvijo premoženja so pri prenehanju življenjske skupnosti na splošno enaka kot pri razvezi zakonske zveze, vendar sodišče ne more izdati sklepa o delitvi pokojnine.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Odločba o razveljavitvi zakonske zveze se izda, če tožnik dokaže, da je zakonska zveza bodisi nična bodisi izpodbojna. Nična zakonska zveza je tista, ki nikoli ne bi smela biti sklenjena in za katero se šteje, kot da nikoli ni bila pravno veljavna. Izpodbojna zakonska zveza pa je priznana in velja, dokler ni razveljavljena.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitve zakonske zveze?

Zakonska zveza je nična in neveljavna, če se dokaže eno od naslednjih dejstev:

zakonca sta v pretesnem sorodstvu;

eden od zakoncev je mlajši od šestnajst let;

ustrezne formalnosti za zakonsko zvezo niso bile izpolnjene;

eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze že v pravno veljavni zakonski zvezi;

zakonca nista različnega spola (en mora biti moškega, drugi pa ženskega spola);

v primeru poligamne zakonske zveze, sklenjene zunaj Severne Irske, je imel eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze stalno prebivališče na Severnem Irskem.

Zakonska zveza je izpodbojna, če se dokaže eno od naslednjih dejstev:

zakonska zveza se ne konzumira [če ni prišlo do spolnega odnosa med zakoncema po sklenitvi zakonske zveze] zaradi nesposobnosti enega od zakoncev;

eden od zakoncev je odklonil konzumacijo zakonske zveze;

eden od zakoncev ni veljavno privolil v sklenitev zakonske zveze (ker je bil na primer pod pritiskom in prisiljen v privolitev ali ker je bil v zmoti glede narave obreda);

eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze duševno bolan;

eden od zakoncev je imel ob sklenitvi zakonske zveze nalezljivo spolno bolezen;

žena je bila ob sklenitvi zakonske zveze noseča z osebo, ki ni njen mož.

Če zahtevek za izdajo odločbe o razveljavitvi zakonske zveze temelji na enem od zadnjih štirih dejstev, ga je treba vložiti v treh letih od sklenitve zakonske zveze, vendar lahko sodišče v nekaterih okoliščinah dopusti vložitev zahtevka po tem obdobju.

Če zahtevek temelji na zadnjih dveh dejstvih, mora tožnik dokazati, da ob sklenitvi zakonske zveze ni vedel za bolezen ali nosečnost.

Sodišče ne bo razveljavilo izpodbojne zakonske zveze, če toženec dokaže:

da je tožnik vedel, da bi lahko bila zakonska zveza razveljavljena, vendar se je vedel tako, da je toženec razumno menil, da tožnik ne bo zahteval razveljavitve, in

da bi bilo to nepravilno.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če je zakonska zveza nična, je popolnoma neveljavna in se obravnava, kot da ni nikoli obstajala. Če je zakonska zveza izpodbojna, se obravnava kot neveljavna od dneva, ko odločba o razveljavitvi zakonske zveze postane pravnomočna.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Na Severnem Irskem deluje več agencij, ki zagotavljajo mediacijo (npr. Relate). Mediacija je lahko v pomoč v zadevah, povezanih s praktičnimi vidiki razveze zakonske zveze, vključno s finančnimi dogovori in starševskimi vprašanji.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitve zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze se lahko vložijo pri višjem sodišču ali grofijskem sodišču za razvezo zakonske zveze. Vendar če toženec vloži odgovor na tožbo, vloženo pri grofijskem sodišču, se zadeva prenese na višje sodišče.

Naslovi in telefonske številke sodišč so na voljo na spletišču [sodne službe Severne Irske](#).

Za začetek postopka je treba pristojnemu sodišču poslati ustrezne obrazce, ki jim je treba priložiti:

izvirnik poročne listine (fotokopija ni dovoljena), skupaj z overjenim prevodom in zapriseženo pisno izjavo, če je bila zakonska zveza sklenjena zunaj Severne Irske;

izvirnik rojstnega lista otrok iz družine, mlajših od 18 let (obvezna je dolga oblika, ki vključuje vse podatke o starših in otroku);

kopijo kakršne koli sodne odločbe, navedene v tožbi;

izvirnik in dve kopiji kakršnega koli sporazuma (npr. v zvezi s finančnimi sredstvi), na podlagi katerega sodišče izda sklep, in

potrdilo o plačilu sodne takse (o veljavni taksi lahko izveste v sodni pisarni).

Sodna pisarna lahko zagotovi izvode obrazcev in pojasni, kako jih izpolniti, vendar pa sodno osebje ne more dajati pravnih nasvetov ali vam svetovati, kaj navesti.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Zaprosite lahko za pravno pomoč, vendar je raven finančne pomoči (če je odobrena) odvisna od ocene finančnih sredstev. Tudi če se ugotovi, da izpolnujete pogoje za finančno pomoč, boste morda morali prispevati k stroškom. Po dogovoru se lahko ta prispevek plača oddelku za pravno pomoč v določenem obdobju. Poleg izpolnjevanja meril za finančno upravičenost morate opraviti tudi preskus utemeljenosti, tj. obstajati morajo utemeljeni razlogi za začetek postopka ali odgovor nanj, kar pa mora biti utemeljeno v vseh okoliščinah.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper pravnomočno odločbo o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze se ni mogoče pritožiti, če je imela prizadeta stranka možnost pritožbe zoper začasno odločbo o razvezi zakonske zveze, vendar je ni vložila. Poleg tega je pritožba zoper odločbo, izdane na podlagi soglasja strank, mogoča le z dovoljenjem sodišča. Pritožbeno sodišče ima na voljo veliko pooblastil in lahko potrdi, razveljavi ali spremeni prvotno odločbo.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V Uredbi Sveta (ES) št. 1347/2000 z dne 29. maja 2000 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) je določeno, da se sodna odločba o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdana v eni državi članici, prizna v drugih državah članicah, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek (razen postopka, določenega v sami Uredbi).

Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva priznanje odločbe, razlogi za nepriznanje pa so strogo omejeni (priznanje se lahko na primer zavrne, če je odločba v nasprotju z javnim redom).

Zahtevek za priznanje je treba vložiti pri višjem sodišču na Severnem Irskem.

Če se Uredba ne uporablja, je odločba lahko zajeta s členom 46 zakona o družinskem pravu iz leta 1986, v katerem so določeni splošni pogoji za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, doseženih v tujini.

Zahtevek za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, doseženih v tujini, je treba vložiti pri višjem sodišču. Zahtevek se vloži z vlogo, ki ji je treba priložiti kopijo odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Ker je za priznanje razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze pristojno višje sodišče (na podlagi Uredbe in zakona o družinskem pravu iz leta 1986), to sodišče obravnava tudi vsak ugovor zoper predlagano priznanje. Razlogi za nepriznanje so navedeni v členu 15 Uredbe in členu 51 zakona o družinskem pravu iz leta 1986.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Če sodišče na Severnem Irskem odloči, da je pristojno za obravnavo razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze, uporabi pravo Severne Irske.

Sodišče na Severnem Irskem je pristojno za obravnavo razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti (tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini), če:

je sodišče pristojno na podlagi Uredbe ali

ni nobeno sodišče države pogodbenice (to je ene od držav, za katero se je Uredba prvotno uporabljala, ali države, ki je od takrat sprejela Uredbo) pristojno na podlagi Uredbe in ima eden od zakoncev ob začetku postopka stalno prebivališče na Severnem Irskem.

Sodišče na Severnem Irskem je pristojno za postopek za razveljavitve zakonske zveze (tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini), če:

je sodišče pristojno na podlagi Uredbe ali

ni nobeno sodišče države pogodbenice pristojno na podlagi Uredbe in ima eden od zakoncev:

stalno prebivališče na Severnem Irskem na dan začetka postopka ali

je umrl pred tem dnem in je imel bodisi stalno prebivališče na Severnem Irskem ob smrti bodisi običajno prebivališče na Severnem Irskem eno leto neposredno pred smrtjo.

Sorodne povezave

[Sodna služba Severne Irske](#)

Več informacij o pravni pomoči je na voljo na spletišču [oddelka za pravno pomoč Severne Irske](#).

Več informacij o mediaciji je na voljo na spletišču organizacije „[Relate NI](#)“ in spletišču strokovnega združenja družinskih mediatorjev „[UK College of Family Mediators](#)“.

Zadnja posodobitev: 08/01/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[en\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Razveza zakonske zveze - Gibraltar

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Mož ali žena mora pri sodišču vložiti pisni zahtevek (imenovan tožba). Zahtevke za razvezo zakonske zveze obravnava vrhovno sodišče in zakonca morata takšen zahtevek vložiti pri tem sodišču. Vložnik mora dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, in predložiti dokaze za eno od spodaj navedenih petih dejstev.

Tožbe za razvezo zakonske zveze ni mogoče vložiti tri leta od dneva sklenitve zakonske zveze. Izjeme od tega pravila so mogoče le, če je bil tožnik izpostavljen izjemni stiski, če je bilo toženčevo ravnanje izjemno izprijeno ali če je bil tožnik na dan sklenitve zakonske zveze mlajši od 16 let.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Edini razlog za razvezo je, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Za dokazovanje, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, je treba predložiti dokaze o enem ali več „dejstvih“ v zakonski zvezi:

drugi zakonec je prešuštoval, tako da je življenje z njim za vložnika nevzdržno;

nerazumno vedenje, kar pomeni, da se drugi zakonec vede tako, da od vložnika ni mogoče razumno pričakovati, da bo še naprej živel z njim;

zapustitev, kar pomeni, da je drugi zakonec zapustil vložnika dve leti pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze;

prenehanje življenjske skupnosti zakoncev dve leti pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze (s soglasjem drugega zakonca);

prenehanje življenjske skupnosti pet let pred vložitvijo zahtevka za razvezo zakonske zveze (brez soglasja drugega zakonca).

Sodišče mora, kolikor je le mogoče, proučiti dejstva, ki jih zatrjuje vložnik (tožnik), in dejstva, ki jih zatrjuje drugi zakonec (toženec). Če je sodišče na podlagi dokazov prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, sodnik vrhovnega sodišča izda odločbo o razvezi zakonske zveze, če je zadovoljen z ureditvijo v zvezi z otroki razvezanih strank.

Če je sodišče prepričano, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna, bo najprej izdalo „decree nisi“ (začasno odločbo o razvezi zakonske zveze). Po šestih tednih lahko stranka, ki je pri sodišču vložila zahtevek za razvezo zakonske zveze, vloži zahtevek za pridobitev „decree absolute“ (pravnomočne odločbe o razvezi zakonske zveze). Roka za zahtevek za izdajo pravnomočne odločbe ni, razen v izjemnih okoliščinah.

Vendar če je zahtevek za pravnomočno odločbo vložen več kot 12 mesecev po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze, mu mora vložnik priložiti pisno obrazložitev, v kateri:

navede razloge za zamudo;

navede, ali je po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze živel z zakoncem, in če je, kdaj, ter

navede, ali je, če gre za ženo, po izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze rodila otroka, in če ga je, navede relevantna dejstva in to, ali se domneva ali ne, da je otrok možev otrok ali bi lahko bil možev otrok.

Sodnik lahko vložnika pozove, naj predloži zapriseženo izjavo, s katero potrdi obrazložitev, ki jo je navedel, in lahko to, če se mu zdi primerno, zahteva tudi za celotni zahtevek.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Zakonska zveza preneha obstajati, tako da zakoncema ni več treba živeti skupaj ali nadaljevati osebne odnosa, razen če stranki to želita. Zakonca lahko skleneta novo zakonsko zvezo, če tako želita. Odločita se lahko, da bosta obdržala priimek, prevzet ob sklenitvi zakonske zveze, ali znova prevzela priimek, ki sta ga imela pred sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

O tem odloča sodišče na podlagi slišanih dejstev vsake zadeve. Tudi če se zakonca sporazumeta o delitvi premoženja, je sodišče še vedno v celoti pristojno za potrditev ali spremembo sporazuma.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Vrhovno sodišče je bodisi pred izdajo končne odločbe bodisi po njej pristojno, da odloči o pravici do varstva in vzgoje otroka, preživnini in izobraževanju zakonskih otrok ali celo odredi, da se izvede postopek za izročitev otrok pod zaščito sodišča. Vrhovno sodišče ne more izdati pravnomočne odločbe o razvezi zakonske zveze, če ni prepričano, da so bili doseženi zadovoljivi dogovori v zvezi z otroki.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Vrhovno sodišče lahko ob izdaji začasne odločbe o razvezi zakonske zveze ali kadar koli po tem odredi, da mož svoji ženi med skupnim življenjem izplačuje takšen mesečni ali tedenski znesek za preživljanje in vzdrževanje žene, za katerega sodišče meni, da je primeren. Upravičenost žene do preživnine preneha, ko sklene novo zakonsko zvezo, takšna sklenitev zakonske zveze pa ne vpliva na preživnino za zakonskega otroka.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Po pravu Gibraltarja se prenehanje življenjske skupnosti (legal separation) imenuje „judicial separation“. Po izdaji takšne odločbe se od zakonca, ki je vložil zahtevek za odločbo, ne pričakuje več, da bo še naprej živel s svojim možem ali ženo. Vendar ne bo mogel skleniti nove zakonske zveze. Prenehanje življenjske skupnosti dejansko pomeni možnost za zakonca, katerih zakonska zveza je postala nevzdržna, vendar ne želita skleniti nove zakonske zveze. Vložniku zahtevka za prenehanje življenjske skupnosti ni treba dokazati, da je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna. Po izdaji odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je mogoče vložiti zahtevek za izdajo odločbe o razvezi zakonske zveze.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Vložnik zahtevka mora dokazati eno ali več dejstev, potrebnih za dokaz, da je zakonska zveza postala nevzdržna, in mu v nasprotju z zakonci, ki predlagajo razvezo zakonske zveze, za začetek postopka ni treba čakati tri leta po datumu sklenitve zakonske zveze.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Če zakonec, katerega življenjska skupnost z drugim zakoncem je prenehala, umre, ne da bi napravil oporoko, se njegovo premoženje razdeli v skladu s pravili o dedovanju brez oporoke, odločba o prenehanju življenjske skupnosti pa ima enak učinek kot razveza zakonske zveze. Noben zakonec torej nima nato nobene pravice do premoženja zakonca, ki je umrl brez oporoke. Vendar če zakonec, katerega življenjska skupnost z drugim zakoncem je prenehala, umre in je napravil oporoko, prenehanje življenjske skupnosti nima učinka na pravico na podlagi navedene oporoke, če je na primer preživel zakonec imenovan kot upravičenec na podlagi navedene oporoke.

Enake določbe o delitvi premoženja, kot so na voljo pri razvezi zakonske zveze, so sodišču na voljo tudi pri prenehanju življenjske skupnosti.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Obstajata dve obliki razveljavitve zakonske zveze. Zakonska zveza se lahko razglasi za „nično“, kar pomeni, da zakonska zveza ni bila nikoli veljavna in ni nikoli obstajala. V drugačnih okoliščinah pa je lahko zakonska zveza „izpodbojna“, kar pomeni, da lahko eden od zakoncev vložiti zahtevek za razglasitev zakonske zveze za neveljavno. Zakonska zveza se lahko nadaljuje, če oba zakonca soglašata s tem.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza je nična in neveljavna, če:

ne izpolnjuje pogojev iz zakona o zakonski zvezi;

je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze že v pravno veljavni zakonski zvezi;

zakonca nista različnega spola. Eden od zakoncev mora biti moški, drugi pa ženska, da bi bila zakonska zveza veljavna;

je imel eden od zakoncev v primeru poligamne zakonske zveze, sklenjene zunaj Gibraltarja, ob sklenitvi zakonske zveze stalno prebivališče v Gibraltarju.

Zakonska zveza je izpodbojna v naslednjih okoliščinah:

zakonska zveza se ne konzumira [če ni prišlo do spolnega odnosa med zakoncema po sklenitvi zakonske zveze] zaradi nesposobnosti enega od zakoncev;

zakonska zveza se ne konzumira, ker je toženec zavestno odklonil njeno konzumacijo;

eden od zakoncev ni veljavno privolil v zakonsko zvezo, ker je bil pod pritiskom in prisiljen privoliti, ker je bil v zmoti glede pravnih učinkov zakonske zveze ali ker duševno ni bil sposoben oceniti učinkov odločitve o sklenitvi zakonske zveze;

eden od zakoncev je ob sklenitvi zakonske zveze trpel za tako duševno boleznijo, da ni bil primeren za zakonsko zvezo, ali je imel nalezljivo spolno bolezen,

tožnik pa s tem dejstvom ob sklenitvi zakonske zveze ni bil seznanjen;

tožena stranka je bila ob sklenitvi zakonske zveze noseča z osebo, ki ni tožnik, tožnik pa takrat ni vedel za to.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Ko je zakonska zveza razveljavljena, je nična in neveljavna, vendar mora biti vrhovno sodišče v primeru skupnih otrok iz zakona prepričano, da so bili doseženi ustrezni dogovori. Določita se lahko tudi plačevanje preživnine ter pravica do varstva in vzgoje otrok/preživljanje otrok.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Za razvezo zakonske zveze je pristojno izključno vrhovno sodišče Gibraltarja. Vendar je mogoče socialno pomoč pridobiti prek zakonskega svetovanja.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Zahtevke je treba vložiti v sodni pisarni vrhovnega sodišča, Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

Zahtevek se vložiti s tožbo, podprto z argumentiranimi dokazi, priložiti pa je treba tudi kopijo poročne listine in kopije rojstnih listov otrok ter navesti razloge za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze. Navesti je treba tudi zakonske otroke in finančne razmere tožnika. Več informacij je mogoče dobiti v sodni pisarni vrhovnega sodišča, Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, telefon: (+350) 20075608.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pravna pomoč za kritje stroškov postopka je na voljo, če so izpolnjena ustrezna merila v zvezi z dohodkom. Obrazci in nadaljnje informacije so na voljo v sodni pisarni vrhovnega sodišča, Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Odločba o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze se lahko razveljavi, preden odločba postane pravnomočna. V primeru prenehanja življenjske skupnosti je mogoče odločbo v nekaterih okoliščinah razveljaviti kadar koli po njeni izdaji. Odločbe v zvezi s preživnino ter pravico do varstva in vzgoje otrok se lahko spremenijo, potem ko odločba postane pravnomočna.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državni članici, priznana v tej državni članici?

V Uredbi Sveta (ES) št. 2201/2003 je navedeno, da je mogoče sodno odločbo o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdano v eni državni članici, priznati v drugih državah članicah. Potrebne dokumente je mogoče pridobiti pri sodišču, ki je izdalo odločbo, in jih je treba predložiti vrhovnemu sodišču.

Uredba ne vpliva na vprašanja krivde, premoženjske posledice zakonske zveze, preživninske zadeve ali katere koli druge stranske zadeve. Med zadevno stranko in državo članico, ki izvaja pristojnost, mora obstajati dejanska povezava.

Priznanje se lahko zavrne, če je odločba v nasprotju z javnim redom, če je izdana zoper toženca, ki ni sodeloval v postopku, če tožencu niso bili pravočasno vročeni ustrezni dokumenti ali če je odločba nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v Gibraltarju, ali če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi, če se lahko predhodna sodna odločba prizna v Gibraltarju.

Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe. Vrhovno sodišče lahko prekine postopek, če je bila zoper sodno odločbo, katere priznanje se zahteva, vložena pritožba.

Če odločbe ni mogoče priznati v skladu s to uredbo, za priznanje razveze zakonske zveze, dosežene v tuji državi, veljajo določbe zakona o zakonskih zadevah. V njih je določeno, da:

se veljavnost razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, doseženih s postopkom v tujini, prizna, če:

sta razveza zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti veljavna po pravu države, v kateri sta bila dosežena, in

je eden od zakoncev na zadevni datum (to je datum, ko se je začel postopek za razvezo zakonske zveze):

imel običajno prebivališče v državi, kjer sta bila dosežena razveza zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ali

imel stalno prebivališče v navedeni državi ali

bil državljani navedene države.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti v drugih državah se priznajo po pravu Gibraltarja, če so izpolnjeni nekateri pogoji. Priznanju take razveze zakonske zveze/prenehanja življenjske skupnosti se lahko ugovarja na podlagi dejstva, da ni izpolnjen eden od pogojev iz zakona o zakonskih zadevah. V takem primeru se lahko pri vrhovnem sodišču Gibraltarja vložijo zahtevek za razglasitev, da določena razveza zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti, dosežena v drugi državi, nista veljavna.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Sodišča Gibraltarja bodo za zadeve, ki jih obravnavajo, vedno uporabila pravo Gibraltarja. Pristojna so za obravnavo razveze zakonske zveze, tudi če je bila zakonska zveza sklenjena v tujini, če:

ima eden od zakoncev na dan začetka postopka stalno prebivališče v Gibraltarju ali

je imel eden od zakoncev običajno prebivališče v Gibraltarju eno leto neposredno pred navedenim dnem.

Zadnja posodobitev: 23/08/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.